

UTL AT DOWNSVIEW

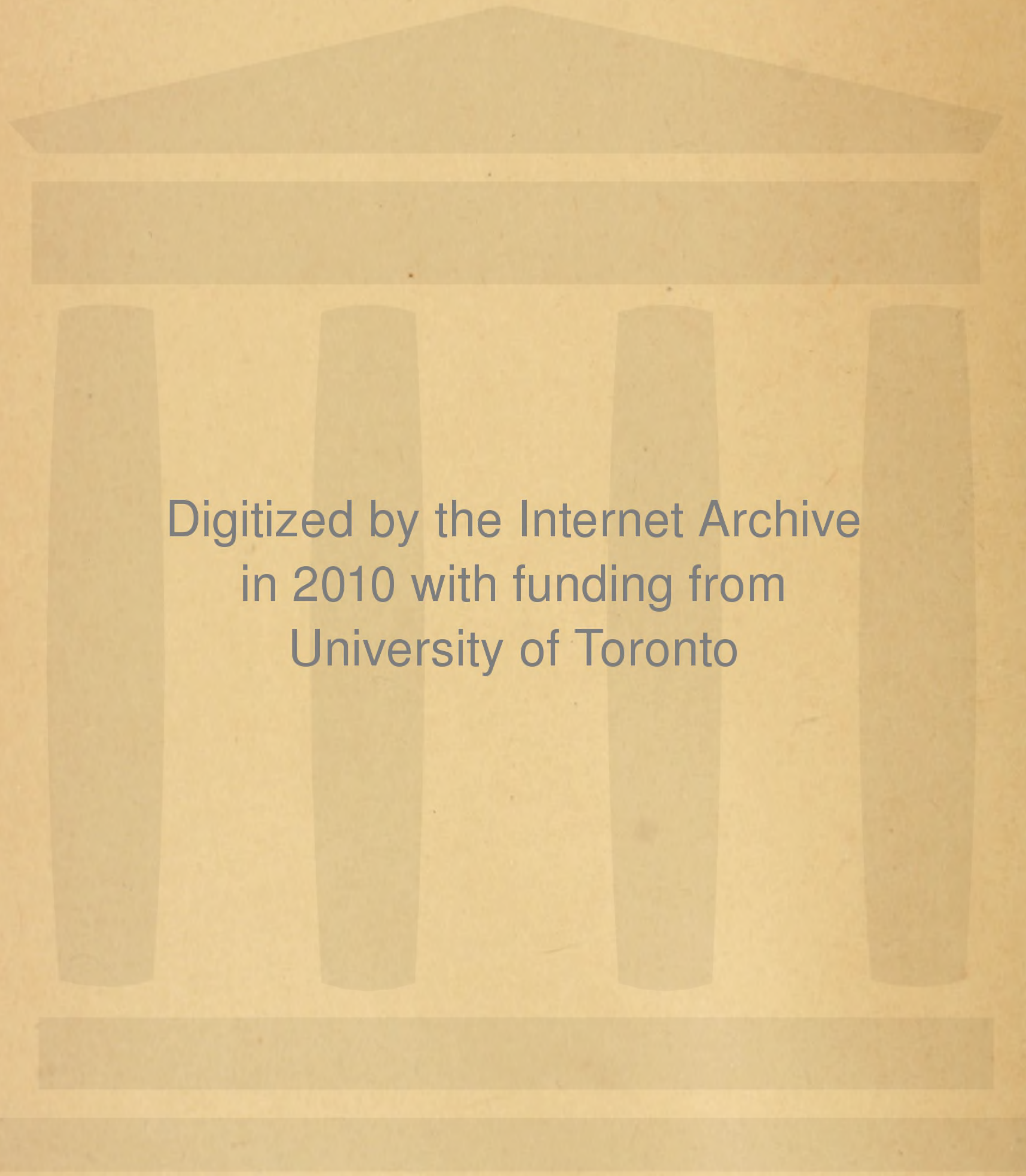

D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 12 01 25 12 024 7

DR Rif'at, Ahmed
414 Lugāt-i tariḥiye cugrāfiye
R5
v.6

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

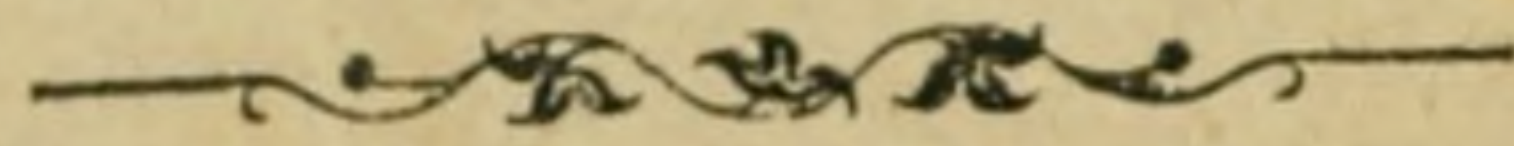

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
University of Toronto

Rifat, Ahmed

Lugāt-i tarīhiye
va cuḡrāfiye

اثر خامه احمد رفعت

معارف نظارت جلیله سنک رخصتیه

ابن سنان

باب عالی جوارنده ابوالسعود جاده سنده (محمود) بکک
۷۲ نومرولی مطبعه سنده طبع اولمشدر

DR
414
R5
V.6

لغات تاریخیہ و جغرافیہ

973593

جلد

۶

بقیہ حرف ق

﴿ قریش ﴾ - حجازی مسکون عرب مستعربہ دن بنی فہر قبیلہ
قدیمہ سنک نام اخیریدر بونلردن (قصی) نامندہ برذات وقتیلہ قبیلہ مذکورہ بی
بطاح مکہ یہ جمع ایلہ ولایت بیتی فتح و ضبط و حکومت ارض حجازی بنی
خزاعہ دن اخذ و نزع ایدوب ظہور اسلامہ قدر مکہ ولایتی قریش قبیلہ سی
یدندہ قالمشیدی • جد امجد جناب رسالتآب عبدالمطلب وعم اکرم حضرت
نبوی ابوطالب حضراتی دخی عظمای رجال قریشدن اولوب حین ولادت
نبویدہ یکدیگری متعاقب قوم مکہ ریاستنہ تعیین اولنمشردر •

§

﴿ قریظہ ﴾ بنی قریظہ - وقتیلہ مدینہ منورہ حوالیسندہ مسکون بریہود
قبیلہ سنک اسمیدر • حوالی مذکورہ ده بنی نصیر و قینقاع کبی دها پک چوق
یہود قبیلہ لری اولوب کندولرینہ مخصوص برطاقم حصون و شہرلر درونندہ
اقامت ایدرلر ایدی • (غزوه) کله سنہ دخی نظر بیوریلہ •

§

﴿ قریم ﴾ - قدیمہ (کیرسینیس توریک) دینور ایدی آورو پای
روسیدہ و قرہ دکزده بر شبہ جزیرہ در شمالاً کندوسنی برہ وصل ایدن
پرہ قوب دیلی ایلہ تحدید اولنور • اوچیوز بیک نفوسی حاوی اولوب

کرسی اداره سیواستپول و باشلی شهرلری (اوپاتوریا) (کفه) (یکی قلعه)
(بنجه سرای) (کرج) و سائر در و اراضی غایت منبت اولوب نهایت
درجه لطافتله مشهور اولان چایر و چنلرنده لایعدآت او کوزقیون سوریلری
بسیلنمکده در .

قریم اولا توریلر طرفندن مسکون ایدی میلادک یدی عصر مقدمنده دخی
میلیریه نلر توطن و برچوق شهرلر تأسیس ایلدی و (۵۱۱۴ خ) تاریخنده
یعنی میلادک در تیوز سکسان سنه مقدمنده بوسفور کوچک قرالیتی تشکل
ایدوب مؤخرأ اشبو قرالیت ایرانیلر رومالیلر الینلر غوتلر هونلر مجارلر
طرفلرندن متعاقبأ تحت اطاعته آندی و (ژوستین) النجی عصر میلادیده
مجارلری اورادن دفع ایلدیسده (۶۷۹ م و ۶۰ هـ) تاریخنده حزرلر
و برچوق وقت صکره قیچاق تاتارلری ینه ضبط ایلدیلر . تاتارلر زماننده
وندیکیلر جنویزلر اوراده برطاقم تأسیسات وجوده کتوردیلر که المشهوری
کفه شهریدر . (۱۴۷۵ م و ۸۸۰ هـ) تاریخنده سلطان محمود ثانی
حضرتلری قریمی ضبط و اداره داخلیه جه سربستیتنه مساعده و (۱۷۸۲ م
و ۱۱۹۷ هـ) ده ایکنجی قترینه استیلا ایدی و (۱۸۵۴ م و ۱۲۷۱ هـ)
تاریخنده دولت علیه و متفق اولان فرانسر و انکلیر اردولری حرباً ضبط ایدوب
بعدالمصالحه ینه ترک ایتدیلر .

(قریم) — استاوری قریم دخی دینور . قریم شبه جزیره سنک قدیم
مقری اولوب سیواستپولک شرقندن یتش و کفهنک شمال غریبسندن یکرمی
ایکی کیلومتروده کائندر که وقتیه نامنی جزیره یه و یرمشیدی . الیوم التی
یوز خانه لی برقریه در .

§

﴿ قزاق ﴾ — قسماً بدوی بر قومدر وقتیه اسلاو و تاتار اختلاطندن
نشأت ایدوب روسیه ممالکنک جهات مختلفه سنه طاغلمشلر ایدی باشلیجه
او یماقلری جنوبی روسیه ده دون نهری سواحلنده ساکن دون قزاقلری و ایکنجی
درجه ده چوغیف و بوغ قزاقلریدر . قزاقلر اورته بویلی و قوی البنیه درلر
صورتلرینک هیئت مجموعیه سی تاتار نسلندن اولدقلرینی اکدیرر سوار یلکده

مهارت‌های جهت‌یاب بر قسمی روسیه‌نگ غیر منتظم سواری عسکر لکنده استخدام
اولندقلری کبی بر قسمی دخی روسیه ایپراطور لغنگ هیئت مستحفظه سنی
تشکیل ایدر لر و رئیس‌لرینه خطمان دیر لر . هر نقدر رئیس‌لری روسیه طرفندن
تعیین اولنور ایسه ده بعض قوانین و نظامات داخلیه و خصوصیه لری
و بعض امتیاز لری وارد در . قزاق لر تاریخچه برنجی دفعه اوله رق اون بشنجی
عصر او اسطنده کورنمکه باشلا یوب ابتدا لهیلر طرفندن استخدام اولندیلر
و (۱۶۵۴ م و ۱۰۶۵ ه) تاریخندن صکره لهستانک انقراضنه دکن
جمله سی روسیه یه تابع اولدیلر و برقاچ دفعه عصیان لری و بیوک پترو زمانده
اسوج قرالی اون ایکنجی شارل ایله اتفاقلری وقوع بولدیسه ده هیچ بر نتیجه
حاصل ایده مدیلر .

§

﴿ قزامق ﴾ حصبه - ساری برتزر اولوب سرایتی حسبیه
جدری کاذبدن فرق ایدیلور . صفات مخصوصه سندن اک باشلیجه سی
انسانی مدت حیاتنده یالکز بر دفعه یقالدیغیدر . قزامق خارجاً پیره اصیریمی
جسامتده قرمزی لکه جکر ایله توصیف اولنور که اشبو لکه لر قزامغک
هجو منک او چنجی یادر دنجی کونی بر مقدار ارتفاع کسب ایدر لر و نقاط
مرتفعه بری برلندن بر مسافه غیر منتظمه ایله آیری بولنور لر . مسافه
مذ کوره ده جلد لون طبیعینی ابتدای امرده حفظ ایدر ایسه ده مؤخرأ
بولکه بر برلریله اتصال کسب ایدر که اهله صغیره شکلی آلدقلرینک او چنجی
ویا دردنجی کونی یعنی بدایت مرضک یدنجی و یا خود سکزنجی کونی نقاط
مرتفعه سونوب بعده علی العاده تفلس ایلر لر .

قزامغک سببی بر ماده ساریه ایسه ده مع مافیه علت مذ کوره بعضاً بنفسه
تکون ایلدیکی دخی وارد در . قزامق سرایت ایله بر ذاته منتقل اولدقده
سرایت ایلدیکی ساعتدن اعتباراً مرضک ظهورینه دکن مرور ایدن وقته
دور تفریح تعبیر اولنور که دور مذ کور اون ایکی کوندن اون بش کونه
قدر امتداد ایلدیکی کورلمشدر .

برخانه ده قزامق ظهور ایلدکده اول خانه ده بولنان نفوس سارویه مرض

مذکور بالسهوله سرايت ايدرك انردن دخي اول عموم بلده يه منتشر
اوله جغندن قزامق ظهور ايدن خانه دن علت مذ کوره يه زياده سيله مستعد
بولنان اطفالک در حال اخراج ايدلمسی الزمدر .

هرقدر قزامغه اطفال زياده مستعد ايسه لرده اسنان سائرده قزامق چيقارميان
کسان دخي بومر ضدن معاف اوله مزلر علت مذ کوره بالجمله اقاليمده بلااستشنا
اجرای احکام ايدر . بو علت ياتماس ايله و ياخود قزامقلي خسته نك تنفس
ايلديکی هوای منته و اسطه سيله سرايت ايدر واک زياده انتها شتاء ايله
ابتداء صيفده و قوعبولور .

قزامق بر قرقلق و اوکسورک و قرمز يلق و ذکام و غشيان و برصداع ايله قیء
و احتقان طبقه مناضمه ايله بدأ ايدوب اوچ درت کوندن صکره اعراض
مبسوطه کسب شدت ايلدکده اندفاعات ظاهر اولمغه باشلارلر . اندفاعات
مذ کوره ابتدا وجهده و جبهده و عنقده پيدا اولوب بعده صدره و بطنه
و اورالردن دخي بتون وجوده منتشر اولدقلرنده حجا ايله اعراض سائرده
مخبره تقلل ايدر ايسه ده سعال و کوزلرده حرت و ذکام متداوم اولور .

قزامغک هجومک باشليجه اعراضی کوزلرک يشارمسی ايله حرتی و ذکام
و آقسرق و طالغينلق ايسه ده اورته لقه قزامق اولديغی تقدیرده اعراض
مذ کوره نك و قوعيله مرضک قزامق اولديغنه بردن بره حکم اولنه ماز
لکن قزامق علت مستوليه اورته لقه بولنيور ايسه و مريض مقدم قزامق
چيقارماش و علی الخصوص بولنديغی خانه ده بر قزامقلي وار ايسه و ياخود
قزامقلي بر خسته نك بولنديغی محله کيتمش ايسه اولوقت اشبو اعراض
قزامغک اعراض مخبره سی اولديغنه شبهه قالماز .

قزامغک اندفاعاتی یکی باشلادقه هرقدر جدرينک اندفاعاته بکزه دکارندن
جدری قیاس ايديلور ايسه ده برمدت قليله ظرفنده بوايکی مرض بر بردن
فرق ايديلور چونکه قزامغک اندفاعاتی بر برلرینه اتصال ايدرك برده
قوسیت پيدا ايدرلر حالبوکه جدرينک اندفاعاتی مقوس اولماز و بوندن
بشقه جدرينک اندفاعاتی چند کون صکره قرحه حقیقيه يه مبدل اولور که
بونک ايله دخي قزامق ايله جدری بيننی تفريق و تمیيز قابلدور .

قزاق قزل خسته لقدن شول و جهله تفريق ايديلور كه قزل خسته لقدمه
 حرت مستوى و بلافاصله وليكلى غايت واسع اولوب قزاقده كى كى
 لكه لرك اره لرنده بولنان مسافه جكر لون طبيعىنى حفظ ايتزلر و برده
 قزاقده همان دأماً او كسورك و قشوع اولسى دخی بوايكى مرضى يكديكرندن
 تفريق ايدر چونكه قزل خسته لقدمه نه او كسورك ونه ده قشوع واردر
 قزاق اكر بسيط ايسه مريض اكثر يا كسب افاقت ايدر لکن امراض
 سائر ايله رفاقت ايدجك اولور ايسه اولوقت تهلكهسى متر ايد اولور
 كنجلرده قزاق اطفالدن زياده مهلكدر .

§

﴿ قزان ﴾ — آوروپای روسيده قزان ولايتنك كرسى اداره سيدر
 وولغا و قزانقا نهرلرينك ملتقاسى قربنده و مسقوهنك شرقندن طقوز يوز
 و سن پترسبورغك جنوب شرقيسندن بيك التى يوز اللى التى كيلومتر و
 مسافه ده اوله رق قرق بيك نفوسى و بر مکتب عالی و رصده خانه يى حاوى اولوب
 سیريا و بخارا و آوروپای روسی بيننده تجارت انبارى صايلقدمه در . چوقه و مشين
 و اعمالات حديدیه و خشبيیه سی اورالرجه معتبردر . تاتارلر بو شهرده
 تدريجاً آزالقدمه اولديغندن شمى يدى بيكه تنزل ايتدى . قزان شهرى
 (۱۲۵۷ م و ۶۵۵ ه) ده باتوخانك اوغلى معرفتيله تأسيس اولنوب
 (۱۳۹۷ م) ده واسيل ديمترى يوانويج ضبط و تخريب و بر مدت صكره تاتارلر
 ينه مجدداً انشا ايلدى و (۱۵۵۲ م و ۹۶۰ ه) تار يخننده شديد بر مقاومتدن
 صكره دردنجى يوان تكرر ضبط ايله بتون بتون تحت جايه يه آلدى .

(قزان ايالتى) و ياتقه اورانبورغ سمبريسق نرينو غرون و پانزا ايالتلى
 بيننده اولوب اللى يدى بيك درتيوز كيلومتر و اتساعى و بر مليون اوچ يوز
 تمش بيك نفوسى حاويدر . اراضيسى منبت و تيمور و باقر معدنلى و بياض
 مرمرى واردر .

(قزان خانلىغى) — قپچاق خانى (كيجين) كبرادرى محمدخان طرفندن اون
 دردنجى عصرده تأسيس اولمشدر محمد قرنداشى مومى اليهك مضرتنى دفع
 و كسب وسعت ايتدكدن صكره (۱۳۹۷) ده روسلر طرفندن تخريب اولنان قزان

شهرینی تعمیر و بلغارلر و مغوللر ایله نفوس و اهمیتنی توفیر ایتدی . اشبو خانلق قپچاق خانلغندن زیاده یشایوب (۱۵۵۲ م) ده دردنجی یوان طرفندن محو ایدلمشدر .

§

﴿ قزل خستهلق ﴾ - بمرض تزهری اولوب یاداری دانهسی بیوکلکنده و قرمزی رنگده برطاقم نقطه لر و یاخود فرنگ اوزومی قرمز یلغنده غیر منتظم برچوق لوحلر صورتنده تکون ایدر . بومرض برحای اندفاعیه اولوب بوده قزامق کبی بر ماده ساریه دن حصوله کاور که شخص واحد عمرنده انجق بر دفعه بوجایه مبتلا اولور و همان دایما اون یاشنک مادوننده بولنان اطفالده وقوعبولوب اون یاشنی تجاوز ایدنلرده اندر کورینور و اکثریا ایلك بهار ایله کوز موسمنده وقوعبولوب بعضاً دخی علت مستولیه صورتنی کسب ایدر .

قزل خستهلق قی واضطراب حلقوم و عارضات عصبیه متنوعه ایله وجوده کاور و جلد قرمزی چوقه کبی بر کسکین رنگ پیدا ایدر . و التنجی کوندن یدنجی کونه طوغری اندفاعه باشلایوب حیا دخی سکونت بولور و سکزنجی کونه طوغری اضطراب حلقوم یعنی حاصل اولان حناق مندفع اولوب قزللق دخی تفلسه یعنی سو ینمکه بدأ ایدر . مذکور خستهلق مرض مستولی صورتنده اولدقده بعضاً حناق غایت شدید اولدقدن ماعدا حناق غمامی و حناق غنغرنی صورتلرینی دخی اکتساب ایلدیکی کورلمشدر .

بو حالده حناق عرض غالب اولمش اولور . حناق شدید اولدیغی تقدیرده اندفاع دخی غایت آغرو غیر منتظم اولور و اول وقت جانک شدتیه برابر مرضک مخاطرهسی دخی تزايد ایدر . قزل خسته لغک بر دیگر نوعی دخی واردر که بوکا . شوکه خبیثه عصبیه تعبیر ایدرلر .

قزل خستهلق قزامقدن زیاده مخاطرهلی بر مرضدر بو ایکی مختلف مرضی اکثریا بر برینه قارشیدر لر یعنی تمیز اولنه میور دیرلر ایسه ده عرضلری واسطه سیله بر برندن تفریقی پک قولایدر زیرا قزل خسته لقه دایما حناق

ایله سعال اولوب حالبوکه قزامقده دائماً مریضک کوزلری یشارر . قزل
خسته لقه حناق شدید اولدیغی صورته در حال بوغازه التی عدد سلوک
یاپشدریلوب یومشادیجی غرغره لر استعمال ایتک و مرضک نهایتنه طوغری
ارپه مطبوخیله یاپیله جق غرغریه (کئول) و (خلیت اسرب) دخی
علاوه ایتک لازمدر فقط هر حالده حکمایه مراجعت اقتضا ایدر .

§

﴿ قزوین ﴾ — قدیم نامی آراسیادر عراق عجمده بر شهر اولوب
طهرانک جنوب غریسنندن یوز قرق کیلومترو بعدده واقع و قرق بیسک
نفوسی جامعدر . وقتیه غایت مهم و عجمستانک کرسیء اداره سی ایدی
الیوم همان خرابه زارددر .
(۱۷۳۲ م و ۱۱۴۵ هـ) ده عثمانلیلرله و ایرانلیلر بیننده تنظیم اولنان بر معاهده
نامه بوراده امضالمنشدر .

§

﴿ قسانتیب ﴾ — لاقدمونیالیرک آمرالیدر . بوذات (۵۳۳۵ خ)
تاریخنده یعنی میلادک ایکیوز الی طقوز سنه مقدمنده رومالیرک برنجی دکر
محاربه سنی قزانان مشهور امیرال (دوئیپوس) ی اسیر ایلدی که اولوقت
اشبو دوئیپوسک نامنه ایتالیاده فورم شهرنده بر مرمر دیرک رکز اولنمشیدی .

§

﴿ قسطالانی ﴾ — نامداران فضلادن (۱۵۱۷ م و ۶۲۳ هـ)
تاریخنده مرتحل دار بقا امام شهاب الدین ابی العباس احمد بن محمد
مصرینک شهرتیدر .
مومی الیه زماننده خطه مصریه نک اعلم علماسی اولوب مشهور شیخ جلال
الدین سیوطی ایله معاصر ایدی (مواهب اللدنیه) و (فتح الدانی) نام
کتابلر جملهء تألیفاتندندر .

اشبو مواهب سیرت نبویهده امشالی یازلامش بر کتاب جلیل و بر اثر بیمثیل
و عدیل اولوب اون مقصد اوزرینه موضوع و مرتبدر . مقصد اول —
جناب واجب الوجودک نبی آخر زمانی سبق نبوتله تشریفندن و علیه الصلاة
والسلام افدمزک طهارت نسب و ولادت و رضاعندن و ترتیب سنین اوزره

ارتحال عالیبری و قوعنه د کین حاز اولدق لری شرف مغازی وسر ایادن .
 ایکنجیسی - اسماء و اولاد و ازواج و اعمام و خدم ملائک توأم لرندن
 اوچنجیسی - اوچ فصلی مشتمل بولنان حقیقت و شرف خلقت لرندن دردنجیسی
 - معجزات و خصائص جلیله لرندن بشنجیسی - خصائص معراجدن
 التنجیسی - رفعت شان نبوی حقننده شرف وارد اولان آیات کریمه دن
 یدنجیسی - وجوب محبت و اتباع سنت نبویه دن سکننجیسی -
 نزد نبویه مستعمل بعض معاملات طبیه و تعبیر رؤیادن طقوزنجیسی - فخر
 رسالت افندمزك حقائق عباداتندن اوننجیسی - جناب باری تعالانك
 حبیب اکرمی حقننده نعمت الهیه سی اتمامندن باحثدر .
 دیگر (قسطلانی) - علمای بنامدندر کستللی کله سنه نظر بیور یله .
 دیگر (قسطلانی) یاخود (عسقلانی) - مشاهیر فضلاهی
 مصر یه دندر (ابن حجر) کله سنه نظر بیور یله .
 قسطل یاخود کستل یونانجه قلعه معنا سنه اولان (قستل) ک معر بیدر .

§

﴿ قسطمونی ﴾ - نام عتیقی ژیر مانیقو پولیس در اناطولیده
 دولت علیه نك بر شهری و بونامده کی ولایتك کرسی اداره سی اولوب
 استانبولك جهت شرقیستدن درتیوز کیلومتر و مسافه ده واقع ومع نواحی
 یکر می التی بیک نفوسی و التمش اوچ جامع و مسجد و اون التی مدرسه و اون
 ایکی تکیه و اوتوز بر مکتب و اون درت حمام و ایکی قشله بی جامعدر هر
 نوع حبوبات و تفتك و کتان و کندیر و اورمانلرنده کراسته حاصل اولور
 و پك کوزل باقر و ایپ اعمال اولنور قیومجیلغی دخی مکملدر و میوه سی
 و از جمله (عربانی اریکی) مشهوردر مقدا دهامعمور ایدی .
 (قسطمونی ولایتی) شمال و شمال شرقیده دکزله محدود اولوب قدیم
 بافلاغونیانك بر قسمندن تشکل الیشدر بوراسی سلچوقیلر زماندنبرو مستقلاً
 اداره اولنمقده اولدیغی حالده (۱۳۹۲ م و ۷۹۵ هـ) تاریخنده حاکی بولنان
 طوپال بایزیدك دولت علیه یه عصیان ایدن افلاقلولرایله اتقاقی تحقق ایلدیکندن
 یلدرم (بایزید) حضرتلری کیدوب ولایت مذکور هی ضبط ایلدی .

§

﴿ قسطنطين ﴾ بيوك قسطنطين — فلاويوس واليريوس اورليوس

قلوريوس قسطنطينوس نامريله دخي بنام اولمق اوزره روما امپراطويدر
(۲۷۴ م) تاريخنده (نيسه) شهرنده تولد ايدوب (۳۰۶ م) ده پدرينك
وفاتي اوزرينه بيوك بریتانیا الايلری واسطه سيله و او کوست عنوانيله امپرا-
طور لغني اعلان ايلدی . غوللر ايله مصالحه دن صکره ایتالیا و افریقایي
ربقه مظالمی التنده تضيق ایدن (ماقسیمین) عليهنه يور يي-وب مومی الیهی
رومانك سورلری التنده و تورن صحرالرنده مغلوب ایتسی اوزرينه ایتالیايه
حاکم اولدی و مؤخرأ تقرير آسایش و عدالته بذل مجهود و خرسیتیانلغني قبول
ايله خرسیتیانلر عليهنده کی تعدياتی رفع و نابود ايلدی و (۳۱۵ م) ده
خرسیتیانلق دشمنی اولان شرق امپراطوری لیسینوس ايله محاربه سنده دخي
کرار غالب کله رک پانونی و داسیا و ایلیریا و یونانستانی ضبطنه آلدی و (۳۲۳ م)
ده اشقودره و ادرنه مظفرباتی اوزرينه خصمنك ممالک متباقیه سنه دخي
مالک اولدی و خاچلنمق اشکنجه سنی و پهلوانلرک مقاتله سنی منع و اطلاق
اسرایه مساعده ايدوب لکن کنبدو قائن و والده سيله بيهوده یره اتهام اولنان
قریسیوس نام اوغلنی بلا تحقیق قتل ایتدیکندن شاننه براز شین و یردی
و (۳۳۰ م) ده مقر حکومتی اولوقته قدر بیزانس ناميله متعارف اولوب
بعدا التعمیر قسطنطينوپل نامنی آلان استانبوله نقل ایدرک نهایت (۳۳۹
یاخود ۳۳۷ م) تاریخنده وفات ايلدی .

§

﴿ قسطنطين ﴾ اون ايکنجی — استانبولک صوک امپراطوریدر

(۱۴۰۳ م و ۸۰۶ هـ) ده عالم وجوده کلوب (۱۴۴۸ م و ۸۵۲ هـ) ده
ژان پالی اولوق نام قرنداشنه خلف اولدی و بش سنه صکره سلطان محمد
ثانی حضرتلرینک استانبولی فتح آرزوسنده اولدیغنی حس ایدرک برطرفدن
سور و طایبه لری تعمیر و جنویزلردن استمداد ايله برقاچ قطعه حرب سفینه سی
و عسکر جلب و زندان قپوسندن غلطه یه زنجیر کشیده ايدوب دیگر طرفدن
وزیر اعظم خلیل پاشا واسطه سيله استرحامه باشلادی و او اثناده سلطان
مشارالیه روم ایلی حصارینک اولدیغنی محلی طلب ایلدکده اورانک متصرفی
بن دکلم جنویزلردر دیمسیله مانع اولدیغنی اکلاشیلوب اورایه درحال یعنی

درت ماه ظرفنده حصار مذکور انشا و قارشوسنده مقدا یلدرم بایزیدک
 امریله یاپیلان اناطولی حصارى تعمیر اولندی و خلیل پاشانک رجاسی
 اوزینه اکرچه ایش التی آی قدر تأخر ایتدیسه دهه ایلروسنه تأثیر
 ایده مدیکندن سلطان مشارالیه (۱۲۵۳ م و ۸۵۷ هـ) تاریخنده هجوم
 واللی درت کون محاصره ایله استیلا ایلدی . (قسطنطین) اشبو محاصره
 اثناسنده شجیعانه مدافعه اوزره ایکن تکفور سرایی جوارنده برسور
 دلیکی اوزرنده روبراه عدم اولمشدر . دیگر روایت ضعیفه یه کوره عساکر
 اسلامیه فرقه فرقه ایچرو کیردکاری صروده مشارالیه دخی خاصه عسکریه
 سرای مزبور دن ایاصوفیه یه طوغری کیدرکن بریاره لی عثمانلی نفری
 طرفندن قتل اولمشدر . (قسطنطنیه) ایچون استانبول کله سنه مراجعت
 بیوریه .

§

﴿ قشیری ﴾ — علم فقه تفسیر حدیث اصول و ادب و کتابتده امام
 اولوب سلحشورلقده دخی مهارت کامله سی وار ایدی . اسمی عبدالکریم
 کنیه سی ابولقاسم در علوم ظاهره یی استاد کل ابواسحق اسفرائینی دن
 و باطنه یی شیخ کامل ابوعلی الدقاق دن تحصیل ایدرک التمش طقوز یاشنده
 و (۱۰۷۲ م و ۴۶۵ هـ) تاریخنده مسقط رأسی اولان نیشابورده وفات
 ایشدر . (تیسیر) نام تفسیر کبیری ایله (لطائف الاشارات) و (رساله
 قشیری) ناملرنده و سائر هرفنده تألیفاتی واردر . مخدومی (عبدالرحیم)
 دخی فضل و کالده پدری کعبنه یاقلاشمش ایدی .

جامع الصحیح مؤلفی (قشیری) نک اسمی مسلم بن حجاج کنیه سی ابولحسن
 اولوب وفاتی (۸۷۴ م و ۲۶۱ یا خود ۲۶۷ هـ) تاریخنده وقوعبولمشدر .

§

﴿ قصاره ﴾ صوی - بزى باضلمتق ولکه لری چیقارمق ایچون
 استعمال اولنور برنوع صوکه قلیه ایله قلور (هیوقلوریت دپوتاس)
 ترکیب کمیویسندن عبارتدر فرانسزلر پارس قربنده ژاول نام قصبه یه نسبتله
 (ژاول صوی) دیرلر .

§

﴿ قصر شیرین ﴾ — ساسانیانندن فرس پادشاهی خسرو پرویزک
علاقه کرده سی اولان (شیرین) نام بر مغنیه ایچون بغداد جوارنده خانقین ایله
حلوان اراسنده یاپدیردیغی قصر مشهوردز .

§

﴿ قصیده برده ﴾ — (۱۲۹۴ م و ۶۹۴ هـ) ده متوفی شیخ
شرف الدین ابی عبدالله محمد بن سعید بوصیری نك (کوا کب الدریه فی مدح
خیر البریه) نامیله رشته نظم و بیانہ چکدیکی قصیده لالی نصیده مییه درکه
یوز التمش ایکی بیتدن عبارت اولوب بوندن اون ایکی بیتی مطلع و اون التیسی
نفس و هوای نفسی و او توی مدح رسول علیه الصلوٰة و السلامی و اون
طقوزی مولد نبوی بی و یکر می ایکیسی جهاد رسالت استناد پیغمبری بی
و اون دردی استغفار و باقیسی مناجاتی متضمندر . روایتہ نظراً ناظم مشار الیه
اشبو قصیده مبارکه بی کندوسنه قلع اصابت ایتدیکی بر زمانده انشاد ایدوب
انکله استشفاع ایشیدی او کیجه منامنده فخر رسالت حضرتلرینی
کوروب نبی مشار الیه حضرتلری بدننی مسخ ایتکله او یانه رق کندوسنی
اولکی آوان صحتندن دها ای برحالده بولمشدر . ملك الظاهرک وزیر
بهاء الدین قصیده مذکورہ بی استنساخ ایدوب کندوسی و اهل بیتی
حرمتنده صوک درجه یه وارد قلرندن دین و دنیالرنده امور عظیمه یه موفق
اولمشدر . قصیده مذکورہ نك برده ایله شهرتنه سبب شودر که سعد الدین
فارقی نام ذات بر سببله نور بصر دن محروم اولدقده منامنده بر کیسه ظهور
ایدرك (قالیق بهاء الدینه کیت و آنده اولان برده بی اولوب کوزلریکه سور
ان شالله افاقت بولورسک) دیر مومی الیه دخی او بقودن قالدیغی کبی همان
بهاء الدینه کیدوب واقعه بی سویلر بهاء الدین (برده نامیله یاننده برشی یوق
بنم نزد مده اولان بوصیری نك یاپدیغی مدیحه نبویه درکه بزده انکله استشفا
ایدیورز) دیهرك قصیده بی چیقارر سعد الدین کوزینه سورمه سیله در عقب
درد عمادن رهایاب اولور . اشبو قصیده زهرا و مدیحه غرانک برکاتی
کثیر اولوب حقیقه اقطار اسلامیه ده وجودیله تبرک ایدیلور اثار دندر . بونک
برده ایله اشتهارینه وجوه اخری دخی کوسترلمکده ایسه ده قبوله اقرب بالاده
سرد اولنان سببدر .

قصیده شریفه مذکورہ نك فضلا طرفلرندن کمال اعتنائيله ياپيلان شرحلى
خارج از دائره احصا اولمغله هيچ اوجهتله سوق كلام ايدلمدى .

(قصیده منفرجه) — ابى الفضل يوسف محمد بن يوسف التورزينك اثر ايدر كه
لقبته ابن نحوى ديرلر . قصیده مذکورہ ابى الحسن يحيى بن عطار قرشينك
اثرى اولديغى حقهده دخى بروايت وارسهده ارجح اولان ابن نحوينك
منظومهسى اولمقدر . خلقدن بعضيلرى قصیده مزبورہ نك اسم اعظمى
جامع اولمسنى دخى اعتقاد ايدرلر متعدد وباشلى شرحلى واردلر .

§

﴿ قصیده ابن صائغ ﴾ — (۱۳۲۰ م و ۷۲۰ هـ) تاريخنده وفات
ايدن شمس الدين محمد بن حسنك فنون شتايه متعلق بيك بيتى جامع اثر ايدر .

(قصیده ابن عبدون) — محمد بن عبد اللهك تاريخه دائر اثر ايدر
جمال الدين ابن جوزى و اديب فاضل عبد الملك بن عبد الله بن بدرون
حضرى وسائر بعض ذوات شرح ايلديلر .
مطلعى

الدهر يفجع بعد العين بالاثر فا البكاء على الاشباح والصور

(قصیده ابن قضيب البان) — (۱۶۸۴ م و ۱۰۹۶ هـ) تاريخنده
وفات ايدن سيد عبد الله بن سيد محمد حجازينك مدح نبوى يى مشتمل اثر ايدر
(اهلاً نبشر من مهب زرود احبى فؤاد العاشق المنجود) شيخ عثمان
عريان كليسى بن عبد الله شرح ايتدى .

(قصیده بانث سعاد) — كعب بن زهير بن ابى سلمى مزنى صحابينك
مقدمما وقوعبولان هجوندن طولابى حضرت فخر كائناات عليه السلامه
عتذارى متضمن يازديغى اللى يدى بيت اثر ايدر . اولى (بانث سعاد فقلبى
البريم متبول . متيم اثرهالم يقد مكبول) مشاراليه قصورينك عفوينى (العفو
عندرسول الله مأمول) مصراعيله استرحام ايتشدر . قصیده مذکورہ نك
شروح ونظائر عديدهسى واردلر .

(قصیده بستى) — (۱۰۱۰ م و ۴۰۱ هـ) ده وفات ايدن ابوالفتح

علی بن محمد کاتب شاعرک زهد و معارفه دائر الشمس بیتدن عبارت یابدیغی
اثر در اولی (زیاده المرء فی دنیاہ نقصان و ربحة غیر محض الخیر خسران)

§

﴿ قصیده تائیہ ﴾ — (۱۴۳۳ م و ۸۳۷ هـ) ده وفات ایدن شرف
الدین اسماعیل بن مقرئ یمینیک اثر یدر • اولی (الی کم تمادی فی غرور
وغفلة) (۱۵۰۹ م ۹۱۵ هـ) ده وفات ایدن شیخ ابراهیم بن محمد حلبی
شرح ایتدی •

(قصیده خزر جیه) — علامه ضیاء الدین ابی محمد عبدالله بن محمد
خزر جی اندلسینک عروضه دائر اثر یدر • اولی (و للشعر میزان یسمى
عروضه) بو قصیده یه (رامزه) دخی دنیلور • (۱۵۱۹ م و ۹۲۶ هـ)
ده وفات ایدن قاضی زکریا بن محمد انصاری شرح ایدوب (فتح البریة
بشرح قصیده الخزر جیه) و شمس الدین محمد بن محمد ایجنی عثمانی (رفع
حجاب عیون القاهره عن کنوز الرامزه) تسمیه ایلدیلر • احمد بن عبدالرحمن
بن محمد نقاشینک دخی قصیده مذکوریه بریولک شرحی واردر •

§

﴿ قصیده ذی النون مصری ﴾ — صنعتسه دائر در • اولی
(عجب عجب عجب عجب قطة سودا ولها ذنب) (آیدمر بن علی جلدکی)
شرح یازوب (در المکنون) تسمیه ایلدی •

(قصیده رائیه) — (۱۰۲۲ م ۴۱۳ هـ) ده وفات ایدن ابی الحسن
علی بن هلالک فن خطه دائر اثر یدر • مومی الیه (ابن بواب) لقبیلله
معروفدر • اول قصیده •

وارغب لنفسک ان تخط بنانها خیرا تخلفه بدار غرور
بجمیع فعل المرء یلقاه غذا عند التقاء کتابه المنشور

(۷۳۲ هـ) ده وفات ایدن شیخ برهان الدین ابراهیم بن عمر جعبری شرح
ایلدی •

(قصیده شینیه) فارسی — شاعر مشهور خاقانینک یکر می درن

بیتی جامع اثریدر • میر خسروک یوز الی بیتی شامل مرأة الصفا سی
ونورالدين عبد الرحمن جامینک یوز اوتوز بیتدن عبارت (جلاء الروح) ی
وفضولینک یوز اوتوز درت بیت (انیس القلب) ی وشیرازینک التمش التی
بیت (عمان الجوهری) قصیده مز بورهیه یاپیلان نظار دندر •

(قصیده طنطرانیه) — معین الدین ابی نصر احمد بن عبدالرزاق
طنطرانینک وزیر مشهور نظام الملک حقهده یایدیغی مدحیه در • اولی
(یاخلی البال قد بلبلت بالبال) الی آخره محمد بهشتی اسفرائنی شرح
ایلدی •

§

﴿ قصیده عینیه ﴾ — (۱۱۸۵ م و ۵۸۱ هـ) ده وفات ایدن
سهیلی ابی القاسم عبد الرحمن بن عبد الله بن احمدک اثریدر • اولی
(یا من یری مافی الضمیر ویسمع انت المعد لكل ما یتوقع) (۸۳۷ هـ) ده
متوفی ادیب معروف ابن حجة ابو بکر علی جوی تخمیس ایلدی • اولی
(قالو اعداک وانت حی لاتسمع)

(قصیده وزیر عبدالله پاشا) — مشارالیه کو پریلی زاده لردن وزیر
اعظم مصطفی پاشانک مخدومی اولوب اشبو قصیده سیله شیخ الاسلام
شهید فیض الله افندی بی مدح و ثنا و (۱۱۴۸ هـ) تاریخنده عزم دار بقا
ایلدی • اولی (ماذا یهيجك من صباك الاقدم) شیخ الاسلام محمد
پیری زاده عثمان افندی تخمیس و بوتخمیسله قصیده نک هر ایکیسنی شیخ
عثمان بن عبدالله عریانی تشریح ایلدی •

(قصیده عینیه) — شیخ رئیس ابی علی بن سینانک اوتوز بیتی جامع
اثریدر • اولی (هبطت الیک من المحل الارفع و رقاء ذات تعزز و تمنع)
(۸۷۵ هـ) ده مصنفک شیخ علی بن محمد بسطامی و شیخ عبد الرؤف مناوی
سدادی (۱۰۳۱ هـ) ده و سائر فضلا شرح ایلدی لر • بوکارو حیه دخی دیر لر •

(قصیده ابی الرجا) — (۹۴۶ م و ۳۳۵ هـ) ده وفات ایدن ابی
رجا محمد بن احمد بن ربیع اسوانی نک اخبار عالم و قصص انبیا و مختصر

مزنی و طب و حدیث و فلسفه و سائرہ فی ناطق اثریدر • مومی الیہ
حیاتندہ بعضیلری بوآنہ قدر قصیدہک نہیہ بالغ اولدی دیدکرندہ یوزاوتوز
بیک بیتہ واردی جوابنی ویردی •

§

﴿ قصیدہ میمیه ﴾ — مولانا جلال الدین رومی حضرتلرینک
اثریدر • امیر احمد بخاری و (۱۰۴۹ هـ) ده متوفی شیخ عبد المجید بن
محرم سیواسی شرح ایتدیلر •

(قصیدہ میمیه) — ابی السعود بن محمد عمادینک اثر ادبا اعتمادیدر •
مطلعی • ابعد سلیمی مطلب و غرام (۹۸۷ هـ) ده عبدالرحمن بن صاچلی
امیر (۹۷۱ هـ) ده رضی الدین محمد بن ابراهیم حلبی و غرس الدین حلبی
شرح ایلدیلر •

(قصیدہ نونیه) — (۱۴۵۸ م و ۸۶۳ هـ) تاریخندہ خضر بک
بن جلال الدینک علم کلامہ دائر یازدیغی اثر در • اولی (الحمد لله عالی
الوصف والشان منزہ الحکم من آثار بطلان) بشقہ برقصیدہ نونیه سی
ومتعدد شرحلری دخی وار •

(قصیدہ یایہ) — امام سراج الدین علی بن عثمان اوشی فرغانینک
التمش التی بیتی شامل و بین الادبا مقبول و متداول اثریدر • اولی

يقول العبد في بدأ الأملی لتوحيد بنظم كاللألی
وانی الدهر ادعو کنه وسعی لمن بالخیر يوماً قدد عالی

§

﴿ قضاعه ﴾ — یمندہ بنوسبأ سلاله سندن برذاتک اسمیدر کہ کندواسمنه
منسوب اولان قبیلہ مشهوره دن بشقہ بنی کلب و جهینه و بهرامه و بنوعذره
ودها برقاچ قبیلہنک دخی جدی ظن اولنور قبری جبل شمرده در • قبائل
مذکورہ دن بعضیلری وقت جاهلیتده دومه الجندل و تبوک و شام طرفلرینه
کوچشلر ایدی • (۱۶۰۲ م و ۴۵۴ هـ) تاریخندہ وفات ایدن علمای حدیثدن
امالی صاحبی ابو عبداللہ حضرتلری بو قبیلہ یه منسوبدر انک ایچون امام قضاعی

§

دیرلر •

﴿ قطب الدین ﴾ ابو محمد عبدالحق بن ابراهیم الاندلسی — ابن
 سبعین دیمکله مشهور در علوم و آدابده و بتخصیص فلسفه مغبوط آفاق
 ایدی . اندلسدن سبتهیه هجرت ایدوب اوراده قواعد فلاسفه اوزره
 تصوفه منسلک اولدی . عرفانه دائر برچوق کلامی و تصانیفی واردر .
 خصوصی اولهرق برطاقم مرید و اتباعی دخی وار ایدیکه سبعینیه دیو
 متعارف ایدیلر . سبتهده بر ایام اقامتدن صکره مشرق طرفنی شعشعه علم
 وکالی ایله اشراق و مکة مکرمه بی زیارت ایدرک کرک ذکر جیلی و کرک
 آثاری بتون اقطاره شایع اولغه باشلادی . مکدهده ایکن سکسان بیک دینار
 انفاق ایلشدر . مومی الیهک مغایر شرع شریف بعض احوال و حرکاتی
 جهتیه مغربدن نفی اولندیغی دخی جهله روایاتندر . محکیدرکه مومی ایله
 وطنندن چیققدقه طلبه و اتباعندن بر چوق ذوات دخی کندوسیه برلکده
 چیقارلر . اون کون صکره بر قصبهیه وصولرنده یول زحمتی چیقارمق
 ایچون جامه کیررلر دلاک کلوب شیخک (ابن سبعینک) ایاقلرینی اوغغه
 باشلار ونه طرفدنسکز دیو صورار شیخ ویاننده کیلر اندلسده مرسیه دوز
 دیملی اوزرینه دلاک (هاشو ابن سبعین زندیقنک ظاهر اولدیغی محلدن می)
 دیمسیله ابن سبعین اتباعنه سکوتلرینی ایما ایله اوت دیر دلاک بونک اوزرینه
 حقنده کونا کون سب و لعنه باشلایوب ابن سبعین دهامساعد کورندیکه
 حریف لعن و شتمی ارتیرر بر درجهیه واررکه مشار الیهک اتباعندن بری
 طیانه میوب دلاکه (وای باشکه الله سنی دمندنبرو سو کدیکنک کسه نک ایکی
 ایاقلری التنده بولندیریور) دیر دلاک دخی نهیه اوغرادیغنی شاشیردرق
 هزار خجالتله اعتذاره باشلار . ابن سبعینک علوم غریبه دن برچوق شیلرینی
 حکایه و بعضیلری سمیا و کیمیایه وقوفنی اعتقاد ایدرلر . مومی ایله کتاب
 الاحاطه ایله جوهره دائر بر کتاب تألیف ایتمش و بر چوق رسائل بلیغه
 و فصیحجه براقشدر . رسائل مذ کوره بتمامها زیرده رساله العهد نام اثرندن
 مأخوذ اولهرق عباره اسلوبنده یازلمشدر . عباره [یا هذا اهل عمرک الا کلمح
 او عطاء نکد لا سمح و اصالک لهو ولعب و اسحارک سهر و علل] .

ابن سبعین حسن اخلاق صاحبی و اذا و بلایه صبور و عزیز النفس اولوب
فقرا و بیوایکانه بنفسه خدمت ایتک عادتی ایدی . مشرق و مغرب اعلامی
ایله کندو بیننده خطوب کثیره جریان ایتشدر . اشعار رائقه سندندر .

کم ذاتموه بالشعبین و العلم و الامر او ضح من نار علی علم
و کم تعبر عن سماع و کاظمه و عن زرود و جیران بندی سلم
ظالت تسأل عن نجدوانت بها و عن تهامة هذا فعل متهم
فی الحی حی سوی لیلی فتسأله عنها سوألك و هم جر للعدم

ولادتی (۱۲۱۷ م و ۶۱۴ ه) ده وفاتی (۱۲۷۰ م و ۶۶۹ ه) ده
وقوعبولمشدر . روایتہ نظراً مومی الیه ایکی النندن قان آلوب قانی علی حاله
جریانہ برائغله وفات ایلدی .

§

﴿ قطب الدین ﴾ شیرازی — علامه محمود بن مسعود بن مصلح
الفارسینک شهرتیدر که سردفتر از کیماء عالم و کافه علوم عقلیه و نقلیه ده
براعتی مسلم بر ذات فضائلسمات ایدی . ولادتی شیرازده (۱۲۳۶ م
و ۶۳۴ ه) و وفاتی (۱۳۱۶ م و ۷۱۶ ه) تاریخنده در . اولاً جانب
رومه رغبتساز قدوم اولوب اهلیت باهرهسی سایه سنده نائل انواع نوازش
واکرام و سیواس و ملاطیبه ده دخی منصب حکم و قضا ایله بکام اولدی .
مؤخرأ شامه و بعده تبریزه کیدرک اوراده تکرار تحصیل علوم عقلیه به حصر
ایام ایلدی .

طبعی غایت لطیف و کندوسی عابد و عادل بر مرد عقیف اولوب علوم
مذکورهدن بشقه شطرنج و شعبده و ضرب رباب امثالی فنونده دخی ید طولاً
قزائمشیدی . (شرح مختصر ابن حاجب) (شرح مفتاح) (شرح کلیات
قانون ابن سینا) (شرح حکمة الاشراق) و زبان فارسیده (سزاوار افتخار)
و علم هیئتده (تحفه) و (نهاية الادراک) نام کتابلری تألیف ایلدی که جمله سی
اربابی عننده مانند اوراق زر مقبول و معتبر اولوب از جمله (درة التاج) ی
جمیع اقسام حکمت نظریه و عملیه بی جامع بر کتاب فوائد نصابدر .

§

﴿ قطب الدین ﴾ رازی — اسمی محمد بن محمد و شهرتی (تختانی) در
بو نسبت قطب فوقانیدن تمیز ایچوندر زیرا ایکسی دخی بر مدرسه ده
وبری طبقه فوقانیه دیکری طبقه تختانیه ده بولنور ایدی .

اشبو قطب تختانی جیع معقولانده امام جهان وفرید زمان اولوب نامی
السنه عالیانده اشتهار وصیت جیلی اقطار بعیده به انتشار ایشیدی .

یتش درت ییل مقداری معمر اولوب خارج دمشقده (۱۳۶۴ م و ۷۶۶ هـ)
تاریخنده وفات ایشدر . کشافه حاشیه مشهوره سی و علم منطقده (مطالع
ارموی) به غایت معتبر بر شرحی و کذا منطقده (کاتبی) نیک رساله
(شمسیه) سنه دیکر بر کوزل شرحی واردر .

قطب تختانینک (مبارکشاه) لقبیه مشهور بر عبد مملوکی وار ایدی که هنکام
طفولیتندن برو مومی الیهک آغوش تربیه و تعلیمده پرورش بولهرق علماء اعلام
ومؤلفین کرام زمره سنه النحاق ایشیدی حتی علامه سید شریف جرجانی
مومی الیه قطب رازینک شرح مطالعنی اشبو مبارکشاهدن تدرس ایچون
تا مصره قدر عزیمت ایشدر .

§

﴿ قطرانندی ﴾ — ملوک بنی طولوندن مصرملکی خیارویه نیک
قزیدر عباسیه دن معتضد خلیفه به بیک کره بیک یعنی بر ملیون التون ایله
نکاح و (۸۹۴ م و ۲۸۱ هـ) تاریخنده زفاف اولندی مومی الیهافرط
حسن و جمال و مزید عقل و کیاست و کمال ایله معروفه برقادین ایدی بعض
عقلا دیرلر که معتضد قطرانندی بی مجرد بنی طولون دولتی فقیر دوشورمک
ایچون تزوج ایشدر زیرا باباسی اکا اولقدر اشیاء نفیسه و جواهر ثمینه
و تحف فاخره جهاز ویرمشیدی که نظیری بروقتده و بر اقلیمده کورلمش دکل
ایدی از جمله اشیای مزبوره ایچنده جهاز اولهرق یالکز یوز عدد التون
هاون وار ایدی که سائرلری دخی بوکا قیاس اواندیغی حالده جهاز مزبورک
نه درجه مکلف برشی اولدیغی اکلاشیله بیلور . مومی الیهانک خالته سی
عباسه بنت احمد بن طولون مصرک شام طرفنده اولان سرحدینه دکن
کلوب اوراده چادرلرینی قوردیغی محله بر قریه بنا ایلدی که الان مشار

الیه نامنه عباسه تسمیه اولنور . قطر الندی (۹۰۰ م ۲۸۸ هـ) ده وفات
ایدرك بغدادده رصافه نام محله کی قصر داخلنده دفن اولمشدر . بو
مصاهره دن صکره خارویه معتضد طرفنه بهر سنه ایکیشر یوز بیک التون
کوندرر ایدی .

§

﴿ قطع ناقص ﴾ — علم هندسه ده بر شکل بیضی اولوب داخلنده بری
برینی قائماً قطع و تنصیف ایدن خطین مستقیمینک اطولنه (محور کبیر) واقصرینه
(محور صغیر) و بونک نقطه تقاطعنه (مرکز) و محور کبیرک اوزرنده
مرکز دن مساوی بعدده واقع ایکی نقطه یه (نقطه احتراق) تسمیه ایدر لر .

§

﴿ قطورا ﴾ — ابراهیم علیه السلامک زوجته سی ساره نك وفاتندن
صکره (۳۵۹۹ خ) تاریخنده یعنی میلادک بیک طقوز یوز طقسان بش سنه
مقدمنده قبائل اترا کدن یاخود کنعانیلردن تزوج بیوردیغی خاتوندر که بوندن
التي نفر اولاد کرامی ظهوره کلشیدی . برروایتده اسمی قنطورادر .
حضرت ابراهیم حیاتنده اشبو قطورادن اولان اولادینی اموال کثیره
اعطاسیله شرق طرفنه کوندرمشدر . بعض مورخین (مادی) لر بونلردن
تشعب ایدی دیر لر .

§

﴿ قعریه ﴾ یاخود (قهریه) — درس عبادتده تکفور سرایی
جوارنده واقع جامع شریف و محله نك اسمیدر . جامع مذکور دروننده
اصحاب کرامدن (ابوسعید الخدری) حضرت تترینک مقامی بولنور . بو جامعی
ابتدا ایمپراطور (ژوستنین) حضرت عیسی نامنه یاپدیروب صکره خراب
اولدیغندن (۱۳۳۰ م و ۷۳۱ هـ) تاریخنده اغنیادن (تئو طور متوحتیس)
شمدی کورلدیکی کبی انشا ایتدیرمش و چور لیلی علی پاشا زمانه قدر کلیسا
اوله رق قوللانیلوب پاشای مشارالیهک امریله جامعه تحویل اولمش ایدی .

§

﴿ قلادوه ﴾ — طونه نك یوقاروسنده واقع فتح الاسلام قلعه سنک
نام دیکریدر .

§

﴿ قلازومن ﴾ — از میر جوارنده واقع کلیرمان یا خود اورله
شهرینک نام عتیقی در .

§

﴿ قلاوی ﴾ — مقدا و زرانک باشلرینه کیدکاری درت گوشه تللی
صاریق در که باش اشاغی قوندیغی حالدده طاش هاون رسمنده کورینور .

§

﴿ قلاوی ﴾ — طبیعتده حض و کبریت حالنده بولنوب مؤخرأ
کور ایله تسخین و تصفییه اولنور خالصی بیاض و مجلا و آز متصوت
وزیاسیله متطرق و ایکیوز اون ایکی درجه حرارته مذاب بر معدندر آچقده
اریدلدکده اوزرینی قاپلییان زار (حض قلاوی) در بو حض قپالی برقاب
ایچنده شدید حرارته تسخین اولندقدن صکره هوایه ترک اولنسه همان آتش
آلوب بخاره منقلب اولور .

§

﴿ قلب ﴾ — اهل تحقیق عندنده قلب یورک تعبیر اولنان لحم
صنوبری یه تعلق ایدن لطیفه ربانیسه در که جمیع قوتک مبدئیدر نته کیم
دماغ جمیع حواسک مبدئیدر . حکما سویدای قلبک سر استواسی حقیقت
انسانیه در و قلب نفس ناطقه نکت تخت سلطنتیدر و منبع فیض و حیاتدر
و اهل تشریح قلب دینلان یورک مرکز جهاز دوران دم بر جوف عضلی
اولوب (اورده) اعانه سیله اخذ ایلدیکی دمی شرابین واسطه سیله
اعضایه دفع و طرده مأموردر دیرلر . قلبده دم اسوده مخصوص ایکی
جوف ایمن و دم احمره مخصوص ایکی جوف ایسر اولوب بونلر بینلرنده
اصلا اشتراک ایمیجه صورتده بر حجاب تام واسطه سیله مفصول بولندقلری
کبی ایمن و ایسردن عبارت اولان قلبک هر بر نصفی دخی دسام ایله مزین
بر حجاب غیر تام اعانه سیله بری علوی (اذین) و دیکری سفلی (بطین)
اولق اوزه ایکی جوفه تقسیم اولنورلر که جوف اعلانک دم وریدی بی قبول
ایتمسی عقیبنده دم جوف اسفله نزول و اشبو جوفدن شرابینه توجه ایدر
بین الاذین و البطین واقع اولان دسامه دمک اذیندن بطینه مرورینه کافل
و بطیندن اذینه رجوعنه حائلدر . اذین ایمن رتیندن ماعدا کافه اقطار

بدنك دم وريدیسنی اخذ ایلدیکی کبی بطنین ایمن دخی اشبو دمى الوب
شریان رئوی طریقيله رئینه طرد ایدر . اذین ایسرایسه اورده رئویه نك
جلب ایتدیکی دم اجری قبول و بطنین ایسراشبو دمى اخذ ایدرک شریان
ابهر کافه واسطه سیله کافه اجزای بدنه دفع ایدر .

§

﴿ قلم ﴾ — بحر احرك یعنی شاب دکزینك نام دبکریدر . بحر
اجر کنارنده قصیری اسکله سنه قریب برشهر قدیمه دخی وقتيله قلم دینور
ایدی .

§

﴿ قلعه سلطانیه ﴾ — مرمره دکزندن اق دکره چیقاجق بوغازده
مستحصن برشهردر (داردانیل) دنیلان چناق قلعه نك ممر بحریسنده
و کلیبولینك التمش کیلو مترو جنوب غریبسنده بولنور و نفوسی اون اوج
بیک تخمین اولنور . بوغازك ممرینه حاکم اولان بر قصری غایت مستحصن
وساحلنده کائن طپراق قلعه لر فوق الغایه متین و مستحصندر .
(سلطانیه) ایرانده برشهر قدیمدر (سلطانیه) کله سنه نظر بیوريله .

§

﴿ قلقان ﴾ — محارباته وجودی ضربات خصمدن محافظه ایچون
صول قولده طاشینور محذب الشکل بر سلاح مدافعه در ایلك قلقانلر
سکود و اخلامور و امثالی خفیف اغاجلردن یاپیلور ایدی مؤخرأ مشین
ایله قاپلنوب کنارلرینه معدن صفیحه لر چکلمکه باشلادی . بونلرک بعضیلری
مدور و مستطیل شکلده و بعضیلری دخی بصی و هلال و قوس و دیگر
شکلرده و اوزرلری بر طاقم صور مرموزه ایله منقش ایدی . و میدان
محاربه ده قلقان براقق باش براقق قدر آخر برشی صاییلور ایدی . فرانقلر
انتخاب ایتدکلی قرالترینی اهالی یه کوسترمک ایچون (پاووا) تسمیه
ایتدکلی بر قلقان اوزرینه اوتوردوب بو وجهله میدانه چیقاردقلى یعنی
قرالك بریوک قلقان اوزرینه اوتوردیغی حالده جلوس آلاینه چیقدیغی بعض
توارینخده کورلمشدر .

§

﴿ قلندر اوغلی ﴾ علی — ملاطیبه ده عشرتدن یتشمه برآدمدر .
 خیلی مدت مغاره لرده اختیار عزلتله جلب انظار محاسنه بذل مجهود و کیده رک
 کویا اولیالغک طبقه علیاسنه صعود ایدوب بندکانک ایکی وقت نماز لرینی
 باغشلامش و مؤخرأ بوکستاخلغنه ده قناعت ایتیموب باشنه طو پلانان اوج
 بش بیک خرکله ایله دائرة اطاعتدن باخروج حکومت سوداسنه دوشمش
 و اناطولی ایچنده اوتیه برویه صارقندیلق ایدرک خیلی فقیرک قلندرانه
 اوجاغنی سویندیرمش اولدیغندن (۱۷۵۰ م و ۱۱۶۵ هـ) تاریخنده طرف
 دولتدن اوزرینه عسکر کوندریله رک جمعیتیه برابر زیر وزیر ایدلمشدر .

§

﴿ قلوبور ﴾ — فرانسه جنرال لرنندر (۱۷۹۸ م و ۱۲۱۳ هـ)
 تاریخنده بوناپارت ایله مصره کلوب جزئی بر محاربه و بعض مقاوله ایله
 اسکندریه بی آلدقندن ودها خیلی محارباتده بولندقدن صکره بوناپارتک
 پارسه عودتنده طرفندن بالوکاله مصرده قلمش ایدی (۱۲۱۵ هـ)
 تاریخنده باغچه لری سیر و تماشا ایدرکن سلیمان نامنده برفدایی یدیه قتل
 اولندی و مؤخرأ فدایی مرقوم دخی طوتیلوب درلو اشکنجه لرله اعدام
 ایدلدی .

§

﴿ قلود غالیه ن ﴾ ویا (غالیه نوس) — (۱۳۱ م) ده برغمه ده
 تولد و (۲۰۰ م) تاریخنده وفات ایتمش بر حکیم یونانیدر . خوی
 و مشربنک لطافتندن ناشی کندوسنه حلیم معناسنه اولان غالیه نوس نامنی
 اعطا ایدن (نیقون) نام ماهر معمارک اوغلی ایدی . اول فلسفه یه
 و باخصوص ارسطوسلکنه دوام ایدوب مؤخرأ طبابتده حصر نفس ایدلدی
 و اکمال تحصیل ضمنده اسکندریه شهرینه کیدوب اوراده عریض و عمیق
 تشریح درسی کوردکن صکره تحصیل ایتمش اولدیغنی صنعت طبابتی
 برغمه ده موقع اجرابه قویه رق بعده اوتوز درت یاشنده اولدیغنی حالده
 رومیاه کیتدی و اوراده آز برمدت ظرفنده کسب شهرت ایدرک (مارق
 اورهل) و (وه روس) و (قومود) نام روما ایمپراطور لرینک متعاقباً حکیم
 خصوصیلری اولدی . آخر عمرینه طوغری برغمه ده تکرار رجعت ایتدیکی

ظن اولمقده در . بقراطدن صکره متقدمینک برنجی حکیمی غالیه ن ایدی
استانکوی اختیارینک یعنی بقراطک وضع ایتش اولدیغی طریق فلسفه نک
اساسنی تجدیداً احیایه بر چوق وقت مشغول اولوب طب و تشریح
خصوصاتنجه خیلی تألیفات مفیده براقدیسه ده آثارینک اکثریسی ضایع
اولشدر . الیوم آثار متباقیه سی ایچنده باشلیجه لری تشریح و طبک لزوم
و منافی حقنده اولان مؤلفاتیله اون درت کتابدن عبارت اولان فن مداوات
و بقراطک تألیفات مختلفه سنه دائر تشریحاتی و علمته باعث مواد وقان آلمغه
دائر اولان تألیفاتیدر . دیگر فنونه و باخصوص فلسفه یه عائد تألیفاتنی
دخی واردر . و علم منطقده قیاسک درنجی شکلنی اختراع و تاریخ فلسفه
وفن مناظره یه دائر کتابلریله دخی فضلنه اذهان عمومیه بی اقناع ایشدر .
یالکز فرضیاتدن قورتیله مامش ایدی . حیاتک احوالندن معلومات و یرمک
ایچون روح حیوانی بی قبول ایلر ایدی .

§

﴿قلودی﴾ ایکنجی — روما ایمراطوری مشهور (غالیین) ک
میلانده محصوراً وفاتی اوزرینه (۲۶۸ م) تاریخنده یرینه کچن ذاتدر . غایت
شجیع و بهادر ایدی مشارالیهک ملکنی غوت طائفه سنک تسلط و حشیانه سندن
قورتارمق اوزره همان اوزرلرینه هجوم ایدرک اوچ یوز بیک قدرینی اوکنه
قاتوب بالقانه قدر تعقیب و تهدید ایتدیکی وایکی بیک عدد قایقیرینی طونه ده
غرق و نابدید ایلدیکی تاریخجه مشهوردر .

§

﴿قلودین﴾ — برنجی فرانسه قرالیدر (۴۸۱ م) تاریخنده
جلوس ایدوب اوتوز سنه سلطنت سورمشدر (ساوت) ایله (رون)
وادیسی ییننده متشکل بورغون حکومتنه غلبه ایله قرالیرینی و یرکویه ربط
وویرزیغوتلری دخی پریشان ایدرک پارس روئن بوردو تولوز شهرلیرینی
حربسزجه ضبط ایلدکن صکره (۴۸۷ م) تاریخنده فرانسه حکومتنی
تشکیله موفق اولدی . بوندن صکره دخی استروغوتلری تحت جایه یه
والمالری درکه مغلویتیه ایصال ایدوب (۵۱۱ م) تاریخنده وفات ایتکله
ممالکی (پارس) (لیمبورغ) (اورلیان) (پنج) قرالغی ناملریله درت

اوغلی بیننده تقسیم اولندی . اشبو درت قرنداش پک آز وقتده اتفافی
اختلافه تحویل ایلدکلرندن ممالک مز بوره نهایت بونلردن (قلو تر) عهده سنده
تقرر ایشدر .

§

﴿ قلو ر ﴾ — علم ژئولوژیده اهمیتلری درکار و عددی اون التی یه
بالغ اولان اجسام عنصریه دندر . اشبو عنصر یشیله قریب صاری رنگلی
و کریه رایحه لی و تنسم و اشتهاله غیر صالح بر غاز اولوب طبیعتده خالصنه
تصادف اولنماش و دائماً مواد سائره ایله مختلط بولنشدر . مولد الماء
ایله امتزاج ایدوب (حامض قیلور مولد المائی) و سودیوم ایله دخی عادی
مطحیح طوزینی احداث ایدر .

غاز قلو ر تنفس اولنسه صدری تضییق ایدرک شدید بر او کسورک پیار
وزیاده جه تنفس اولنسه هلاک ایلر ولونلری بوزار و اینجه لوحه اولمش
بر جسم معدنی یه طوقندیرلسه درحال اشعال ایدر .

اشبو قلو ری ابتدا کشف ایدن (شه ئل) نام کیمیا کر ایدی .

§

﴿ قله ئو پاطری ﴾ — ملوک بطالسه مصریه دن بر خاتونک اسمیدر .
(۵۵۴۴ خ) تاریخنده یعنی میلادک الی سنه مقدمنده هنوز سن بلوغه
ایر میان قرنداشی (دینس) ایله عقد ازدواج ایدوب مومی الیه شریک
سلطنت اولمش و مؤخرأ یالکزجه اجرای نفوذ ایده بیلمک هوسنه
دوشدیکندن دینسک و صیلری طرفندن طرد اولنوب ایمپراطور سزارک
امر یله تکرار اجلاس و دیگر قرنداشنه تزویج اولنشیدی بوندن صکره
دخی اسیر حسن و آنی اولان روما جنرالی انطوان ایله تزوج ایتدی و روما
ایمپراطوری او کوست انطوانک شرقده قزاندیغی استقلالی و مرقومه ایله
تزوج و اتفافی چکه مدیکندن رومالولری علیه تحریک و برچوق عسکر
جمع ایدرک اوزرینه یوریدی و انطوان دخی زوجه سیله برابر اقسیومده
مقابله ایتدیه ده قله ئو پاطری کندو طرفلرینک مغلوب اوله جغنی حس ایله
صاووشوب زوجنی یالکز بر اقدیغندن بیچاره انطوان مغلوب اولوب عارندن
کندوسنی تلف ایلدی و قله ئو پاطری دخی معشوقنک مغلوب و تلف

اولدیغنی ایشیتدیکی و تعقیباً مصره کلان اوکوستک پکده التفاتنه مظهر اوله میه جفنی و بالعکس التون زنجیر ایله رومایه کوندریله جکنی خبر آلدیغنی کبی بر مناسیره چکیلوب و اوراده کندوسنی بر حیه یه صوقدیره رق تلف ایدوب آخرته کتدی و بونجه سنه لردنبرو پایدار اولان ملوک بطالسئه مصریه بو صورتله محو و ممالکی روما دولتنه منتقل اولدی . (۵۵۶۴ خ)

§

﴿ قلیج ﴾ — تدافعی و تعرضی بر سلاح قاطعدر شکل و طرزى بر چوق دفعه لر تبدل ایتدی غولو الیلرک قلیجی اوزون و عریض اوله رق باقردن معمول ایدی رومالیلرکی تیموردن اولوب قیصه و اورته سی قالین و اوجی سیوری و هر ایکی طرفی قاطع ایدی عجملر و جرمانلر و غولو الیلر قلیجی هر زمانده و رومالیلر و یونانلیلر محاربه اثنالرنده طاشیرلر ایدی . فرانقلرک قلیجی قیصه آغر اوجسز و ایکی طرفی قطعه الویرشلی صورتده ایدی صلیبیون محاربه سننده خرستیانلرک قلیج قبضه لری حاج شکنده و شرقلیلرک قلیجاری اوراق شکنده ایدی قلیج اون بشنجی عصره قدر یالکز محاربه زمانلرنده بله آصیلور ایکن عصر مذکوردن اعتباراً زمان آسایشده دخی طاشمنغه باشلامشدر و الیوم هر دولته ضابطان عسکریه نك علامات رسمیه لرندن معدود در . (الروض المسلموف فیما له اسمان الی الالوف) نام رساله ده محرر اولدیغنی اوزره قلیجک ممالک شرقیه ده بیکدن متجاوز اسمی وارد در .

§

﴿ قلیح علی ﴾ پاشا — (اولوح) کله سنه نظر بیوزیله .

§

﴿ قمامه ﴾ — بیوک قسطنطینک والده سی (سنت النی) نك (۳۱۴ م) تاریخنده قدس شریفده حضرت عیسانک کویا صلب اولندیغنی محله یاپدیردیغنی مشهور کایسانک اسمیدر بو کایسابی ملوک فاطمیهدن حاکم بامر الله (۱۰۰۹ م و ۴۰۰ ه) تاریخنده هدم ایتدیرمش و (۴۲۹ ه) سنه سنده روملرک التماسی اوزرینه مصر حکمداری مستنصر بش بیک مسلمان اسپرینی استرداد شرطیله تکرار یاپدیرمشدر . بونک سدانتی حضرت

عمر زماندن برو رومله عائد ايکن (۱۶۰۹ م و ۱۱۰۲ هـ) ده روسيه نك ايتديكي نقض عهد و فرانسزلك كوسترديكى مخالصت و صداقتنه بناء فرانسزله يعنى قتلكره و يرلمش و مؤخرأ ينه رومله كچوب (۱۸۵۲ م ۱۲۶۹ هـ) ده قتلكر دعواى تصرفه قاتشمزليه بودفعه دخى انلره اعطا اولمش ايسه ده بو خصوص رومله صحابت ايدن روسيه دولته آغر كلديكندن برسنه صكره دولت عليه بي تضيقه باشلادى و دولت عليه دخى اوروپا دولتريله مخابره و اتفاق ايدر ك جواب رد و يروب ايكي طرفدن اعلان حرب و قوعبولدى و محاربه ايكي سنه سوردى .

§

﴿ قمر ﴾ — كواكب سياره دن كره ارضك پيكي بر كو كيدر ارضه اولان بعد اعظمى ايكوز اللى اوچبيك و بعد اصغرى ايكوز يكرمى بر بيك و بعد وسطيسى ايكوز اوتوز يدى بيك ميله بالغ اولور . ججمى ارضك ($\frac{1}{49}$) نسبتنده در . كره ارضك اطرافنده دور ينى يكرمى يدى كون يدى ساعت قرق اوچ دقيقه ده اجرا ايدر . قرك اشبو دورى ايكي استقبال و يا اجتماع بيننده كى كذران ايدن مدت اولوب بو كا اهل هيئت دور قرى ديديلر بزلر ايسه بر ماه قرى ديزر چونكه دور قرينك مدتى دور نجوميدن ايكي كون و بر قاچ ساعت ده اوزونجه در يعنى اشبو مدت برنجى اجتماعندن برى شمسك قطع ايلديكى مسافه بي قرك سير ايتك يولنده صرف ايتديكى زماندر بناء عليه بر دور قرى يكرمى طقوز كون اون ايكي ساعت قرق درت دقيقه دن عبارت اولور . سطح قرده وقتيله پك چوق انقلابات و قوعه كلديكى اوزرنده كى علاماتدن اكلا شلفده در اجرام سماويه ايچنده بزه قردن يقين بر جرم بولنديغى جهتله الك قوتلى برتلسقوپ ايله سطح زهره ده كوره مديكمز شيلرى الك عادى بر دور بين ايله قرده كوره بيلورز .

تر بيهه قريب زماننده سطح قرك قسم منوريله قسم مظلمنى فاصل اولان خطده كوريلان غير منتظم و كيرنئيملى چيقنتبلى شيلر و پارلاق خلقه لر و سياه لكه لر هب قرك عوارض جبلية و سائر سيدر . اهل هيئت عوارض مذكوره بي صنوف ثلثيه تقسيم ايدوب برنجى صنفده بولنانلرينه

جبال مجردة اطلاق ایلدیلر که عموماً مناره کلاهی هیئتنده اوله رق مستوی اووه لرده کین ما اتفق پوسکروب چیقمش و درت میلدن بر میله قدر ارتفاعلری بولمشدر . ایکنجی صنفه جبال متسلسله دیدیلر که ارتفاعلری اون سکز بیک قدمدن یکر می بیک قدمه قدر و امتدالری ایکیوز میلدن اوچیوز میله قدردر . اوچنجیسی سطح قرق بشده اوچنی استیعاب ایدن جبال مستدیره در که مسلسل و متصل اولدقلرندن قرق شکل طبیعیسنی تشکیل ایدرلر و برچوق جبال حلقوی دخی موجود اولوب بونلرک اورتهلری اوج بش میل ودها زیاده وسعتده و غایت درین اولدیغنه نظراً منطقی بررولقان منفذی اولدقلرنده شبهه قالمامشدر . حالا ینار وولقان یوقدر .

قرق ضیاسنه قارشومدت مدیده اوتورمق وجود انسانیه یه مضر اولدیغی و سیمایه چرکینلک و بعضاً چارپقلق کتوردیکی مجرباتنددر .

§

﴿ قناده ﴾ — انکلیر امریقای شمالی مستملکاتنددر . شمالاً (لابرادور)

و (هودسون) دکزی و جنوبی یکی غال غرباً اراضی خالیه جنوباً امریقای مجتمعه شرقاً یکی برونسویک سن لوران کور فزی و بحر محیط اطلاسی ایله تحدید اولنور طولاً ۲۲۰۰ عرضاً ۹۰۰ کیلومتر و اتساعی اولوب اکثریسی فرانسوی الاصل اولمق اوزره ایکی ملیون التی یوز بیک نفوسی حاویدر سن لوران و اوتلوا و نیانوا و انهر لریله اسقا ایدیلور ایوم قناده بری جنوب غربیده قناده علیا و یا غربی دیگرى شمال شرقیده قناده سفلا و یا شرقی نامیله ایکی یه منقسمدر . قناده نك قسم اعظمی دهها بالطه کیرماش اورمانلرله مستور اولوب اراضیسی حبوبات و میوه جه غایت منبت و باخصوص حدید قورشون جیوه معدنلری پک زنکیندر و هواسی زیاده صغوقدر تجارتنی آن بان ترقیات عظیمه کوسترمکده اولدیغی کبی معارفی دخی روز بروز انتشار کسب ایتمکده در . قناده (۱۶۹۷ م و ۹۰۳ هـ) تاریخنده انکلتره خدمتنده بولنان وندیکی (قابو) طرفندن کشف اولندی . (۱۵۳۶ م) ده (ژاق قاریته) نام فرانسولی سن لورانیه چیقهرق بتون مملکتی برنجی فرانسوا نامنه یکی فرانسه تسمیه ایلدی مؤخرأ (۱۷۵۴ م) ده بالمحاربه انکلیرلر فرانسولردن آلوب (۱۷۶۳ م) ده پارس معاهدهسی

موجباً قطعاً انکلتزیه ترک ایدلدی . استقلال محاربه سی اثناده یعنی (۱۷۷۵م) تاریخنده امریقایلیر بورایه استیلا ایلدیلسده نتیجه سزقالدی . کرسی ایالت مقدا (مونتریال) اولدیغی حالده الیوم (اوتاوا) شهریدر .

§

﴿ قنال ﴾ یاخود (جدول) — کره ارض اوزرنده اولان مصنوع قناللرک اهمیت بجر سفیددن بحر اجره آچیلان سویش قنالیدر بوقنالک طولی یوز میل (تقریباً قرق ساعت) و سطحی یوز سکسان یاخود یوز طقسان قدم و قعرنده اولان سطحی یتش ایکی قدمدن یوز قدمه قدردر عمقی هر طرفنده یکرمی الی ققدمدن اشاعی دکدر بویله برقنالک لزومنی اوروپا دولتری خیلی وقتدن برو حس ایدرک برقاچ کره کشف ایتدیردکری کبی (۱۸۵۴م و ۱۲۷۱هـ) تاریخنده دخی موسیو فردینان دولسپس کشف و تدقیق و مصر والیسی سعید پشایه عرض ایدرک واقع اولان مساعده و امر پادشاهی اوزرینه تشکیل اولنان قومپانیه واسطه سیله و بهری بشیوز فرانق قیمتنده درتیوز بیک حصه بدلیله ایشه مباشرت اولنوب (۱۸۶۹م ۱۲۸۶هـ) تاریخنده اکیال و رسم کشادی اجرا اولندی . مدت انشآت اولان اون درت سنه ظرفنده و قوعبولان مصارفک یکونی اکیوز التمش سکز ملیون فرانقه بالغ اولدیغی تخمین اولنیور .

اشبو قنالک کچدیکی محللرک کافه سی قومسال و برقاچ قوریمش و طوز ایله طولش کول مواعی اولوب یالکز (سراپیوم) دنیلان نقطه سی قبالق ایدی . ذکر اولنان قوری کوللرده اولان بعض اثاره نظراً اورالرده بوندن برقاچ بیک سنه اول دخی قنال حفر اولدیغی یاخود ابتدای خلقتنده اق دکز ایله بحر اجرک بربرینه متصل ایدوکی ظن اولنیور . روایتیه نظراً فراغه مصریه دن سیروستریس زماننده نیلک فرع شرقیسندن سویش کورفزینه برقنال حفرینه مباشرت اولنوب لایذیلر زماننده اکیوز کیلومتر و اولق اوزره تکمیل اولمش و مؤخرأ برقاچ دفعه مطالعات سیاسییه مبنی سد وینه کشاد اولنوب اک صکره (۷۷۵م و ۱۵۹هـ) تاریخنده خلیفه منصورک امریله اغزلری قبادلشدر .

شمدیکی قنال اق دکز ساحلنده واقع پورت سعید (باب السعید) دن یکرمی

التي ميل قدر جنوبه طوغرى خط مستقيم اوزره كيدوب اورادن شرقه
 طوغرى انحناء وايكى ميل قدر امتداد وبعده ينه جنوبه طوغرى كيدورك
 (الجسر) مواصليت ايدر پورت سعیددن قرق ايكى ميل مسافه ده
 اولان و قنال قومپانيه سنك مركز اداره سى بولنان (اسماعيليه) شهرى و بر از
 اوتده تمشاح كولى واقع اولوب اندن شرق و جنوب جهتلرينه دونه رك
 و بيوك كوللره اوغرايه رق سويشه وارر . اسماعيليه ايله قاهره اره سنده
 واقع (زقازق) جوارنده نيلدن قنال سواحلنه ايكى مترو عمقنده برطاتلى
 صو جدولى دخی آچلش و بوجدول واسطه سيله كلان صو قنال كسارلرندن
 اجرا ايديله رك مهم نقطه لر صو احتياجندن قور تارلمشدر .

قنال و ارداتى بر قاچ نوع اولوب برنجيسى مرور ايدن سفاينك بهر
 طونيلاته سندن اونر فرانق حسابيله النان مروريه ايكنجيسى داخلى
 ليمانده توقف ايدن سفايندن بهر طونيلاته سى بر فرانق حسابيله النان رسم
 تيمور اوچنجيسى نيل ايله قنال بيننده واقع اراضى اصحابنك طاتلى صو
 جدولندن اراضيلرينى اسقا ايچون الدقلى صويك رسمى در دنجيسى
 قومپانيه ترك اولنان اراضى حاصلاتى و مسقفات ايجارى و امثالى شيلردر
 كلوب چكن سفينه لره لزومى اولان طاتلى صو بييله پاره ايله صاتيلور .
 سويش قنالى اوروپادن هندستان وچين سواحلنه كيدن سفينه لرك يولنى
 پك چوق قيصالندى مقدا استانبولدن بومبايه كيده جك اولان بر سفينه
 اميد برونندن طولاشمغه محتاج اولديغندن (۶۱۰۰) ساعتده كيده بيلور
 ايدى شمى (۱۸۰۰) ساعتده واره جغنده شبهه يوقدر .

كذا بومبايه كيده جك اولان بر سفينه

سويش طريقيله	اميد برونى طريقيله	محرك
۳۱۰۰	۵۹۵۰	لوندردن
۲۸۰۰	۵۶۵۰	فرانسه دن
۲۳۴۰	۵۹۶۰	تريستدن
۲۲۲۴	۵۲۰۰	اسپانيادن
۳۷۰۰	۶۵۵۰	پترسبورغدن
۳۷۶۱	۶۲۰۰	نيورقدن

﴿قنبر﴾ — امام علی کرم الله وجهه ورضی الله عنه حضرت تلمیذ
غلامی و زمان خلافت علیه لرنده حاجبی اولوب حضر و سفرده معیتلرندن
انفکاک ایتز ایدی • حجاج زماننده شهید اولدی • قبری بغدادده در •
§

﴿قندهار﴾ — افغانستانده اهالیسی یوز بیگه قریب بر ولایت
مرکزیدر • بو ولایت خیلی زماندن برو ایران دولتی اداره سنده ایکن افغان
امیری او یس خانک اوغلی محمود خان (۱۷۲۱ م و ۱۱۴۳ هـ) تاریخنده
عجمستانی اصفهانه قدر تهدید ایلدیکی صروده قبضه تصرفه کچورمشیدی •
قندهار افغانستانک پای تحت قدیمدر و الیوم اعلا سرایلر و جامعلر و ضربخانه
واوستی کمرلی چارشولری واردر •

قندهارک استیلاسی اثناده ایران دولتی افغانلره قارشو پک فنا برحالده پریشان
وناره اختلالات داخلیه هر جهتدن شراره فشان اولدیغنه بناء بغداد والیسی
ایران ممالکنک شو صروده کاملاً ضبطی غایت اسهل و آسان ایدوکنی در بار
شو کتقراره عرض و انها ایتدیسه ده دولت علیه بویله بر زبونکشلمکی
هیج بر وقتده شاننه لایق کورم دیکندن جواب رد یازلدی •

§

﴿قنطارون﴾ — لسان یونانیده اشک قولاغی معناسنه اولان
(قنطاریون) دن غلط اوله رق اکثریا معالجه ده قوللانیلور بر نوع چیچکدر
یاره زده دخی قوللانلیدیچون صاریسنه قلیج اوتی دیرلر •

§

﴿قنیره﴾ — آوستریاده سکتوار پچوی پوزغنه نذازالپوه و شیقلوس
سنجاقلرینی حاوی بر ایالتدر • مقدا دولت علیه اداره سنده ایدی •

§

﴿قو﴾ — استانکوی جزیره سنک اسکی نامیدر •

§

﴿قوالو﴾ — متخیران ارباب حکمدتندر (۱۷۴۹ م و ۱۱۶۳ هـ) ده
ناپولیده تولد و (۱۸۰۹ م و ۱۲۲۴ هـ) تاریخنده لوندرده وفات ایلدی •
(میکرومترو) (الکترومترو) بی ایجاد و سیاله الکتریقیه حقنده بعض

تحقیقات و هو انك جنس و خاصه سی و مانیاتیرمو حقلرنده تدقیقات مکمله اجرا
و بشقه بشقه معتبر کتابلر تألیف و نشر ایلشدر .

§

﴿ قواعد الحقائق و ضوابط الدقائق ﴾ — شیخ الاسلام و مقتدی الانام
بهرام بن یعقوب فضائل اتسامک علم تصوفه دائر اثر لطیفیدر . مشار الیه
بو کتابنه برده شرح یاپدی .

(قواعد العقائد) — امام غزالی نیک علم کلامه دائر اثر مالا کلامیدر .
(۷۱۷ و ۱۰۳۶ هـ) ده سید رکن الدین حسن بن محمد اس-تر ابادی و علامه
محمد امین بن صدر الدین شروانی شرح ایلدیلر .

(قواعد الکبری) — فروع شافعیه دن (۶۶۰ هـ) ده متوفی شیخ عزالدین
عبدالعزیز بن عبدالسلام شامینک ناقابل امثال بر اثریدر . مومی البهک برده
(قواعد الصغری) سی و اردر . (۸۱۹ هـ) ده متوفی قاضی عزالدین محمد بن
احمد بن جماعة الکنانی هر ایکیسنه ایرو ایرو اوچر شرح و نکت یازدی .

§

﴿ قوالیر ﴾ — (شوالیه) کلمه سنه نظر بیوریله .

§

﴿ قوالیه ری ﴾ — ارباب هندسه مشاهیر ننددر (۱۵۹۸ م و ۱۰۰۷ هـ)
ده میلانده طوغوب (۱۶۴۷ م و ۱۰۵۷ هـ) تاریخنده وفات ایلدی .
(غالبه) ایله عقد مناسبات ایدرک توصیه سی اوزرینه بولوننده ریاضیات
خواجه سی اولوب وفاتنه طوغری منزولاً امر اوقات ایلشدر . مومی الیه
غیر مرئیاته دائر اولان فن هندسینک موجدیدر خطی بر طاقم نقاط
نامتناهی دن مرکب اولمق اوزره تعریف و سطحلری نامتناهی خطلردن
و اجسام صلبه بی ایسه کذالایتناهی سطحلردن عبارت اوله رق توصیف
ایردی . اشبو اتخاذا ایلدیکی اصول سایه سنده بر چوق مسائل مبهمه بی
حل و ایضاحه موفق اولشدر .

§

﴿ قویا ﴾ — امریقاده بیوک انتیلرک الکجسمیدر جنوباً فلوریت شمالاً ژامایق و حایتی ایله تحدید اولنور شرقدن غربه طولاً بیگ یوزاللی عرضاً یوز یتمش کیلومتر و وسعتی اولوب ثلثانی مهاجر بر ملیون درت یوز بیگ نفوسی حاوی و مقری (هاوان) شهریدر وهواسی حار و یابس اولدیغی حالده ستمه تولید ایتمکده در اشبواطه پورتوریکو ایله برابر اسپانیا دولتنگ امریقا مستملکاتندن اوله رق الیوم اوچ ایالته تقسیم اولنور امتداد طولیسی بویدن بویه بر طاقم طاغلردن عبارت اولوب (ریوقوتو) (ریودیکنی) (ریودوس) (نیقروس) باشلیجه نهرلیدر بر چوق کمی یتاقلری و لیمان و شمندو فرلری و جسم اورمانلری و ساحله قریب محللرده حیرت ویره جک درجه محصولدار اراضیلری و التون و تیمور مقناطیس باقر معدنلری واردر بوراسی (۱۴۰۲ م و ۸۰۵ ه) ده قریستوف قولومبو طرفندن کشف و اسپانیا ممالکنه الحاق اولنوب (۱۶۶۰ م و ۱۷۶۲ م) ده اکرچه انکلیرلر ضبط ایلدیلر سه ده (۱۷۶۳ م و ۱۱۷۷ ه) تاریخنده ینه اسپانیوللره انتقال ایلدی .

§

﴿ قوپرنیق ﴾ یاخود (نیقولا قوپرنیق) — مشاهیر ارباب هیئتدندر (۱۴۷۳ م و ۸۷۸ ه) ده تورن ده تولد و (۱۵۴۵ م و ۹۵۲ ه) ده وفات ایتمشدر اک ماهر و مشهور منجملرله کورشمک ایچون کیتدیگی ایتالیا ده (ریژیومونتانوس) ایله دخی عقد رابطه مخادنت و روماده برمدت ریاضیاتی تعلیم و تدریسه مداومتدن صکره وطنه رجعت ایلش و هیئتجه درمیان اولنان بر طاقم اصولی یعنی بطلیوسک ذهابنی نظرگاه تجدید و محاکمه سنه آلمشیدی نهایت بالجمله سیاراتک اطراف شمسده غربدن شرقه طوغری دورانه و ارضک بری بالنفس کندو محوری اوزرنده و دیکری شمسک اطرافنده اولق اوزره ایکی دوری اولدیغنه حکم ایده بیلدیسده بو کشفنی او وقتلر بعض مخذورات مبرمه یه مبنی اظهار ایده میوب عمرینک صموک کونلرنده اعلانه موفق اولدی . (۱۸۲۹ م و ۱۲۴۵ ه)

تاریخنده نامنه هیکل رکز ایدلمش و (۱۸۵۹ م) تاریخنده تکمیل تالیفاتی
طبع ونشر اولمشدر .

§

﴿ قوپنهایق ﴾ — سیئلان اطه سنده دانیمارقه دو اتنک مقر حکومتیدر
یوز قرق بش بیک نفوسی جامع اولوب اورو پانک ال کوزل انشا اولمش
شهرلرنددر نوروایال آمالیهن بورغ قامیلتوری موقعلری وقریستیانسبورغ
آمالیهن بورغ رورنیزبورغ فریدریقسبورغ سرایلری شایان تماشابر صورتده
اولوب معارف عمومیه ایچون تأسیسات متعددهسی فن مکتبلری جراحلق
آقادمیسی متعدد کتبخانهلری تصویر و تاریخ طبیعی موزه خانهلری شمال
آثار قدیمه لری وبرچوق علما جمعیتلری و آقادمیلری وارددر بز چوقه فس
اسقامبیل و سائر الوان کاغدلری پورسیلن قاش شابقه شکر فابریقه لری
ایسه منتظماً موجوددر .

قوپنهایق (۱۰۴۳ م و ۴۳۵ هـ) ده تأسیس اولندی اندن اول بالقجیلر
طرفندن مسکون برقریه ایدی .

قرال مقری اتخازی (۱۴۴۳ م و ۸۴۷ هـ) تاریخنده در (۱۷۹۵ م) ده
برچوق حریقملرله خراب اولدیغی کبی (۱۷۰۸ م) ده صلح و مسالمت
موجود ایکن انکلیرلر طرفندن طوپه طوتلدی بو ائشاده ایکی بیک قدر
نفوس تلف اولمشدر .

§

﴿ قوت ﴾ — اصول حکمت طبیعیده اجسامک حرکاتنه بادی
اولان سبیدر قوت حد ذاتنده مجهول برشی اولوب انجق اثرندن وجودی
حکم اولندیغنه و اثر مزبور دائماً قوتک شدتنه کوره اولمق لازم کلدیکنه
بناءً انک ایله تقدیر و قیاس اولنور . بر جسمه بر قوت بر آنده تأثیر ایدر ایسه
اول جسم خط مستقیم اوزره حرکت ایدوب آوان متوالیهده و مختلف
جهتلرده تأثیر ایدر ایسه اول وقت خط منحنی اوزره حرکت ایدر وینه بر
جسمه بردن زیاده قوتلر تأثیر ایدر ایسه اول جسم کذلک خط منحنی اوزره حرکت
ایلر و بو صورتده حرکت ایکی قسم اوله رق بری مستقیمه دیکری منحنیه
اولمش اولور و بر جسم متحرکک بر زمان معینده فرضاً بر ثانیه ظرفنده

قطع ایلدیکی مسافه یه سرعت تسمیه ایدیلور (سرعت) کله سنه ده نظر
بیوریه .

§

﴿ قوجه مصطفی پاشا ﴾ — دولت عثمانیه ده یتیشان مشاهیر
وزرادن بری اولوب افرنجی الاصلدر رومایه التجا ایدن سلطان جی
تبدیل قیافتله کیدوب تسمیم ایتکله سلطان بایزید طرفندن مکافاة روم ایلی
ایالتنه نائل اولدی و برسنه صکره یعنی (۱۵۱۲ م و ۹۱۸ ه) تاریخنده
کندوسی دخی بروسه ده اعدام اولندی محل معلومه اولان و ایوانسرای
خارجنده کلیسادن مبدل اولوب دروننده اصحاب کرامدن حضرت جابر
مدفون بولنان جامع شریف بونکدر .

§

﴿ قودروس ﴾ — آتله حکمدار لرندندر دوریسلرک آتله یی
شیداً محاصره لری زماننده مدافعه دن عاجز قاله رق هاتف غیبه مراجعت
ایتد کده قنغی طرفک قرالی مقتول اولور ایسه اول طرف غالب اوله جغی .
جوابنی الدیغندن تبدیل قیافتله معسکر اعدایه کیدوب یاخود فدای جان
قصدیله بالنفس کندو عسکری ایچنه کیروب علی کلا التقدیرین وطنی
اغورینه تلف اولمش و فی الحقیقه مرقومک بو فداکارلغی آتله لیری کال
درجه غیرته کتوره رک بالاخره دوریسلر فنا حالده بوزلمغله ملتک بر مکافاة
مخصوصه سی اولمق اوزره فدایی مرقومک اوغلی ارخونلق عنوانیه رئیس
جمهور نصب و تعیین اولمشدر بو وقعه نیک (۴۵۲۶ خ) تاریخنده یعنی
میلادک بیک التمش سکز یاخود بیک طقوزسنه مقدمنده اولدیغنی روایت ایدرلر .
(اولوقت هاتف غیب دیدکلری پاپاس افندیلر بو کشفی نه کوزل تصادف
ایتدیرمشلر) .

§

﴿ قودرینغتون ﴾ سیر آدوار — انکلیر آمرالیدر (۱۸۲۷ م
و ۱۲۴۳ ه) تاریخنده بحر سفیده انکلیر دونماسی قوماندانی ایدی .
موره ده ظهور ایدن اختلالی تسکین ایچون دولت علیه طرفندن کوندرلمش
اولان دونما و مصر حرب سفینه لری جمله الی طقوز قطعه اوله رق ناوارین

لیماننده لنکر انداز اولدقلى حالده مرقوم فرانسسه و روسیه دونماری ایله سوزی برلشديرهرك دوستلق صورتنده لیمان مذکوره کیروب ذکر اولنان سفینه لرك اللى قطعہ سنی اوچ ساعت ظرفنده احراق ایلدی و بو حرکتی اول زمان مقام اقتدارده اولان (توری) قابینه سنک ویردیکی مأذونیت دائره سی خارجنده بولندیغیچون مرقوم کویا نظر اعتباردن دوشدیسسه ده انکلتریه دعوتنده ینه مظهر التفات اولدی . اولوقت چنکال اوغلی طاهر قپودان ایله سائر برقاچ قپودان کیلیرینی قورتاروت درسعادته کلمشرایدی .

§

﴿ قودوز ﴾ — اکثریا کلب و کدی و قورد و تلیکی و امثالی حیواناته عارض اولور برمدار علتدر قودوز اولان حیوان برانسان و یا حیوانی ایصیردیغی حالده سرایت ایدر ایسه ده او چنجی به انتقالی هنوز اثبات اولنده مدی . بوخسته لک کلبک ایصیردیغی کوندن اعتباراً چوجقلرده نهایت یکرمی یکرمی بش و بیوکلرده قرق کونه دکین میدانه چیقار . بش التی آی صکره ظهوری دخی کورلمشدر . بناء علیه حکیملر مظنون اولان کسه یه لاجل التحقیق بر برداق صو کوستررلر خسته دهها اوزاقدن صویبی کوردیکی کبی فوق الغایه مضطرب اوله رق فریاد و فغانه باشلار و اولوقت علتک شهبه سز قودوز علتی اولدیغنه حکم ایدیلوب تداوی به مباشرت اولنور .

قودوز کلبک ایصیردیغی محل سمک انتشارینی منع ایچون درحال برشرید ایله صیقیجه باغلانوب قیزدیرلمش تیمور پارچه سیله همان داغلمق لازمدر بوندن بشقه هیچ برعلاج کار ایتمز .

قودوز کلبک سالیسی آقار و صداسی خروس صداسنه دوزر و قفاسنی اشاغی طوتوب یه جک و ایچه جکه رغبتی اولماز بویله برکلبه تصادف اولندیغی زمان سمتنه اوغرامالیدر .

قودوز کلب ایصیرانلردن انجق اوچده برینک قودوز علتنه دوچار اولدیغی عندالتجربه درجه ثبوته وارمشدر .

§

﴿ قودومان ﴾ — (۵۲۵۸ خ) تاریخننده یعنی میلادک اوچیوز

اوتوز التي سنه مقدمنده جلوس ایدن فارس حکمداری اوچنجی (دارا) نک
لقبیدر • بولقب مؤخرأ بعض حکمداران و خانان فرس طرفلندن دخی قبول
اولندی • کرجستان وقازاق و بعض قبائل ترکیه بکرینه بر مدت عنوان
اولان (خطمان) لفظی دخی بوندن قالمه در •

§

﴿ قورته ز ﴾ یاخود (فرنان قورته ز) — اسپانیول قپودانلرندندر
ومکسیقانک فاتحیدر (۱۵۰۴ م و ۹۱۰ هـ) تاریخنده هند غربی یه
عزیمتدن اون درت سنه صکره قوپا حکمداری طرفندن اراضی جدیده
کشفنه تخصیص اولنان بر دونمایه قوماندان ایدیلهرک کیدوب مکسیقاده
طاباسقو قربنده قره یه یناشدی وطاباسقو اهالیسی در عقب کندوسنه اطاعت
ایتمسی اوزرینه مکسیقو شهرینه کیدوب اوراده حکمداران بهیئته حسن
قبوله مظهر اولدی و حکمدار موچی الیه قسقا بچندن علیه بر دونما کوندردی
ایسه ده غلبه ایده مدی و اندن صکره قورته ز مکسیقاده دهها بر چوق یرلر
فتح ایدوب ناحق یره خیلی قان دوکدی و بونک اوزرینه اسپانیا قرالی
(شارل کن) طرفندن مکسیقایه والی تعیین اولندیسه ده علیه و قوعبولان
بعض مفتریات حساده مبنی راحت اوتوره میوب عاقبت مادریده کتورلدی •
(قورته ز) امریقایی ترکندن اول (۱۵۳۵ م) ده قالیفورنیه و (ویرمه ی)
دکزینی دخی کشف ایتمشیدی • بیچاره (۱۵۴۷ م و ۹۵۴ هـ) تاریخنده فقیر
ومتروک اولدیغی حالده وفات ایلشدر •

§

﴿ قورسیقا ﴾ — ساردنیا اطه سنک جهت شمالیسنده ایکی یوز التمش
بیک نفوسی جامع بر جزیره در (۱۷۶۸ م و ۱۱۸۲ هـ) تاریخندن برو فرانسه
دولتنک تحت تصرفنده بولنور مقدملری ایتالیان و جنوبلردن مرکب بهیئت
حاکمیه تابع ایدی • اشبواطه الیوم بر سنجاق اعتبار اولنور و اعلا پورتقال
ولیمون وزیتون اغاجلری بولنور مشهور بوناپارت ناپولیون بوراده طوغدی
قورسیقا ساردنیا اطه لرله برابر (۶۶۹ م و ۴۹ هـ) ده بولنان عسا کراسلامه
طرفندن دخی فتح اولنمشیدی مرکز اداره سی (ازاقسیو) شهریدر •

§

﴿ قورشون ﴾ — طبیعتده مولدالمحوضه و کو کرد و قلو ر ايله مخلوط اوله رق بولنور خالصی مجلا و یومشاق و غایت متطرق و ایکیوز التمش درجه حرارتده مذاب بر معدندر و قوه ارتباطیه سی کافه معادنن دوندر صوده ورطوبتلی هواده حامض قاربون و مولدالمحوضه جذب ایلمسندناشی اوزری طونقلق کسب ایدر .

قورشون جوهرلرینک اکثریسی بر مقدار کموشی حاویدر و قال ايله کموشندن آریلان قورشون (مردسنگ) تعبیر اولنان حمض رصاصه منقلب اولور و اشبو مردسنگ اریدیلهرک بوندن دخی قره قورشون دنیلان و غایت قومشاق اولان خالص قورشون استحصال ایدیلور .

§

﴿ قورشون قلم ﴾ — ایکنجی نوع (آمپلیت) نام معدندن اعمال اولنور . اشبو معدنک شیستی کشیف دنیلان طاش انتساجنده طبقه لری اولوب ثقلت اضافیه سی (۲۱۱) در کاغد اوزرینه سورلدکده یاغلمسی بر اثر ترک ایدر اصل لونی سیاه و سنجابی یه مائلدر . قورشون قلمی فحمدن حاصل اولان (غرافیت) ايله دخی اعمال ایدرلر .

§

﴿ قورطووا ﴾ رینار — کیمیا کراندندر (۱۷۷۷ م و ۱۱۹۱ هـ) ده دیزونده تولد و (۱۸۳۸ م و ۱۲۵۴ هـ) ده وفات ایلدی کیمیایی تحصیلدن صکره صناعتده دخی حصر نفس ایتشدر .

مومی الیه تأسیس ایتدیکنی کهرچله فابریقه سننده سوده اعمالنی تجربه ایدرکن (۱۸۱۲ م) ده دکز صویندن (ایوت) نام جسم مشهورک استخراجنی کشف ایلدی و بوندن طولایی التي بیک فرانق مکافاتہ نائل اولدی . جسم مذکوره بو نام (ایوب) مؤخرأ (کیساق) نام هنرور طرفندن ویرلشدر .

§

﴿ قورنته ﴾ — قوه سامعه سی ضعیف اولان کسه لرک استعمالی ایچون ایجاد اولنمش برآلتدر بوالث مخروطی الشكل اولدیغندن قولاغه زیاده مقدار طالعهلر ادخال ایتکله صدایی تشدید ایدر . بوکبی موسیقی بوریلرینک و (ترومپا مارینا) لرک مخروطی اولمسنگ اشتداد صداده مدخل

کلیسی مجرب و مشهور ایسه ده سبب و حکمتی هنوز معلوم اوله مامشدر .
§

﴿ قورنه ﴾ — بغدادده برشهردر بصره نك شمال غریبسندن الی
سكز کیلومتروده و فرات ودجله ملتقاسنده در (مذکور نهر لر بورادن
اشاغی شط العرب نامنی آلور) الیوم بش بیک نفوسی جامعدر .

§

﴿ قورنه ی ﴾ ویا (پیرقورنه ی) — فرانسزلساننده حکایات مفعجه
یازانلرک اولیدر (۱۶۰۶ م و ۱۰۱۵ هـ) ده تولدو (۱۶۸۴ م و ۱۰۹۶ هـ)
تاریخنده وفات ایلدی ابتدا قومیدیان باشلایه رق برنجی حکایه مفعجه سی
اولان (مید) و (سید) نام رومانلری انظار عمومییه وضع ایلش . و تالیفات
فجیعه سی پک زیاده و هر برلری فوق العاده اولدیغندن کندوسی بو سایه ده
بیوک قورنه ی عنواننی حاز اولمشدر . مومی الیه (۱۶۴۷ م و ۱۰۵۷ هـ)
تاریخنده آقادی می اعضالغنی دخی احراز ایلدی .

§

﴿ قورو ﴾ — هندستانده شاندرایعنی قر سلاله سندن اولق اوزره
ایکی شعبه یه آریلان حکمدارانندن برینک عنوانیدر . بوسلاله تخمیناً
(۴۲۰۰ خ) تاریخلرنده یعنی میلادک بیک درتیوزسنه مقدملرنده ایدی دیرلر .

§

﴿ قورون ﴾ تاج — یونانستانده وسائر بعض ممالکده ایلک قورونلر
خیالی الهلره تخصیصاً برطاقم نباتندن اعمال اولنور یعنی (ژوبیتر) ک تاجی
میشه و بعضاً دلفنه دالریله (آپولون) ک قامش و یادفنه پیراقلریله (وهنوس) ک
کل و مرسین دالریله (زنون) ک ایواپیراقلریله (باکوس) ک آصمه دالی و صارمشیق
صاپلری ایله (مینوا) نك زیتون دالی (فلور) ک ازهار متنوعه (سرس) ک
بشاق چوپلری (پیلونون) ک سلوی (پا) نك چام (هرکول) ک قواق
دالریله یا پیلور و بونلر بو الهلرک خاصه و یا علامات مخصوصه لرندن عد
ایدیلور ایدی .

کاهنلر دخی اصحاب قرابین قربانلرینی تقدیم ایتدکلی اشناده زیتون اغاجی
و یا دلفنه دن معمول تاجلر کیرلر و یونانستانده اولپیا لعبیات عمومیه سنده

غالبه یبانی زیتون دالندن ودلفی زیارتنده دفته دن و (نه مه ان) اویونلرنده
یبان کرویزندن و ایسیتمیک اویونلرنده چام دالندن معمول تاجلر کیدیرلر
ورومالیر دخی شجاعت و بسالتی تشویق ایچون ایش کورن عسکرلره مترس
تاجی سور تاجی دکز تاجی محاصره تاجی ناملریله مکافاة تاجلری اکسا ایدرلر
ایدی . روما ایمپراطورلری برمدت ژول سزاره تقلیداً دفته دالندن معمول
اکلیل الظفر کیدیلر و دیوقلسین زمانندن اعتباراً تاجی کسوه سلطنت ایله
برلشدیروب حکمدارلره تخصص ایتدیلر . قرون وسطاده المانیا ایمپراطورلرینک
ایچنده اوچ تاج کینلر اولمش و برنجی سلاله دن اولان فرانسه قراللری درت
نوع تاج اکتسا ایتشدیر بونلردن برنجیسی باش صارغیسی شکلنده یاپیش
اینجودن ایکنجیسی ایمپراطورلرک کیدکلری تاج نوعندن اوچنجی و دردنجیسی
هاوان و اهرام شکلنده اینجولی برقلغاتدن عبارت و آوروپاده بولنان سائر
دولتله ککیده فرانسه قرالرینک کینه مشابه ایدی . و پاپالرک دخی اوچ افسرله
مزین برر باش کسوهلری وار ایدی .

اوروپا دولتری مسکوکاتی ایچنده بر یوزنده تاج منقوش اولان بعض سکه لرک
نامی دخی (قورون) در .

§

﴿ قوره ﴾ قرالیتی — چین ایمپراطورلغی اقسامندندر شمالاً
مانجوری غرباً بحر اصغر شرقاً ژاپون دکزی جنوباً قوره بوغازی ایله
محدود و سکز ملیون نفوسی جامع اولوب مقری (هانغ چین) شهریدر
قسم اعظمی غرب جهته طولا سکزیوز عرضاً ایکیوز التمش کیلومتر و
برشبه جزیره دن عبارت اولوب جنوب جهتی ایسه قوره جزایرینی تشکیل
ایدن برطاقم اطه لردن مرکبدر . جنوب و سوا حله طوغری اراضیسی منبت
اولوب محصولاتی پرنج و سائر حبوبات ایله ایپک در . بو قرالیت (۱۱۲۰ م
و ۵۱۴ هـ) دن برو چینه بالغ ایسه ده اداره داخلیه سنده مستقلدر . اهالی
تاتار و چین لسانندن بشقه اوله رق بر لغت تکلم ایدرلر . ملت حاکمه
بودادر . قوره و حوالیسی (۱۸۵۶ م و ۱۲۷۳ هـ) دن برو اجنبی تجارتنه
اعلان سربستی ایتدی .

﴿قورینتوس﴾ - نام قدیمی ارغولیس اولوب یونانستانده مورهنک طرف شمالیسنده برلوا مرکزیدر . بوراده اولان قورینتوس برزخی مورهنیم جزیره سیله یونانستان شمالی بی یکدیگره وصل ایدر . اشبو برزخه عثمانلیلر کوردس دربندی دیرلر ایدی .

§

﴿قوزان﴾ - اطنهده برسنباق مرکزیدر جد اعلاى عثمانیان سلیمان شاه ایله دیار رومه کلوب مشارالیهک فرات نهری کنارنده ارتحالی مناسبتیله آیرلش اولان طقوز اولوچدن بریدر اشبو طقوز اولوچ قای عشیری او یماقلرندن (قره عیسالو . اوزار . قوشمر . قوزان . نمرون . قصون . بوده کیل . یورکیر . ارطغرل) او یماقلرینک رئیسلی ایدیلر . اشته اولوقت مومی الیه شمذیکی قوزان طاغی دنیلان محله کله رک باشنده اولان عشیرتله توطن ایتش ونامنی اورالر اراضیسنه ویرمشیدی . (اولوچ) کله سنه دخی نظر بیوریله .

§

﴿قوستاریقه﴾ - سواحل معهوره دیمکدر امریقای وسطاده برجهوریتدر شمالاً نیقار اغا جنوب و جنوب غربیده بحر محیط کبیر شرقاً انتیل دکزی و قولومبیا ایله محدود اولوب ایکیوز سکسان کیلومتره طول و یوزاوتوز کیلومتره عرضی و ایکی یوز اللی بیک نفوسی حاوی و مقری (سان ژوزی) شهریدر وهواسی غایت صحیبا قدر والتون و مکوش معدنلری چوقدر . بوراسی اسپانیولرده ایکن غاتمالایه تابع ایدی (۱۸۲۱ م و ۱۲۳۷ هـ) تاریخنده استقلال بولوب ۱۸۲۴ ده امریقای وسطی اتفاقنه داخل اولدی ونهایت (۱۸۴۰ م و ۱۲۵۶ هـ) تاریخنده برجهوریت مستقله یه تحویل اولندی .

§

﴿قوسطانس﴾ - بیوک قسطنطینک اورتانجه اوغلیدر پدینک وفاتیه روما ممالک وسیعه سی برادرلری و کندی بیننده مقاسمه اولندیغی صره ده یونستان ایله سائر ممالک شرقیه بوکا انتقال ایشیدی مؤخرأ یعنی (۳۵۱ م) تاریخنده دیگر برادرلری دخی توسیع ممالک منازعه سیله اچیلان

محرار به لرده قتل اولندقلرندن بتون رومایه مالک اولوب پدرینک واکثری
اهالینک قبول ایتدکلری خرسیتیانلغی ترک ایله اریوس مذهبنه ربط اعتقاد
و بتپرستلر معبدلرینی کشاد ایلدی ونهایت فارسولر ایله وقوعبولان کته سیفون
محرار به سنده آلدیغی جریحه دن متأثراً وفات ایتدی .

§

﴿ قوسطاه بن لوقه ﴾ - خلفای عباسیه دن معتضد زمانلرنده
شهرت بولمش بر حکیم عالمدر . بوذات لسان یونانیده ماهر و علم طب
وفنون ریاضیه ده متبحر اولوب بوفلره دائر پک کوزل کتابلر تألیف ایلشدر
فی الاصل بعلبک اهلایسندن اولدیغی حالده بلاد رومه کیده رک پک چوق
کتب یونانیه و واقف اولدقن صکره شامه عودت واندن دخی یونان
کتابلرینی عربییه ترجمه ایتک اوزره بغداده عزیمت ایتش ونیجه کتب
نفیسه وجوده کتورمشدر وفاتنده مورخ اسحق بن محمد الندیمک تحریر
ایتدیکی وجهله کندوسنه اکر اماً قبری اوزرینه مقابر ملوک کبی برقبه
یاپلشیدی .

مورخ مومی الیه دیمشدر که اکر طوغریسنی سونلک لازم کلور ایسه تألیفاتنک
محتوی اولدیغی علوم و فضائل و اختصار الفاظ و جمع معانی حسبیلله جمیع
مؤلفینک افضلیدر دیمک اقتضا ایدر .

§

﴿ قوس قزح ﴾ - جو هواده قوشاق مثللو بر قایچ رنکدن عبارت
مشاهده اولنان معروف علامتدر (شیطان یایی) (قسطلانی) (مریم انا
قوشاغی) (علایم سما) دخی تسمیه اولنور .
اشبو علامت ضیای شمسدن متولدالوان اصلیه در که هواده بولنان رطوبت
واجزای مائیه نک اوزرندن مذکور ضیایانک انعکاسیله حاصل اولور و اوقات
مختلفه ده ظهرنندن بحر یونجه برطاقم احکام هواییه چیقاریلور . قوس
قزح بعض کیجه لرده قرق ضیاسندن دخی حاصل اولور ایسه ده الواننک غایت
خفیف و طونق اولسی مناسبتیله هر وقت مشاهده اولنه مز .
قوس قزح اکر نصف دائره اولور ایسه (قوس قزح تام) و اکر کوچک
اولور ایسه (قوس قزح ناقص) و بوناقصک دخی کوچکنه (قوس قزح

صغیر) بیوکنه (قوس قزح اعظم) تسمیه ایدر لر . قوس قزح شمس افقه
یقین یعنی ارتفاعی از ایکن بیوک وبالعکس شمسك ارتفاعی نقدر زیاده اولور
ایسه قوس قزح دخی اولمقدار کوچك کورینور .

§

﴿ قوش اطه لی ﴾ شیخ ابراهیم افندی — رجال طریقت
شعبانیه دندر مملکتنده علوم ظاهره بی تحصیل و تکمیل ایلدکن صکره
بو علم ظاهرک برده علم باطنی وارد دیه رک استخاره ایدوب نصیبینی در سعادتده
بشکجی زاده تکیه سی پوست نشینی بکپازاری الحاج علی افندی حضر تدرنده
بولندیغندن در سعادتده کلوب شیخ مشار الیه حضر تدرینه انتساب و اوچ
سنه کمال خلوص ایله سعی و مجاهده سایه سنده شاهد امله اقتراب ایلشدر
بر کون شیخ مشار الیه تناول بیوردیغنی طعامک بقیه سنی بیک ایچون
امر ایلدکده ابراهیم افندی سزک اکلکزله بنم قارنم دخی طویدی دیوب
ایرتسی کون دخی ابراهیم افندینک اکلیده شیخ مشار الیه شبع حاصل اولدیغندن
شیخ حضر تدری ارتق و جود لر برلشدی و بنده کی حال سنده ده عرض جمال
ایلدی بوراده طور میوب مصره کتمکز مناسب اولور بیورملری اوزرینه
شیخ ابراهیم افندی حضر تدری مصره عزیمت و شیخنک وفاتندن صکره
اوراده کی بعض چکه میانلرک نفاقیله ینه در سعادتده عودت ایدوب ابتدا
سینکلی بقال جوارنده بر خانقاهده و صکره چهار شنبه بازارنده مبیعه
بیوردقلمی قوناقدده ارشاد عبادله مشغول اولدی و (۱۸۴۳ م و ۱۲۵۹ هـ)
تاریخنده حج شریفه کیدوب عودتده اولی شام آخری شام دیه رک شام
شریفده قالمسنی اختیار و اوچ سنه صکره بردها حج شریفه نیتله یوله چیقوب
(رابوق) نام محله اولجه نطق بیوردقلمی کبی دار اخرته ارتحال ایلدی .

§

﴿ قوشدنشین ﴾ نام دیگر (جنوبی انام) — آسیای شرقیده انام
حکومتنده بر قطعه در شمالاً طونکن غرباً لا اوسون و قامبوج دیگر جهتده
دکز ایله محدوددر و طولاً بیک اوچیوز عرضاً یوز یکرمی کیلومتره
جسامتنده اولوب یتش بیک قدری خرسیتیان اولق اوزره ایکی ملیون
نفوسی جامعدر و کرسی اداره سی بالجمله آنام حکومتسک مقری اولان

(هوئە) شهريدر • هواسی صیجاق اولدیغندن پرنج شکر دارچین چای اکیلور و ایپک بوجکی حاصل اولور • مالابار ساحلی اوزرنده کائن قوشن ممالکی ایله مناسبتی وچینه جواریتی جهتیله پورتکیئرلر اشبو مملکتده دخی قوشنشین نامنی ویرمشلدر •

(۱۴۷۱م و ۸۷۶هـ) دن برو طونکنه مر بوط اولان اشبو قطعده اون التنجی عصرده استقلال بولوب اون سسکزنجی عصرده حوزۀ التحاقده الدیغی قامبوج و سیامپایله کسب عظمت ایتدی • لکن (۱۶۸۲م و ۱۰۹۴هـ) تاریخنده بر اوزون محاربه دن صکره فرانسزلر کرسیء ادارهسی اولان (سایغون) قوشنشین سفلاپی ضبط و تسخیر ایلدیلر •

§

﴿قوصوه صحراسی﴾ — پرشته قصیه سنک جهت جنوبیسنده و اسقویا و قویا پانیق بیننده اولوب اوزرنده وقوعبولان ایکی قطعی محاربه ایله شهرت بولمشدر • برنجیسی (۱۳۸۹م و ۷۹۱هـ) ده صرپلیلرک مغلوییتی و سلطان مراد اولک شهادتی ایله صورتپذیر ختام وایکنجیسی (۱۴۴۸م و ۸۵۲هـ) ده مجارلر بوهمیالر المانلر اولاحلردن متشکل بفرقهء جسمیه قوماندا ایدن (ژان هونیادی) یه سلطان مراد ثانی حضرتلرینک غلبه سیله کذلک واصل سرحد اختتام اولمشدر • (پرشته کله سنه دخی نظر بیوریه •

§

﴿قوط﴾ — حام بن نوحک اوچنجی اوغلیدر • حین تفرقه منسوباتیله افریقاتک جانب شمالیسنه کلوب فاسدن طرابلسه قدر متمد اولان جبال اطلس کنارینه یایلشدر ایدی • مغار به ونومیدیا اهاایسنک و مورس قبیله سنک سلسلهء نسبلری بو ذاته منتهیدر دیرلر •

§

﴿قوغه جی دده﴾ — زماننده شیخ سوندک دیمکله معروف جذبات عظیمه صاحبی برذات ایدی • اولوقت استانبول قاضیسی بولنان (کرماسی) افندی درویشلر شرع شریفه مخالفت و ذکر الله اثناسنده رقص کونه حرکت ایده یورلر دیهرک طرق علیه یی انکار یوزنده بولندیغی حالده بر کیجه شیخ

سوندك مریدانیلر برابر مدعواً قاضی مومی الیهك خانه سنه کیدر و بعد اداء الصلاة ذکره باشلامرلیله قاضی افندی دخی ناچار ایچلرنده بولنور و اول اناده شیخ قاضینک قولاغنه بر صحیحه اوردیغی کبی قاضی بر طرفه عمامه سی او بر طرفه دوشهرك مست و مدهوش اولوب بر مدت صکره عقلی باشنه کله استغفار و طرق علیه یی اقرار ایلر . شیخ مومی الیه چهارشنبه بازارنده مسجد مخصوصنده مدفوندر .

§

﴿ قوق ﴾ — سیاحت بحریه ایله شهرت قزانمش برذاندر سفر دریاده لازم اولان فنون ریاضیه یی خواجه سز اوله رق تحصیل و طائفه لقدن قپودانلق مرتبه سنه ترفع وانکایز دولتینک امری اوزرینه کره ارض اطرافنده اوچ سیاحت مهمه اجرا ایلدی . برنجیسی (۱۷۶۸م) ده باشلار که بو سیاحتده رفاقتنده اولان بانقس و صولاندر نام هنرور لر ایله برابر زهره ییلدیزینک دورینی ترصدله اوتایتی یه قدر کتدی و اثنای سفرنده زلاند جدیدک سواحلنی طانیوب اورایی ایکی اطه یه تفریق ایدن بوغازی کشف ایلدی که ایوم قوق بوغازی نامیله مسمادر . ایکنجی سیاحتی (۱۷۷۲م) ده وقوع بولوب ایکی سنه ممتد اولدی بوده جنوب یاخود آوسترالیا اراضیسنی تحقیق مأموریتنه مبتنی اولدی ۷۱ عرضنه قدر ایلولهرك اشبو جهتده هیچ بر اراضی اولدیغنی تحقیق ایتدکن صکره عودتی ائنده یکی قالیدونیایی کشف ایلدی . (۱۷۷۶م) ده امریقایی شمالیدن آسیایه بر یول ارامق ایچون اوچنجی سیاحتده چیقوب بتون امریقایی دور ایتدکن صکره شمال غربیسی ساحلنه نزول ایتدی و اورادن هودسون کوچک کورفزینی بهرنک بوغازیله الصاقه چالشدیسه ده ممکن اوله مدیغندن تکرار جنوبه طوغری اینوب (هوای) اطه سنده بولنان سان دویقلرک بریسنده کیلرینی تعمیر ایچون آرام ایتدیکی حالده اوراده کندو طائفه سیله برطاقم یرلی خرسزلر اراسنده چیقان بر عریبه ده تلف اولدی .

§

﴿ قولاق ﴾ — نوع حیوانده سمعه مخصوص برعضو شریفدر . (صدفه) اطلاق اولنان قطعاً غضروفیه سنک کرک کندوسی و کرک حاوی

اولدیغی قی-ورنتیلر صدایی مجرای اذن تسمیه اولنان محله طوغری سوق
ایتمک ایچون خلق بیورلمشدر • مجرای مز بورک دروننده (غشای طبلی)
وانک کیروسنده (کفه طبلی) ودها کیروده (معوجه اذن) نامرلیله موسوم
آلترا اولوب بودخی مجرای عظمی تسمیه اولنان قطعه ایله مجاری نصف
دائروی و (حلزون اذن) اطلاق اولنان قسملردن عبارتدر و بونلردن بشقه
کفه طبلی ایله مجرای عظمایی بر برینه وصل ایدن ایکی عدد ثقبه لر دخی
واردر که برینه (روزنه مدوره) دیگرینه (روزنه بیضیه) دینور اشبو ثقبه لرک
ایکیسی دخی بر اینجه غشا ایله مستوردر • وکذاک کفه طبلیک دروننده
بر برینه مربوط و (عظم مطرقی) (عظم سنداتی) (عظم عدسی) (عظم
رکابی) نامرلیله معروف درت عدد صغیر کیملر موجود و عظم مطرقینک
صاپی غشای طبلیه و عظم رکابی دخی روزنه بیضیه یی ستر ایدن غشایه
مربوط اولدقدن بشقه بر برینه دخی بر طاقم عضلات مخصوصه ایله التصاق
حاصل ایتشددر • معوجه اذنک داخلی بر مایع مخصوص ایله مملو اولوب
دروننه (عصب سمعی) تعبیر اولنان عصب منتشر اولمش اولمغین مجرای
اذنه واصل اولان هوا طالعده لری طبلی اهترزاز ایتدیره رک اول دخی عظام
اربعة و کفه طبلی دروننده اولان هوا واسطه لرلیله اهترزازاتی روزنه بیضیه
ایصال برله معوجه اذنک دروننده کی مایع مخصوص اعانه سیله عصب سمعی
اول اهترزازاتی یعنی صدایی حس ایدوب دماغه ایصال ایدر •
خلاصه کلام عضو سمعک قسم اصلیهی اشبو معوجه اذن ایله روزنه
بیضیه دن عبارت اولوب جناب سمیع لایزال بونی حس صدایه تخصیص
بیورمشدر • زیرا مجرای اذن و طبلی شق و روزنه بیضیه یه ضرر کلکسزین
عظام اربعة مذ کوره قطع اولندیغی حالده ینه صدانک حس اولندیغی
و معوجه اذن و دروننده واقع مایع رفع اولندیغی صورتده حس و سمع کلیاً
منعدم اولدیغی بالتجربه ثابت اولمشدر • اشته بونلر قولاقده قالمیدر •
اوکوز مانده مرکب کی حیوانات اوزون قولاقلرینی استماعدن بشقه
کوزلرینه قونوب تعجیر ایدن سینک و امثالی موزیاتی دفع ایچون دخی
قوللانورلر •

﴿ قولرا ﴾ — سریع و وجعلی و خطرناک بر علت حاده در • بوعلتک
الک ظاهر اولان اعراضی استفرغات متعدده ایله ماده صفرائیه نک صیق صیق
ظهورندن عبارت اولوب کوز موسمنک رطوبتلی هواسندن وانفعالات
نفسانیه دن و غیر جمیع اطعمه دن ظهورینه قائل اولمقده در لر لکن بعضاً
نامعلوم بر سبب دن وقوع بولدیغی دخی واردر و آسیا طرفلرندن کلیوبده
اوروپا قطعہ سنده ظهور ایدن قولرالرک خفیفجه کچدیکی و طوتیلانلرک
اکثریسی معالجات ایله قورتلدیغی مجربدر • بونوع قولرالر قی و اسهالرایله
بدأ ایدوب اسفلدن مندفع اولان ماده صفرائی اولدیغندن صارمتراق و یا
یشیمتراق چیقار و اسهالر بطنده بروجع شدیددی موجب اولدیغندن مریضک
اضطرابدن بکزی تغیر ایدر و ماده غائطه غایت متعفن اولور و مریضک
اغزنده حرارت و عطش زیاده و نبضی صغیر و متواتر بولنور و بالدیرلری
آغریر • آسیا طرفلرندن کلان قولرالر ایسه دائماً مخوف و اکثریا مهلک
برمرض مستولیه اولوب بونده دخی بول منقطع و نبض ساکن و بدن متبرد
و بنفشه رنگنه متحول اولور و مریض بطنده شدید بر قولنج حس
ایدر و برده دوار ایله صداعک و قوعنده بیچاره نک کوزلری مدار عینه
باتر و عطشی فوق الغایه و صداسی منعدم اولور •

اطبای حاذقه نک اکثریسی قولرانک سرایتنی علی الاطلاق تصدیق ایتمیشلر
ایسه ده وقوعات بمضیلرینی تصدیقه میل ایتدیرمشدر • شو قدرکه قولرایله
طوتیلان مریضدن چیقان قی و ماده و غائطه نک تعفناتی در حال خلیاه (سولفات
دو فرپور) یعنی صاف زایق قبریسی دو کهرک دفع ایتک لازمدر • زیرا
بولرک تعفنی سرایتیه بر سبب اوله بیلور •

قولرا حکمنی اجر ایتدیکی زمانده هر کسک احتیاطاً بطیبی الهضم و قوقش
وخام شیلر یمامسی و نظافت و طهارته دقت ایتسی لازمه دندر •

خفیف اولان قولرالرده تداوی عمومیه در حال حکیمیه بالمراجعه درونه
برقاچ طمله افیون خلاصه سی علاوه ایدلمش پاپاتیه و نعنا و چای کبی علاجلر
ویرلمک و قوتلی روحلرله وجودی دلک اولنق و پرهیز ایتدیرلمکدر • شدید
آسیا قولراسنک علاجی حالا بیلنه میور • مع مافیله کندوسنده او یله بر اماره

حس ایدن کسه در حال ایاغنی سیچاق صویه قویلی و بالاده محرر علاجله
تداوی ایلیدر . زیرا قولرانک بدایتنده معالجه اولنمز ایسه مر یضک
مرضدن خلاصی امید اولنه مز .

قولرا پک اسکی زمانده بیلنمش بر علت ایسه ده زمان و مکافک تبدیلیه اسمی
دخی تبدل ایدر ایدی حتی اون التنجی عصر میلادیده اوروپا سکنه سنک
همان نصفنی دیار عدمه کوندرن و اولوقت قره و بانامی و یریلان علتک
دخی اشبو قولرا علتی اولدیغنه ذاهب اوله یورلر . (۱۶۶۹ م و ۱۰۸۰ هـ)
تاریخنده حکمدان (سیدنهام) نام کسه طرفندن نظر دفته النان و بانک بعض
کیفیاتی اخیراً بر قاچ دفعه لر حکمنی اجرا ایدن قولر اله کرکی کبی مشابه
کور نمشدر . هر نه حال ایسه (حافظ حق بعدازین کسه یه کوسترمسون .

§

﴿ قولشید ﴾ — الیوم ایمره لی و منقرلیا دنیلان قطعنهک نام عتیقیدر .
قدیم آسیانک بر قطعنه سی اولوب غرباً دکر شمالاً قفقاسیه شرقاً ایبری ایله
تحید اولنور ایدی . ارغنوتلرک سفری ایله مشهوردر . قولشیدلیلر جسور
و وحشی و یغما کر ایدیلر . بوراسی بر چوق یرلی حکمدارلر اداره سنده
اولدقدن صکره برارهلق پونت قرالاری زیر اداره سنه دخی کچمشدر .

§

﴿ قولو ﴾ — ترکستان پادشاهلر ننددر . (۵۹۴ م) تاریخنده
جوجان حکومتی محو ایدرک ماوراءالنهرده و هندستانده سند و غانتر نهرلری
بوینده ساکن (ژت) قومی جبراً دائره اطاعته ادخال و قیچاق اراضیسنک
بر قطعنه سیله ختن و یار کند و کاشغر ممالکنی و سبریانک بحر منجمد شمالی یه قدر
قسم اعظمی ضبط و استیلا ایلدی . سالف الذکر جوجان حکومتی تاریخ
مذکور دن قرق ایکی سنه اول (تومؤمین) نام رئیسک غیرت و اقدامی
و بر چوق قبائل صغیره اتراکک تحشد و اجتماعی ایله تشکل ایتشیدی .

§

﴿ قولومبیا ﴾ جمهوری — امریقای جنوبی حکومتلرندن اولوب
قریستوف قولومبو نامه اولق اوزره بووجهله تسمیه ایدلمشدر . شمالاً انتیل
دکزی شرقاً کویان جنوب شرقیده برزیلیا جنوب غربیده پرو غرباً

بحر محیط کبیر و قوستاریقه حکومتلریله تحدید اولنور . (۱۸۱۹ م و ۱۲۳۵ هـ)
تاریخنده جمهوریتہ تحویل و مؤخرأ (۱۸۳۱ م) ده اوچ جمهوریت
مستقله یه تقسیم اولندی . جواهر مذکورہ دن بری (یکی غره ناد) ایکنجیسی
(اکواتور) اوچنجیسی (و نوزوللا) در .

✽ قولومبیا ✽ — امریقای مجتعه نواحیسندن اولوب ماریلان
و ویرژینی بینده و پونا ما ق نهرینک هر ایکی جهت اوزرنده واقعدر و ایکی
یوز الی الی کیلومتر و اتساعی والی بیک نفوسی جامع اولوب مرکزی
(واشنگتون) شهریدر که الیوم طوغریدن طوغری یه اداره عمومیه تحتندہ
بولنور . بوراسی (۱۷۹۱ م و ۱۰۲۶ هـ) تاریخنده ویرژینی و ماریلان
حکومتلری طرفندن امریقای مجتعه یه ترک اولندی و طقوز سنہ صکره
هیئت متفقہ نیک کرسی ادارہ سی اورایه آلندی .

✽ قولومبیا ✽ — امریقادہ جنوبی قارولینک مقر حکومتی اولوب
قونقاری نهری اوزرنده و شارپستونک شمال غریبسندن یوز الی کیلومتر وده
الی بیک نفوسی حاویدر و تأسیسی (۱۷۸۷ م و ۱۲۰۲ هـ) تاریخنده در .
§

✽ قولیزه ✽ — روماده (آنفی تیاترو) دیدکلری اثر قدیمدر .
ایمپراطور (وسپاسین) طرفندن (۷۷ م) تاریخنده انشاسنه بدأ و اوغلی
تیتوس طرفندن اکیال اولندی . بو اثر وقتیلہ اہالینک تنزہی ایچون
بر برندن یوکسک و کیروده سکسان مرتبہ لی و سکسان بیکدن زیاده سیرجی
آلور صورتده یاپیش ایدی . قسماً حرکت ارضدن و بشنجی عصرده رومانک
استیلاسی زمانندہ بار بارلر طرفندن تخریب اولندی بونکله برابر الیوم
باقی قالان بر قسمی غایت مدہش بر حالده کور نمکده در .

شنگ و اکنجہ یه تخصیص مقصدیلہ اون بشنجی لوئی زمانندہ پارسده شانزلیزه
نام موقع مشهورده دخی بوکامشابه بر بنا یاپلیدیسه ده دوام ایتیوب (۱۷۸۴ م
۱۱۹۹ هـ) تاریخنده خراب اولمشدر .

§

✽ قومارن ✽ — سوریه شرقی یه ویریلان نام قدیمدر .

﴿ قومور ﴾ - بحر محیط هندیده موزامبیق قنالک نهایت شمالیسنده
بولنان جزایر اربعه نك نام عمومیسیدر • بونلردن (میوت) اطهسی
(۱۸۴۳ م و ۱۲۵۹ ه) تاریخندن برو فرانسزلك ید استیلاسنده اولوب
ماعداسی (آنژوان) یاخود (هنزوان) اطهسنی مقر حکومت اتخاذا یتش
اولان سلطانک زیر حکمنده در و کافه سنک اهالیسی مسلمان و شافعی المذهبدر
وقتیله دولت عثمانیه طرفندن بورایه اعانه حربه کوندرلمش ایدی •

§

﴿ قونت ﴾ - اساسی لاتینجهده رفیق معناسنه اولان (قومیس)
لفظندن نشأت یتش بر عنواندر شهرتی رومالیرک برنجی ایمپراطورلری
زمانه قدر اتصال ایدر (اوکوست) ک زمان اداره سنده مجلس ایمپراطوری
ایچون منتخب برطاقم اعضاره دخی (اوکوست قونتی) اطلاق اولنور ایدی
در دنجی عصرده قونتلر اداره مملکت و عسکر ضابطلغنی اللرینه الدیلر
برنجی باربار پادشاهلرایسه کندو خاندانلرینی اداره یه مأمور اولان ضابطلره
بلا استئنا قونت نامی ویررلر ایدی که بونلردن تمیز ایدنلرک ایچنده اک مشهوری
قونت (پلاتین) در • صوکنجی قارلو وینر یه نلر زمانسنده اکثر قونتلر
اداره لرنده اولان ولایاتی موروث امارتلره تحویل ایتدیلر نهایت (۱۵۶۴ م
و ۹۷۲ ه) تاریخنده طقوزنجی شارلک برامری نفوس ذکورک انقطاعنده
بومثللو قونتلقلرک حکومت طرفندن ضبط اولنه جغنی اعلان ایلدی • الیوم
قونت عنوانی فرانسهده اعتباری بر شهرتدن عبارتدر •

§

﴿ قونتوش ﴾ - تاتار خان و بکلرینک اوستنه کیدکلری اوکی اپک
خرج ایشلمه لی و طاریکلی قپانچه نك اسمیدر •

§

﴿ قوندون ﴾ - امریقا طیورندن برنوع قوشدر بوقوش ایدی
آرشون طولنده اولان قنادیله غایت سرت اوله رق اوچار و طقوز بیك
آرشون یوکسلور ایش •

§

﴿ قونسل ﴾ - روماده قرالارک طردندن صکره امور دولته نظارت

ایچون (۵۰۸۵ خ) تاریخنده یعنی میلادك بشیوز طقوز سنه مقدمنده تأسیس اولمش جمهوریت حاکمینه اطلاق اولنور عددلری ایکیشرومدتلی برر سنه دن عبارت اولان اشبو قونسالر قوه اچرائیه بی حاز اولوب سناتوبی دعوت وقانون لایحه لرینی تنظیم وعساکری جمع واردولره قوماندا ایدرلر وحکام سائرهنک نصب وانتخابنه قاریشورلرایدیسه ده ایکیسی برلکده وبرآنده رومادن چیقاملر ایدی . بونلر (سانتوریه ن) نام فرقه اهالی طرفندن انتخاب اولنورلر وکانون ثانی ایتداسنده موقع اقتداره کلوب ناملرینی ایچنده بولندقلری سنه لره اعطا ایدرلر ایدی . علایم فارقه لری صندالیه وفیل دیشندن عصا و اوکارنده اوموزی بالظه لی اون ایکی (لیکتور) دن عبارت ایدی . عن اصل قونسلاق پاتریسیه نلره مخصوص اولدیغی حالده (۵۲۲۸ خ) تاریخنده یعنی میلادك اوچیوز التمش التی سنه مقدمنده پله بیه نلر دخی بو اعتباره حصه دار اولدیلر . جمهوریت زائل اولدیغنده بومأموریت بدرجه یه قدر محافظه اولندیسه ده کیده رک اهمیت تناقص ایدوب همان برعنوان مقامنده قالدی وبتون بتون انفساخی (ژوستنین) زماننده باشلابوب (۸۸۶ م و ۲۷۳ ه) تاریخنده نهایت بولدی .

§

﴿قونغره﴾ — کرک بالنفس حکمدارلر و کرک مرخص مطلقلر طرفندن تشکل ایدن جمعیات سیاسییه در اشبو جمعیتلرده ایکی ویا زیاده ملک واقوام بیننده ظهوره کلان منازعاتی صلحاً تسویه ایتک ویا خود تجدید و قطع مناسباتی اولجه سویلشمک ایچون مشنول اولورلر . اک زیاده معروف اولان قونغره لر (۱۶۴۶ م و ۱۰۵۶ ه) تاریخنده مونستر و اوسنابروک و (۱۶۵۹ م) ده پیره نه و (۱۶۶۸ و ۱۷۴۸ و ۱۸۱۸ م) ده اقس لاشاپل و (۱۶۷۶ م) ده نیغ و (۱۶۹۸ م) ده ریسویک و (۱۷۱۳ م) ده اوترکت و (۱۷۹۷ م) ده راستاد و (۱۸۰۷ م) ده یتسیت و (۱۸۰۸ م) ده ارفورن و (۱۸۱۴ م) ده شایتیون و (۱۸۱۴ م) ده ویانه و (۱۸۲۰ م) ده قاریسباد و تروپو و (۱۸۲۱ م) ده لایباش و (۱۸۲۲ م) ده و هرون و (۱۸۵۶ م و ۱۲۷۳ ه) ده روسیه مصالحه سیچون پارس و (۱۸۷۸ م و ۱۲۹۵ ه) ده ینه روسیه مصالحه سی ایچون تشکل ایدن برلین قونغره لریدر . امریقای

مجتمعك اصول مبعوثه سنك مجموعنه دخي قونغره نامي اعطيا ايديلور .
(فني قونغره) — علوم و فنونك ترقیاتی خصوصاً صائنہ دائر مشاوره و مشاوره
ایتمك و اثر و تألیفاتلرینی بری برینه تبلیغ ایتمك ضمننده برطاقم معین محللرده
تجمع ایدن معارفندان و علما جمعیتلریدر . بو مثالو جمعیتلر ابتدا اسویچره
و المانیاده تشکل ایتمكه باشلادی . علوم و فنون قونغره لرندن ماعدا فرانسه ده
(۱۸۳۴ م) تاریخنده آثار عتیقه و (۱۸۴۴ م) ده عمومی زراعت و (۱۸۴۵ م) ده
اوروپا تاریخی قونغره لری دخي تشکیل ایدلدی .

§

﴿ قونغره انس ﴾ — سیاسی و روحانی منازع فیہ اولان برمسئله
مهمه بی مذاکره ضمننده اجتماع ایدن مجالسه اطلاق اولتور ایکی دولت
و کلا یا خود مرخصلرینك بر محاربه یه صلحاً نهایت ویرمك و یا اتفاقه متعلق
مذاکره ایتمك و یا خود تجارت و خصوصات سائره حقننده بر معاهده یا بمق
ایچون اجتماعنه سیاسی قونغره انس و اوروپا جه مأمورین روحانیه نك مسائل
دینیہ بی مذاکره ایچون اجتماعنه روحانی قونغره انس دیرلر . بیوک خواجه .
لرک و آووقات ریسلری و امثالنك شاگردلرینه علمك خواص و منافعدن و احکام
قانونیه یه رعایت و استقامتدن بحث و نصیحت ایتمك و یا امور خصوصیه لرینه
عائد برسوز سویلمك ایچون عقد ایلدکاری جمعیتلره و بعضاً بزم اصناف لونجه
اوطه لری کبی عقد اولنان کوچك جمعیتلره دخي عادی قونغره انس تعبیر ایدرلر .

§

﴿ قونیہ ﴾ — نام عتیقی (ایقونیوم) — از میرك بشیوز کیلو
متر و شرقننده یکریمی بش بیك نفوسی جامع و بونامده کی ولایتک مرکزی بر
شهر شهیردر . مرتفع سورلری و مربع الشكل قله لری و مساجد دن بشقه
قرق درت عدد جامعی و سختیان فابریقه لری و هرنوع حبوباتدن بشقه آفیون
و کهرچله و ایپک و مازو و کتره و پیانغی محصولاتنی واردر و جهت جنوبیسنده
(مرام) نام محله اولان باغلری و قصرلری مکمل و مشهوردر و (سلطان
العلما) و مخدوم عالیلری مولانا (جلال الدین) رومی حضر تلریله (صدر
الدین) قنوی و سلطان (ولد) و شیخ (کریم الدین) و (سید برهان الدین
محقق ترمذی) و (چلبی حسام الدین) و مفسر (امام بغوی) و (صلاح

الدین زرکوپي) حضرتانک تر به لری غایت منتظم و زیارتگاه امدر .
علی روایة ذکر اولنان سوری علاء الدین کیقباد سلچوقی (۱۲۲۲ م
و ۶۱۹ هـ) تاریخنده یاپدیروب اون ایکی قیو آچدیردی . سلطان سلیمان
حضرتلرینک دخی ایکی مناره لی برجامع شریفی واردر .
(۱۰۷۴ م و ۴۶۷ هـ) تاریخنده سلچوقیه روم حکومتی تأسیس ایدن
قتلشک اوغلی سلیمان و اخلافی بوراسنی مقر حکومت اتخاذایتدی و سلچوقیلرک
انقراضی عقینده قرمان اوغلنه کچمکه اودخی مرکز اتخاذایلدی .
مصر والیسی محمد علی پاشانک اوغلی ابراهیم پاشا (۱۸۳۲ م و ۱۲۴۸ هـ)
تاریخنده سردار اکرم (رشید) پشایی قونیه جوارنده مغلوب و اسیر ایشدر .
(قرمان) کله سنه دخی مراجعت بیوریله .

§

﴿ قونیاق ﴾ — فرانسه ده شارانت قضااسنک مرکزیدر یدی
بیک نفوسی اولوب عرقی و بیاض شرابی مشهوردر . اون ایکنجی عصره
قدر قونیاق بعض خصوصی دره بکری طرفندن اداره اولنور ایدی .
عصر مذکور دنصکره انکلیرلره کچوب (۱۳۷۷ م و ۷۷۹ هـ) ده ینه فرانسه یه
احاده اولندی . برنجی فرانسوا بوراده طوغوب بر چوق زمان اقامت
ایش و پاپا ایله یاپیلان و اتفاق مقدس دنیلان معاهده یی (۱۵۲۶ م و ۹۳۳ هـ)
تاریخنده بوراده امضا ایشدر .

§

﴿ قهوه ﴾ — مقدا یمنده و بعض ممالک شرقیه اهالیسی یمنده
معلوم ایسه ده برو طرفلرده شهرتی (۱۵۱۷ م و ۹۲۳ هـ) تاریخنده در .
ابتدا یمندن در سعادت کتور یله رک ایتالیا و فرانسه ممالکیله سائر ممالکه
صکره منتشر اولدی . قهوه هضمی تسهیل و دوران دمی تسریع
و عرق و بول کبی افرازاتی تکثیر و یورلمش اولان اعضای دماغیه یی ایقاظ
و قوه عقلیه یی تزید ایدر . هضمی بطی و مزاجی لنفائی اولان و وجودی
صراجه یه مستعد بولنان کسه لره نافعدر . وار ککله قاریلردن و اختیارلره
کنجلردن زیاده فائده سی واردر . افیون ایله زهرلنش اولان بر آدم ایچون
همان اون التی درهم قاورلمش قهوه یوز درهم صوده قینادیلهرق و یریلور

ایسه و ستمه ایچون اون درت درهم چیک قهوه یوز یتیش درهم صوده یتیش
درهم قالنجه یه قدر قینادیلوب نوبت اره سنده ایکیشر ساعت فاصله ایله
استعمال ایتدیریلور ایسه عافیت مأمولدر .

قهوه جوهرینک دخی ستمه ویارم باش اغریلرینه نفعی مجرب ایسه ده مقدارینک
تعیننی ایچون حکمایه مراجعت اقتضا ایدر . قهوه ننگ اک اعلاسی یمنده
چیقار و اغاجی نهایت اوچ مترو طولنده و قبوغی دوز کون و منتظم اولور .
اهالی یمین قهوه اغاجنه (بن) و کرازه مشابه اولان میوه سنه قهوه دیرلر
و میوه سنی (قشر) نامیله چای کبی قینادوب بردوزی یه ایچرلر ایچنی یعنی
چکردکنی سومزلر . اغاجی تخمنی زرعله یاخود دالنی طالذیرمغله
یتشدیریلور . اکثریا یمنلیلرک مراقی (قات) هدر . کله سنه نظر بیوریله .

§

﴿ قیافت ﴾ — قیافته الاثر و قیافته البشر نامر بله ایکی به منقسم اولوب
اولکیسنه (عیافت) دخی دیرلر . اشبو عیافت علمی اثر قدم و خوف تعقیب
و تبعدن عبارتدر که عربستانده اکثریا چقاق انسانلری و یولنی شاشیرمش
حیوانلری بولمق ایچون تحصیل اولنور ایدی بونده مهارت قوه باصره
و مخیله و حافظه نسبتنده اولور حتی بوفنک مهره ار باندن بعضیلری شیخ
ایله شابک و ارکک ایله نسانک ایاغی ایزلرینی بیله طانورلر ایمش . ایکنجیسی
اولان قیافته البشر ایسه ایکی شخصک اعضارنده اولان هیئات ایله ایکیمی
بیننده نسب و ولادته مشارکت و اتحاد اولوب اولدیغنه استدلال کیفیتندن
بحث ایدر که بو طریق استدلال عربده (بنومدلج) قبیله سنه مخصوص بر
حالدرد . بونک تعلی ممکن اولیوب قبیله مذ کوره ایسه بر مناسبت طبیعیه یه
بناء استحصال ایلشردرد . بر طاقم ارباب تجر به دخی انسانک بوی و سیما
و اشکال سائره سندن احکام چیقاروب بوی اوزون یا قیصه توکلری صیق یا
کوسه اولنلر شویله و کوزی شاشی یا چقور بورنی بیوک یا چوپور اولنلر بویله در
دیدلر ایسه ده بو تجر به لر قطعی اولدیغندن بونلرله هیچ برکسه ننگ حالنه حکم
اولنه مز زیرا نیجه ذاتلر کور یله یور که خلقتلری ایجابی ظن اولنان سوء حاللری
حصر همت و صحبت و تدبیر و تربیتله مبدل صلاح و سعادت اولمقده در .

§

﴿ قیراط ﴾ — اوزان عتیقه جله سندن در همك اون التیده
بر جزئی در بر قیراط درت بغدادی و بهر بغدادی درت قتیله و بهر قتیله ایکی
نقیر و بهر نقیر ایکی قطمیر و بهر قطمیر ایکی ذره ایدر .
قیو مجیلر مجوهر و زننده بر قتیله (براون التی) و یرنقیره (براوتوز ایکی)
و بر قطمیره (بر التمش درت) و بر ذریه (بر یوزیکرمی سکز) دیرلر . و قتیله
در همك اون ایکیده بر جزئنه دخی قیراط و بر قیراطك نصفنه طسوج
و بر طسوجك نصفنه حبه تعبیر ایدرلر ایدی که در همك قرق سکز جزؤندن
بر جزؤ ایدر .

§

﴿ قیرغیز ﴾ قرقیز — ترکستانده روسیه تابعیتنده بر قوم اولوب
اوج قبیله یه آیرلمشدرلر بیوک قبیله لری اورال نهرینك جنوب و شرق
وادیلرنده و آرال و بحر حزرز بینلرنده خیمه زن اقامت و جله سی درت یوز
اللی بیک نفوسدن عبارتدرلر . اور تانجه قبیله لری ارال دکزینك شمالنده بر
ملیون نفوسدرلر کوچك قبیله لری ایسه آرالک اوته سنده و جیحون نهری
اوزرنده و خیوه و بحر حزرز اره سنده طقوز یوز بیک نفوسدن مرکب بر جماعت
تشکیل ایتشدرلر . هر بر قبیله اوج بیکدن بش بیک چادره قدر تقسیم و بر خان
طرفندن اداره اولنور قیرغیزلر علی العموم شجاع و چالشقان و قوی
البنیه اولوب دین اسلام اوزره درلر کوچك و اور تانجه قبیله لری (۱۷۳۱ م
و ۱۱۴۴ هـ) تاریخندنبرو روسلره تابع اولدیغی کبی بیوک قبیله دخی
(۱۸۱۹ م و ۱۲۳۵ هـ) ده روسیه تابعیتنی قبول ایتشدرلر . الیوم بر قسم
قیرغیز دها و اردر که بونلر بايقال کولی جوارنده سرسری بر حالده کز مکده
اولوب اسماً چین ایمپراطورلغنه تابع بولنورلر . بونلره (دیزنسان) دخی
دینور .

§

﴿ قیروان ﴾ — تونس ولایتنده مستحکم بر شهردر تونسك جنوب
شرقیسندن یوز اوتوز کیلومتر و مسافه ده کائن و اون بش بیک نفوسی حاوی
اوله رق صهرنجلری و متعدد جامعلری و خرما و مشین و سختیانلری واردر .
قیروان اولحوالی اهل اسلامی عندنده مقدس و تجارتجه پک مهم اولوب

افریقای داخلینک مخزن تجارتی مشابه سنده در . سرعسکر اسلام (عقبه)
معرفتیله تأسیس اولمشیدی (۷۸۰ م و ۱۶۴ هـ) ده اغلبیلره و (۹۰۹ م
و ۲۹۷ هـ) ده فاطمیلره و (۹۷۲ م و ۳۶۲ هـ) ده (زیریلره یعنی بنوبادیس)
اداره سنه کچوب نهایت (۱۱۵۰ م و ۵۴۵ هـ) ده موحدین حکومتنه تابع
برامارتک کرسی اداره سی اولدیغی حالده اون اوچنجی عصرده بوسلاله نك
انقراضی اوزرینه تونس بکرینه و اندن صکره دولت علییه کچدی .

§

﴿ قیس ﴾ بن ابی حازم البجلی — کوفه نك شیخی و عالم یکانه سی ایدی
عرض اسلام املیله جانب سعادتجالب جناب نبوی به عزیمت ایلدیکی حالده
مدینه به وصولنده مشار الیه حضرتلرینی داربقایه ارتحال ایتمش بولدی .
مومی الیه عشره مبشره دن نقل حدیث و صوک دملرنده عقلنی ضایع ایشدر .
وفاتی (۷۱۵ م و ۹۷ یا خود ۱۰۰ هـ) تاریخنده در .

§

﴿ قیصریه ﴾ — انقره ولایتی داخلنده برسنجاق مرکزیدر
بوشهرک اسمی وقتیه (مازاقا) ایدی صکره روما ایمپراطوری سزاره
نسبتله (سزاریا . اوره بیا) دنیلدیکی حالده غلط اوله رق قیصریه
نامی ایله تعارف ایتشدر (ایمپراطور واله رین) زماننده فرس حکمداری
شاپورک نهب و غارتندن اول بوراده درتیوز بیک نفوس موجود اولدیغی
تاریخلر بیان ایده یور شمعی اللی بیک نفوسدن زیاده بی جامع دکدر
بوراسنی (۱۰۶۶ م و ۴۵۹ هـ) تاریخنده الب ارسلان سلچوقی دخی
ارضروم و قارص طرفلرینی تهدیدی صروده ضبط ایتشیدی اییجه کلیم
و پموق تجارتی و خیلیمه عقلو آدملری واردر .

قیصریه امرای سلاچقه دن قاضی برهان الدین سلاله سنك یداستقلالنده ایکن
(۱۳۹۱ م و ۷۹۴ هـ) ده قره عثمان بایندری استیلاسی عقیبنده دولت علییه
اداره سنه کچمشیدی .

§

﴿ قیلوتر ﴾ برنجی — فرانسه قرالیدر (۴۹۷ م) تاریخنده
دنیا به کلدی اول (۵۱۱ م) ده سواسون ویا (نوستری) قرالی اولوب

مؤخرأ (۵۵۸ م) ده برادرلر ينك متعاقباً وفاتی اوزر ينه بالجمله فرانسه يي
يد اقتدار ينه الدى و (۵۳۲ م) ده اورلئانس قراليتنك وارثلى اولان
قرنداشى اوغللر ينى و براز صكره دخى كندو عليهنه عصيان ايدن براوغلنى قتل
ايتيردى . مومى اليه عيش و عشرت و سرف و سفاهتده زمانى حكمداراننك
مقدمى اولديغى كى شجاعته دخى جله سنه فائق ايدى . وفاتى (۵۶۱ م)
تاريخنده در . بوندن بشقه قیلوتر اسمنده اوچ فرانسز قرالى دهها كلدى .

§

﴿ قیاز ﴾ — شیت عليه السلامك اوغلیدر پدرلر ينك وصیتی
موجبجه بودخى قاعد سریر خلافت اولوب طقسان بش سنه اجرای
حکومت ایلدی . بعضیلر عندنده اسمى کنعان یاخود قنین در .

§

﴿ قیو ﴾ — جله نك معلومی اولديغى اوزره تحت ارضده موجود
صولرى المق ایچون مختلف عمقده حفر اولنان چقورلره اطلاق اولنور .
(بوفران) نام كسنه نك تدبیريله پارس جوارنده حفر و (۱۷۳۵ م و ۱۱۴۸ هـ)
تاریخنده اكال اولنش اولان بر قیونك عمقى اللى بش و قطرى بش مترو
اولوب ایتالیاده واقع (اورویه تو) قیوسی دخى مذکور قیودن اشاغى
دكلدر بونده صو طاشیان بر طاقم استرلر حلزونى یا پلش اولان بر نزدبانندن
اینوب دیگر طاقى او بر نزدبانندن چیقارلر . قاهره ده (بئر يوسف) ناميله
مشهور اولان قیونك عمقى طقسان اوچ و دائره سى اون اوچ مترو اولوب
اوچيوز قدمه لى دائر وی الشکل بر نزدبان ايله اینملکده و او کوزلره تحريك
اولنان طولابلر واسطه سیله بر برندن بوکسك حوضلره صو چیقارلمقده در .
اشبو قاهره قیوسنك (يوسف) عليه السلام زماننده یا پلديغى ظن اولنیور
ایسه ده روایت قویه یه کوره ملوک عربدن يوسف نامنده برذاتك اثریدر .
اکثرى بيوك شهر قیولر ينك صویى طوزلى وقیر قیولر ينك صویى نسبة طاتلى
اولور لكن قلت استعمالنه بناء طور غون و نفوذ هـ وادن محروم و اکثریا
کلیسى حاوی اولدیغندن وجوده مضرتى درکاردر .
حفر اولنان بر قیو تحت ارضده قوم و قترلری عمودى قیا طبقه لر ينه تصادف
ایدرايسه صویى چوق و عكسى حالنده وکیل طبقه لر ينه آز اولور .

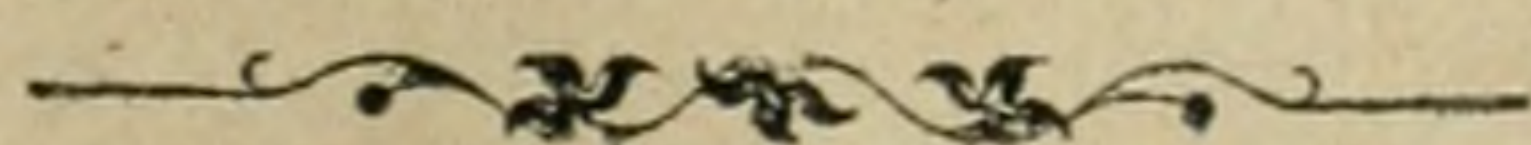
صولی قوم طبقه سنک التنده کیل طبقه سی بولندیغی حالنده کیل صویک
اشاغی یه طوغری نفوذینه مانع بولندیغی جهتله صو اوراده یعنی قوم
طبقه سنده خزینه کبی ترا کم ایدر واکر بوخزینه نك برجهتی بایره تصادف
ایدرك اووه دن مرتفع بولنور ایسه دروننده متر کم اولان صو اووه نك
برضعیف جهتندن یول بوله رق یاخود برقیو حفرنده یوقاری فیلامغه باشلار
وچیقان صو قوت و خزینه نك جهت مرتفعه سی درجه سنه کوره ارتفاع
ایدر . اوروپاده بو مثللو قیولردن بش اون مترویه قدر یوکسلور صولر
چیقدیغی کورلمکده در .

بورغو ایله قیو حفری (۱۸۱۸ م و ۱۲۳۴ هـ) تاریخنده فرانسده ایجاد
وابتدا (۱۸۳۴ م) تاریخندن اعتباراً حفر اولنان (ارتزیه ن) قیوسی یدی
سنده اکیال اولندی بونک عرضی بر و عمقی ۶۴۷ مترو و صویک حرارتی
۲۸ درجه در .

لوقسنبورغده کی موندوروف قیوسنک عمقی دخی ۷۳۰ مترو و صویک
حرارتی ۳۵ درجه در .

بو قیولرک حفری بر برینه ویده لی اوزون بر بورغو ایله اولوب اخیراً اشبو
بورغولر بخار ما کنه سی واسطه سیله تحریک ایدلمکه ودقیقده الی التمش
دفعه قالقوب اینمکه باشلادیغندن تصادف اولنان قیالرک دلنسی کرکی کبی
کسب سهولت ایتدی ایسه ده حاصل اولان طاش و طپراغک قولایلقله
یوقاری النسنه هنوز بر چاره بولنه مدی اشته اک چوق زحمت ویرن
ومدت حفری اوزادان بوراسیدر .

ذکر اولنان (ارتزیه ن) قیوسنک ایکیوز الی مترو قدر یوقاری طرفی میشه
اجاجی و اشاغیسی تیمور بوری ایله مجهز ایمش .

(ق) حرفنده اولان ممالک دولت علیه

درولایت	درلوا	درقضا	اسم و اعتباری	
موصل	موصل		ناحیه	قاندی
یمین	حدیده		ناحیه	قازہ
وان	وان		ناحیه	قارچکان
ایدین	ایدین		ناحیه	قارپوزلی
قونیه	تسکه		ناحیه	قاردیح
سیواس	توقاد		ناحیه	قاز اباد
اطنه	اطنه		ناحیه	قارصدی
اطنه	قوزان		قضا	قارص
قسطنمونی	قسطنمونی		ناحیه	قارغی
حلب	مرعش		ناحیه	قارنوس
سیواس	سیواس		ناحیه	قاری پازاری
قونیه	تسکه		قضا	قاشا
جزایر بحر سفید	ردوس		قضا	قاشوط
جبل لبنان	جبل		ناحیه	قاطع
مناستر	پرزرین		قضا	قالقاندلن
قونیه	تسکه		ناحیه	قالقاندلو
موصل	کرکوک		ناحیه	قالقاندلو
اطنه	اطنه	طرسوس	ناحیه	قالکاو
جزایر بحر سفید	ساقز		قضا	قالنوس
جزایر بحر سفید	مدللو		قضا	قالونیه
جبل لبنان	جبل		ناحیه	قالوغه
مناستر	پرزرین		ناحیه	قالیس
شهر امانتی	ازمید		قضا	قانیره
شهر امانتی	ازمید		ناحیه	قایماس
قونیه	نیکده		ناحیه	قایی
اطنه	اطنه		عشیرت	قبا صقال
سیواس	اماسیه		ناحیه	قبا قوز
قسطنمونی	بولی		ناحیه	قبریسجق
قره سی	قره سی		ناحیه	قپو طاغی
اطنه	اطنه		ناحیه	قپو کوی
بنغازی	بنغازی		ناحیه	قبه
سلانیک	سلانیک		ناحیه	قترین

درولایت	درلوا	درقضا	اسم و اعتباری	
قوصوه	اسکوب		ناحیه	چانیک
مستقل	قدس شریف		مرکز لواء	قدس شریف
سوریه	لاذقیه		ناحیه	قدموس
طر بزون	لازستان		ناحیه	قراء سبعه
ایدین	ایدین	بوزطغان	ناحیه	قران
شهر امانتی	شهر امانتی		قضا	قرنال
مناستر	مناستر		قضا	قرجوه
سوریه	لاذقیه		ناحیه	قرداحه
قره سی	قره سی		ناحیه	قرط مع شامی
ادرند	قرق کلیسا		مرکز لواء	قرق کلیسا
ایدین	صاروخان		قضا	قرق اغاج
قونیه	قونیه		قضا	قرمان (لارنده)
طر بزون	جانیک		ناحیه	قرمق
جبل لبنان	جبل		ناحیه	قرناعل
یانیه	ارگری		ناحیه	قروه لش
قونیه	اسپارته		قضا	قره اغاج
قونیه	بور دور		قضا	قره اغاج غربی
ایدین	ازمیر		ناحیه	قره برون
قونیه	قونیه		قضا	قره بیکار
معموره العزیز	ارغنی		ناحیه	قره بیکار
سیواس	سیواس	قوچکیری	ناحیه	قره بیل
حلب	حلب	عینتاب	ناحیه	قره بیقلی
اطنه	ایج ایل		ناحیه	قره بوجیلو
موصل	کرکوک		ناحیه	قره تپه
موصل	سلیمانیه		ناحیه	قره جولان
خداوندکار	قره حصار		مرکز لواء	قره حصار صاحب
سیواس	قره حصار		مرکز لواء	قره حصار شرقی
انقره	بوزغاد		ناحیه	قره حصار بهرام شاه
انقره	قیصریه		ناحیه	قره حصار
سیواس	اماسیه		ناحیه	قره حصار تیمورجی
قونیه	تکه		ناحیه	قره حوض
اطنه	ایج ایل		ناحیه	قره حاجیلو
موصل	کرکوک		ناحیه	قره حسن
ایدین	ایدین		ناحیه	قره خیط
بغداد	بغداد		ناحیه	قره دبه
طر بزون	لازستان		ناحیه	قره دره

اسم و اعتباری	در قضا	در لوا	در ولایت
قره سی	مرکز ولایت	قره سی	قره سی
قره صو	ناحیه	ازمید	شهر امانتی
قره صو	ناحیه	سینوب	طر بزون
قره طاغ	ناحیه	سلانیک	سلانیک
قره طاش	قضا	سلیمانیه	موصل
قره طاش	ناحیه	ایح ایل	اطنه
قره طوه	قضا	اسکوب	قوصوه
قره عیسالو	قضا	اطنه	اطنه
قره عمر	عشیرت	اطنه	اطنه
قره فرید	قضا	سلانیک	سلانیک
قره قوش	ناحیه	جانیک	طر بزون
قره قوش	ناحیه	سیواس	سیواس
قره قبالو	ناحیه	اطنه	اطنه
قره قشله	ناحیه	اطنه	اطنه
قره کچیلی	ناحیه	ارغنی	معموره العزیز
قره کلیسا	قضا	بایزید	ارضروم
قره مرسل	قضا	ازمید	شهر امانتی
قره مق	ناحیه	قره حصار	خداوند کار
قره مغاره	ناحیه	یوزغاد	انقره
قره موط	ناحیه	انطاکیه	حلب
قره یقه	ناحیه	سیواس	سیواس
قره جه اباد	ناحیه	سلانیک	سلانیک
قره جه اباد	ناحیه	سلانیک	سلانیک
قره جه اباد	ناحیه	منتشا	ایدین
قره جه شهر	ناحیه	بروسه	خداوند کار
قره جه صو	ناحیه	ایدین	ایدین
قره جدر	ناحیه	سرفیجه	سرفیجه
قره جدر	عشیرت	اطنه	اطنه
قره جه ویران	ناحیه	کنغری	قسطنطونی
قریش	ناحیه	قونیه	قونیه
قریش اوزی	ناحیه	قونیه	قونیه
قرزانیه	ناحیه	بغداد	بغداد
قرزق	ناحیه	حلب	حلب
قرزلباط	ناحیه	بغداد	بغداد
قرز اغلاج	ناحیه	قرق کلیسا	قرق کلیسا
قرز بل	ناحیه	قسطنطونی	قسطنطونی

در ولایت	در لوا	در قضا	اسم و اعتباری	
قونیه	تکه		ناحیه	قزل قیا
درسم	مازگرد		قضا	قزل کلیسا
انقره	یوزغاد		ناحیه	قزل قوجه
موصل	سلیمانیه		ناحیه	قزلجه
ایدین	ازمیر		ناحیه	قزلحصار (طوربه لی)
حلب	حلب	عینتاب	ناحیه	قزلحصار
قسطنطون	قسطنطون		مرکز ولایت	قسطنطونی
قونیه	قونیه		ناحیه	قشاقلی
ایدین	صاروخان		قضا	قصبه (طورغودلی)
انقره	انقره		ناحیه	قصبه بالا
انقره	انقره		ناحیه	قصبه زیر
طرابلس غرب	طرابلس غرب		ناحیه	قصر
موصل	سلیمانیه		ناحیه	تصرون
اطنه	اطنه	طرسوس	ناحیه	قصون
حلب	انطاکیه		ناحیه	قصیر
سواس	اماسیه		ناحیه	قطا
حکاری	حکاری		ناحیه	قطور
بغداد	نجف		قضا	قطیف
یمن	تعز		قضا	قعطیه (تعطیه)
موصل	سلیمانیه		ناحیه	قلاله
بتلیس	کنج		قضا	قلب
بغداد	منفق		ناحیه	قلعه السكر
بغداد	دیم		ناحیه	قلعه الرماد
یمن	یمن		ناحیه	قلعه جزان
قسطنطون	کنغری		قضا	قلعه جک
معموره العزیز	ارغنی	سیورک	ناحیه	قلعه سیورک
ایدین	ازمیر		ناحیه	قلعه صیغه جق
حلب	حلب		ناحیه	قلعه مضق
جزایر بحر سقید	ساقز		قضا	قلنوس
حلب	مرعش		عشیرت	قلیچلو
یمن	تعز		ناحیه	قاعره
یمن	یمن		جزیره	قران
اشقودره	اشقودره		ناحیه	قران
طربزون	جانیک		قضا	قناریس
گریه	قندیه		مرکز لوا	قندیه
سوریه	حوران		قضا	قنیطره

در ولایت	در لوا	در قضا	اسم و اعتباری	
سیواس	سیواس		ناحیه	قنغال
سیواس	سیواس		ناحیه	قنغال
یمن	عسیر		قضا	قنفده
اطنه	اطنه		ناحیه	قنق
طر بزون	جانیک		ناحیه	قواق
سلانیک	درامه		قضا	قواله
سیواس	قره حصار		قضا	قوبلی حصار
قوصوه	اسکوب		قضا	قوچانه
ایدین	ایدین		ناحیه	قوچاق
قونیه	قونیه		ناحیه	قوچحصار
قسطنیونی	کنغری		ناحیه	قوچحصار
دیار بکر	ماردین		ناحیه	قوچکبری
درسم	درسم		ناحیه	قوری چای
سیواس	سیواس		قضا	قوری پازار
ارضروم	ارزنجان		قضا	قوری قواق
انقره	انقره	نعللو	قضا	قوری همایون
قسطنیونی	قسطنیونی		ناحیه	قورنه
انقره	انقره		قضا	قورفاللی
بغداد	بصره		ناحیه	قوزان
قسطنیونی	کنغری		مرکز لوا	قوزانی
اطنه	قوزان		قضا	قوزاق
سرفیجه	سرفیجه		ناحیه	قوزی جان
قره سی	قره سی		قضا	قوش تپه
درسم	مازگرد		ناحیه	قوش اطه سی
موصل	کرکوک		قضا	قوشقوان
ایدین	ازمیر		قضا	قوشمیر
ادرند	کولجینه		ناحیه	قوشجی
اطنه	اطنه	طرسوس	ناحیه	قوشلو
حلب	مرعش		ناحیه	قوشنلی
قسطنیونی	کنغری		ناحیه	قوصوه
قسطنیونی	کنغری		مرکز ولایت	قوجاغز
قوصوه	قوصوه		ناحیه	قوکر
ادرند	قرق کلیسا		ناحیه	قوکاس
انقره	قبر شهری		ناحیه	قوکرپه
طر بزون	کمشخانه		ناحیه	
قسطنیونی	بولی		ناحیه	

در ولایت	در لوا	در قضا	اسم و اعتباری	
طر بزون	سینوب	خانقین	ناحیه	قولوس
منامتر	کور یجه		قضا	قولونیه
جزایر بحر سفید	مدللو		قضا	قولونیه
ایدین	صاروخان		قضا	قوله
بغداد	بغداد		ناحیه	قولای
بتلیس	کنج		قضا	قولب
قوصوه	اسکوب		قضا	قومانوه
قره سی	بیغا		ناحیه	قوم قلعه
سیواس	سیواس		ناحیه	قومنات
قونیه	قونیه		مرکز ولایت	قونیه
یانیه	یانیه		قضا	قونچه
اشقودره	دراج		قضا	قووایه
سوریه	طرابلس شام		ناحیه	قویطع
جبل لبنان	جبل		ناحیه	قویطع
قونیه	قونیه	ناحیه	قیر ایلی	
انقره	قیر شهری	مرکز لوا	قیر شهری	
انقره	قیصریه	مرکز لوا	قیصریه	
ایدین	ایدین	ناحیه	قیوجاق	

حرف ك

﴿ کابل ﴾ — آسیاده برشهردر کابل ایالتنک وبالجمله افغانستانک مرکز ادارهسی اولوب پیشاور شهری اوزرنده و غزنه نک جانب شمالیسمنده یعنی قوش طاغنک اتکننده واقع و التمش بیک نفوسی جامعدر . طوغله دن سوری و حکمدارانہ مخصوص برقلعه داخلیسی و کار قدیم سرای و ابنیه لری و متعدد جامع و مکتب لری واردر . یدنجی عصرده برهند پادشاهلغنک مقری ایدی (۱۷۳۹م و ۱۱۵۲ه) ده نادر شاه ضبط ویغما و (۱۷۷۴م) ده تیمور شاه افغانستان کرسیء ادارهسی انخاذا ایلدی . انکلیرلز (۱۸۴۲م) تاریخنده تخریب ایتمشدر .

(کابل ایالتی) شمالاً ترکستان شرقاً لوغمان و جلال آباد ایالت لری جنوباً غزنه ایالتی غرباً خراسان ایله تحدید اولنور اون التی بیک مربع کیلومتر و اتساعی و نامتناهی چوللری و برطاقم اودیة منبتہسی واردر . التون و مکوش و باقر مثللو معدن لری بولنور صناعتی پموق و خالی و مشین اعمالندن عبارتدر . تجارتی کاربانلر ایله اجرا اولنور .

§

﴿ کاتب چلبی ﴾ — علمای کرام و مورخین بنامدن اولوب (۱۶۵۶م .

و ۱۰۶۷ه) تاریخنده وفات ایلدی .

مشارالیه زعمادن برذات ایدی میدانہ قویدیغی تاریخ مشهور و کشف الظنون و جہانناما کبی آثار جلیله کندوسنی مصنفین فخام صرہ سنہ ادخال و بلکه بین ہدایۃ المؤلفین بر عالی موقعہ ایصال ایشدر .

§

﴿ کاشان ﴾ — عراق عجمده برشهردر اصفهانك شمال غریبسندن
یوز الی کیلومتروده واقع اولوب وقتیلله حاری بولندیغی یوز الی بیك
نفوسه بدل شمدی اوتوز بیك اهالی بی جامعدر و طپراقدن معمول قله لی
سورلری و اوتوز جامعی و اون مدرسه سی واردر . اعمالات حریری و حالی
و قطیفه و شالری و پموق و باقر معمولاتی و میوه و سائر محصولات
و خصوصاً قاوون و قارپوزی مشهوردر . بو شهر هارون الرشید خلیفه نك
حرمی (زبیده) طرفندن سکزنجی عصرده تأسیس اولندی . اون یدنجی
عصرده کریم خان زمانده قسماً حرکت ارضدن خراب اولمشدر .

§

﴿ کاشانی ﴾ — فقهای عظامدن ابوبکر بن مسعود بن احمد کاشانیدر
(بدایع) آدلو بر کتاب نیایی و علم فقهدن (تحفه) سی و اصول دیندن
(سلطان المین) ایله ده سائر تألیفاتی واردر . زوجه سی فاطمه
دخی زمره فقهای کرامه داخل بر مرئه عقیفه و کامله ایدی . ایکسی
بر لکده حلب خارچنده یاتورلر .

§

﴿ کاشغر ﴾ — ترکستان چینیده واقع بخارای صغیرده و کاشغر نهری
اوزرنده بونام ایله معروف خانلغك مرکز اداره سی اولوب یکر می بش بیك
نفوسی جامعدر اقمشه حریری سی و کوزل آتلی واردر . وقتیلله جنکیز
سلاله سنندن متشکل قوتلی بردولتک کرسی اداره سی ایدی کاشغر خانلغی
الیوم فعلاً مستقل ایسه ده معاملات خارجه سنجه چینیه تابع بولنور .

§

﴿ کاشغری عبدالله افندی ﴾ — عبدالله کلمه سنه نظر بیوریلله .

§

﴿ کاغد ﴾ — پموق و کتان و یا کنور پچاوره لری و پرنج پیراقلری
ایله اعمال ایدیلور و اعلا کاغد یا موق ایچون پموق پچاوره لری نك خیرینه
اونده ایکی و یا اوچ کتان یا خود کنور پچاوره سی قویمق لازم کلور .
کاغد مقدا مذکور پچاوره لر بعدالتطهیر قوچیلرده چوریدیلرک و بیوک
طوقاقلره دوکیلرک معجون حالنه قوندقدن و (قلور) واسطه سیله

بیاضلدلقدن صکره الک کبی غایت اینجه دلیکلی قالبدرده یاپیلور ایدی .
مؤخرأ ایجاد اولنان برماکنه واسطه سیله طبقه اوله رق ویا برقاچ یوز آرشون
طولنده یکپاره کاغدلر چیقارلمغه باشلادی . کاغذ قوررایکن یازوی جذب
ایتمک ایچون شاب ایله مخلوط نشاسته قولهسی ویا ساقز صابونی مخلوطیله
شربتلمک لازمدر . کاغدی ابتدا مصر لیلر تصور ایتدیله و پاپیروس
صاپلرینک اینجه زارلری ایله برنوع کاغذ اعمال ایلدیله و بو کاغدلر برخیلی
زمان یونانستانده و مصر و فنیکه و حوالیسینده قوللانیلوب مؤخرأ برغمه
حاکمی اتال زماننده ترشه لر میدانه چیقدی . پاپیروس کاغدی
رومالیلرک مصری استیلاسندن صکره منحصراً همان ایتالیا ده مستعمل اولوب
اوراده برنجی درجه حوایج ضروریه دن عدا ایدیش و عربلرک مصری
ضبطی تاریخی اولان سکزنجی عصره قدر باقی قالبوب بوتاریخدن صکره
رتبه استعمالدن دو شمشدر . بعدازین ایجادی چینلورله حل واسناد
اولنان پاموق کاغدی کورنمکه باشلایوب اون دردنجی عصرده اسپانیاده
ولانس ده توطن ایدن اسلام هنرورانی کنویر و کتان پچاوره لرندن کاغذ
اعمالی ایجاد ایتمکه بتون ممالک غریبه ده پموق کاغذینک اعمالی ترک اولندی
ایسه ده اوتوز سنه اینچنده کتان پچاوره لرینک آزالمسی مناسبیله ایشینه
پموقه چویرلدی . (۱۷۸۹ م و ۱۲۰۴ ه) ده فرانسه ده (اسون) ده کاغذ
ایشجیسی اولان (لوی روبر) چوق کاغذ یایمق ایچون برماکنه اعمال
و چوق صکره اشبو ماکنه یی انکاتره یه کچن (دیدوش له ژر) نام ذات
اکمال ایلدی و (ادوار قوپر) نام انکلیر مهندسی دخی کاغدی طبقه طبقه کسمک
ایچون برماکنه یاپدی . الیوم فرانسه ده برچوق جسم کاغذ فابریقه لری
وارددر . مجلا و بیاض یعنی ترشه یی اکدیرر اولان یازی کاغذلرینی انکاتره ده
صوکنجی عصرده (باسکرویل) واپیک و یازوزف کاغذلرینی (ژوزف
مونغولفیه) اختراع ایتمشدر که بو کاغدلر اسکیمش ایپکدن و یا اکرلماش
کوکلدن اعمال اولنور . چین کاغدی چین قامش قبوغنک ایکنجی
اینجه زاری ویا پرنج صمانی و یا خود هند جویرینک داخلی اینجه زاری
وتوت اغاجنک کذلک ایکنجی اینجه زاری ایله وعادی و قبا کاغدلر کوزل

کاغذ معجونلرینک طور تیدی و صمان وقامش وقوقوروز قبوغی وحصیر
اوتی ویر الماسی صاپی و پنجار پوصهسی ایله یاپیلور . پنج کاغدلری
قادینلرک باشلرینه طاقدقلری صنعی چیچکلرک اعمالنده قوللانیلور ویشیل
ویا کنور دن چیقاریلان لیفلردن یاپیلان کاغدلر غایت شفافی اولور . کل
رننگلی کاغدلر عادی وایشه یرامن خیردن و صارغی کاغدلری اکثریا
نصفی یوک و نصف دیگر ی ایپلکدن مرکب پچاوره لردن یاپیلور .

§

﴿ کافرستان ﴾ — افریقای جنوبیده واسع برقطعه در بحر محیط
هندیدن ونیقرو بور نندن لوو ابونک نهایتنه قدر ممتد اولور طولاً بیک
اوچیوز عرضاً ایکی بیک بشیوز کیلو متر و اتساعی وارد و الیوم
کافرستان بحری و کافرستان سفلا ناملریله ایکی به منقسم اولوب بر طاقم قبائل
مستقله ایله مسکوندر . هواسی باخصوص سواحله طوغری غایت صیجاق
و اراضیسی بعضاً منبت اولوب داخل غایت صرب طاغلی و جسم قوم
چوللری وارد و اکثر محللرنده صوی به مضایقه چکلمکده در . التون
و کوش و باقر و تیمور معدنلری و پک چوق حیوانات و حشیه سی بولنور .
کافرلر سیاه جنسندن ایسه لرده ایری و کوزلدرلر بونلر بینلرنده برچوق
شعوب و قبائله تقسیم اولنورلر باشلیجه لری قوزاس زولو تانبوکی مانبوکی
اولوب اشبو قبائل معدوده کافرستان بحریده ساکن و غوکاس مورولونغ
پچوانه قبایله لری دخی کافرستان سفلاده متوطندرلر و جله سی جنکاور
و اکثریسی بدویدرلر . جسم و کیتلی او کوز سوریلرینه مالک اولوب
فقط زراعت و صناعتجه پک کیر و قالمشدرلر . تعدد زوجاته رضاو یررلر
مذهبلری (قیش) نام بر مذهبدر . آورو پامسیونرلری بونلری مذهبلرندن
دوندرمکه پک چوق چالشدیغی حالده مساعیلری ثمره سز قالمشدر .

§

﴿ کافور ﴾ — چینده و ژاپونیا ده دفته اغاجنه مشابه براغاجدن
حاصل اولور شو یله که ذکر اولنان اغاجک شعبات و جذور و جذلی
قزخانه قونوب و اوزرینه صمانله طولدیرلمش برطپراق قپاق قپانوب اتشده
قینادیلور و کافوری طیران ایدرک صمانه مرتبط اولور و صکره دیگر

قرعه کرده معتدل حرارتله تصفیه ایدیلور . کافور تخرش مشانه بی دفع
ایچون بعض اجزالر علاوه سیله استعمال اولمقده در و مضاد شهوتدر .
فندق قدر و ایکی طرفی اینجه دلیکلی برمسک یاغی قطوسی دروننه کافور قونوب
صندق والبسه ایچه وضع ایدلدیکی حالده کوکه طوقنمق احتمالی یوقدر .

§

﴿ کافور ﴾ — ملوک اخشیدیهدن ابوالمسک کنیه سیله مکنی برعرب
حکمداری اولوب (۹۶۶ م و ۳۵۶ هـ) تاریخنده جلوس ایتمش و شام و مصر
و حجازده نامنی خطبه ده او قوتمشدر . رشد و سخا و نجابت و ذکا ایله معروف
ایدی و نامنه پک چوق کتابلر تألیف اولندی .

§

﴿ کالب ﴾ — کبرای بنی اسرائیلدن اولوب یوشع علیه السلامدن
صکره مقام ریاستی احراز ایتمشدر بو ذات حضرت موسی زماننده تپهدن
ار محاقعه سنی تفتیشه کوندلمشیدی (قال رجلان من الذین یخافون) آیت
کریمه سنده اشارت بیوریلان ایکی رجلدن برینک حضرت یوشع دیکرینک
بو ذات اولدیغی و بونک مختلف فیه اولمق اوزره سلک جلیل انبیایه داخل
ایدوکی مرویدر .

§

﴿ کانی ﴾ افندی — اسمی ابوبکر مسقط رأسی توقاددر دیار
رومک مهره شعرا سندن ایدی دیوان همایون قلمندن نشئت و بعض وزرایه
کتابت ایدرک بین الانام شهرت و نام تحصیل ایلد کدن صکره گوشه انزوایه
چکیلوب (۱۷۹۱ م و ۱۲۰۶ هـ) تاریخنده آخرته کتدی . اوائل حالنده
عیاش ایدی صکره طریقت علیه مولویه یه انتساب ایدرک صلاح حال کسب
ایلدی دیرلر . (هر سوزی معدن جوهر ایدی کتدی کانی) تاریخ وفاتیدر .

§

﴿ کاوه ﴾ — تخمیناً (۳۵۰۰ خ) تاریخنده یعنی میلادک ایکبیک
طقسان درت سنه مقدمنده ملوک پیشدادیاندن ظلم و تعدیسی اهالی بی
دلکیر ایدن مشهور ضحاک مارینک قاتلیدر . مرقوم کاوه بر تیمورجی
پارچه سی اولدیغی حالده او کنده کی دری بی بیراق یرینه استعمال و ملک

مومی الیه یوزندن جانلری یانان اهاالینک آتش غیظ و هیجاننی کوروکله اشعال ایدرک تشکیل ایلدیکی جمعیت واسطه سیله خدمت مذکوره بی ایفا ویرینه اتفاق اهاالی ایله (فریدون شاهی) اجلاس ایتدی . اهاالی مرقومه مظالم و تعدیاتدن قورتلدیغنه تشکراً هر سنه اوکون (مهرجان) نامیله بریرام یا پلسنه قرار ویرمشلدر . ذکر اوننان بیراغه (درفش) و ضحاکه (یوراسب) و کاویه (کابی) دخی دیرلر . (مهرجان) و (درفش) کله لرینه دخی نظر بیوریه .

§

﴿ کاهن ﴾ — مصر اهاالی قدیمه سنک امور مذهبییه لرینه و معبدلرینک هر درلو مصالح جاریه سنه باقان رؤسای روحانیه در بونلر مصرده نیجه زمانلر غایت قوی و ذیقدرت بر هیئت روحانیه تشکیل ایتشلر و بعضاً حکومت جسمانییه بی بیله ید اداره لرینه المشلر ایدی . کاهنلر درجه درجه اولوب برطاقی اکثری زمانده حکمدارلرک مستشارلغی و کتب و دفاتر محافظلغی خدمتلرنده بولندقلری کبی برطاقی دخی اهاالی ارسنده طیبیلک منجملک فالجیلق معمارلق سحر بازلق یا پهرق کینورلر و معبدلرده و عظم و نصیحتله اوقاتکندار اولورلر ایدی .

بونلر ابدأ بالق اتی ییزلر و اوچ کونده بر بتون وجودلرینی تراش ایدرلر و هر کیجه ایکی دفعه صفوق صودو کینورلر و طهارته زیارته اعتنا ایدوب ایکیده بر اللرینی یوزلرینی ییقارلر و صرتلرینه عادی برکتان کوملک کیرلر و صباحدن اقشامه قدر درت دفعه مقامله دعا او قویوب قصور و قتلرینی تحصیل فنونه حصر ایدرلر و اولنلرینک یرینه تام الاعضا و اهلیتلی کسه لردن برینی انتخاب ایلرلر ایش . کاهنلر روحک بقاسنی و مکافاة و مجازات معنوییه بی معترف ایدی دیرلر .

بنی اسرائیل نزدنده کهانت (لاوی) قبیله سنه مخصوص اولدیغندن انلر کاهنلرینه (لاوی) دیمکده درلر .

§

﴿ کبر ﴾ — آتشیپرستله ویریلور بر نامدر کبرلر الوهیتک تمثالی واک صاف بر آتشک اصلی اعتقادیه کونشه ودها بعضی یلدیزلره طیارلر

وبالاختیار آتشی سویندرمیوب حتی خانہ لری طوتیشہ جق اولسہ بیلہ تقید
ایتمزلرایدی عندلرنده غایت مقدس کتاب (زردشت) ک تالیف ایتدیکی مشهور
مجموعه در . کبرلر لطیف صادق خیر خواه و مهمماننوازدرلر . آتشپرستک
قدیم زمانلرده عجمستانده حکم سورد کدن صکره اسکندر رومی و اخلافی
وسلو سیدلر زماننده اعتباری منطقی اولمشیدی (۲۲۵ م) ده عجم ساسانی
سلاله سنک مؤسس اولان ارد شیر بابک طرفندن بر آرهلق احیا ایدلدیسه ده
مؤخرأ (۶۵۵ م و ۳۵ هـ) ده عربلرک استیلاسی و دین اسلامک اورالره
دخولی اوزرینه (اذاجاء الحق زهق الباطل) مضمونجه آیین آتشپرستی
ایکنجی بر صدمه تخریبه اوغرا دیغندن بو مذهب طرفدارلری بحر حززک
جهت شمالیسنده کائن نواحی جبلیه چکیلوب دیگر بر قسمی دخی
هندستانده کچرات ایالتنه التجا ایلشردر .

الیوم عجمستانده طهران و اصفهان و باخصوص کرمانده کبر طائفه سی
بولمقده ایسه ده قسم اعظملری (بومبای) ده انکلیر جایه سنده در
بومبایک شمالنده کائن (دامان) ده مقدس بر آتش کده لری واردر که بو آتش
بیک ایکیوز سنه دنبرو و بلکه دهها زیاده مدت بلا انظفا اشتعال ایتکده در .

§

﴿ کپلر ﴾ — مشاهیر فن هیئتندلر (۱۵۷۱ م و ۹۷۹ هـ) ده
ورتنبورغده تولد و (۱۶۳۰ م و ۱۰۴۰ هـ) تاریخنده راتسبونده وفات
ایلدی . فقیر بر فاملیادن نشأت ایدوب ابتدا استیری ده قریج شهرنده ریاضیات
معلی اولدی و (۱۶۰۰ م) ده بعض ترصدات ایچون بو همیایه کتدکده
ایمپراطور بیک بش یوز فلورین معاشله اوراده توقیف ایلدی . (کپلر)
قوپرنیک اصولنی قوی اساسلر اوزرینه وضع و هیئت جدیده نک مستند
اولدیغی قواعد و قوانینی کشف و تعیینه و سیاراتک احوال دوریه و کیفیات
منجذبه و سائره سنی و شمسک حرکات دوریه سنی و هنوز معلوم اولمیان بر طاقم
سیاراتی کشف و ترصدیه و کذلک زمانه دکین یاپیله میان عرض و طوللری
بر مکملیت فوق العاده ایله حساب و (۱۶۳۱ م) ده شمسک قرصی اوزرندن
زهره و عطارد نام سیاره لرک عبورینی تحقیقه همت ایتش و کوز لیکلری اکیال

و بر نوع لوغاریمو جدولانی ترتیب و تنظیم ایشدر • مشهور (نوتون) بیله
اجرام فلکیه نك بر لرینه اولان جذب لرینك جوهر لر یله متناسب اولدیغنی
کپلرک حرکات اجرام حقنده وضع ایتدیکی قوانیندن استدلال ایتشیدی •

§

﴿ کتبخانه ﴾ — ازمنه متقدمه ده بالجمله اقوام تمدنه نك کرک عمومی
و کرک خصوصی بر چوق کتبخانه لری موجود ایدی بونلرک ایچندن
برنجی درجه بی احراز ایتش اولانلر (۵۳۰۴ خ) تاریخنده یعنی میلادک
ایکیوز طقسان سنه مقدمنده مشهور بطلمیوس طرفندن تأسیس
و (۶۴۰ م) تاریخنده تخریب اولمش ویدی یوز بیک جلد راده سنده کتابی
حاوی بولمش اولان کتبخانه ایله برنجی (اتال) طرفندن مؤسس برغمه
کتبخانه سی و پالاتین طاغی اوزرنده او کوست نام ایمپراطور طرفندن
انشا اولمش اولان پالاتین کتبخانه سی • و تراژان زمانده روماده تشکیل
اولنان اولپیوس کتبخانه سیدر • قرون وسطاده باربارلرک استیلارلی مناسبتیله
قدیم کتبخانه لرک قسم اعظمی محو و نابید اولدی • بو کتبخانه لرک
مناسترلرده محافظه ایدلش اولان بقایاسندن اکرچه خیلی کتاب استنساخ
اولندیسه ده ال یازوسی ایله اولدیغندن او قدر ترقی ایده مدی طباعتک
ایجادی دنیانک هر طرفنده کتبخانه لری مطلوب و جهله کتابه مالک ایتشدر
والیوم فرانسه و انکارته و المانیا و ایتالیا و اسپانیاده معمور و مشهور
کتبخانه لر موجوددر فرانسه نك ال بیوک کتبخانه سنده مقدمه الی بیک
کتاب وار ایکن شمدی الی یوز بیکه بالغ اولدی •

بونلره نسبة ممالک دولت علیه کتبخانه لرنده موجود اولان کتابلر اکرچه
نقصان ایسه ده بونک باشلیجه سببی بو طرفلرده مطبوعاته پک کیج بر زمانده رغبت
اولمش و اوروپا کتبخانه لرنده کی زنکینلکک سببی دخی هر فن و مثل
و حکایات و سائریه دائر یازیلان کتابلرک پیدرپی قبول و علاوه سی اولدی •

§

﴿ کتله ﴾ — علم حکمت طبیعیه ده بر جسم طبیعیه موجود اولان

عناصرک مقدار مجموعنه و جر اثقالده جسمه تأثیر ایدن قوتک نسبتیله مادهنک
تعین مقدارینه اطلاق اولنور .

§

﴿ کتیم ﴾ — اولاد نوح علیه السلامدن یافثک بشنجی اوغلی
(یاوان) ک اوچنجی اوغلیدر . بوندن تشعب ایدن قبائلک ایتالیا و یونان
وقبریس سواحلنده تمکن ایتدیکنی بعض تواریح بیان ایده یور .

§

﴿ کثافت ﴾ — مساوی حجمده مثلاً مکعب شکلنده اوله رق مختلف
الجنس ایکی جسم وزن اولنسه اکثریا وزنلری مختلف بولنور بنا برین
برینک وزنی واحد اعتبار اولنوب اجسام سائرهنک وزنلری وزن مذ کوره
قیاس ایله تعین اولنور و واحد اعتبار اولنسان مقدار جسمک وزنندن
هر مقدار ایسه اولمقدار جسمک کثافتنی و یا ثقلت اضافیه سنی تعین ایش
اولور واحد اولمق اوزره درت درجه حرارتده بولنسان ماء مقطر اخذ
اولنوب جمیع اجسامک کثافتلری اکانسبت ایله تقدیر و تعین اولنمشدر .
تعبیر دیگرله جمملری مساوی اولان جسملرک جوهرلری بر بوندن زیاده اولوب
اشبو زیاده لکه کثافت تسمیه اولندی بو تقدیرجه ذهبک بر قدم مکعبنک
جوهری صویک بر قدم مکعبنک جوهرندن اون طقوز کره زیاده اولمغله ذهب
مذکور کثافتنک صو کثافتنه نسبتی بر عددک اون طقوز عددینه نسبتی کبی
اولمش اولور یعنی التونک ثقلت اضافیه سی اون طقوز عدد اولنور . اجسامک
ثقلت اضافیه لرینی تقدیر ایچون متعدد آلات ایجاد اولمش و تعریفیات
و تفصیلاتی علم حکمت طبیعیه کتابلرنده مسطور بولنمشدر .

§

﴿ کجرات ﴾ — هندستانده غانثک بر یسنده و شبه جزیره نیک شمال
غربیسنده بر ایالتدر طولاً الی بوز و عرضاً ایکیوز الی کیلومتر و اتساعی
ویدی ملیون نفوسی حاوی اولوب بری انکلیره تابع دیگرى مستقل ایکی
قطعه جسمیه تقسیم اولنور (دامان) (دیو) شهرلری پورتکیزلرک
مقدما یابدقلمی تأسیسات مشهوره دندر . بوراده اراضی غایت دوز و بطاقلق
اوله رق انهار متعدده واسطه سیله اسقا اولنور و پک چوق حبوبات

و نباتات صبغیه و دهنیه یتشدریلور و واسع اورمانلرنده کلیتو حیوانات
مضره بولنور .

مستقل بجزرات اھالیسی اکثریا یغما کر برطاقم قبائلدن عبارتدر . (۱۰۲۲ م
و ۴۱۳ هـ) تاریخنده اهل اسلام هندستانی استیلا ایتدیکی زمان بجزراتده
قبائل مذکورهدن راجویتلر حکم سورمکده ایدیلر تاریخ مزبوردن
(۱۲۹۷ م و ۶۹۷ هـ) تاریخنه قدر مغوللر و (۱۳۹۰ م و ۷۹۳ هـ) ده
تیمورلنک و (۱۷۰۷ م و ۱۱۱۹ هـ) ده مھراتلر طرفندن ضبط اولنوب
نهایت (۱۷۸۰ م و ۱۱۹۵ هـ) ده قسماً و براز صکره کاملاً انکیزلرک ید
تسخیرینه بچدی .

اسکی هندتاریخلرینک افسانہ صورتندہ بیانہ کورہ بجزرات (قرشنا) نک حکمی
التندہ ایکن میلادک یوز یتمش سنہ مقدمندہ (وباللائئ) ده واقع (عود) ده
تسلط ایدن ابنای شمس سلالہ سندن (قاناquesta) نک حکمی التندہ و اوچیوز
سنہ صکرہ (راجیوت) عشیرتی یدینہ بچوب (میوار) نامیلہ برحکومت
تشکیل اولنمش و بودخی برقاچ یوز سنہ دن صکرہ منقرض اولهرق سلطنت
(شانوکیہ) یاخود (شالونغه) سلالہ سنہ انتقال ایلشدر .

§

﴿ کدک ﴾ — فرجه معناسنہ در قلعه دیوارلرنده آچیلان دلکگرہ
وطاغ بچیدلرینہ و چتله کرتکلرینہ اطلاق اولنور بعضاً دخی بر دائرہ
ثبات و اعتبار پیدا ایدن اوشاقلرہ چتله کرتکی مثللو ثابت اولدقلرندن کتابتہ
کدکلی تعبیر اولندیغی کبی بعض اصناف دکانترینہ باسند تخصیص و اعطا
اولنان اعتبارہ دخی ثبات و دوامندن ناشی کدک دنیلور .

§

﴿ کدک احمد پاشا ﴾ — اعظم وزرای دولت علیہ دن (فاتح
سلطان محمد) زمانندہ درت سنہ اجرای صدارت ایتمش بر ذاتدر (۱۴۷۵ م
و ۸۸۰ هـ) تاریخنده برنجی دفعہ اولهرق قریمی جنویزلردن الوب عجملری قھر
و تدمیر و مؤخرأ ارناودلق اصلاحنه کیدوب و اورادن ناپولی به بچوب ایتالیا
دولتی ادارہ سنندہ اولان (پی آو) یاخود (پولیہ) و (اوترانت) ایله دھا برقاچ
شهرلری ضبط و تسخیر ایلدکن صکرہ ایتالیا بجه توسیع فتوحاتی ضامن بر

قوت جدید تدارك ایدہ بیلک اوزره در سعادتہ کلدیسه ده دور فاتح سلطان بایزیدک جلو سیکه تبدل ایلش اولدیغندن اسکیمی کبی مظهر اعتبار اوله مدی و برمدت اوتوروب اورالک اهمیتنی و براز عسکردها ویرلدیکی حالده پک چوق فتوحات میسر اوله جغنی دفعاتله سویلدیسه ده کمنه یه اکلاده مدی واک صکره یعنی (۱۴۸۲ م و ۸۸۷ هـ) تاریخنده سلطان محمد طرفلیسی دیهرک اسحق باشا ایله برابر بر مجلس عیش و طربده حناقاً اعدام اولنوب غوغای جهاندن قورتارلدی . در سعادتده جام و سائر بعض تأسیساتی وارد .

§

﴿ کرج ﴾ — قریمده کفهنک شمال شرقیسندن سکسان کیلومتروده ویکی قلعه بوغازی اوزرنده یکر می بیک نفوسی حاوی بر شهردر کوزل لیانی و قلعه داخلی و ایجه تجارتی وارد . بوراسنی میلادک الی عصر مقدمنده ملیریه نلر تأسیس ایلدیلر و بر عصر صکره بوسفور قرالیتنک مقری واره دن چوق بک مکسزین یوز بیک نفوسی حاوی اولدی . (مهرداد) رومالیلر طرفندن تعقیب اولندقدہ بورایه قیانوب وفات ایلشدر . کرج التنجی عصر میلادین صکره بر چوق تقلباته اوغرایوب اون دردنجی عصرده جنویزلر و (۱۴۷۶ م و ۸۸۱ هـ) ده جنویزلردن سلطان محمد ثانی حضرتلری اخذ ایلدیکی حالده (۱۷۷۲ م و ۱۱۸۶ هـ) تاریخنده روسیه یه ترک اولندی .

§

﴿ کرجستار ﴾ یاخود (ژورژیه) — آسیای روسییده بر ایالتدر شمالاً چرکزستاندن کندوسنی تفریق ایدن قافقاسیه غرباً قره دکز جنوباً ارمنستان شرقاً طاغستان و شروان ایله محدوددر . طولاً در تیوز الی و عرضاً اوچیوز کیلومتر و وسعتنده وایکی یوز الی بیک نفوسی حاوی و مرکز اداره سی (تفلیس) شهریدر . انهار متعددده ایله اروا قلنقدہ اولان اراضیسی غایت منبت و هواسی صیجاق اولوب توت و اوزوم و سائر میوه و پاموغنی کثرت اوزره اولور و التون کوش باقر تیمور قلاهی یاقوت شاب سیاه کهربا معدنلری بولنور . کرجیلر غایت شجیع و بهادر و نسوانی کوزل لکله

مشهور در و آریجه برلسانلری وارد در واصلاری (۲۹۵۰ خ)
تاریخنه یعنی میلادك ایكبیك التي یوزاللی سنه مقدمه قدر یوقاری کیتمکده در
نمرد ایله معاصر اولان (تاغارموس) برنجی قراللری ایدی . بونلر اولان
اسکندر رومی به و صکره ساسانیلره و (۷۳۲ م و ۱۱۴ هـ) دن اعتباراً عربلره
انقیاد و (۸۶۱ م و ۲۴۷ هـ) تاریخنده اسلام اداره سنه انتقال ایلدیلر
و (۱۰۲۷ م و ۴۱۸ هـ) دن (۱۰۷۲ م) تاریخنه قدر الپ ارسلان
سلجوقی ضبطنده قالوب اون یدی سنه صکره قراللری اوچنجی داوید
معرقیله استقلال و برطاقم فتوحات قزاندیلر ایسه ده کریبان استقلاللری ینه
استیلادن قورتیله میوب (۱۲۴۸ م) ده جنکیزیلره و (۱۳۸۶ م) ده
تیمورلنکه فرمانبر اولدیلر و برعصر صکره کرجستان شرقی عجملره
وغربی عثمانلیلره کچوب (۱۵۸۰ م و ۹۸۸ هـ) تاریخنده عثمانلیلر بتون
کرجستانی فتح و تسخیر ایتدیلر و برقاچ کره ده انقلاب کورد کدتصکره
عاقبت (۱۷۸۳ م و ۱۱۹۸ هـ) تاریخنده اکثریسی قریم ایله برابر روسیه
تابعیتنه انتقال ایلدی . کرجستاندن معدود اولان باطوم سنجاغنک بعض
اراضیسی دخی (۱۸۷۸ م و ۱۲۹۵ هـ) تاریخنده برلین معاهده سی موجب
دولت علیه دن روسیه یه کچمشدر .

§

﴿ کرد ﴾ — آسیاده برقوم اولوب دجله نك شرقنده واقع طاغلرده
ووان ورومیه کوللرینک جنوبنده ساکندرلر مملکتلرینه کیندو ناملر ینه نسبتله
کردستان تسمیه اولنور . بونلر چاپک و شجیع اولقله برابر هر بار حریشارلر .
الیوم کردلرک بر قسمی عثمانلی و قسم دیگر ی عجمه تابع اوله رق اکثریسی
سنی المذهب و بعضیلری شیعی و نسطوریدر . بونلر قدیم کلدانی و پارتلره
منسوب ظن اولنیور .
(کردستان) عثمانی — ارمنستان الجزیره عراق عرب و عجمستان بیننده در
شهر زور و موصل و لایتلیله بغداد و لایتنک بر قسمی تشکیل ایدر . طولاً
اوچیوز سکسان عرضاً در تیوز کیلومتر و اتساعنده اولوب مرتفع طاغلری
و محصولات ارضیه سی پنج بغدادی ارپه
سیسام یش توتون پموق مازو قدرت حواسی و معدنلری کو کرد و شاب مثللو

شیلردن عبارتند . و اوچیوز الی بیک تخمین اولن ان اها لیس ا کرچه اکثر یا جهل و نادانی ایچنده و حال بدویده متعیش ایسه لرده شجاعت و قناعت و مهمانواز لقلرینه دیه جک یوقدر . سلطان سلیم اول (یاوز) حضرتلری ایران سفرندن صکره کردستانک دخی دولت علیه یه التحاقنی آرزو ایلدیکندن در سعادتده بولن ان مشهور ادریس بدلیسی حضرتلرینی (۱۵۱۵ م و ۹۲۱ هـ) تاریخنده کردستان امراسنه کوندروب مومی الیه ذاتاً سنی المذهب اولان یکر می او توز قدر قبائل ا کرادی نصایح مؤثره ایله جلب و شاه اسماعیل علیه تشویق ایلدیکنه بناء قبائل مذ کوره مملکتلرینی عجملردن حر باً تخلیص و دولت علیه یه التجا ایلدیلر . یالکز در یار بکر جهتی براز حرب ایله انمشدر کردلر براره لق دولت علیه نک بعض تکالیفی قبولده تردد ایلدکلرندن (۱۸۴۵ م و ۱۲۶۲ هـ) تاریخنده مشیر عثمان پاشا ایچمه بر قوت ایله کردستانه کوندلش ایدی مومی الیه براز تضییق و اوافق تفک محار به لردن صکره برنجی رئیس لری (بدرهان) بکی متعلقاتیه برابر طوتوب در سعادتده کوندر مکه او تردد دخی بر طرف اولدی و میر مومی الیه و متعلقاتی معاش تخصیصیه ممالک سائره دولت علیه ده اسکان ایدلدی .

(کردستان) عجمی — عجمستانده آذر بایجان عراق عجم خوزستان و کردستان عثمانی ایله تحدید اولنور بر ایالتدر طولاً اوچیوز یتش عرضاً ایکیوز یکر می بش کیلومتر و اتساعی و درت یوز بیک نفوسی حاوی اولوب مقری کرمانشاهدر یوکسک طاغلری و کنیش و ادیلری و ارسه ده کرمانشاه صحرا سندن ماعدا محللری زراعتده صالح دکدر .

§

﴿ کرداب ﴾ — دکزلر و یانهر لریک سوا حلنده صولرک دونمسنه اطلاق اولنور که اوزرینه دوشن هر شیئی برابر چو برر و قوتلی اولور ایسه بلع و محو ایدر . کردابلر قصرغه واری دوران ایدن قارشولقلی جریانلرک تأثیرندن ظهوره کلکده در . ایتالیا ده قاریت وسیلا قدیمده اک مدهش عد اولن ان کردابلردن ایدی الیوم شمال دکزنده (میلسترون) و امریقای جنوبیده کوماناکور فزنده (قاریاقو) کردابلری اک جسم و تهلکه لی کردابلردندر .

§

﴿ كركك ﴾ — زار كركش اولان ججه گاه عروس كه تركه سي كلين
 او طه سيدر . مقدما كلين او طه لري اوزري صرمه لي چوره لر و شال لر له مزين
 زار يعني قيمتلي قاشلردن معمول بيوك پرده لرله و كلينك جه سازيله تجهيز
 و تزين اولنور ايدى . حالا ديشار و لرده بعض محللرده بو عادت مرعى الاجرا
 اولق كركدر .

§

﴿ كرز ﴾ — بيوك طوپوز ديمك در كه عهد قديمده اك آغر آلات
 حربه دن ايدى و بونك بوز طوغان و ششپر نامنده انواعى دخى بولنور ايدى .
 بويى قيصه طيقناز كمسه لرده بعضاً (كرز) (طپوز) ديرلر (صارى كرز) دخى
 بو صورتله تلقيب اولنان كمسه لر دندر . (صارى كرز) كله سنه نظر بيوريلاه .

§

﴿ كركان ﴾ — جرجان و هر كان و هر قانيا دخى دنيلور جرجان
 كله سنه نظر بيوريلاه .

§

﴿ كركوك ﴾ — آسياب عثمانيده موصل ولايتى داخلنده برسنجاق
 مر كزيدر و شهر زورك شمال غر بيسندن يوز اون بش كيلو متر و مسافه ده
 بر مرتفع موقعه واقع و اون اوچ بيك نفوسى جامعدر و (رواندز)
 (صلاحيه) (اربيل) (رانيه) (كوى سنجاق) قضاا ليدر . حضرت
 دانيالك تر به سي بوراده يا خود سوسده اولديغى سويلنور : بصره و بغداد ايله
 ايجه دقيق تجارتي و جوارنده زفت منبع لري واردر (۱۷۴۳ م و ۱۱۵۶ هـ) ده
 عثمانيلر عجم لره بوراده غلبه ايدوب مملكتى قورتارديلر .

§

﴿ كرمان ﴾ — عجمستانده بر قطعه در شمالاً خوزستان
 شرقاً سبجستان و مكران جنوباً عجم كور فزى و بحر عمان ايله محدوددر التى يوز
 التمش كيلو متر و طول و التى يوز عرضى اولوب التى يوز بيك نفوسى جامعدر
 و كرمان و هر مز باشليجه شهر ليدر . طاغلى نهر لري و شمال و وسطنده
 نهايتسز چوللري و كثر ت اوزره بغدادى اوزوم خرما و قيونلري واردر
 يوك تجارتي جسيم اولوب كچى و دوه يوگندن شال نسج و اسلحه اعمال ايدرلر .

(۱۰۶۲ م و ۴۵۴ ه) دن (۱۱۸۷ م و ۵۸۳ ه) تاریخنه قدر سلچوقیلرک بر شعبه سی بوراده حکومت سوروب مؤخرأ غوریلر طرفندن دوچار انقراض اولدی . جهت غربیسی ایوم عجمستانه ملحق و سواحلی مسقط امامتیه تابع اولوب ایران دولتنه براز ویرکو ویرمکده و باقیسی رؤسای مستقله ایادی مقاسمه سنده در .

(کرمان) عجمده بر شهر اولوب کرمان ایالتنک مقریدر بوکا سیرجان دخی دیرلر اصفهانک جنوب شرقیسنندن بشیوز سکسان کیلومتروده واقع و اوتوز بیک نفوسی جامعدر . بازارلری کوزل شالری اسلحه سی حالیلری و باخصوص هرات و بخارا ایله معتنا تجارتی وارددر . وقتیه غایت مهم و معمور ایکن اون سکنجی عصر نهایتنده محمد خان طرفندن ضبط و تخریب اولندی .

§

﴿ کرمانشاه ﴾ — عجمستانده مستحصن بر شهردر کردستان ایرانینک مقر اداره سی اولوب طهرانک جنوب غربیسنندن اوچیوز یتیش سکز کیلومتروده واقع و اوتوز بیک کرد نفوسی جامعدر و دروننده برقلعه و جوارنده بیستون طاغی اوزرنده رستم تختی دنیلان مشهور بر اثر وارددر . شهر مذکور ایکنجی شاپورک اوغلی طرفندن تأسیس و (۱۷۳۰ م و ۱۱۴۳ ه) ده نادر شاه معرفتیه ضبط و تحکیم اولندی .

§

﴿ کرمان ﴾ — اناطولیده وقتیه کرمان حکومت صغیره سنه مقر اتخاذا اولمش بر شهردر . بو حکومت دولت سلچوقیه نک انقراضندن صکره دخی برمدت مستقلاً کوتاهیه و سلطان اوکی و ملحقه اتنه حکم ایتیش و حا کلری کرمان زاده دیو شهرت بولمش ایدی صکره یعنی (۱۴۵۱ م و ۸۵۵ ه) تاریخنده سلطان (محمد) ثانی حضرتلری بورالری دخی سائر اناطولی مالکی کیب ضمیمه فتوحات عثمانیه ایتیکله منقرض اولدیلر و سلاله لرندن بعضیلری اول وقت اناطولی الای بکلیکلرنده کمال اعتبار ایله استخدام اولندیلر .

§

﴿ کری ﴾ — بصره کورفزی ساحلنده ایوم قطیف نامیله عریف

شهرک نام قدیمیدر بوشهر و قبیله هندستانک و صوماترا اطه سنک انباری حکمنده بر بیوک تجارتگاه ایدی .

§

﴿ کرید ﴾ — دولت علیه نک آق دکر جزایرندن بر ولایت جسمیه . سیدر . بوراده (۱۸۲۲ م و ۱۲۳۸ ه) تحریری موجبجه ایکی یوز التمش التي بيك نفوس وار ایکن اون سنه صکره التمش بيك یدی یوزی اسلام و قصوری روم اولق اوزره یوز قرق درتبیك سکز یوز نفوس بولمشیدی . مقری حانیه شهری اولوب حانیه رسمو قندیه لاشید اسفاکیه نام بش سنجاغه منقسمدر . نفیس زیتون صابون بال خرنوب لیون پورتقال وسائر هر نوع حبوبات حاصل اولور . (حانیه) کله سنه دخی مراجعت بیوريله .

کرید جزیره سنک ابتدا کی حکمداری اسکی یونانیلرک الوهیتنه قائل اولدقلری و ابراهیم علیه السلام ایله معاصر طانیدقلری (مینوس) نام ذاتدر . اشبو مینوسک سلاله سی منقرض اولدقدن صکره کرید برچوق زمان جمهوریت وجهله اداره اولنه رق (۵۵۲۵ خ) تاریخنده یعنی میلادک التمش طقوز سنه مقدمنده رومالیلرک و (۸۲۷ م و ۲۱۲ ه) تاریخنده انداسدن افریقایه مطرود عربلرک ید استیلاسنه ومؤخرأ جنویزلره کچمش و (۱۲۰۴ م و ۶۰۱ ه) تاریخنده استانبولی تسخیر ولاتین حکومتنی تشکیل ایدن صلیبیلر واسطه سیله متفقلری اولان وندیکلوره بر بدل مقابلنده انتقال ایتشیدی نهایت (۱۶۴۴ م و ۱۰۵۴ ه) تاریخنده دولت علیه ده دارالسعاده اغامی بولنسان (سنبل) اغا مصره کیدرکن ردوس جوارنده تصادف ایتدیکی وندیك مالطه قورصانلری طرفدن سفینه سنه تعرضله سفینه دروننده موجود بیکدن زیاده حجاجک اکثریسی شهید و قصوری هدیه طریقیله کرید امراسنه کوتورلمک اوزره اسیر وبرطاقی دخی مالطه یه اثنای نقلنده یولده غرق ایدلکلرندن کیفیت درسعادته منعکس اولسی اوزرینه دولت علیه همان وندیکلوره اعلان حرب ایدوب سردار تعیین اولنان غازی یوسف پاشا ابتدا الی درت کون محاصره ایله حانیه بی وسردار غازی حسین پاشا

برسنه صکره رسموی فتح و کشاد ایلدی انجق قندیه محاصره سی فرانسه وایتالیا و سائر نك جانب خصمه و قوعبولان معاوتلرندن طولایی یکر می ایکی سنه امتداد ایدوب بو اغورده نیجه یوز بیک آدمک قانی دوکلد کدن صکره نهایت (۱۶۶۹ م و ۱۰۸۰ هـ) ده فاضل احمد پاشانک حسن تدبیر و غیرتیه اوراسی دخی ضبط و تسخیر اولندی . بو ضبط و تسلیم و تسلیم و قوعاتنک نه صورتده اجرا اولندیغنی ونه درجه فداکارلق ایدلدیکی مبین پاشای مشارالیه دن کلان تلخیصی اولوقت اریکه پیرای سلطنت اولان سلطان محمد رابع حضرتلری اشک سروردن او قویه میوب بشقه سنه او قوتش و درحال شهر آیین اجرا ایتدیرمشدر .

کرید اهلایسی ذکی و فطین اولوب هر زمان سر بستلک و حریتلرینی اعاده اغورینه راحتلرینی فدا ایدر لر ایدی و ندیکیلر زماننده یعنی (۱۳۶۵ م و ۷۶۷ هـ) تاریخنه قدر مدته اون بش اختلال چیقاروب دولت علیه یه بعدالانتقال دخی روم اهلایینک برقاچ و قوعاتی اولمشدر . کرید جزیره سنه عربلر (اقریطس) نامنی ویرمشلر ایدی که (قریتس) بوندن انمشدر .

§

﴿ کسائی ﴾ — قراء سبعه نك بری و نحاة کوفه نك امام رفیع القدری اولوب اسمی علی بن حزه بن عبدالله بن عثمان بن فیروز الاسدی و کنیه سی ابوالحسن در . هرون الرشید ایامنده (محمد امین) ک معلمی اولوب مومی الیه علوم ادبیه تعلیم ایدردی رشیدک دخی پدری مهدی زماننده معلمی اولمشدر . نقل اولنور که امام محمد ایله کسائی هرون الرشیدک حضورینه کیرد کج که گاه امام انک و گاه کسائی امامک اوزرینه تصدیر ایتمکده اولوب بو حال بر مقتضای بشریت بینلرنده کفتکوی دعوت ایلدیکندن بر کون کسائی حضور خلیفه ده امامه توجیه خطاب ایله (سز که بر مباحثه علیه ایدلم هر قنغیز حق تفوق قزانور ایسه من بعد صدره کچمک انک حتی اولسون شو یله که سز بکا فقهدن صور یکز بن نحوه تطبیقاً جواب بوله یم و بن نحو دن صور هیم سز بکا فقهدن اکا موافق بر جواب ویریکز) دیمی اوزرینه امام محمد موافقت ایدرک (نمازده سهوی جهتیه اوزرینه سجده سهو لازم اولان بر کیمسه ایتدیکی سجده سهو ایسه بردها سجده

سهوه محتاج اولورمی (دیدکده کسائی) اولماز زیرا نحویون عندنده برکله
 تصغیر اولندقدن صکره بردها تصغیر اولنماق قواعد مقررهدندر (دیوب
 بر کیمسه اضافتله) اناسارق ثوب فلان) یاخود تنوینله (اناسارق ثوب
 فلان) دیسه شوایکی صورتده واجب اولان ندر دیوسؤال ایلدکده
 امام محمد هر ایکیسندهده اقرار یله قطعدر دیدی کسائی (خیر خطا ایتدیگر
 بلکه قطع اضافت حالده واجب اولوب حال تنوینده دکلدر زیرا اولکی
 ماضیدن ایکنجی حالدن اخباردر) دیمکله امامی الزام ایلدی . کسائی
 (۸۰۴ م و ۱۸۹ هـ) ده هرون الرشید ایله (ری) شهرنده بولندیغی اثناده
 وفات ایش و غرائب اتفاقیهدن اولهرق امام محمد دخی اوکونده دار بقایه
 کیتشدر .

§

﴿ کسائی ﴾ — کبار مشایخ صوفیه دن ابوبکر مقری دینورینک
 شهرتیدر . مشارالیه جنید بغدادی حضرتلرینک قدمای اصحاب واقرانندن
 اولوب تخمیناً (۸۹۳ م و ۲۸۰ هـ) تاریخنده وفات ایشدر . حضرت
 جنیددن تحریراً بیک مسئله صوروب جمله سنک جوابنی آلدیغی حالده
 بوجوابلری وفاتندن براز اول کاملاً آتشه یاقش و جنیداجوبه مذکورهنک
 یاندیغی خبرینی آلدقه ممنون اولمشدر . شیخ مشارالیهک ریاضت و قناعتی
 وبعض دفعه لر اوپور ایکن سینهدندن تلاوت قرآن ایشیدلدیکی روایتی
 مشهور و متواتردر .

§

﴿ کستالی ﴾ — ۱۴۹۵ م و ۹۰۱ هـ) تاریخنده وفات ایدن
 قاضی عسکر علامه مصلح الدین قسطلانینک شهرتیدر . اوآنه قدر دولت
 علیهده قاضی عسکرلک بر ایکن بوذاتک نصیبی اثناسنده روم ایلی و اناطولی
 قاضی عسکرلکی نامیله ایکی یه ایرلشدر . خیالی و خواجه زاده اقرانی
 بر ذات ایدی . شرح عقائده حاشیه یازمشدر . منلا کستل جامعی
 بونکدر .

§

﴿ کسرا ﴾ — ساسانیان دن فرس ملکی نوشیروانک لقب مخصوصی

ایکن مؤخرأ اعقابی دخی تلقیب ایتمشدردر • بین العرب بتون لوك اعجامه
كسرى اطلاق اولنور • كسرى خسروك معربى اولديغى قارسده محرر
ایسهده دفع اشتباهه كافی عد اولندهمز •

§

﴿ كسروان ﴾ — سوریهده طاغلق برقطعه اراضی ابوب بیرونك
جنوبنده كائن والیوم مارونیلر ودرزیلرله مسكوندر • (۱۸۶۰ و ۱۲۷۷هـ)
تاریخنده درزیلر بوراده خرس تیانیلر اوزرینه دهشتلی برقل عام اجر ایتمشرایدی •

§

﴿ کشمیر ﴾ — نام قدیمی (سیریناغور) که بلدة العاده دیمکدر
آسیاده برشهردرر چلم نهری اوزرنده ودال کولی قربنده وقع و کشمیر
ایالتنك كرسی اداره سی اولوب التمش بیک نفوسی جامعدر قنده داخلیه سی
ومتعدد جاملری وارددر افغانیلردن اول صناعتی ترقیده ایلی سوقاقلری
ملوث و نامنتظم اولوب طاملری دخی اخشابدر •

(کشمیر ایالتی) — قدما زرنده قاسپیری در لاهر حکومنده
برایالت اولوب طولاً یوزیمش عرضاً یوز کیلومتر و ککشلکده همین اولنور •
مقدما اهالیسی سکز یوز بیک راده سنده ایکن (۱۸۳۶ م و ۲۵۲هـ) ده قولرا
وقحطدن یاری یاری به تنزل ایتدی قارلر ایله مستور جبار تفعده سی
ولطیف هوا وغایت منبت اراضیسی وسلاح بیچاق کاغد و باخصوص شال
اعمالاتندن عبارت صناعتی وارددر و اشبو شالر تیبته ده فی بوکارندن
یا بلقده و آوروپاچه اراقمده در • اهالی اکثریا اسلام بعضاً بودا
مذهبنده درلر • سانسقری لسانندن مشتق بر خصوصی لسقری اولوب
فارسجه دخی تکلم ایدرلر (۱۳۶۴ م و ۷۶۶هـ) تاریخنده هل اسلامک
فخنه قدر کشمیریلی حکمدارلر اداره سننده ایدی تاریخ مذکوردر
(۱۵۸۶ م و ۹۹۵هـ) تاریخنده دکین اسلام پادشاهلرینه خصوص بر
حکومت مستقله اداره سننده قالوب مؤخرأ مغول ایمراطوره التحاق
و (۱۷۴۸ م) ده افغانیلره و برمدت صکره شیخره و (۱۸۴۵ یا خود ۵۷
و ۱۱۷۴هـ) تاریخنده دخی حاکی اولان ذاتک وفاتی اوزرینه هورحاکی
(کلاب سنک) ک انکلیرلره مقاوله سی موجبجه انکلیر جابه سننده اولق

و غیر آنوقت جو جزوی بر جنبه قلمرو
مرفوعه شمال ایستو و کلاب لومرو
اوزرین صکره جو جزوی و سیه مع لومرو
و کلاب لومرو و قلم لومرو
حضر تریک عم حروفه دایر ملاحظه
(کتاب التواضع فی التواضع) - کلاب
ملاحظه ادر مختصر
(کتاب التواضع) - کلاب
این نوزی حضرت تریک لومرو
(کتاب) و ملک - شری
وینداجور (کتاب) لومرو
یکی رنگ برده شمشیر لومرو
کتاب لومرو (نوک) قوسه کلاب لومرو
و لیسده مؤخرأ توه کلاب لومرو
ایچی حنده لومرو (و غیر التواضع)
ایستور • مشابه کلاب لومرو
ملاحظه وقت ایستور
(کتاب) لومرو - شری
تاریخ قدیمی حله زمان نیوی لومرو
(بانت معاد) فیلسفی لومرو
لومرو فیلسفی لومرو
معدن جو لومرو لومرو
تاریخ لومرو لومرو
فیلسفی لومرو لومرو

و صورتا و فانك چوجقلى بيوينجه يه قدر و كالت ايتك اوزره كلاب
مرقومه اقبال ايتدى و كلاب لاهورى انكليزله تركه كشميره كلوب
اوتوردقد صكره چوجقلى بومبايه دفع ايدوب حكمدار لغى قزاندى .

§

﴿ كف الكلى وعالم اللدنى ﴾ — شيخ محى الدين العربى
حضرتلرث علم حروفه دائر رساله سيدر .

(كفت الغوامض فى الفرائض) — شمس الدين محمد بن محمد بن سبط
مادرينىك ر مختصر يدر .

(كفت السر) — (۱۲۴۷ م و ۶۷۳ هـ) ده وفات ايدن صدر
الدين قونوق حضرتلرينك اثر يدر .

§

﴿ كف ﴾ بن مالك — شعراى اصحاب كرامندىر كنيه سى
ابوعبدالرحمن (عقبه) و (احد) غزالنده بولنوب حتى احدده اون
ايكى يرندن ره لشمدر انجق مراره بن الربيع و هلال بن اميه و برده اشبو
كعب اوچى (بتوك) غزوه سنه كيتد كلرندن باعث اغبرار جناب پيغمبرى
اولديسه دمؤخرأ توبه كنان اظهار ندامت و پشيمانى ايلد كلرينه مبنى هر
اوچى حقتد بالخاصه (وعلى الثلثة الذين) الخ آيت كريمه سى شرفنازل
اولمشدر . شاراليه كعب قرق تاريخندن مقدم و بعض روايته ۵۰ سنه
هجريه سنده فات ايلدى .

(كعب) بن زهير — شعراى قريشدندىر بعض اطوار ناسزا سنه
مبنى اراقه دم حقتده فرمان نبوى صادر اولديغى حالده عرض ندامتى مشعر
(بأنت سعاد) قصيده سنى تنظيم و قرائتى اوزرينه مظهر عفو رسالتپناه
اولمش و قصه مز بوره نك لطافت و بلاغتنى تقديراً دوش مفخرتى برده
سعادت جهانت فخر الانبيا ايله تجليل واعزاز بيورلمشدر . پدرى زهير
بن ابى سلمه معات سبعة اصحابندن ايدى .

قصيده مذكرة شراحنندن (بيجورى) نك طبقات نحاتدن نقلاً بياننه كوره

ایکن مؤخرأ اعقابی دخی تلقیب ایتشلردر • بین العرب بتون ملوک اعجامه
کسری اطلاق اولنور • کسری خسروک معربی اولدیغی قاموسده محرر
ایسهده دفع اشتباهه کافی عد اولنده مز •

§

﴿ کسروان ﴾ — سوریهده طاغلق برقطعه اراضی اولوب بیروتک
جنوبنده کائن و الیوم مارونیلر و درزیلرله مسکوندر • (۱۸۶۰ م و ۱۲۷۷ هـ)
تاریخنده درزیلر بوراده خرس تیانلر اوزرینه دهشتلی برقتل عام اجرا ایتشلرایدی •

§

﴿ کشمیر ﴾ — نام قدیمی (سیریناغور) که بلدة السعاده دیمکدر
آسیاده برشهردر چلم نهری اوزرنده و دال کولی قربنده واقع و کشمیر
ایالتنک کرسی ادارهسی اولوب التمش بیک نفوسی جامعدر قلعه داخلیهسی
و متعدد جاملری واردر افغانیلردن اول صناعتی ترقیده ایدی سوقاقلری
ملوث و نامنتظم اولوب طاملری دخی اخشابدر •

(کشمیر ایالتی) — قدما نزدنده قاسپیری در لاهور حکومتنده
برایالت اولوب طولاً یوزیتمش عرضاً یوز کیلومتر و ککشلکده تخمین اولنور •
مقدماهالیسی سکزی یوز بیک راده سننده ایکن (۱۸۳۶ م و ۱۲۵۲ هـ) ده قولرا
و قحطدن یاری یاری یه تنزل ایتدی قارلر ایله مستور جبال مرتفعهسی
ولطیف هوا و غایت منبت اراضیسی و سلاح بیچاق کاغد و باخصوص شال
اعمالاتندن عبارت صناعتی واردر و اشبو شالر تبتده کچی یوکارندن
یا بلقده و آوروپاجه اراقمده در • اهالی اکثریا اسلام و بعضاً بودا
مذهبنده درلر • سانسقری لسانندن مشتق برخصوصی لسانلری اولوب
فارسجه دخی تکلم ایدرلر (۱۳۶۴ م و ۷۶۶ هـ) تاریخنده اهل اسلامک
فخنه قدر کشمیری حکمدارلر اداره سننده ایدی تاریخ مذکوردن
(۱۵۸۶ م و ۹۹۵ هـ) تاریخنده دکین اسلام پادشاهلرینه مخصوص بر
حکومت مستقله اداره سننده قالوب مؤخرأ مغول امپراطور لغنه النحاق
و (۱۷۴۸ م) ده افغانیلره و برمدت صکره شیخره و (۱۸۴۵ م یا خود ۵۷
و ۱۱۷۴ هـ) تاریخنده دخی حاکمی اولان ذاتک وفاتی اوزرینه لاهور حاکمی
(کلاب سنک) ک انکلیرلره مقاولهسی موجبجه انکلیرن جاپه سننده اولوق

و صورتاً متوفانك چو جقلى بيوينجه يه قدر وكالت ايتك اوزره كلاب
مرقومه انتقال ايتدى و كلاب لاهورى انكليزله تركله كشميره كلوب
اوتوردقن صكره چو جقلى بومبايه دفع ايدوب حكمدار لغى قزاندى .

§

﴿ كشف الكلى وعالم اللدنى ﴾ — شيخ محى الدين العربى
حضرتلرينك علم حروفه دائر رساله سيدر .

(كشف الغوامض فى الفرائض) — شمس الدين محمد بن محمد بن سبط
مادريينك اثر مختصريدر .

(كشف السر) — (۱۲۴۷ م و ۶۷۳ هـ) ده وفات ايدن صدر
الدين قونوى حضرتلرينك اثريدر .

§

﴿ كعب ﴾ بن مالك — شعراى اصحاب كرامندر كنيه سى
ابوعبدالرحمن در (عقبه) و (احد) غزالنده بولنوب حتى احدى اون
ايكى يرندن ياره لشمدر انجق مراره بن الربيع و هلال بن اميه و برده اشبو
كعب اوچى (بتوك) غزوه سنه كيتد كلرندن باعث اغبرار جناب پيغمبرى
اولديسه ده مؤخرأ توبه كنان اظهار ندامت و پشيمانى ايلد كلرينه مبنى هر
اوچى حقنده بالخاصه (وعلى الثلثة الذين) الخ آيت كريمه سى شرفنازل
اولمشر . مشاراليه كعب قرق تاريخندن مقدم و بعض روايته ۵۰ سنه
هجريه سنده وفات ايلدى .

(كعب) بن زهير — شعراى قريشدندر بعض اطوار ناسزاسنه
مبنى اراقه دى حقنده فرمان نبوى صادر اولديغى حالده عرض ندامتى مشعر
(بآنت سعاد) قصيده سنى تنظيم و قرائتى اوزرينه مظهر عفو رسالتپناه
اولمش و قصيده مز بوره نك لطافت و بلاغتنى تقديراً دوش مفخرتى برده
سعادت جهانقيمت فخر الانبيا ايله تجليل و اعزاز بيورلمشر . پدى زهير
بن ابى سلماء معلقات سبعة اصحابندن ايدى .

قصيده مذكوره شراحنندن (بيجورى) نك طبقات نحاتدن نقلأ بيانده كوره

بندار اصفهانی نام ذاتک از برنده (بأنت سعاد) مطلعنده تام طقوز بوز
قصیده وار ایمش .

§

﴿ کعبه ﴾ — بیت الله و حطیم کله رینه نظر بیوریه .

§

﴿ کف الخضیب ﴾ — بر یلدیزک اسمیدر . بو یلدیرک کره
ارض اوزرنده تاثیر ایتدیکی محللرده بعنایة الله تعالی دعا قبول اولنور
یعنی تأثیری مدتی وقت اجابت صابیلور ایمش . نجم مز بورک قرق بر
عرضنه تأثیری زمانلرینی مشاهیر منجمیندن طوراق پاشازاده ابراهیم بک
زیرده مرقم جدولده کوسترلدیکی وجهله حساب ایتشدر . عرض مز بورده
بولنان برکسه وقت اجابنی بولمق مراد ایلدکده تقویم افتابک بروجیه
بالاسندن ودرجاتیه کنارندن جدولده کیروب و بولندیغی کون یاخود کیجه بی
بولوب اوراده مرقم اولان ساعت و دقیقهده دعا ایتک لازمدر و کیجه
ساعاتیه کوندز ساعاتنی فرق و تمیز ایچون کیجه رقلری اینجه و کوندوز
رقلری قالین طبع اولنمش اولدیغندن امر برعکس اولماق ایچون بونلری
کوزجه تفریق ایتک و اثنای دعاده قبله یه توجه ایتک و ایاق اوزری طوروب
باشنی آچق و آووچلرینی سمایه طوغری آچیوب یغمور دعالرنده اولدیغی
کبی زمینه طوغری آچق مقتضیدر دیورلر .

جدول كف الخضيب

حوت	دلو		جدى		قوس		عقرب		ميران		سنبله		اسد		سرطان		جوزا		ثور		حمل		اقتاب تقويم	
	ساعات	دقائق	ساعات	دقائق	ساعات	دقائق	ساعات	دقائق	ساعات	دقائق	ساعات	دقائق	ساعات	دقائق	ساعات	دقائق	ساعات	دقائق	ساعات	دقائق	ساعات	دقائق		
٣١	٨	١٢	١١	٣٥	١	٢٩	٣	٥٥	٤	٦	٦	١٦	٧	٤٣	٨	٣٥	١٠	٥٧	١٢	٣٠	٣	٧	٦	٠
١٩	٨	٢	١١	٣٠	١	٢٦	٣	٥٢	٤	٣	٦	١٤	٧	٣٨	٨	٣١	١٠	٥٢	١٢	٢٥	٣	١	٦	١
١٧	٨	٥٣	١٠	٢٦	١	٢٢	٣	٥٠	٤	١	٦	١١	٧	٣٥	٨	٢٧	١٠	٤٧	١٢	٢٠	٣	٥٥	٥	٢
١٥	٨	٤٢	١٠	٢٠	١	١٩	٣	٤٧	٤	٥	٥	٩	٧	٣٢	٨	٢٢	١٠	٤٢	١٢	١٥	٣	٤٩	٥	٣
١٣	٨	٣٣	١٠	١٧	١	١٦	٣	٤٥	٤	٥	٥	٧	٧	٢٩	٨	١٨	١٠	٣٧	١٢	١٠	٣	٤٤	٥	٤
١٠	٨	٢٢	١٠	١٢	١	١٢	٣	٤٢	٤	٥	٥	٤	٧	٢٦	٨	١٤	١٠	٣٢	١٢	٥	٣	٣٨	٥	٥
٨	٨	١٢	١٠	٨	١	٩	٣	٤٠	٤	٥	٥	٢	٧	٢٣	٨	١٠	١٠	٢٨	١٢	٥٩	٢	٣٢	٥	٦
٣	٨	١١	١٠	٣	١	٥	٣	٣٧	٤	٥	٥	٥	٦	٢٠	٨	٦	١٠	٢٢	١٢	٥٤	٢	٢٨	٥	٧
٥٨	٧	١١	١٠	٥٩	١٢	٢	٣	٣٤	٤	٤	٥	٥	٦	١٨	٨	٢	١٠	١٧	١٢	٤٩	٢	٢٢	٥	٨
٥٣	٧	١١	١٠	٥٤	١٢	٥	٨	٣١	٤	٤	٥	٥	٦	١٤	٨	٥	٨	١٢	١٢	٤٤	٢	١٧	٥	٩
٢٨	٧	١١	١٠	٤٩	١٢	٥	٥	٢٩	٤	٤	٥	٥	٦	١١	٨	٥	٩	٨	١٢	٣٩	٢	١٢	٥	١٠
٤٣	٧	١١	١٠	٤٥	١٢	٥	١	٢٦	٤	٤	٥	٥	٦	٨	٨	٥	٩	٣	١٢	٣٤	٢	٧	٥	١١
٣٨	٧	١١	١٠	٤٠	١٢	٤	٢	٢٣	٤	٣	٥	٤	٦	٤	٨	٤	٩	٥	١١	٢٩	٢	٢	٥	١٢
٣٣	٧	٦	١٠	٣٥	١٢	٤	٣	٢١	٤	٣	٥	٤	٦	٢	٨	٤	٩	٥	١١	٢٤	٢	٥	٤	١٣
٢٨	٧	٥	١٠	٣٢	١٢	٤	٢	١٨	٤	٣	٥	٤	٦	٥	٧	٣	٩	٤	١١	١٨	٢	٥	٤	١٤
٢٣	٧	٥٥	٩	٢٦	١٢	٣	٢	١٥	٤	٣	٥	٤	٦	٥	٧	٣	٩	٤	١١	١٣	٢	٤	٤	١٥
١٨	٧	٥٠	٩	٢١	١٢	٢	٢	١٢	٤	٢	٥	٣	٦	٥	٧	٣	٩	٣	١١	٨	٢	٤	٤	١٦
١٣	٧	٤٥	٩	١٦	١٢	٢	٢	٩	٤	٢	٥	٣	٦	٥	٧	٣	٩	٣	١١	٣	٢	٤	٤	١٧
٨	٧	٤٠	٩	١١	١٢	٢	٢	٦	٤	٢	٥	٣	٦	٤	٧	٣	٩	٣	١١	٥	١	٤	٤	١٨
٢	٧	٣٥	٩	٦	١٢	٢	٢	٣	٤	٢	٥	٣	٦	٤	٧	٣	٩	٣	١١	٥	١	٤	٤	١٩
٥٧	٦	٣٠	٩	٢	١٢	٢	٢	٠	٤	١	٥	٢	٦	٤	٧	٣	٩	٢	١١	٤	١	٤	٤	٢٠
٥٢	٦	٢٥	٩	٥٧	١١	٢	٢	٥	٣	١	٥	٢	٦	٣	٧	٣	٩	١	١١	٤	١	٤	٤	٢١
٤٧	٦	٢٠	٩	٥٢	١١	٢	٢	٥	٣	١	٥	٢	٦	٣	٧	٣	٩	١	١١	٣	١	٤	٤	٢٢
٤٢	٦	١٥	٩	٤٨	١١	٤	٢	٥	٣	١	٥	٢	٦	٣	٧	٥	٩	٦	١١	٣	١	٤	٤	٢٣
٣٧	٦	٩	٩	٤٣	١١	٠	٢	٤	٣	١	٥	١	٦	٣	٧	٢	٩	٢	١١	٢	١	٤	٤	٢٤
٣٢	٦	١	٩	٣٨	١١	٥	١	٤	٣	٧	٥	١	٦	٢	٧	٥	٨	١	١١	٢	١	٤	٤	٢٥
٢٧	٦	٥٢	٨	٣٣	١١	٥	١	٤	٣	٥	٥	١	٦	٢	٧	٥	٥	٨	١٠	١	١	٤	٤	٢٦
٢٢	٦	٤٥	٨	٢٧	١١	٤	١	٣	٣	٢	٥	١	٦	٢	٧	٥	٥	٨	١٠	١	١	٤	٤	٢٧
١٧	٦	٣٧	٨	٢٢	١١	٤	١	٣	٣	٠	٥	١	٦	٢	٧	٥	٥	٨	١٠	١	١	٤	٤	٢٨
١٢	٦	٢٩	٨	١٧	١١	٣	١	٣	٣	٥	٤	٨	٦	١	٧	٥	٥	٨	١٠	١	١	٤	٤	٢٩

﴿ ککبوزه ﴾ — قرتالك اوچ ساعت ایلر و سنده و ساحل بچردن
براز کیروده و صرت اوزرنده شهر امانتک بر قضا مرکزی اولوب اوچبیک
قدر اهالیسی و سلطان سلیمان وزر اسندن چو بان مصطفی پاشانک بر کوزل
کار کیر جامع و مدرسه و عمارتی وارد و خانلری و جامی اولدجه منتظمدر
و جامع شریف مذکورک دروننده قندیلر صره سنده اصلمش یشیم آصقیلری
شایان تماشادر . شیخ الیاس خلوتی حضرتلرینک و خواجه فضل الله
پاشانک بوراده موجود اولان تر به لری زیارت اولنور .

§

﴿ کل ﴾ — باشده غایت اوفاق سیویلجه جکر کبی حاصل اولور ساری
بر مر صدر بو سیویلجه جکر ا کر چه بشره نك التنه کیرلنمش کبی کورینور لر
ایسه ده اندفاعلرندن صکره بر صفت مخصوصه ایله تکون ایدن صار متراق
قشرداء مذکور ی مشابهلرندن تفریق ایدر . باشده پیدا اولان دیگر بعض
امراضه دخی کل نظریله باقمقده ایسه ده آنلر کل کبی ساری دکدر و صاچلرک
کوکارینی تغیر و قفایی طاسلاق ایتمز . اصل کل پیسلکدن و یا یوخسلقندن
و یا مزاجک لنفایتندن و یا خود کلرک استعمال ایلدکری فس تاقیه طراق
فیرچه کبی موادی قوللانمقدن حاصل اولور . بونک ایکی نوعی اولوب
برنجیسی عسالیه مشابه اولدیغندن بو نوعنه قرع معسل تعبیر اولنمقده در که
قابوقلرینک رنگی آچبق صاری و نوع دیگر دن فارق برده چقور لغی وارد
ورایجه سی دخی لونی کبی غایت مستکرهدر و ایکنجی نوعنک سیویلجه لری
دائره شکلنده و قشوراتی غیر منتظم و مدور می بر صورتده دیزلمش اولدیغندن
بو نوعنه قرع حلقوی اطلاق ایدلمکده در بونک التامی ممکن ایسه ده
اولکی قرع معسلک کی مشکل اولور و عاقبت قفا صاچدن عاری بر کره سیم
اندود حکمنده قالور .

بوعلته مبتلا اولنر داخلاً اطعمه مقویه ایله اغدا و ممکن اولدیغی صورتده
صاچلری تراش ایدیلوب تراش ممکن اولدیغی صورتده دخی غایت قیصه
قطع و بعده دوکلمش کتان تخمی لایه سیله قشورات اسقاط و صیجاق صابونلی
صو و یا کل صویبی ایله غسل ایدیلور و اندن صکره اصول و صنعته تطبیقاً
کونده بر دفعه علاجلی پوماته سوریه رک حرت و التهابی تقلیل و هر ایکی کونده

بر ساچله تقصیر ایدیلور . الحاصل بومردار علتک وقتیلہ حکمایہ مراجعت
واک بیوک علاجی اولان غسل و تطہیرینہ دقت و ہمتلہ باشدن صاومسی
لازمدر .

§

﴿ کلات ﴾ — استحکام معناسنہ در بلوجستان و ساراوان ایالتنک
کرسیء ادارہسی اولوب منبت بر اراضی اوزرنده و سطح دریادن ایکی بیوک
الٹی یوز مترو ارتفاعندہ بر تپہ دہ واقع ویکرمی بیوک نفوسی جامعدر و هواسی
غایت صغوق اولوب بعض مرتبہ سلاح فابریقہ لری وارددر .

§

﴿ کلب ﴾ — کوپک کلمہ سنہ مراجعت اولنہ .

§

﴿ کلبیون ﴾ یاخود (اسینیق) — حکمای یونانیہ دن بر شخصک
تشکیل ابتدکی طریقک اسمیدر . (انتی سن) کلمہ سنہ نظر بیوریلہ .

§

﴿ کل پیرامی ﴾ — طور سینادہ حضرت موسی علیہ السلامہ اعطا
بیوریلان اوامر الہیہ و جناب حقک ویردیکی محصولات ارضیہ یہ تشکراً
یہودی لک بہر سنہ مایس ایچندہ ایکی کون یایدق لری بیرامدر . بوکا عربلر
عید الخمیس دیرلر .

§

﴿ کات ﴾ — اسکی بر قومدر آوروپانک غرب و شمال طرفلریلہ
بریتانیای کبیر و ایرلانده و فرانسه نک غرب طرفلرنده بولنان اہالینک استعمال
ایلدکاری السنہ اعتباریلہ اشبو کات قومنہ منسوب اولدق لری اکلشیلور .

§

﴿ کل جامعی ﴾ — مقدا کلیسا اولوب مؤخرأ بر مدت ترسانہ
آلات انباری اتخاذا اولندیغی حالده سلطان سلیم ثانی حضرتلری زمانندہ
جامعہ تحویل اولنمشدر . بانسی بیلنہ میور .

§

﴿ کلخان بکی ﴾ — خلوتیہ دن حسین دده نام ذاتک موسیقی
شناسان زمان بیلنندہ آلدیغی شهرتدر علم موسیقیدہ مهارتی فوق العادہ دکل

ایدیسه ده انجق نغماتده طور وادا و حسن طبیعت و صداسی طنین انداز عالم
بالا ایدی سلطان احمد جوارنده کائن محمد پاشا درگاهنده قرق سنه
حجره نشین خلوت و ازو اولدیغی حالده (۱۸۳۳ م و ۱۲۴۹ ه) تاریخنده
ترك طربخانه فنا ایشدر .

§

﴿ کلدانی ﴾ — فرات و عربستان و بصره کورفزی بیننده مسکون
اهالینک نام عمومیسیدر بونلری بابلیردن عدایدنلر وارسهده تحریات
جدیده موجبنجه سیقت جنسندن آیری برقوم اولدقلى ظن اولنور الیوم
آسیای علیادن آسیای صغرابی تقریق ایدن طاغلرده قبائل اکراد ارهسنده
خیلی کلدانی واردر .

کلدانلر وقتيله علوم ریاضیه و فلکیه ده اقوام سائریه تقدم ایشلرایدی حتی
سنه یی ابتدا ۳۶۵ کون ۶ ساعت ۱۱ دقیقه یه تقسیم ایدن و منطقه
البر و جی طانیان بونلرایدی . (۵۲۲۹ خ) تاریخنده یعنی میلادک
اوچیوز التمش بش سنه مقدمنده کلان (خالیستن) نام راصدک کلدانلرک
کندوسندن بیک طقوز یوز سنه مقدمنده قدر بر سلسله رصدا تنی بولوب
ارسطویه کوندرمش اولدیغی تواریخده مخرردر .

§

﴿ کلشنی ﴾ — کبار مشایخ صوفیه دن صاحب طریقت ابراهیم
افدینک مخلصی و لقبی هیبتی در . ضمیر الها مسیری حقایق علوم و فنونی
عارف و وجود نادر الموجدی کل صدبرک کلشن معارف ایدی . جواب
مشوی اولق اوزره (معنوی) نام کتابی قرق کونده نظم ایلدی که فارسی
اوله رق قرق بیک ایات حقایق آیاتی جامع و صفحات سطور بلاغتمشورنده
انواع انوار نکات و معانی ظاهر و لامعده . مشارالیه عن اصل آذربایجانلی
اولوب روشنی تبریزی دده عمر و اودخی سیدیجیای شروانی حضرتلرندن
کسب فیض و دانش ایلدی . اسماعیل اردبیلی وقعه سنده مصره هجرت
و اورادن سلطان سلیمان حضرتلرینک دعوتنه مبنی در سعادت کلدیکی حالده
مؤخرأینه مصره عودتله (۱۵۳۳ م و ۹۴۰ ه) تاریخنده اوراده عزم

مأواى رحمت ایلدی . ارتحالرینه تاریخ (مات قطب الزمان ابراهیم)
دیشدر .

§

﴿ کنبوی ﴾ — اسماعیل افندی علوم متنوعه و با خصوص ریاضیه ده
مشهور آفاق بر ذات اولوب (۱۷۹۰ م و ۱۲۰۵ هـ) تاریخنده التمش ایکی
یاشنده وفات ایلشدر . مشهور یسنجی و ایاقلی کتبخانه دن تعلم علوم ایدرک پاله
بیق خواجه ایله معاصر اولمشیدی . علوم ریاضیه و کلام و سائرده اوتوز
سکز کتابی واردر مشار الیهک علومده بودرجه عالی کعب اولسنه سبب
اوله رق برقصه نقل ایدرلر . شویله که اون ایکی یاشنده بولندیغی آوان
کنبه ده چوجقلرله جویرز اوینار ایکن اورادن کچن بر اختیار بونی کورد کده
(واه واه سنک اجدادک عالم و فاضل ذاتر ایدی شمدی قالفسونلرده شوسنک
حالکی کورسونلر) دیه رک یوزینه تو کورمکله کمال خجالتندن همان در سعاده
کلوب تحصیل علومه باشلامشدر .

زمانده لوغار یتیمه یی اصلاح ایدن اوروپالی بر ذات اوغار یتیمه سنی باب عالی به
عرض ایدوب باب عالی طرفندن دخی بوذاته کوسترلمش و ایلک نظرده
نه اولدیغی ونه ایچون نصل ترتیب اولندیغی اکلابوب نزدنده نسخه سی
اولدیغی حاده از وقتده دهها مکملنی یاپه رق میدانه قویمشدر . کمالی
اوروپاچه دخی شهرت بولدیغنه بناء رسمی النوب اوروپاچه کتورلدی دیرلر
لوغار یتیمه کله سنه نظر بیوریله .

§

﴿ کانوش قادین ﴾ — سلطان محمد رابعک زوجه سی و سلطان
مصطفی خان ثانی و سلطان احمد ثالثک والده سیدر غلطه یکی جامعی ایله
اسکدارده کی والده جدید جامعی مخدوملری طرفندن مشار الیه نامنه تأسیس
ایدمشیدی . اصل اسمی (امة الله) در .

§

﴿ کله ناری ﴾ — اکثری هوا دروننده مواد کبریتیه دن حاصل
اولور بر ضیای عجیبدر اشبو کله ناری بعضاً بیوک و بعضاً
کوچک اوله رق اک اعظمی قرق قطرندن زیاده جه کورینور و ضیاسی

شمسك ضیاسندن آز و بعضاً دها زیاده اوله رق بعض كره دخی قرك ضیاسنده
مشابه بولنور . حر كتنك دخی بعضاً سریع و بعضاً بطی اولدیغی
چوق دفعه لر تجربه اولمشدر . كوزل هواده اولور ایسه اثنای حر كتنده
ارقه طرفندن قویرق کبی ضیادار بر دومان چیقهرق اوزاندیغی کوریلور
وارتفاعی هر وقت بر اولیوب گاه از و گاه زیاده اولور و بر مدت صکره
یانمغه باشلا یوب آرهدن چوق کچمکسزین طوپ کبی پاطلایه رق صداسی
خیلی محللردن ایشیدلد کدن بشقه کبریت رایحه سی دخی خیلی محلی استیعاب
ایدر .

علوم ریاضیه کتابلرنده ذکرا اولندیغی اوزره اشبو کله ناری (۱۷۴۹م و ۱۱۶۳ه)
تاریخنده سطح دریادن تقریباً یوز قدم ارتفاعنده و برسفینه اوزرنده طوپ
صداسندن اشد بر صدایله پاطلایه رق مذکور سقینه نك دیرك و بعض محللرینی
شکست و خراب و بش نفرینی هلاک ایتمشدر .

§

﴿ کلیبولی ﴾ — آورو پای عثمانیده بر مستحکم شهردر قلعه
سلطانیه نك ساحل غربیسی اوزرنده و ادرنه نك جنوبندن یوز قرق کیلو
متروده اون سکز بیک نفوسی حاوی و کندو نامیله معروف سنجاغك مرکز
اداره سیدر و ایکی کوزل لیمانی و سختیان فابریقه لری واردر و جوارنده
و ساحل بخرده (یازیجی محمد افندی) و برادری حضراتنك چله خانه لری
و درون شهرده تر به مخصوصه لری زیارتگاه خواص و عوامدر .
عثمانلیلر اورو پاچه ابتدا بوشهری (۱۳۵۶ م و ۷۵۸ ه) ده فتح ایتمشلر
ایدی . (کلیبولی سنجاغی) مرمره دکزیتك امتداد طولیسی اوزرنده
طولاً در ثیوز التمش عرضاً یوز الی کیلو مترو اتساعنده اراضی بی والتی
یوز بیک نفوسی حاوی اولوب قدیم (تراس) ك جنوب و ما کیدو نیانك شرقنده
بولمشدر .

§

﴿ کلایکا ﴾ — سلیسیا کله سنه نظر بیوریه .

§

﴿ کلایله و دمنه ﴾ — براهمه هندیه دن (پیدها) نام فیلسوفك هند

ملکی (دایشلم) ایچون وضع میدان اشتهار ایلدیکی کتاب حکمتنصابدر .
مؤلف مومی الیه تخمیناً (۳۵۰۰ خ) تاریخنده یعنی میلادک ایکی بیک سنه
مقدملنده و دیکرلرک روایتنه کوره (۵۳۴۴ خ) تاهینخنده یعنی میلادن ایکی
یوز الی سنه مقدمنده یاشایور ایدی حین تألیفنده ملک مشار الیه مؤلفک
باشنه مکافاة برتاج مرصع اکساورتبه وزارتله قدرینی اعلا ایشدر .
بوکتاب عن اصل سانسقری لسانی اوزره مرقوم و (پانچاتانترا) یاخود
(ایتوپادهزا) عنوانیله موسوم و معلوم ایدی مندرجاتی اصلاح اخلاق
و تهذیب نفوسی مؤدی حکایات معارف آیادن عبارت اولوب السنه بهایم
و طیور اوزره ترتیت اولمشدر .

بو بابه یعنی تهذیب اخلاقه خدمت یولنده اولی الالباب طرفلندن کرچه
حکایات غربیه و اخبارات عجیبه بی شامل برچوق کتابلر یازلمش ایسه ده
فقط بوقیونک فاتح اولی اشبو کلیله صاحبی اولوب آندن صکره نقدر نوادر
حکایاتی جامع تصنیفات وار ایسه هپسی آنک انوار افکارندن مقتبسدر .

کتاب مزبور اون درت باب اوزرینه مرتبدر شویله که (۱) سماع کلام
ساعی و نمامدن وجوب اجتنابه (۲) اشرارک و خامت خاتمه و مال عاقبتلرینه
(۳) منافع اصحاب و احبابه (۴) کید عدودن امنیتک عدم جوازینه (۵)
اهمال و غفلتک مضارینه (۶) آفت تعجیله (۷) حزم و تدبیره (۸) ارباب
حقد و حسد حقلرنده عدم اعتماده (۹) علو و صفحه (۱۰) مکافاة
و مجازاته (۱۱) قسمتدن زیاده بی طلبک ضررینه و اوسبیلله فوت اولان
فوائده (۱۲) علم و وقاره (۱۳) خائن و غدار کلامنی استماعدن اجتناب
پادشاهلر اوزرینه واجب اولدیغنه (۱۴) تسلیم و توکله متداردر .

ساسانیانن نوشروان حکیم (بروزیه) نام ذاتی هنده ارسال ایله کتاب
مذکوری استنساخ ایتدیرمش و کیدرکن بشیوز بیک دینار ویرمشیدی اولا
حکیم مومی الیه بوکتابی عشره فی عشره اولان شطرنج تام ایله برابر بلاد
هنددن چیقاردقن صکره نوشران نامنه اوله رق لسان هندیدن فارسییه
نقل ایلدی و صکره اسلامده ابی جعفر المنصور عباسینک کاتبی (عبدالله
بن مقفع) فارسیدن عربییه ترجمه ایتدی نهایت فارسیدن عربییه و عربیدن
فارسییه نظماً و نثراً برچوق ذوات طرفلندن الندقدن صکره ابوالمظفر

بهرام شاه بن مسعود غزنوی امریله و (ابوالمعالی نصرالله بن محمد بن عبدالحمید) معرفتیه زمانزده کلیله و دمنه دیمکه مشهور اولان ترجمه میدانه قونلدی لکن بو ترجمه ایراد الفاظ مغلطه ایله برابر زیاده اطناب ایلمش اولدیغندن سلطان یقرا امراسندن امیر سهیلی نامنه اولمق اوزره (انوار سهیلی) اسمیله (حسین واعظ کاشفی) طرفندن تلخیص و تهذیب اولندی صکره عبدالواسع عیسی لقبیله معروف اولان (علی بن صالح رومی) انوار سهیلی فی فارسیدن ترجمه ترجمه ایلوب ایوم متعاف اولدیغی اوزره (همایون نامه) نامنی ویردی .

§

﴿ کلیوم ﴾ — انکاترده (هارولد) ک وفاتیه منقرض اولان ساقسون خاندان قرالیسی برینه نورماندیا خاندانی تأسیس ایدن برنجی شیشمان کلیومدرکه نامشروع بر صورتله تولدینه مبنی پیچ کلیوم دخی دیرلر (۱۰۳۶ م و ۴۲۸ هـ) تاریخنده نورماندیایی قبضه تصرفه آلدقن صکره (۱۰۶۶ م) ده انکاترینه کچوب مومی ایله هارولدی مغلوب ایتیمی اوزرینه جالس تخت قرالی اولدی و بر مدت قلیله ده اسقوچیا لیری دخی تحت اطاعته الدی و مؤخرأ فرانسه قرالی برنجی فلیک تشویق و معاونتنه استناداً علیه یورریان کندو اوغلی (روبر) ایله اون بش سنه محاربه ایلوب عقیبنده یعنی (۱۰۸۷ م) ده مومی ایله قلیبه قارشو دخی عرصه جداله چیقدیسه ده اثنای محاربه ده آدن دوشوب وفات ایلدیکنه بنا دعوا عرصه عرصاته قالدی . غایت بیرجم برغدار اولوب ضبط ایتدیکی ممالکده یغما و عرضه تسلط ایچون عسکرینه مساعده عادتی ایدی . فرانسزلر ایله محاربه آچدیغنه سبب مومی ایله فلیک (بزم شیشمان کلیوم عجبانه وقت طوغوره جق) دیو تحقیری ایدی دیرلر .

§

﴿ کلیوم تل ﴾ — اسویچره لی تیرانداز بر بهادر در اوستریا دولتی طرفندن اسویچره والیسی بولنان (غسلر) بر میدانه بر عمود رکزیله اوزرینه اوستریا ایمپراطورینک شابقه سنی قویوب کلوب کچنرک بوکا تعظیم و تمناسنی امر ایتمش ایدی اشبو کلیوم تل برکون چوجغیله برابر اورادن کچرکن

هرنصلسه تمنای او نوتمش اولدیغندن غسل حضورینه چاغیردوب (سن مشهور برتیرانداز ایمشسک چوجغنک باشنه قویه جغمز المایی اوره بیلدیگک حالده سنی عفو ایده جکز) دیدکده خواه ناخواه قبول ایدوب چوجغنه ضرر اصیایت ایتمکسزین المایی اورمش ولکن بویله برتهلکه لی ایشی امر ایدن غسلره خصوصتینی یکه مدیکندن برزمان بولدیغی فرصت اوزرینه مرقومی تلف ایتمشدر (آلدروف) بلده سنده ایوم طاش اوزرینه محکول رسملی موجوددر .

§

﴿ کمال الدین ﴾ — اسمی یونس کنیه سی ابو الفتح موصلی ولادتی موصلده (۱۱۵۶ م و ۵۵۱ هـ) تاریخیدر علم تفسیر حدیث فقه منطق تاریخ شعر موسیقی وفق و حکمتدن طبیعی الهی طب ریاضیدن هیئت مخروطیات متوسطات مجسطی و انواع حسابدن حساب مفتوح جبر مقابله ارتماطیقی خطائین مساحه و سائر اقسام واصناف علومک هر برنده کالیله ماهر بر بحر زاخر ایدی که وصف حالی شاعرک اشبو (وکان من العلوم بحیث یقضى . له فی کل علم بالجمع) مقالیدر طائفه یهود و عیسویدن بعضیلری دخی مومی الیهدن تورات و انجیل او قورلردی حتی بو ایکی کتابی طائفه مزبوره ایچون بر صورت واضحده شرح ایتمشدر که انلر دخی بویله ایضاحه مقتدر دها بر کیمسه اولدیغنی اعتراف ایتمشدر ایدی . ابن اثیر جمیع علومده متبحر بر امام علامه ایکن ابو الفتح موصلینک حضورنده مانند طفل مکتب زانوزده ادب اولوردی شو قدر که ابو الفتح علوم عقلیه ده زیاده توغلندن ناشی علمای عصر نظرنده ضعف عقیده ایله متهم اولمشدر .

§

﴿ کمال الدین ﴾ علی بن محمد المبارک — مقامه بحریه صاحبی ادیب مشهور اولوب (۱۲۹۲ م و ۶۹۲ هـ) ده وفات ایتمشدر قدس خطابتنی احراز ایدن پدری شیخ ظهیر الدین اعمایه نسبتله شهرتنه ابن الاعمی دخی دیرلر ایدی دولت ناصریه نک عظماء شعراسی بقایاسندن بر شیخ کبیردر . اشعارندن ساکن اولدیغی خانه بی هجواً سویلدیکی قصیده عند الادبا آثار لطیفه دن اولغله بر پارچه سی زیره چیقارلدی .

دار سكنت بها اقل صفاتها ان تكثر الحشرات في حجراتها
الخير عنها نازح متباعد والشردان من جميع جهاتها
من بعض ما فيها البعوض عدته كم اعدم الاجفان طيب سناتها
وتبت تسعدها براغيث متى غنت لها رقصت على نغماتها
وبها خفافيش تطير نهارها مع ليلها ليست على عاداتها
شبهتها بقنافذ مطبوخة تدع الطهارة تضح من شوكلاتها
فترى ابا غزوان منها هارباً و ابا الحصين يروغ عن طرقاتها
وبها خنافس كالطنافس افرشت في ارضها و علت على جنباتها

§

﴿ كمال الدين ﴾ عمر بن هبة الله بن ابي جراره — افاضل علمادن
اولوب ابن العديم دينمكه مشهور در (م و ۵۸۶ هـ) ده تولد و
(۱۲۶۷ م و ۶۶۶ هـ) ده مصرده وفات ايلدى .
شام حلب قدس حجاز و عرافده بر چوق ذواتدن تحصيل علم و اجازت
ايشدر . محدث حافظ مورخ فقيه مفتى منشى بليغ كاتب اوصاف
ممدوحه سنى تماميله حائز ايدى خصوصيله خطاطلقده اقرانى عديم ايدى
حلبده بش سنه قاضيلك ايلدى تاريخ حلب و كتاب الدرارى فى ذكر
الذرارى كه (ملك الظاهر ايچون يازدى) و الاخبار المستفاده فى ذكر بنى
جراده . رفع الظلم و التجرى عن ابي علاء المعرى . تبريد حراره الاكباد .
فى الصبر على فقد الاولاد . تصانيف رائقه سى جمله سندندر و آداب
واوصاف واقسام و اقلام خط اوزرينه دخى غايت مفيد بر كتاب يازمشدر .
اليوم مصر قاهرده مقطم نام محله مدفوندر . اشعار آبدارندندر .

فوا عجبا من ريقه و هو طاهر حلال و قد اضحى على محرما
هو الخمر لكن اين للخمر طعمه و لذته مع اننى لم اذقها

§

﴿ كمال الدين ﴾ محمد ابن الشيخ همام الدين عبد الواحد — فقه
نحو تصريف معانى بيان موسيقى و سائرده علامه اولوب خصوصاً اصولده
بلامدافع عصرينك امامى ايدى و كشف و كرامات خصوصى لرنده دخى

وافر صاحبی ایدی . اولاً بالکلیه عزم طریق تجرد ایش ایکن اهل طریقک
(عزمکدن رجوع ایت زیرا علمکه خلقک احتیاجی واردر) دیملرینه بناء
تجردی ترک ایلدی . تصانیف کثیره سی واردر ووفاتی (۱۴۶۶ م
و ۸۶۱ هـ) تاریخنده در .

§

﴿ کمال الدین عبدالرزاق ﴾ کاشی - علوم ظاهره و باطنه بی جمع
ایش مشایخ کرامنددر و شیخ نورالدین عبدالصمد نظرینک مریدلرندندر
(تفسیر تأویلات) و (کتاب اصطلاحات صوفیه) و (شرح فصوص
الحکم) و (شرح منازل السائرین) کبی برچوق کتب و رسائل معتبره تألیف
ایش و کبار مشایخدن معاصری اولان شیخ رکن الدین علاءالدوله نام ذات
ایله بینلرنده وحدت وجوده دائر مباحثات و مخالفات عئیده و پک چوق
مکاتبه و قوعبولمشدر .

§

﴿ کملیک ﴾ - بروسه سنجاغنه تابع بر قضا مرکزی اولوب
بروسه یه اتی ساعت بعد و مسافه در قرا و نواحیسی خارج اولدیغی حالده
یدی بیک اوچ یوز نفوس ذکوری جامعدر (۱۳۳۳ م و ۷۳۴ هـ) تاریخنده
سلطان اورخان امر اسندن قره تیمور طاش بک یدیه فتح اولندی و حین فتحنده
استیانلر هجرته سربست براغلدیغی حالده تکفور ایله دائره سی خلقندن
ماعداهیج بر کیمسه یرندن اوینامدی .

§

﴿ کهور ﴾ - قاربون کله سنه نظر بیوریه .

§

﴿ کمیل ﴾ - بن زیاد نخعی - مناقبی طبقات صوفیه صافیه
وسلسله خلوتیه ده زیب صحایف بیان اولوب جناب علی المرتضادن
(رضی الله عنه) اقتباس انوار اسرار طریقت بیورمش و (۶۹۲ م
و ۷۳ هـ) تاریخنده اقدام حجاج ایله شرف شهادتی و قوعبولمشدر .

§

﴿ کند ﴾ - ترك لساننده بلده معناسنده در (یار کند) کبی • قند
دخی بونک معربیدر (قندهار) (خو قند) (سمر قند) کبی • (خچندر)
دخی (حاجی کند) ک مخفی اولق کرک •

§

﴿ کندہ ﴾ - مقدا یمنده بنو کهلانن برقبیله اسمی ایکن بو قبیله دن
ابتدا حضر موت و صکره دیار بکره حکومت ایدن عرب حکمدار لرینه
عنوان اتخاذاولنمشدر اشبو حکمدار لر دایما پادشاهان ساسانیانک عمالی
مقامنده بولنور لر ایدی • (کهلان) کلاه سنه دخی مراجعت بیوریله •

§

﴿ کنز الحقایق ﴾ - علمادن (پویراز) لقبیله معروف پهلون محمود
نام ذانک یادکار روزکار ایلدیکی کتاب دقایق نصابدر •
مؤلف مومی الیه (۱۳۲۰ م و ۷۲۰ هـ) تاریخنده ارتحال دار بقا ایلدی •

§

﴿ کنز الاخبار ﴾ ترکی - عالی مخلصیله معروف مصطفانک تاریخه
دائر اثریدر •

(کنز البدایع) - شعرای رومدن آگاهینک لسان ترکی ده مستعمل
امثالی نظماً ایراد ایلدیکی اثریدر •

(کنز العدة) - (۱۱۱۱ م و ۵۰۵ هـ) تاریخنده وفات ایدن امام
ابی حامد محمد بن محمد غزالینک اثریدر •

(کنز الفتاوی) - مجمع الفتاوی صاحبی امام احمد بن محمد کدر •

§

﴿ کنعان ﴾ - حام بن نوحک دردنجی اوغلیدر اثنای تفرقه
متعلقساتیله برابر عکادن غزه یه قدر اولان ارض کنعانه کیدوب توطن
ایتمشیدی صکره بونلر اون بر یاخود طقوز قبیلله یه تفرع ایلدیلهر فنیکه لیلر
انلردندر لر و اورالره ارض کنعان نامنی بونلر براقشدر لر (ارض)
کلاه سنه دخی نظر بیوریله •

§

﴿ کنگری ﴾ - آسیای عثمانیده قسطمونی ولایتنه تابع برلوا مرکز

اولوب انقره نك شمال غریبسندن یوز کیلومتری مسافه ده کائن و قدیم غلاتیه نك بر قسمنه شاملدر مع نواحی اوتوز بشیک بشیوز نفوس تخمین اولنیور . کنگری قصبه سی جوارنده طولاً اون عرضاً یدی ساعت قدر وسعتی اولان بر مغاره نك ایچنده متعدد طوز معدنلری بولندیغندن طالبلری دائماً حیوانلرله و فنارلرله کیررلر و استدلکری قدر طوز چیقاررلر . بوندن بشقه محللرده کول طوزی دخی بولنور . بوراسی (۱۳۹۶ م و ۷۹۹ هـ) تاریخنده فتح اولمشیدی .

§

﴿ کویک ﴾ - ات یجی حیوانات ذو ثدیہ صنفندن بر حیواندر . بونلرک اوک ایاقلرنده بشر آرد ایاقلرنده دردر پارمقلری و قرق ایکی عدد دیشلری اولور طرناقلری بیر تیجی دکادر علم حیوانات علماسندن بعضیلرینک قولنجه نقدر بیتی کویکلر وار ایسه کافه سی چقال جنسندندر . کویکلر اک قدیم بر زماندن برو بنی بشرله کسب انسیت ایتش و اسملری تورانده و هندلیلرک (وه داس) نام کتابلرنده کورلمکده اولدیغی کبی رسملری دخی مصرلیلرک ابانیه قدیمه لری اوزرنده قولاقلری دوشوک بر صورتده کورلمکده بولمشدر . کویکلر انسانک بالجمله احتیاجاتنده بولنق استعدادینی حائز اولوب آو و محافظه و محاربه و سائرده قوللانیه یلورلر . (قاریش) نام بر نوع کویک بوندن اللی سنه مقدمنده غایت چوق ایکن اخیراً اثرلری منعدم اولوب یالکز بالعار اطه لرنده قالمشدر . المانیا انکلتره فرانسه کبی ممالک متمدنه ده بونلرک اوزرلرینه بر طاقم خصوصی ویرکولر طرح اولندیغندن برو کویکلرک عددی تدنییه یوز طوتدی . کویکلر چفتلشده کلرندن ۶۳ کون مرورنده یآوری چیقاررلر و بویاوریلر ایکی سنه ده سن بلوغه واریرلر و اون بش یاشنده هرم و پیرییه واصل اولورلر و طوغدقلرنده کوزلری قپالی اولوب اون کون صکره آچارلر و بعضاً قودوز تعبیر ایتدلکری شدید برخسته لکه دوچار اولورلر (قودوزه مراجعت)

(هامیتون سمیت) و (ژروی) نك افاده سنجه معروف کویکلر الی صنفه منقسمدر (۱) تازی کویکلری درکه بونلر قولاقلری یارم صارقیق اولوب صغوغه آز تحمل ایدرلر (۲) ماتین کویکلری درکه بویلری اوزون تویلری

قیصه اولور (۳) یوکلای چوبان کوپکریدر (۴) آو کوپکریدر که قولاقلی
دوشکدر (۵) مختلط کوپکریدر (۶) سوقاق کوپکری که کوسلری انلی
بلاری قوی برونلری قیصه اولور بونلردن آو کوپکرینی تربیه بریوک
صنعت و مهارته توقف ایدر .

فرانسه ده هر کیم کوپکری باشی بوش سوقاق ایچلرینه براغورایسه برفرانقندن
بش فرانغه قدر جزای نقدی الورلر و (۱۸۵۵ م و ۱۲۷۲ هـ) تاریخندن
برو هر کوپکری سنوی برفرانقندن اون فرانغه قدر ویرکو تحصیل ایدرلر ایمش .

§

﴿ کوتاهیه ﴾ — خداوندکار ولایتی داخلنده و بروسه نك اوتوز
ایکی ساعت بعدنده برلوا مرکزیدر . حاوی اولدیغی بش عدد ناحیه دن
بشقه اوله رق نفس کوتاهیه قضا سنك نفوس ذ کوری اون بیک ایکی بوز
اللی کشیدن عبارتدر .

(۱۳۸۱ م و ۷۸۳ هـ) تاریخنده سلطان مراد اول امیر کریمیان اوغلنك
کریمه سی دولت شاه خانمی مخدومی یلدرم بایزیده تزویج ایلدیکی صره ده امیر
مومی الیه کوتاهیه دن ماعدا سماو واکری کوز و طاوشانلی ناحیه لرینی جهاز
اوله رق سلطان مشار الیه حضر تلرینه اهدا ایلشیدی صکره کوتاهیه دخی آندی .

§

﴿ کوچک امیر افندی ﴾ — اسمی ابراهیم اولوب سادات کرام
و علمای ایران دن و اولیاء الله دن برذاتک مخدومیدر . ابتدا جانب رومه هجرتنده
اماسیه ده یکجه قریه سنده اوتوروب صکره در سعادت کله رک مدرس اولدی
و آخر عمرینه طوغری مبتلای عمما اولدیغی حالده (۱۵۲۸ م و ۹۳۵ هـ)
تاریخنده وفات ایدرک ایوب جامع کبیرینک صول جهتنده کی پنجره التنه دفن
اولندی .

قوه معنویه و احوال خارق العاده صاحبی برذات کرامتسمات ایدی الیوم قبر
شریفنی زیارتله استسعاد ایتمکده درلر .

§

﴿ کور ﴾ (عماء) — قوه باصره دن محرومیتدر بوده یا مادر زاد
اولور که بونوع کورلک پک نادر در یا خود عرضی اولور یعنی یاره

ویاساؤر خسته لکردن و کوز اغریلرندن نشأت ایدر . کورلک خط استوایه نقدر یا قلاشیلور ایسه اونسبته متراید اولدیغی کوریلور که سببی اورالرده ضیاء شمسیک شدت انعکاسی تأثیرندن عبارتدر و بو عارضه قومصال محللرده دخی چوقجه وقوعبولمقدهدر (قنار اقت) نام علاج واسطه سیله برچوق دفعه لر انان طوغمه کورلرک قوه باصره لری اعاده ایلدی و بو نتیجه خیر بخشایه موفق اولان انکلیر جراحی (شیلزدهن) اعاده بصر حقنده کی معامله سنه دائر برچوق تفصیلات مفیده و یردی . کورلر عقلرینک قوتی و حافظه لرینک متانتی و مشربلرینک وقار و سکونتی و سامعه و لامسه لرینک رقت و نزاکتی ایله مشهوردرلر . کورلرک اکثریسی علوم و فنون و صنایعه مراتب عالییه واصل اولمشلر و بونلردن انکلیرلی (سوندرسون) ریاضیاتده و بشقه لری فنون سائرده کرکی کبی شهرت آلمشدرلر . مقدا اعمار کندولرچون اصحاب خیر طرفلرندن تهیه ایدیلان اما کنده زانوزن اقامت اولوب تربیه و تعلیمدن بی نصیب قالورلر ایدی صکره (ژان و الانتهن هادوی) قبارتمه لی اشارتلی یعنی قوه لامسه واسطه سیله حس ایدیه جک حرفلر اختراع ایدوب بو واسطه ایله یازمق و اوقومغی و مبادی علوم و فنونی و موسیقی بی انلره تعلیمه موفق اولدی و بو موفقیتنی تأیید ایچون (۱۷۸۳ م و ۱۱۹۸ هـ) ده کنج علیلاره مخصوص بر مکتب احداث ایلدی .

اوروپا و شمالی آمریقانک باشلیجه شهرلرنده حالا بو مثللو مکتبلر موجوددر .

§

﴿ کور اوغلی ﴾ — بولیده وقتیه شهرت بولمش بر حیدود در پدی بولی اعیانندن بر ذاتک ساییسی ایدی اول حوالی اراضیسنده حیوانلرینی اوتلاتمق ایچون کلان کردلرک بولی بکلرینه هر سنه برر حیوان و یرمی عادت قدیمه اقتضاسندن اولدیغی جهتله بر دفعه ساییس هر قوم دخی افندیسنک امریله بر کرد بکنندن بر حیوان بکنوب کتورمش ایدی بو حیوان بنلز درجه ده ضعیف و لاغر برشی اولدیغندن افندیسی بیچاره نک بر کوزینی چیقارته رق و منتخبی اولان اشبو حیوانه بندیر مرک دفع ایلدی و صکره اشبو کور و فات ایدوب کور اوغلی نامنی الان اوغلی باباسنک وصیتی

موجبنجه غدار مرقومدن انتقام المق ایچون تخمیناً (۹۰۰ هـ) تاریخلرنده میدانه
چیقوب و کندوسی کبی برقاچ رفیق پیدا ایدوب چاملی بلده تحصن و بر
اوزون مدت اوراده اجرای شقاوت ایلدی . مرقومک برارهلوق در سعادت
قصاب باشیسنک کوزلاکده ممتاز ایواز یاخود (ایواد) نام جگر پاره سنی
قاپوب کوتوردیکی و آنیده بیودکن صکره کندوسی کبی انسان قصابی
ایتدیکی مشهوردر . افسانه قیلندن اولان احوال سائره سی کور اوغلی
حکایه سنه حواله اولنور .

§

﴿ کوردس ﴾ — یونانستانده مورده شبه جزیره سی بلاد متعینه سندن
برشهردر اشبو شهره قورینتوس دخی دیرلر که بونامده اولان برزخک
جنوب غربی سنه دوشر .

(کوردس) — کوردوس دخی دنیلور مغنیساده آقصارک اون
ساعت جانب شرقیسنده اعلا قالیچه یاقمله مشهور بر قصبه در .

§

﴿ کورکیاس ﴾ — سوفسطائیة یونانیه دندر . سچلییاده (لعونیتوم)
بلده سننده تولد ایدوب (۵۱۰۹ خ) تاریخنده یعنی میلادک در تیوز سکسان
بش سنه مقدمنده (اهل ملاء) اثرینه اقتفا ایلدی . سچلییادن بر خصوص
ایچون آتیه کیتدیکی زمان مصنع نطقری آتیه لیلره اول درجه تأثیر ایتمشیدیکه
فصاحت و بلاغته نطق . دیه جک یرده (کورکیازین) دیرلر ایدی . فصاحتی
مرقومک نامنه منحصر آنسبت ایلک اندن صکره (الینوز) لساننده قالمشدر .
بو کور کورکیاس وجودی انکار ایدر ایدی .

§

﴿ کوز ﴾ — نوع انسانده کوز دنیلان عضو شریف کوز قیاقلرینک
التنده و کوز چقورینک ایچنده همان کروی الشكل بر جسم اولوب بونک
قسم خارجیسنک اولک طرفی (طبقة قرنيه شفافة) یعنی کوز آقی دنیلان
شفاف برغشا ایله مستورددر و بونک وراسنده و اندن براز اوزاچه
(طبقة قزحیه) یاخود (حدقه) دنیلان زار مثللو بر طبقه واردر که بعض
کسه لرده سیاه و بعضیلرنده قرال ویا مائی والا اولور و بونک وراسنده

دخی (بیک) تعبیر ایدیلان دلیک اولوب بونک دخی کیروسنده (جسم بللوری) تسمیه اولنان محذب الطرفین عدسه مثللو شفاف بر نسنه واردر و بونک وراسی دخی اصل کوزک ایچی اولان جوف اولوب درونی یمورطه آقنه شبیه واول قوامده شفاف (رطوبت زجاجیه) دنیلور بر ماده مخصوصه ایله و طبقه قرنيه ایله جسم بللورینک اره سنده بولنان بوش محل دخی صو قوامنده (رطوبت مائیه) تسمیه اولنور بر ماده ایله مملودر و جوف عینک یعنی رطوبت زجاجیه بی حاوی اولان جوفک ایج طرف یانلری (طبقه شبکیه) اطلاق اولنان یومشاق بیاض و شفاف بر غشا ایله احاطه اولنوب جوف مذکورک اک کیرو طرفنده (عصب بصری) تسمیه اولنان عصبه بر لشمشدر و حقیقت حالده طبقه شبکیه مذکوره اشبو عصب بصرینک بر قسمی اولق اوزره جوف عینک ایج طرف یانلرینی تماماً قاپلامشدر .

ایمدی بر جسم مرئی اوزرینه شمسدن ویا سائر بر جسم مضمیثدن کلان شعاع بعد الانعکاس کوزه وارد اولوب طبقه قرنيه شفافه دن و بعده بیکدن کچهرک جسم بللوری اوزرینه واصل اولدقده اشبو جسم بللوری شفاف و محذب الطرفین عدسه حکمنده اولدیغنه بناءدر و نندن مرور ایدن شعاعات منکسر اولمغله کوزک داخلنده و طبقه شبکیه اوزرنده جسم مرئی تک معکوس اولان کوچک خیالی تشکیل ایلدیکنندن و طبقه شبکیه ایسه عصب بصرینک بر قسمی اولدیغندن خیال مذکور بو واسطه ایله دماغه ایصال اولنور یعنی کوز صاحبی جسم مذکوری کورر .

طبقه شبکیه نك اوزرنده تشکل ایدن خیال معکوس اولدیغی حالده دماغک آنی مبسوط اولهرق حس ایلسی حقهده پک چوق مقالات ایراد اولنمش ایسه ده هیچ بریسی صحته مقرون دکلدر .

بر جسمک خیالی کوزلرک ایکیسنه دخی بشقه بشقه واصل اولدیغنه کوره جسم مزبورک دخی ایکی کورنمی لازم کلور ایسه ده ایکیسنکده عصب بصریلری بر لشمش اولهرق دماغه یالکز بر عصب واصل اولدیغندن دماغ ایکی کوزه واصل اولان خیالی بر حس ایدر .

بعض کسه لر یازوی و اوافق شیلری اوزاقدن و بعضیلری کوزینک ضعف ویا خلقتی ایجابجه پک یقیندن کوره بیلوب بوبابده اصل معتبر اولان یازو

ایله کوزک اره یری اوتوز سانتیمتره اولمقدر که بو صورتله کورنلرک کوزلری
قصورسز و سالم دیمک اولور .

§

﴿ کوزلحصار ﴾ — آیدین سنجاغنه مرکزى اولان شهرک نام
دیگریدر (آیدین) کلمه سنه نظر بیوريله .

(کوزلحصار) تراونیک و بور دور سنجاقلرنده دخی برز شهرک نامی اولدیغی
کبی از میر سنجاغنه ملحق (ممن) قضا سنک دخی نام دیگریدر .

§

﴿ کوزیکون ﴾ — قپو طاغنه کدما عننده معروف اسمیدر .

§

﴿ کوسه کتخدا ﴾ — رجال دولت علیه دندر عاقل و علم و زیاده
نافذ الکلم بر ذات اولوب دولت کتخدالغی مسندی احرارز ایتشیدی وفاتی
(۱۸۲۷ م و ۱۲۴۳ هـ) تاریخنده و قبری ایوبده حکیم قطب الدین مکتبی
مزار لغنده در اصل اسمی مصطفی نجیب .

§

﴿ کوسم والده سلطان ﴾ — اسمی ماهیپکر اولوب سلطان
مراد رابع و ابراهیمک والده سیدر (۱۶۵۰ م و ۱۰۶۱ هـ) تاریخنده
معتبران اهالینک یکچیریلردن شکایانی و مهر صدارتک سیاوش پاشایه
اعطاسی یکچیریلره آغر کلوب علی روایه اشبو کوسم والده نک اخطار یله
قیام ایلملری اوزرینه والده سلطان یکچیریلره طرفدار ایمش دیهرک سرایده
قیل و قال چوغالدی و او ائشاده کوچک والده اغاسی سلیمان اغا سرای خلقنده
(نه طور دیورسکز یکچیریلر اطرافزی صاردی بونلری تشویق ایدن کوسم
والده در و مرادی پادشاهی خلعدر) دیمسیاه علیهنده بولنان سواده دالر
اوزرینه هجوم ایدوب بیچاره خاتونک قاننه کیردیله .

شهید مشار لایها خیر پرور اولوب باغچه قپوسنده کی یکی جامعده وضع اساس
ایتدیسه ده ختامنه موفق اوله مدی . اسکدار ده چینیلی جامع جله
خیر اتندندر . در سعادتده مشهور والده خانی اشبو جامع شریفه موقوف
مسقفاتدن ایدی .

§

﴿ کوش ﴾ — حام بن نوحك برنجی اوغلیدر اولاد نوح
آیرلدقلری زمان بودخی متعلقاتیله بلادعربك غربنه کیدوب صکره نسلی
افریقایه وبصره کورفزینك شمالنه ودجله وفرات اره لرینه یاتیش واکراد
وحبش طائفه سی بونلردن آزمشدر .

§

﴿ کوفه ﴾ — قدیمده بورسیبا دینوردی آسیای عثمانیده وعراق
عربده برشهردر بغدادك جنوبدن یوز اوتوز طقوز کیلو متروده وفراتك
صاغ جهتنده واقعدر . (۶۳۶ م و ۱۵ هـ) ده (حضرت عمر) زمانده
عراق والیسی سعد بن وقاص رضی الله عنهما معرفتیه تأسیس اولندی .
بغداددن اول برچوق اسلام حکمدار لرینه مقر اولوب خیلی زمان آسیاده
الك مهم ممالکدن بری اولدیغی حالده یدنجی عصر هجریده ملوك جلا یریه دن
شیخ حسن کبیر زماندن صکره اهالیسی تدریجاً طاغیلوب خرابه زار حکمنه
کیرمشدر .

پوراده مشهد (علی) رضی الله عنه دیوشهرت بولان ایکی مناره لی برجامع شریف
حالا کورلمکده و قدیم خط عربی یه ویریلان کوفی نامی بو مملکتده نسبت
اولنمقدهدر .

§

﴿ کوکبان ﴾ — یمن ولایتنده صنعا سنجاغی مضافاتندن بر قضا
مرکزیدر کوکبان قلعه سی اطرافی غیر متصل برطاغده و غایت یوکسك
برقیلا اوزرنده مبنی اولوب (۱۸۷۰ م ۱۲۸۷ هـ) تاریخنده عسا کر شاهانه
طرفندن پك چوق زحمتلر و تلفات ایله النمشدر .
بورا اهالیسی (سبباء اصغر) و بطون حیر و تبع و جدان و بنی زرعه
وسائرهدن اجتماع ایشدر و اراضیسی منبت و محصولدار و میاه جاریه بی
حاویدر (طویله) نامنده بر ناحیه سی اولدیغی کبی پك چوق قراسی
و غیر مسکون قبائلی واردر .

§

﴿ کوکرد ﴾ — جله نك معلومی اولدیغی وجهله صاری رنگلی
و مشتعل و غایت منکسر بر مادهدر بر کدی پوستیله دلک اولنسه بر رایحه

مخصوصه حاصل اولوب الكتریق منفی اظهار ایدر واحترافنده علوی مائی و یا خود حرارتنه کوره بیاض اولوب دومانی کسکین و بعض مرتبه کوزه و صدره سوء تأثیری تجربه اولمشدر حتی امریقا و ولقانلری جوارنده واقع کبریت معدنلرنده ایشلیان عمله دائماً ضعف بصرو ضیق صدر علتلرینه او غرارلر باغ و بغمچه لره و اراضی مزرعه یه تأثیرات مضره سی دخی در کار اولدیغندن سیچلیا جزیره سنده کی معدنلردن چیقان کو کرد مخصوص فرونلرده تصفیة اولمقده و دومانلری اطراف و اکنافه سوء تأثیر ایتماک ایچون فابریقه لرك خالی محللرده و هیچ اولمزسه بر میل مسافده انشاسنه اعتنا ایدلکده در .
حالا مشتعل اولان و ولقانلردن قولومبیا ممالکنده کی (پوراچه) و ولقانلردن بیاض رنگده اول درجه ادخنه ظهور ایدر که بوندن اطراف و ولقانده حاصل اولان توز بالترکم ایکی اوچ قدم عمقنده بر کو کرد طبقه سی تشکیل ایلشدر . اورویا قابلیجه لرنده و بروسده و علی الخصوص (اسلانده) جزیره .
سنده میاه معدنیه ایچنده گاه خالص و گاه مولد الماء ایله مخلوط کو کرده تصادف اولنور . دکر صورلرنده دخی کو کرت وار ایسه ده خالص دکدر نباتات و حیوانانده دخی کو کرد وارد و طورپ و شلغام جنسندن اولان نباتانده سائرلرینه نسبتاً ویمور طهده زیاده جه در .

§

﴿ کوکرجین ﴾ — معروف بر قوشدر لحمی لذیذ و مقوی و بر

خانه یه مجاورتی اول خانه ده بولنانلرك فلج و حقای بارده او یوشقلق علتلرندن و طائفه جن شرنندن مصونیتنه سبیدر .

وقتیله بعض ممالک شرقیه اهالیسنک و باخصوص محاربه ده محصور اولان کسنه لرك کوکرجین واسطه سیله مخاربه ایتدکاری توارینخده کوریله یور بونلر یازدقلری غایت اینجه بر کاغدی قوشک ایاغنه باغلا یوب اولجه آله شدیدلش اولان محله قدر کوندرلر ایدی . کوکرجینه نامه برایکی او کرتماک ابتدا بر محمل مخصوصده بسیلیوب و آره لفته اوچوره رق اولحوالی بی او کردوب اندن صکره تدریجاً مطلوب اولان محله کو توریله لرك اورادن مکتوبله صالحیورلمکدن عبارتدر چونکه و حیوان ابتدا طوغدیغی و یا آله شدیغی یه عودت ایتکه مجبور اولور . اسکی زمانده اناطولی و مصردن سفره

کیدن بر آدم یولدن مملکتنه مکتوب کوندرمک مراد ایتدیکی حالده یانسه
 بر قاج معلم کو کرجین آلهرق ایتدیکی یردن مکتوب ایله اعاده ایدر ایدی .
 فقط یولده دانه آرامق غائله سیله وقت کچور مامسی ایچون اطاره لرندن اول
 قارنی طو یورر لر و صویه کیروب مکتوبی اصلاتماق ایچون ایاقترینی سرکه
 ایله ییقار لر ایدی . دیشیسی یورطه اوزرنده یتان ارکک کو کرجین
 واسطه سیله کوندریلان تحریراتک دها اسرع صورتده محلنه و اصل اولدیغی
 وساعتده اون میل مسافه قطع ایتدیکی و بر کونده در سعادت ایله اسکندریه
 بیننده مخبره ممکن ایدوکی عندالتجربه ثابت اولمش و کو کرجینک بو وجهله
 پوسته جیلغده استخدای ایکی بیک سنه دنبرو طانمشدر . روما جنرال لرندن
 (ماریوس) (۵۵۵۰ خ) تاریخنده یعنی میلادک قرق درت سنه مقدمنده
 (موتینا) نام محله محصور ایکن کو کرجین واسطه سیله دوستلرینه خبر
 کوندردی و قرون وسطاده بریه الشامه هجوم ایدن اهل صلیب و (۱۱۷۴ م
 و ۵۷۰) تاریخنده ملوک مصر یه دن نورالدین محمود و (۱۲۲۵ م و ۶۲۲ هـ)
 تاریخنده خلفای عباسیه دن احمد و (۱۵۷۳ م و ۹۸۱ هـ) تاریخنده هولانده
 محاربه سنده هارلم کو کرجین پوسته سی قوللانندی . بر مدت مصرده بر معلم
 کو کرجین بیک مجار التوننه قدر فروخت اولمش و اکثر ممالک مصر یه ده
 پوسته خانه کبی کو کرجین قله لری یاپیش و اورویانک بعض محللرنده یقین
 وقته قدر کو کرجین ایله مخبره اصولی دوام ایتشدر لکن تلغراف و واپور
 و شمندوفر کبی وسائط ظهور ایلدکن صکره لزومی قالماغله ترک اولندی .
 بعض منشآتده کوریلان (اطاره سوی سامیلری) و (علی جناح الاستعمال)
 سوزلرینک اول وقتدن قالمه تعبیرات ایدوکی خاطرلره کلکده در .

§

﴿ کول ﴾ — قطعات خسته ده موجود و مشهور اولان کولر

عدد	اسامی	منصبی
۱	سایما	بحر بالطغه
۲	لادوغا	کذا
۳	اونه غا	کذا

اورویا }

عدد	اسامی	منصبی
۴	پیپوس	بحر بالطغہ
۵	وز	کذا
۶	وتر	کذا
۷	مولار	کذا
۸	قوسطانس	رن نہرینہ
۹	زورنج	کذا
۱۰	لوسرن	کذا
۱۱	نوشائل	کذا
۱۲	جنورہ	رون نہرینہ
۱۳	ماژور	پو نہرینہ
۱۴	قوم	کذا
۱۵	ضارت	کذا
۱۶	بلاطون	طونہ نہرینہ
۱۷	اشقودرہ	وندیک کورفزینہ
۱۸	ارال	مجراسی یوق
۱۹	بالقاش	کذا
۲۰	بایقال	تیرہ لی نہرینہ
۲۱	تکری نور	
۲۲	خوخونور	
۲۳	توغ تنیغ	
۲۴	کویانغ	
۲۵	بحر میت	
۲۶	وان	
۲۷	رومیہ	
۲۸	ہامون	

اوروپا

آسیا

عدد	اسامی	منصبی
۲۹	چاد	کینه شمالی کورفزینہ
۳۰	ویقتوریانیازا	نیل نہرینک منبعیدر
۳۱	البرنیازا	
۳۲	تانقانیکا	نیاسانک غرب جنوبیسنده
۳۳	نیاسسا	موزامبق قطعہ سنده
۳۴	دمبعا	حبشستانده
۳۵	الدهایا	فاسده
۳۶	سالی	امید برونی جوارنده
۳۷	نوامی	بودخی
۳۸	شتازا	موزامبق جوارنده
۳۹	آینوب	بحر ایض جوارنده
۴۰	شط الشرقیه	جزایرده
۴۱	منیز	تونسده
۴۲	برکة الہارونیه	مصرده
۴۳	وینیک	بحر اودسونہ
۴۴	سوپریور وچورن	بحر محیط غربیہ
۴۵	هورن	بحر منجمد شمالی یہ
۴۶	پاتوس و تیقاقا	بحر محیط کبیرہ
۴۷	مارقاریو	بحر آنتیلہ

افریقا

شمال

جنوب

§

﴿ کومر ﴾ — یافت بن نوحک ایکنجی اوغلیدر سلت ویا سمیرن دخی دیرلر . تفرق اثناسنده منسوباتی بالاستصحاب بحر سیاہک شمال طرفنہ نقل کاروبار وکیت کیدہ نسلاری جانب غربہ دخی انتشار ایدرک آوروپانک جنوب غربیسنی طوتمشردر . غال طوتون و سلط طائفہ لرینک اصلی کومردر .

§

﴿ کوریت ﴾ — بصره کور فزنده بر شیخک در (۱۸۶۵م و ۱۲۸۲هـ)
تاریخنده امید برونه کیدن ایکی عثمانلی قوروتی تابعیت سلطنت سنییه بی
قبول ایتدکارینه علامت اولق اوزره اشبو شیخکده خلعت و سنجاق
کتورمش ایدی .

§

﴿ کورویه ﴾ — طبیعیوندن مشهور بر ذات اولوب اون طقوزنجی
عصرک ارسطوسی تسمیه ایدلمشدر (۱۷۶۹م و ۱۱۸۳هـ) ده مومبیلیارده
تولد و (۱۸۳۲م و ۱۲۳۸هـ) تاریخنده پارسده وفات ایدی . (۱۸۰۳م) ده
فرانسه آقادهیسنه داخل اولوب مؤخرأ درس ناظری و (۱۸۳۱م) ده
مجلس اعیان اعضاسی اولدی . مومی الیه حیواناتی او وقته قدر مضبوط
اولیان صنفله تقسیم ایدوب فن تشریحجده اعضای حیوانیه نک متسلسلاً
یکدیگره ارتباط و مناسبتنی کشف ایتش و وقتیه موجود اولوب ایوم اصل
و نسلی مفقود بولنان بر طاقم حیوانات و نباتاتک زماننده موجودیتنی فنا
میدان ثبوته چیقاردیغی کبی طبقات الارض ایچون دخی بریکی تملر قورمشدر .
خیلی مهم و متنوع تألیفاتی واردر .

§

﴿ کوهستان ﴾ — آسیاده مختلف ممالکه ویرلمش بر اسمدر اولا
کوهستان عجمده بر ایالتدر شمالاً خراسان شرقاً افغانستان جنوباً کرمان
وفارس غرباً عراق عجمله محدود اولوب التي یوز طول و ایکی یوز التمش
عرض کیلومتر و وسعتده اوچ یوز بیک نفوسی جامعدر کرسی ادارهسی شهرستاندر .
ثانیاً (کوهستان) بلوچستانده بر ایالتدر شمال شرقیده افغان شرقاً
وجنوباً مکران غرباً و شمال غربیده عجم ایله محدوددر مرکزی پوهرادر .
ثالثاً (کوهستان) هندستانده لاهور حکومتنده بر ایالت اولوب پنجابک
شمالنده و همالایه و ادیلرنده کائندر بوراسی برچوق کوچک پرنسدر
معرفتیه اداره اولنور .

§

﴿ کهانت ﴾ — ارواح بشریه نک ارواح مجرده یعنی (جن و
شیطان) ایله مناسباتنی و عالم کون و فسادک مستقبله عائد بعض وقوعاتنی

استنباطه مخصوص بر علمدر . روايته نظراً بو علم زمان جاهلیتده بین العرب
پك شایع اولوب حتی (شق) و (سطح) نامنده ایکی کاهن (خاتم النبیین)
افندمرك تشریفساز مهد نبوت اوله جقلرینی و اتباعنه و دین مبیننه اتباعک
شرف و فضائلنی اول وقت خبر ویرمشرایدی طائفه من بوره بعثت نبویه دن
صکره مغیباته اطلاع دن محروم اولمشردر حتی بعض روایاتده (لا کهانه
بعد النبوة) وارد اولمش و بوندن بشقه (من اتی کاهناً فصدقه بما یقول
فقد کفر بما انزل علی محمد) دخی بیورلمشدر .

امام رازینک (سرالمکتوم) نام کتابنه کوره کهانت ایکی قسم اولوب
بر قسمی بعض نفوسک خواصندن نشأت ایدر که بو قسم مکتسب دکلدن و قسم
دیگری عزایم و دعوت کوا کبه توغسل ایله حاصل اولور و بو دخی بعض
طرقه تقسیم اولنور .

§

﴿ کهکشان ﴾ - هیئت کلمه سنه نظر بیوریله .

§

﴿ کهلان ﴾ - یمنده بنوسبء اولادندن (مد جمع) (کنده) (ازد)
کبی یدی قبیله نک جدیدر . قبائل مذکوره سیل عمرمدن صکره شام و مدینه
طرفلرنده اسکان ایلدیلر . یمن ساحلنده ابو عریش قصبه سنک قرق ساعت
کیروسنده ایوم بنی کهلان دینور بر قبیله مسکوندر .

§

﴿ کیئف ﴾ - اوروپای روسییده دینپر اوزرنده کیئف ولایتک
کرسیء اداره سی اولوب سن پترسبورغک جنوبندن بیکی یوز الی
کیلومتروده کائن و قرق سکز بیکی نفوسی حاویدر ولادمیر طرفندن مؤسس
مکتب و قشله لری و بر چوق کلیسالی و اردر . کیئف شهری بشنجی
عصردن برو موجود و خیلی زمان حززلره تابع ایدی طقوزنجی عصرده
متصرفی اولان (روریک) طرفندن جنوبی روسیه یه مقر اتخاز اولنوب
(۱۰۳۷ م و ۴۲۹ هـ) ده ایباروسلاو نام بیوک دوقه زماننده بتون
روسیه نک مرکز حکومتی اولدی مؤخرأ بر چوق تخریباته اوغرایوب
لیتوانلر لهیلیر تاتارلر قریم خانلری طرفلرندن اشغال ونه ایست (۱۶۸۶ م

و ۱۰۹۸ هـ) تاریخنده روسیه ایمراتور لغنه الحاق اولندی . تکمیل
ایالتنده بر ملیون نفوس وارد دیرلر .
§

﴿ کیانیان ﴾ — (۴۸۸۵ خ) تاریخنده ماد حکومتی تاسیس ایدن
کیقباددن کیخسروه یعنی (۵۰۵۶ خ) تاریخنده قدر جالس تخت فارس
اولان ذواته ماد پادشاهی دیندیکی کبی کیخسرو ایله آندن صکره کلانلره
کیانیان اطلاق اولمشدر . پای تختلری خیلی زمان سستر شهری ایدی . مصر مدیا
بابل آتوریه لیدیا ارمنستان بخارا و بعض ترکستان هندستان روم ایلی
وماوراءالنهر و امثالی ولایاتی کیخسرو یوز یکر می به تقسیم و اخلافندن برنجی
دارا بعضیلرینی یکدیگریله برلشدره رک یکر می صدر ابلق تشکیل ایلشیدی .
§

﴿ کیخسرو ﴾ — ماد پادشاهی کیگوسک قزی یاخود همشیره سی
اوغلیدر فرنکلر (خامینش) دیرلر پدیری لیدیا قرالی ایدی کیگوسک
سر عسکری رستمک لیدیا لولره اعانت یوزندن متبوعنه اهانتی و ارمنستان
حکمداری (دیقران) ک معاونتی ایله (۵۰۳۴ خ) تاریخنده یعنی میلادک
بشیوز التمش سنه مقدمنده ماد تختنه جلوس ایلدی . سلطنتی یکر می طقوز
سنه امتداد ایدوب بومدت ظرفنده لیدیا حکومتی زیر وزبر و توران اوزرینه
یوریوب اوکی پدیری افراسیابی شمشیر قتل و اعدامه سپر ایتدکن صکره
حدود شرقیه سنی سند نهرینه و حدود غربیه و شمالیه سنی بحر حرز و سفیده
قدر توسیع و بالعموم ممالکنی یوز یکر می ایالتنه تقسیم و پوسته لر ترتیب و تمش
سنه دنبر و ممالک شرقیه ده منفی اولان یهودیلری عفو و بیت مقدسک انشاسنه
مساعده ایلدی و (۵۰۵۶ خ) تاریخنده بابلی بومدت محاصره و فراتدن
کلان صویک مجراسنی تحویل ایدرک ایچرویه کیروب حکمداری سفیه
(نابونید) ی مجلس نوشانوشده اخذ و قتل ایتدی و مؤخرأ تو میروس ایله
ایتدیکی مساجت محاربه سنده قتل و سر مقطوعی دشمنی طرفندی قان ایله
مملو بر طلوم ایچنه وضع اولنوب (اشته قانه قان) دیو تحقیر ایلدی
بوکا سیروز دخی دیرلر قبری ایرانده اصطخر شهری جوارنده بر خرابه
تر به دروننده اولوب قپوسی اوزرنده خط میخی ایله (آخیمس قبیله سندن

خسرو شاهم) مالی محرر اولدیغی مرویدر • مشارالیه بابلی ضبط ایلد کدن
صکره (ماد) و (لیدیا) و (نینوا) حکومتلری نامنی اورتهدن قالدیروب
جمله سنه بردن (فرس) حکومتی یاخود (کیانیان) سلطنتی نامنی
ویرمشدر •

§

﴿ کیخسرو ﴾ ثانی غیاث الدین — ملوک سلاجقه دن اولوب
علاء الدین بن کیقبادک اوغلیدر (۱۲۳۸ م و ۶۳۶ هـ) تاریخنده پدرینه خلف
اولدقه کنجلاک سیبیله نیک و بدی تمیزه وقتی اولدیغندن حال و شاننی مجهول
بر حریفه قاپیلهرق بوندن الدیغی درس نفاقله امرا و اعیانندن برچوق کسه لریک
قانه کیرمشیدی صکره اهالی حقیقت حالی اکلامغله بالاتفاق منافق مرقومی
طوتوب لباس خباثت التباس حیاتی چاق و تمزیک و لاشه سنی بر تیمور قفس
ایچنده دیواره تعلیق ایلد کیری حالده غرابدن اولهرق بر کون قفس یره
دوشوب التندن کچن بر بیچاره نیک مرع روحنی اوچورمش و هر کس لاشی
عدایتد کیری لاشه صاحبنک اولد کدن صکره دخی بویله بر خباثت ایقاع ایلدیکنه
شامش قالمشدر • کیخسرو اون سکز سنه پادشاهلق ایتدی • وزماننده
اماسیه و توقاد طرفلرنده (بابا اسحق) نامنده بر حریف چیقوب پیغمبرلک
دعواسنه قالدیغندن حرباً طوتیلوب اعدام اولندی •

§

﴿ کیره سون ﴾ — (سه رازونت) کله سنه نظر بیور یله •

§

﴿ کیشنوی ﴾ — آورو پای روسیده بر شهردر بسارایبانک
کرسی اداره سی اولوب بندرک شمال غریبسنندن اللی اوچ کیلومتروده واقع
وقرق بش بیک نفوسی جامعدر • پموق فابریقه لری و بیوک تجارتی واردر •

§

﴿ کیقباد ﴾ — مدیا حکومتنک بانی ثانیدر ژوسس و اشه من
دخی دیرلر فی الاصل رؤسای قبائلدن ایکن (۴۸۸۵ خ) ده یعنی میلادک
یدیوز طقوز سنه مقدمنده مظهر نظر خشنودیسی اولدیغی اهالینک معاونت

و اتفاقیه اعلان استقلال و مجدداً یابدیردیغی همدمان شهر جسمینی پای تخت
اتخاذ ایله وضع ایتدیکی قانون سایه سنده اهلینک بر قات دها حسن نظر
و توجهاتنی جلب و استحصال ایلدی . قانون مذکورک خلاصه سی (قانون)
کله سنده محرر در . (همدمان) کله سنده دخی نظر بیوریله .

§

﴿ کیگوس ﴾ — ماد دولتی حکمدار لر نندر (۴۹۹۹ خ)

تاریخنده یعنی میلادک بشیوز طقسان بش سنه مقدمنده جلوس ایدوب
اوتوز بش سنه کامران ملک و سلطنت اولدیغی حالده بنیره سی کینسرو
ایله متفقاً علیه قیام ایدن ارمنستان حکمداری دیقران طرفندن حرباً اخذ
و اعدام ایلدی یاخود سرعسکری رستمک اهانیتله طوتیلوب کینسروک
حبسخانه سنده بلا ولد وفات ایلدی انجق اشبو خلع و حبس ماده سی
مشتبیه فیه بر مسئله در . مومی الیه فرنکر (آسینپاچ) نامی ویررلر .

§

﴿ کیلان ﴾ — دیلم دخی دینور عجمستانده و بحر حزرک سواحل

اوزرنده بر ایالتدر شمال غربیده شروان شرقیده مازندران ایله تحدید اولنور
ایکیوز یتش طول و سکسان کیلومتر و عرضی و ایکی یوز الی بیگ نفوسی
حاوی اولوب کرسی اداره سی رشت شهر یدر هواسی غایت صیجاق
و اراضی منبتدر .

بوراسنی (۱۷۲۳ م و ۱۲۷۶ ه) ده روسیه آلوب برسنه صکره دولت
علیه ترک ایلدیکی حالده (۱۷۲۷ م) تاریخنده باب عالینک مساعده سی
اوزرینه ینه عجمله اعاده اولندی (آل بویه) کیلانن نشأت ایتشدر .
مسقط قطعه سنده دخی بونامده بر قصبه اولوب عربلر (جیلان) دیمکده درلر .
(کیلان) پرشته سنجاغنده دخی بر قضا مرکز یدر .

§

﴿ کیلوساق ﴾ — اهل کیمیا و حکمتندر (۱۷۷۸ م و ۱۱۹۲ ه)

ده ویانه علیاده (سن لئونار) ده تولد و (۱۸۵۰ م و ۱۲۶۷ ه) تاریخنده
وفات ایلدی هواجه تدقیقات حکمیه سی اجرا ضمننده یدی بیگ مترو
قدر یوقاری یه چیقمش و (۱۸۱۳ م) ده تصادفاً قورطووا طرفندن کشف

اولنان ایوت اوزرینه ملاحظات عمیقه اجرا و بوکا دائر مطالعاتنی برتالیف
مخصوصنده بیان ایشدر . بونلردن بشقه بعض اجزای کیمیویه وغازلر
وبارومترولر حقنده دخی کشفیات و تحقیقات مکمله اجرا سیله علوم و فنونه
کرکی کبی خدمت ایلدیکی توار یخده کورلدی .

§

﴿ کیلی ﴾ - طونه نهرینک صول کناری اوزرنده و بغداد ایالتی
داخلنده برشهردر بندرک جنوبندن یوزاوتوز کیلومتر و مسافه ده اولوب
التی بیک نفوسی جامعدر . بوراسی وقتیه دولت علیه ممالکنندن و صکره
روسینهک بسار اییا قطعده سی ملحقانندن ایکن (۱۸۵۶ م و ۱۲۷۳ هـ) ده
منعقد پارس معاهده سی موجبجه بغدادنه ویرلدی .

§

﴿ کیمیا ﴾ - بر علمدرکه واسطه سیله اجسام بسیطه نک خواص
و کیفیاتی تحصیل و کره ارضده موجود اجسام مرکبه نک اجزای
فردیه لری تفریق و جمع اولنه رقی بر جسم آخر احداث یعنی هر بر جسم حل
و ترکیب اولنه بیلور . علم طب و فن معادن و بویاجیلق و زراعت کبی علوم
و صنایعک اکثر قواعدی علم کیمیان اخذ ایدلمش اولدیغندن بو علم کیمیای
نظری و کیمیای عملی نامر یله ایکی یه تفریق اولمشدر . کیمیای نظری نک
اجسام غیر عضویه ایله بونلرک ترکیباتندن بحث ایدن قسمنه (کیمیای معدنی)
واجسام عضویه یعنی حیوانات و نباتاتندن بحث ایدن قسمنده (کیمیای
عضوی) دنیلور که بوده (کیمیای طب) (کیمیای صنایع) (کیمیای
زراعت) نامر یله یاد اولنان قسملره آریلور . کیمیا اون التنجی عصر
میلادیده علوم مدونه صره سنه کچدیکنندن علوم جدیده دن معدوددر
ملل قدیمه دن مصر لیلر ده کیمیا اولدجه شهرت بولدیغی اهالی مذکور ه نک
نشادر روحی و سوده و جام و سرکه و انواع سموم و صابون استحصالنی
بیلدکلی تاریخ دلالتیه ثابت اولسندن اکلاشیلور چینلور لکده بوفنده
معلوماتلری اولدیغی قدیمدن برو کهرچله پورسلن باروت زرنیخ و مواد
ملونه سائر ه بی استحصالده کی مهارت لرنندن استدلال اولنور روملر ایسه
اجسامک یالکز خواص کیمیویه سیله اوغرا شوب تطبیقات و تجربه جهت لینه

کیتامشردر . اون برنجی عصرده عربلر کیمیای عملی بی توسیع ایتدیلم
ومحارباب صلیبیه مناسبتیه فرنکلردخی عربلردن اقتباس ایلدیلم اون بشنجی
عصرده (پاراسلس) نامنده ارباب فندن بری ایلک دفعه اولهرق کیمیایه
دائر عمومی درس ویردی و (۱۷۱۸ و ۱۱۳۱ هـ) تاریخنده اجسامک
امتزاج کیمیویلرینی مبین برجدول ترتیب اولنوب مرکباته ویریله جک اسملر
بشقه جه قاعده التنه آکندی .

کلهلم قدمای حکمای اسلامیه نک جواهر معدنیه دن خواص اصلیه بی سلب
ویرلرینه خاصه جدیده جلب ایتک ممکنیدرد کلیدر دیو (کیمیا) نامیله میدانه
قویدقلمری دعوایه . شیخ الرئیس ابن سینا و شیخ تقی الدین احمد بن تیمه
ویعقوب کندی کبی برطاقم ذوات اولبابده رساله لر تألیفیله بطلانی ادعاسنده
ثبات وامام فخرالدین رازی و شیخ نجم الدین بن ابی در بغدادی و ابوبکر
محمد بن زکریای رازی و سائرلری ایسه انلری ردا کتابلر چیقاروب ممکن
مرتبه امکانی اثبات ایلدیلم . ابن ماجه اندلسی لقبیله معروف ابوبکر بن
صائغ نام ذاتک شیخی ابی نصر فارابیدن حکایه بعض تألیفاتنده اولان نقلنده
کوره حکمای متقدمیندن مشهور ارسطو صناعت کیمیانک فقط لهم
واسطه سیله امکانی متعسر اولمق شرطیله یازمش وحتی بوبابده برچوق رد
وقبولدن صکره یاپدیغی برکتابده (فلزات) ومعدنیات نوعده متحددر
بینلرنده کوریلان اختلافات ماهیاتده اولیوب اعراضده واوده بعضاً
اعراض ذاتیه وبعضاً دخی اعراض عرضیه ده در . ونوعی متفق وعرضی
مختلف بولنان هر ایکی شیئک یکدیگره انتقالی ممکندر شوقدرکه اگر
عرض ذاتی اولورسه انتقالده صعوبت ومفارق ایسه سهولت اولور
دیمشدر .

اوروپاده برقاچ قرال دخی معادن سائرهبی التونه تحویل ایتکه هوس ایدوب
حتی المانیا ایمپراطوری اوچنجی فردریق کویا حصوله کتوردیکی التوندن
سکه ضرب ایتدیرمش وبوفن ایله مشغول اولنلره اصلزاده لک عنوانی
ویرمش ایدی لکن (۱۵۰۰ م و ۹۰۶ هـ) تاریخنده ورتنبروغ دوقه سی
فریدریق بومثلاو شیرله متعقد اولمادیغندن کیمیا کرلردن برینه تیموردن بردار

اغا جنى التونه قلب ائلسنى تكليف ايدوب يابه مديغى جهته صلب ايتدىكى مرويدر .

كيميا معجزه حضرت موسى اولق اوزره دخى روايت اولنور وقارونك غنا و ثروت مشهوره سى كيميائى مشار اليه دن تحصيلنه حل ايديلور .
كيميائى بروقت قوم هود جباره سى دخى او كرنوب حتى التون وكوشدن اولق اوزره ارم ذات العماد دنيلان محلى تاسيس ايتمش ايديلر كه كيفيتى كتب تفاسير و توارىخده مسطور و مقيددر .

بو عمله وصول ايله اشتهار ايدنلردن برى دخى بشنجى عصر هجرى رجا لندن قصيده لامية العجم صاحبي مؤيدالدين طغرائى در .

امام شافعى حضرتلى هر كيمسه كه اكسير ايله طالب مال اولور البته مفلس و پریشان اولور بيوردى .

كجوه الكيمياء ليس ترى

من ناله و الانام فى طلبه

§

﴿ كينه ﴾ — افريقانك سواحل غربيه سنده ايكي ولايتدر . برنجيسى انكلتره جايه سنده بولنان كينه شماليدر كه ساحلاً سيرالئوندى (لوز) برونه قدر ممتد اولوب شمالاً سودان و سنغاپيا و شرقاً (ونقاره) جنوباً (قونغو) اراضيسيله تحديد اولنور . (امة الدهوميه) (قلابار) (ساحل العاج) يعنى فيل ديشى ساحلى (ساحل الذهب) و امريقا جايه سنده اولان بيريا جمهوريت و آشانتي حكومتى و مشهور (قواره) نهري بو اراضيده در . ايكنجيسى كينه شمالينك جنوبنده بولنان كينه جنوبى كه ساحلاً مذكور (لوز) برونندن (تعزو) برونى شرقاً قزنج و جنوباً (موقويمانامه) قبيله لرى يا خود حوتانو ممالكى ايله تحديد ايديلور . (انقوله) و (نانو) قبيله لرى و (بنكلا) لر دخى بو قسمده واقعدر . اشبو ايكنجى كينه يه قونغو دخى ديرلز . پورتكيز و اسپانيولر (۱۴۴۶ دن ۱۴۸۴ م) تاريخنه قدر كينه سواحلنى آز چوق كشف ايتمش ايدى .
بحر اوقيانوسده آستراليانك شمالنده وايكى بيك كيلومتر و اتساعنده احوال

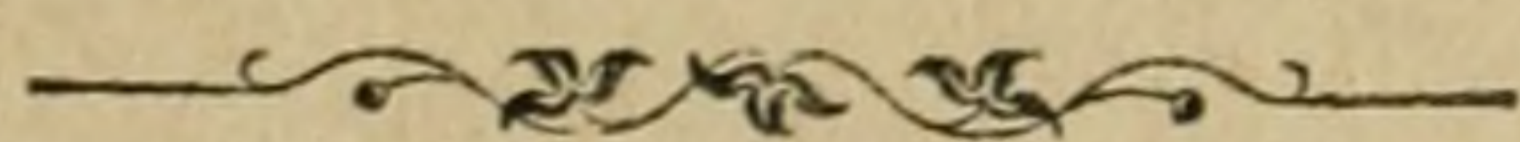
داخلیه سی مجهول بر اطه یه دخی (کینه جدید) نامی و یرلمشدر • (لیریا)
کله سنه مراجعت بیور یله •

§

﴿ کیوتن ﴾ — قتل نفوسه مخصوص بر نوایجاد آلتک موجودیدر که
(۱۸۱۴ م و ۲۲۳۰ هـ) تاریخنده کندوسی دخی کندی قلیجیله کندی
بوینی اورمق قبیلندن اوله رق یامش اولدیغی اشبو آلت قاتله ایله اعدام
اولمشدر • مذکور آلت صاحبی نامنه نسبتله یاد ایدیلور •

§

﴿ کیومرث ﴾ — (۲۴۱۵ خ) ده یعنی میلادک اوچبیک یوز یتیش
طقوز سنه مقدمنده اولاد عیلامدن وار فخششد بن سامک دردنجی بطن
اولادلرندن پیشدادیان طبقه سنی تأسیس ایدن ذاتدر • لقبی گلشاه ایدی •
بعض ایرانیلرک اعتقادنجه آدم اول یاخود ولد آدمدر • اوتوز سنه
سلطنتدن صکره حکومتی اوغلی هوشنکه ترک ایلدی و اسطخر و دماوند
و بلخ شهرلرینی یاپدیردی • ابتدای حالنده عبادتله اشتغال ایتدیکی توارینخده
مقیددر •

(ك) حرفنده اولان ممالك دولت عليه

در ولايت	در لوا	در قضا	اسم و اعتباری
طر بزون	جانیک		ناحیه کابی
دیار بکر	ملاطیه		قضا کاخته
وان	وان		ناحیه کار کار
بغداد	بغداد		قضا کاظمیه
سیواس	سیواس		ناحیه کافیرلی
سیواس	سیواس		ناحیه کاویالو
معموره العزیز	معموره العزیز		قضا کبان
قره سی	قره سی		ناحیه کبسوط
بغداد	بغداد		ناحیه کیسه
حلب	زور	رقه	ناحیه کتکانلو
خداوند کار	بروسه		ناحیه کته
قسطنیونی	بولی	ویرانشهر	ناحیه کچنوس
قونیه	اسپارته		ناحیه کچی بورلی
سیواس	اماسیه		ناحیه کدغره
سیواس	سیواس		ناحیه کدکچق
خداوند کار	کرتاهیه		قضا کدوس
ایدین	منتشا		ناحیه کرانس
بغداد	بغداد		مرکز لواء کربلا
جزایر بحر سفید	ردوس		قضا کرپه
طر بزون	کمشخانه		ناحیه کرتین
ارضروم	ارزنجان	کاخ	ناحیه کرجانس
بغداد	بغداد		ناحیه کرخ جهتی
موصل	موصل		ناحیه کردی
قسطنیونی	بولی		قضا کرده
قسطنیونی	سینوب		ناحیه کرزه
موصل	کرکوک		مرکز لواء کرکوک
سوریه	حوران		ناحیه کرک
دیار بکر	ملاطیه	بهسی	ناحیه کرکر
موصل	موصل		ناحیه کرکری
خداوند کار	بروسه		قضا کرماستی
قونیه	تکه		ناحیه کرمی
ایدین	منتشا		ناحیه کرمه

در ولایت	در لوا	در قضا	اسم و اعتباری	
سیواس	سیواس		قضا	کرون
طر بزون	طر بزون		قضا	کره سون
قسطهونی	قسطهونی		ناحیه	کره نحاس
قسطهونی	قسطهونی		ناحیه	کره جدید
یایه	یایه		قضا	کره بنه
خداوند کار	کوتاهیه		ناحیه	کره کی
اطنه	ایج ایل		ناحیه	کرینه
جبل لبنان	جبل		قضا	کسروان
یمن	حدیده		ناحیه	کسروان
مناستر	گوریجه		قضا	کسریه
سلانیک	سلانیک		قضا	کسندره
سلانیک	سلانیک		ناحیه	کسندره
انقره	قیهر شهری		قضا	کسکین
طر بزون	طر بزون		ناحیه	کشاب
ادرند	کلیبولی		قضا	کشان
سیواس	سیواس		ناحیه	کشان
طر بزون	جانیک		ناحیه	کش دره
اطنه	ایج ایل		عشیرت	کشلو
بتلیس	موش		ناحیه	کصور
سوریه	حما		ناحیه	کفر طان
بغداد	کر بلا		ناحیه	کفل
شهر امانتی	شهر امانتی		قضا	ککپوزه
حلب	مرعش		قضا	ککسون
طرابلس غرب	جبل غریبه		ناحیه	ککله
موصل	کر کوک		ناحیه	کل
موصل	موصل		ناحیه	کلالون
سیواس	اماسیه		ناحیه	کلدیکلان
موصل	سلیمانیه		قضا	کل عنبر
ارضروم	بایبورد		قضا	کلکیت
ایدین	ناحیه		ناحیه	کلبه
سلانیک	سلانیک	کسندره	ناحیه	کلرید
سیواس	سیواس		ناحیه	کلغاد
اطنه	ایج ایل		قضا	کلنار
حلب	زور		ناحیه	کلناغاج
سیواس	اماسیه		ناحیه	کلنکراس
موصل	موصل		ناحیه	کله موسی

در ولایت	در لوا	در قضا	اسم و اعتباری	
ادرنه	کلیبولی		مرکز لواء	کلیبولی
حلب	حلب		قضا	کلیس
ارضروم	ارزبجان		قضا	کاخ
قونیه	بور دور		ناحیه	کمر
قره سی	قره سی		قضا	کمر ادرمید
قره سی	قره سی		ناحیه	کمر چاک
طر بزون	کمشخانه		مرکز لواء	کمشخانه
خداوند کار	بروسه		قضا	کلیک
بتلیس	کسج		مرکز لواء	کنج
شهر امانتی	ازمید		ناحیه	کنجلو
قسطنونی	کنغری		مرکز لواء	کنغری
کرید	قندیه		قضا	کنوریو
قونیه	تکه		عشیرت	کنیر
حکاری	کوار		مرکز لواء	کوار
وان	وان		قضا	کواش
سیواس	اماسیه		قضا	کوپری
سلانیک	سلانیک		قضا	کوپریلی
خداوند کار	کوتاهیه		مرکز لواء	کوتاهیه
انقره	انقره	ایاش	ناحیه	کودل
حکاری	کوار	شمینان	ناحیه	کور
قسطنونی	قسطنونی		ناحیه	کورتش
ایدین	صاروخان		قضا	کوردوس
ایدین	صاروخان		ناحیه	کوردک
خداوند کار	بروسه		ناحیه	کورله
جبل لبنان	جبل		قضا	کوره
ایدین	صاروخان		ناحیه	کوره (سرکه)
طر بزون	طر بزون		قضا	کوره له
مناستر	کور یجه		مرکز لواء	کور یجه
اطنه	ایج ابل		ناحیه	کوردجی
اطنه	اطنه		عشیرت	کور جیلو
بتلیس	سعد		ناحیه	گوردیلان
بغداد	بصره		ناحیه	گوردلان
طر بزون	کمشخانه		ناحیه	گورطون
خداوند کار	کوتاهیه		ناحیه	کوز (آمد)
دیاز بکر	ملاطیه		ناحیه	کوزر
انقره	قیصریه		ناحیه	کوستره

اسم و اعتباری	در قضا	در لوا	در ولایت
کوشک	ناحیه	ایدین	ایدین
کوک اویک	ناحیه	ایدین	ایدین
کوکب	ناحیه	زور	حلب
کوکبان	قضا	صنعا	یمن
کوک تپه	ناحیه	کرکوک	موصل
کوکجه طاغ	ناحیه	بروسه	خداوندکار
کوکجه صو	ناحیه	بولی	قسطنطونی
کوکجه لو	ناحیه	اطنه	اطنه
کوکجه اغاج	ناحیه	قسطنطونی	قسطنطونی
کوک طاشلو	ناحیه	مرعش	حلب
کوک جنتک	ناحیه	مرعش	حلب
کوکسون	ناحیه	مرعش	حلب
کول پزاری	ناحیه	بولی	قسطنطونی
کول پزاری	ناحیه	بروسه	خداوندکار
کول باشی	ناحیه	سلانیک	سلانیک
کول حصار	ناحیه	بور دور	قونیه
کول صاری	ناحیه	قسطنطونی	قسطنطونی
کول طاطای	ناحیه	قسطنطونی	قسطنطونی
کولک	ناحیه	اطنه	اطنه
کومش	ناحیه	کوتاهیه	خداوندکار
کومش آباد	ناحیه	بولی	قسطنطونی
کومش	ناحیه	اماسیه	سیواس
کونان	ناحیه	جوله مرک	حکاری
کونان	ناحیه	قره سی	قره سی
کونای	ناحیه	ایدین	ایدین
کون یوزی	ناحیه	انقره	انقره
کونی	ناحیه	کنغری	قسطنطونی
کونیه	ناحیه	لازستان	طربزون
کونیک	ناحیه	ارضروم	ارضروم
کوه زید	ناحیه	کمشخانه	طربزون
کویان	ناحیه	ماردین	دیاربکر
کوی سنجاق	قضا	کرکوک	موصل
کویجکز	قضا	منتشا	ایدین
کویت	ناحیه	بصره	بغداد
کوینگلر	ناحیه	دیاربکر	دیاربکر
کونیک	ناحیه	بولی	قسطنطونی

در ولایت	در لوا	در قضا	اسم و اعتباری	
قسطمونی	قسطمونی		ناحیه	کویلی اوزی
سوریه	لازقیه		ناحیه	کپف
بغداد	بغداد		ناحیه	کهریز
قسطمونی	قسطمونی		ناحیه	کیدروس
قسطمونی	سینوب		ناحیه	کیره کوز
سیواس	سیواس		ناحیه	کیرون
کرید	حایه		قضا	کیسامو
ارضروم	ارضروم		قضا	کیخی
موصل	موصل		ناحیه	کیکلان
خداوندکار	قره حصار		ناحیه	کیکار
دیاربکر	دیاربکر		ناحیه	کیکی
قوصوه	پرشته		قضا	کیلان
انقره	انقره		ناحیه	کیل
قسطمونی	سینوب		ناحیه	کینولی
شهر امانتی	ازمید		قضا	کیوه

حرف ل

﴿ لا اوجو ﴾ — چین فیلسوفلر ننددر • خونقچو دن براز اول
یعنی (۴۹۸۹ خ) تاریخنده و میلادک الی یوز بش سنه مقدمنده یشار
و اعتقادده باشلیجه تناسخی تعلیم ایدر ایدی و چینلیلرک کتب مقدسه سندن
معدود اولق اوزره بر کتابی اولوب اسمی (تاوتیکینگ) ایدی که معناسی
عقل اول دیمکدر • الیوم چینده یوز ملیون نفوس بونک مذهبنه تابعدرلر •

§

﴿ لابرنت ﴾ — متقدمین نزدنده نامتناهی فروع ایله تحت الارض
واقع اولان برطاقم مغاره لره و مصنوع مخزنلره اهرام دینلدیکی حالده مؤخرأ
بونلره تقلیداً یاپیلان ابنیه یه دخی بو اسم اعطما اولتمشیدی • زمان قدیمده
بش اهرام موجود ایدی برنجیسی مریس نام بحیره ده واقع (مندس)
اهرامیدر که انشاسی بو نامده بر مصر پر سنه حمل و اسناد اولنور • بو اهرام
اخیراً موسیو (ژومارد) ایله (برتو) طرفندن بولنه رق (له ترون) و (له سیوس)
نام ذاتلر معرفتیه وصف و تعریف اولتمشدر • ایکنجیسی اون ایکیلرک
اهرامیدر که (۴۹۲۹ خ) تاریخنده یعنی الی یوز التمش بش سنه مقدمنده
مصرده مشترکاً اجرای حکومت ایدن اون ایکی ذوات طرفندن انشا
ایدلمشدر • اوچنجیسی کرید اهرامیدر که طاش معدنلرنده تحصن یا خود
حکمدار خانداننه مدفن اولق ایچون یاپلمشیدی • دردنجیسی لمنی
اهرامیدر که قابیرلره دین و آیین اجرا ایتک ایچون مخفی برالتجاگاه ایدی •

بشنجیسی ایتالیا بولنان قله زیوم اهرامیدر که انشاسی (پروزه نه) به جل
واسناد اولنوب اتروسک سردابلرندن بری اولدیغی ظن ایدیلور . بیان اولنان
اهرام یاخود لابرتلردن یالکز کرید لابرتنک بعض احوالنه وقوف حاصل
اوله بیلشدر . بو لابرت قندیه جوارنده واقع طاغک التنده اولوب
اشاغیسنده کی قپوسندن یعنی بردلیکن کیریلور و براز کتد کدنصرکه ایلور
ویمین یساره طوغرو برقاچر یوز ارشون غیر منتظم یوللر آیریلور و بو یوللر
بعضاً یکدیگرینه دخی واصل اولور و کیرن آدم بر نشانه رجعت اولدجه
کوح عودت ایده بیلور و درونی غایت مظلم اولدیغندن نهایتسز یراسه
قوشلری بولنور ایمش . بونی قرن حاضرده اوروپا سیاحلرندن برینک بولوب
درونی طولاشدیغی و شمعی آغزی قپانوب یری غیب اولدیغی بعض
تواریخده کورلمشدر .

§

﴿ لاتور ﴾ — اهل حکمتدندر . (۱۷۷۷ م و ۱۱۹۱ ه) ده پارسده
تولد و (۱۸۵۹ م و ۱۲۷۶ ه) ده وفات ایلدی . ناپولیون طرفندن
شورای دولت اعضالغنه آلدیغی حالده توغل علوم ایچون استعفا
ایلدیکندن (۱۸۵۱ م) ده دار الفنونه قبول اولندی . جراثقال و کیمیا
وسائرده برچوق اختراعاتی واردر . آرشمید ویده سنی طوپ طولبه سنی
صوبی رفعدده پیستونه محتاج اولمیان بخارلی ما کینه یی بو ایجاد ایلدی
و بر صوتی حاصل ایدن هوانک اهتر ازینی اولچمکه و قوشلرک کیفیت
طیرانی ا کلامغه مخصوص اولق اوزره ما کینه لر یاپدی . بونلرک ایچنده
صدای بشرینک حصولنه دائر تحریاتی پک زیاده تقدیر اولمشدر .

§

﴿ لاتین ﴾ — قدیم لاسیوم اهل یسیدر مؤخرأ بونام قرون وسطاده
با خصوص اهل صلیب محار به سنده شرق ایمپراطورلغنه قارشو اولوقت
روما غرب ایمپراطورلغی اقسامندن معدود اولان آوروپا مالکی اهل یسنه
تعمیم اولندی .

(لاسیوم) — قدیم ایتالیا بولنده بحرک جهت سفلا سنده برقطعه یاخود
ایالتدر . اشبو ناحیه اولاشمالده قدیم لاسیوم و یا خصوصی لاسیوم

ثانياً جنوباً یکی لاسیوم نامریله یکی قطعیه منقسم اولوب یکی لاسیوم مقدا
اصل لاسیومدن معدود دکل ایکن رومالیرک تصرفنه انتقالندن صکره بونامی
الدی . قطعۀ مذکورہنک رومالیر اطاعتنه دخولی بانئ روما (رومولوس)
زمانندن بدأ ایدر . (رومولوس) کله سنه دخی مراجعت بیوریلہ .

§

﴿ لاجین ﴾ — مصر حکمداری ملک المنصور حسام الدینک

لقبدر مومی الیه اصلنده المانی براسیر اولوب سلطان قلاوون طرفندن
اسلامه کتورلمشدر . شام والیسی تعیین اولندقدہ عصیان و سلطان عنوانی
اعلان ایلدیسده قلاوونک خلی اولان خلیل الاشرف طوتدیروب
(۱۲۹۰ م و ۶۸۹ هـ) ده قتلہ محکوم علیه ایتشیدی اثنای صلبده
ایپی قیرلدیغندن مشار الیه طرفندن عفو ایلدی لکن لاجین (عاقبت کرک
زاده کرک شود) مضمونہ ماصدق اولقدن فراغت ایتیوب هممان او کیجه
باعث حیاتی اولان خلیل الاشرفی قتل ایدوب روبراه فرار ونهایت اریکه
نشین حکومت اولان سلطان محمد ناصرک صغرسنندن بالاستفاده آشکار اولدی
و در عقب صبی مشار الیهک وصیسی اولان (کت بوغابی) طرد ایلہ
(۱۲۹۶ م) ده یرینه کچدیسده او چ سنه دن عبارت اولان مدت اداره سنده
طادینی قاچردیغندن امرای دولت عزل و قتل ایلدیله .

§

﴿ لازند ﴾ — لارنده قصبه سنک اسم صحیحیدر .

§

﴿ لاریسا ﴾ — الیوم یکیشهردر تسالیاده سالامری نهری اوزرنده

واقع اولوب پلازیتلر طرفندن تأسیس اولنمشدر . قدیم الایامده آشیل
قرالغنک مقر اداره سی ایدی و (۵۴۰۲ خ) تاریخننده یعنی میلادک یوز
طقسان ایکی سنه مقدمنده انتی یوخوسک قبضه تسخیرینه دوشمشیدی . الان
لاریسا معمور برشهر اولوب یکر می سکزیبک نفوسی جامعدر .

§

﴿ لازار ﴾ — حضرت مریمک قرنداشیدر قدس شریف

قربنده ساکن ایدی تبدیل مذهبندن یعنی دین عیسایی قبولدن براز صکره

وفات ایلدیکی حالده درت کون صکره معجزه اوله رق حضرت عیسی علیه السلام طرفندن احیا ایلشدیر . اورتودوقسلرجه هر سنه پاسقا لیه دن اون اوچ کون اول یورطیسی طوتیلور .

§

﴿ لاقیه ﴾ یاخود (لا اودیسا) — طرابلس شام سنجاغی داخلنده برشهردر طرابلسک شمالندن یوز اوتوز اوچ کیلو متر وده یدی بیک نفوسی و مساجدن بشقه اون بر جامع اوچ مکتب یدی کلیسا الی جامی حاوی ولطیف بر موقع اوزرینه مبنی اولوب وقتیله سوریه نیک کوزل لیمانی ایدی جوارنده غایت نفیس توتون و پموق حصوله کلور و اعلا صابون یاپیلور بوراسنی سلفکیانندن (سلو کوس نیقاتور) والدهسی لا اودیس نامنه اوله رق تاسیس ایلش ایدی . رومالیر زماننده فوق النهایه معهور بولنور ایدیسده قرون وسطاده تاتارلر طرفندن تخریب اولندیغی کبی (۱۷۹۶ م و ۱۸۲۲ م و ۱۲۳۸ هـ) تاریخنده وقوعبولان حرکت ارضدن دخی خیلجه یرلری خراب اولدی . لاقیه چاموری اوزلی وقوتلی معناسنده .

لاقیه یاخود (لادقیه) — آیدینده دکزلی قضا سنک دخی نام دیگر یدر اشبو قضا داخلنده سرای کوی نامیله معروف قریه یه دخی بعضا ازیننه لاقیه دیندیکی کبی ایدین ولایتنده بولادان قصبه سنده چهار شنبه لادقیه تعبیر ایدرلر .

§

﴿ لارثیت ﴾ — (بتولومه) کله سنه نظر بیور یله .

§

﴿ لاغر انثر ﴾ — ریاضیونند در (۱۷۳۹ م و ۱۱۵۲ هـ) ده تورین ده تولدو (۱۸۱۳ م و ۱۲۲۹ هـ) تاریخنده پارس ده وفات ایلدی کمال ذکاسنه دلیل اولمق اوزره اون سکزیاشنده ایکن (اولر) نام اهل هنره اون سنه حلنه چالشدیغی بر مسئله نیک جوابنی کوندرمش و اون طقوز یاشنده تورین طوپچی مکتبنه ریاضیات معلمی اولشدیر . پارسه ورودنده فنون

آقادمیسی طرفندن بش دفعه ریاضیات مکافات قزانندی و (۱۷۶۶ م) ده فنون آقادمیسنده ریاست ایتک ایچون بیوک فردریق طرفندن برلینه دعوت اولنمی اوزرینه اجابت ایدرک کیدوب یکریمی سنه اوراده قالدی و فردریق وفاتی اوزرینه پروسیایی ترک ایله فرانسه یه کلوب اون التنجی لوئی طرفندن مهم مأموریتلرده استخدام اولندی و ناپولیون زماننده دخی برچوق منصب ورتب عالییه نائل و سناتویه داخل اوله رق هر زمان مشارالیه دن تعظیبات فائقه کوردی . لاغر انتر مسائل ریاضیه حلنده کمال اقتداری جهتیه شهرتی اوج اعلایه ایصال و هندسه جهه ک مهم قواعدی کشف و ا کمال ایشدر و تألیفاتی پک چوق اولوب جمله سی بحق مظهر قبولدر .

§

﴿ لاقدیو ﴾ — هندستان غربینک جانب غربیسنده یعنی عمان دکزنده یکدیگرینه متجاور برچوق اطه لر هیئت مجموعه سنه و یریلان نامدر اشبو اطه لرک اون طقوزی مسکون قصوری غیر مسکون اولوب اهالیسی کاملاً هندی و عربلردن مرکب اولمق و برحا کک زیر اداره سنده بولمق اوزره اسلام و اهل سنتدرلر . اداره لرنده مستقل ایسه لرده دفع تسلط ایچون انکایرلره بر مقدار اچه ویررلر جزایر مذ کوره بعضاً مالابار اطه لری نامیله دخی یاد اولنور فقط بوندن مراد مالاباره منسوب دیمکدر زیرا مالابار بشقه در .

§

﴿ لاقونیا ﴾ — یلوپونیزده قدیم یونانستانک بر قطعه سیدر دکز و آرقادی و مسینی بیننده بولنور و قتیله کرسیسی (اسپارت) شهری اولمق اوزره درت اداره یه تقسیم اولنور ایدی یکی یونان حکومتنده لاقونیا نامی اولا یونانستانک منقسم اولدیغی اون اداره نک برینه اعطا ایدیلور کن (۱۸۳۶ م و ۱۲۵۲ هـ) ده انلرک یرینه قائم اولان یکریمی درت اداره نک برینه بونام ویرلدی (۱۸۴۵ م) ده دخی لاقونیا نامی مرکزی (اسپارت) و طقسان بیک نفوسی حاوی اولان (نومارش) ایالتنه اعطا اولندی که الیوم لاقونیا بوندن عبارتدر .

§

﴿ لالاند ﴾ — ار باب نجومندر (۱۷۳۲ م و ۱۱۴۵ هـ) ده
 بریس ده کائن بورغ شهرندن تولد و (۱۸۰۷ م و ۱۲۲۲ هـ) تاریخنده
 وفات ایلدی . ۱۷۵۱ دد قرق کره ارضه اولان بعد و مسافه سنه دائر
 تحقیقات اجراسیچون برلینه عزیمته مأمور اولوب (۱۷۵۱ م) فنون
 اقامیسنه قبول اولندی ایکی سنه صکره فرانسه مکتبنده نجوم معلمی اولدیغی
 جهته بو خدمتی قرق الی سنه کمال دقتله ایفا ایلدی صکره لری هر نصلسه
 بر نوع جنونه مبتلا اولوب اثر مجذوبیتی اولق اورزه اورومجک و طرطر
 کبی شیلر دیهرک و بن نیچون زهره نك حسابنی یا ککش یایدم و یکدیکنی
 کوره مدم دیهرک عمر چوردی زیرا بردفعه زهره یلدیزینک مرورینی
 تعیینده قرق دقیقه سهو ایتیش ایدی .
 برچوق اثر لرندن ماعدا قویر قلی یلدیزلر و زهره نك معبری حقتنده شایان دقت
 بر کتابی واردر و الماناق نامیله چیقاردیغی تقویمی اون الی سنه نشر
 ایتشدر .

§

﴿ لامبر ﴾ — مشهور علمادندر (۱۷۲۹ م و ۱۱۴۲ هـ) ده
 مولهوزده طوغوب (۱۷۷۷ م و ۱۱۹۱ هـ) ده وفات ایلدی فقیر بر
 ترزینک اوغلی ایدی مجاناً بر مکتبه دوام ایلدکن صکره خواجه سز
 اوله رق قدیم و جدید السنه دن ماعدا جراثقال و فلکیات و فلسفه و ادبیات
 کبی برچوق فنون و معارفی تحصیل ایلدی بنا برین (۱۷۴۸ م) دن
 (۱۷۵۸ م) تاریخنه قدر مونیخ آقادمیسنده معلم اولوب مؤخرأ بیوک
 فردریق طرفندن برلینه دعوت و اورا آقادمیسنه اعضا تعیین اولندی .
 طبقات الارض قواعدینی و قویر و قلی یلدیزلرک نظریاتی تدقیق و (ایغرومتر و)
 یعنی میزان رطوبت و (پیرومتر و) یعنی میزان نار و (فوتومتر و) یعنی میزان
 ضیایی ایجاد ایش و بونلردن ماعدا دهها علم حکمت و ریاضیاتجه برچوق
 مواد مهمه کشفنه موفق اولشدر .

§

﴿ لامعی ﴾ — بروسه مشایخ کرانندن اولوب اسمی محمود بن
 عثماندر (۱۵۳۳ م و ۹۴۰ هـ) تاریخنده بروسه ده وفات ایلدی

نثر و نظمه کمالی تصدیق کرده عرفا و (حسن دل) و اکاممائل تألیفاتی
پسندیده ادبا و ظرفادر .

§

﴿ لاوز ﴾ — سام بن نوحك او چنجی او غلیدر تفرق صره سنده
موجود معیتله سوریه قطعه سنه کلوب یرلشدی و عمالقه نام او غلی قفادار-
لریله آیری باش چ-کوب یمن طرفنده او توردی ایسه ده مؤخرأ اورادن
طرد اولند قلرندن انلر دخی نیجه زمان بر چوق صدماته او غرایه رق مصره
واندن سوریه کلدیلر .

§

﴿ لاهور ﴾ — هندستانده (رای) نهری اوزرنده لاهور ایالتنك
مقری بر شهر اولوب قالكوته نك شمال غرب یسنندن ایکی بیک بش یوز کیلو
متروده طقسان بش بیک نفوسی جامعدر . اشبو شهر مقدملری غایت معمور
اولدیغی حالده ایوم آثار خرابیسی زیاده جه کورینور مع مافیة اسلحه
حریریه واقشه قطنیه وسائر کارخانه لری واردر . جهانگیر خان ایله نورجهان
نام زوجه سنك تر به لری شهرك اطرافنده کور نمکده در .
اسکندر رومی زماننده تأسیس اولمش اولان قدیم ساغالا شهری بوراسی
اولدیغی ظن ایدیلیور . خیلی زمان مغول ایمپراطور لغنك مقری ایدی
بر چوق تبدلاتدن صکره (۱۷۸۸ م و ۱۲۰۳ ه) تاریخنده رؤسای قبائلك
و (۱۸۴۷ م و ۱۲۶۴ ه) ده انکلیرلرک یدینه دو شمشدر .

﴿ لاهور ایالتی ﴾ — هندستانده بر قطعه جسمیه در شمالاً کشمیر
شرقاً تبت غرباً کابل جنوباً مولتان ولایاتی ایله تحدید اولنور و یوز الی
التی بیک کیلومتر و مربع اتساعنده اولوب اون ملیون اهالیسی واردر
امردسیر و لاهور باشلی شهرلری و (سند) اک بیوک شهریدر هواسی
حارویابس و اراضیسی و باخصوص پنجاب جهتی محصلدار اولوب
بغدای توتون پموق شکر وسائر یتشدر لمکده در .

لاهور مقدا (فیروز) نام حکمدارک ممالکنندن معدود ایدی متعاقباً مستقل
و مؤخرأ افغان و مغول حکمدارلری حوزه اداره سنه منتقل اولوب اون
سکزنجی عصرده شیخلرک تحت تصرفنده اولق اوزره بر چوق امارتله

تقسیم اولندیغی حالده امرای مرقومه دن بری اولان (رنجیت سنک) بالاخره فرانسه جنرالی (آلار) ک معاونیتله بورایی یدتوحیدینه آلوب قوتلی بر حکمداراق تشکیل ایلدی و (۱۸۴۰ م و ۱۲۵۶ هـ) ده مومی الیهک وفاتندن صکره وزیری (کلاب سنک) ک اداره سنه دوشدی ایسه ده اختلالدن کوز آچه مدیغنه بناء انکلیرلرله بر مقاوله یامغه و موجنبجه لاهوری انکلیرلره و یروب و مقابلنده کشمیر حکمدار لغنی آلوب چکلمکه مجبور اولدی . اسکی لاهور حکومتنه (پنجاب) حکومتی دخی دیرلر ایدی .

§

﴿ لبنان ﴾ — لسان عبرانیده بیاض دیمکدر سوریه ده برسلسله

جبالدر حلب ولایتک جنوب غربیسنندن وانطاکیه جوارنده عاصی نهرینک صول جناحی قربندن بدأ ایله دمشق و طرابلس شام اراضیسنی یکدیگردن تفریق و عکانک شمالندن مرور ایدرک صیدایه قریب محله ختام بولور امتداد طولیسی درت یوز الی کیلومترودر . لبنان طاغی ایکی شعبه یه منقسمدر برنجی شعبه غریبه درکه اصل لبنان ایکنجی شعبه شرقیه درکه بوکا جبل شاهق دخی دیرلر . لبنانک اک مرتفع تپه لری درت بیک سکز یوز مترویه قدر و اصل اولور بو ایکی شعبه جبال بیننده کائن وادیلره وقتیله سلیسیری ویا چقور سوریه دیرلر ایدی بوراسی اولوقت چام اغاجیله مشهور اولدیغی حالده شمعی بوندن خالی اولوب یالکز انجیر دفته میشه سروی اغاجلری بولنور . لبنان بربرلرینه متمادیاً محارب بولنان مارونیلر درزیلر متوالیلر و سائر ایله مسکوندن خیلی زمان شهاب الدین فاملیاسی طرفندن اداره اولندی که بونلرک صو کنجیسی امر بشیر ایدی .

لبنانده موجود اقوام

	عدد
مارونی	۲۶۰۰۰۰
درزی	۵۸۰۰۰
ملکی و روم	۴۷۰۰۰
متوالی	۱۶۰۰۰
سنی اسلام	۰۶۵۰۰
یهودی	۰۱۰۰۰
	<hr/>
	۳۸۸۵۰۰

§

﴿ لبید ﴾ بن اسود — مشاهیر شعرای عربند در قبل البعثه
عرب شاعر لری حصر ذهن ادعا ایله نظم وانشاد ایتدکاری اشعاری بیت
مکه قیوسنه آصار لر و جله ارباب بلاغت و فصاحت برر برر پیش نظر
تدقیق و تصدیقه الدقن صکره معلق قالمسنی تجویز ایدر لر ایدی اشته
اوجله دن اولق اوزره مومی الیه دخی (الاکل شیء ما خلا الله باطل .
وکل نعیم لامحاله زائل) قصیده سنی تعلیق و کافه ادبا و شعرا درجه بلاغتی
فوق العاده تقدیر و تصدیق ایلدکاری صروده افصح انام علیه الصلوة
والسلام افندمز طرفندن دخی مشاهده و تحسین بیورلمش و متعاقباً شرفنازل
اولان (اقرأ) سوره جلیله سی فرمان جناب پیغمبری ایله قصیده مزبوره
مقابلنه تعلیق اولندقدده لبید معرفت بدید کور مسیله برابر بو کلام مخلوق
دکدر دیرهک همان رخسای خاکپای نبوی اولوب عرض ایمان ایلشدر
وفاتی (۶۶۱ م و ۶۱ ه) .

§

﴿ لینس ﴾ — (دی فرانسیل) تفسیمده دائمًا و کتدکجه کوچیلان
بر حساب هندسینک موجد و مخترعیدر بو حسابی (۱۶۸۵ م و ۱۰۹۷ ه)
تاریخنده اختراع ایش و اسقوچیلی (قراغ) انکلتیه کتورمش ایدی .
مومی الیه خرسیان مذهبک مستندا ولدینی دلائل قوتک هر بار تناقص ایتکده
اولسنه نظراً (۳۱۵۰) تاریخنده صفره منحصراً جغنی حساب ایدرک
بر کتاب یازمشدر .

§

﴿ لختیه ﴾ — ین حکمدار لر ندن ژوشناترک مخلصیدر .
(۶۰۲۲ خ) ده یعنی میلادک در تیوز یکر می سکرنجی سنه سنده جلوس
ایلدی . مقاولدن خبر الدینی کنج چوجق لری دائمًا سراینه کتوردوب
فعلی بعدالاجرا صالیویرمک عادتی اولدیغندن اهالی منفعل ایدی . برکون
ینه خلوتخانه سنه آلدینی بر کنج یاننده کیرلدیکی قایله مر قومی تلف ایتکله
اهالی طویلانوب اشبو چوجغنی حکمدار نصب ایلدیلر .
بو چوجق صاچلری ایکی بلوک و او موزلری اوزرینه یایق اولدیغنی جهتله
(یوسف ذونواس) لقبیه مشهور درکه تفاسیرده صاحب اخدود دیو

ذکر اولنور . نختیعه نك مقاول چوجقلرینی بویله بجرمسی مفعولك حكومتی
بین الاهالی ممنوع اولدیغندن کسه یرینه حکمدار اوله مابق ایچون ایمش .
§

﴿ لر ﴾ عجمستانده شیرازك جنوب شرقیسندن ایکی یوز طقسان
کیلومتر و مسافده اون ایکی بیک نفوسی حاوی برشهر اولوب لرستان
ایالتك مرکز اداره سیدر . اپك قاشلری و سلاحلری و اعمالات سائره سی
واردر . وقتیه پك معمور اولوب بحریندن هرمنز اطه سنه قدر تمتد بر
حکمدار لغك مقری ایدی . بر ارهلق شاه عباس طرفندن ضبط اولمشدر .
﴿ لرستان ﴾ ایالتی — فارسستانك جنوب شرقیسنده واقع و شمالاً
وغرباً بصره کورفزی ایله محدود اولوب طولاً درت یوز الی عرضاً یوز
التمش کیلومتر وسعتی واردر و هواسی غایت صیجاق و صویبی نادر و سواحلی
عربلر ایله مسکوندر .

بورانك نام قدیمی (آلاماید) اولوب اهالیسی وقتیه سام بن نوحك بیوک
اوغلی (آلام) ه منسوبیت دعواسنده بولنور لر ایدی .
هجرت نبویه نك بشنجی عصرنده خورشید شجاع الدین نامنده برذات اتابك
نامیه بر حکومت تشکیل ایدوب اخلافی یوز قرق التی سنه پایدار اولمشدر .
§

﴿ لسان ﴾ — کندو قطعه ثابته سیله جدار سفلی فك قسم اعظمی
تشکیل و قطعه متحرکه سیله جوف فده تموج ایدن لحم پاره مبارکک
اسمیدر .

لسانك وظیفه سی پك چوق اولوب جمله دن بلع و تقطیع اصواتده کی خدمت
وسرعتی حیرت افزای عقول و قدرت صمدانیه بی اثباته بربرهان معقولدر .
عضو مذکورك فك اسفلی حوالیسنده و هر جانبنده (لعاب) اسمیه متعارف
برمایعی افراز ایتکه مخصوص اوچ عدد (غده) سی بولنور .
علمای فن طبیدن (ورنیه) و (غیوت) و (ادمیرولت) نام کسنه لرك
تجربه لرندن استنتاج اولندیغنه کوره حس ذوق قسم خلفی لسانده یعنی
ثقبه عورانك خلفنده و بتون محیطنك ذروه سنده مستقر و وجه ظهرینك
وسطی ایله وجه سفلیسی یالکز حس عمومی ایله مزیندر .

✽ لسان ✽ — اقوامك كندولرينه مخصوص اولان لغت وسوزلرينه ده
اطلاق اولنور .

ار باب تحقيق اليوم مستعمل اولان السنه نك طانه پيلان اصول وشعباتنى
شوجھله بيان ايتديلر .

هندستانك قديم ومترك (پالى) و (پراقریت) و (اسكى سانسقرى) و (يكى
سانسقرى) لسانلر ندىن مأخوذومتشعب واليوم مستعمل اولان لسانلرى شونلردر .

۱	اردو لسانى
۲	يرلى هند لسانى
۳	ماهرات لسانى
۴	بنكاله لسانى

روايتھ كوره ذكر اولسان اردو لسانى جنكيز خان هندستانى محاصره
ايتدىكى زمان اردوسى خلقنى هندولرله اختلاطدن وجاسوسلر يله مكالمه دن
منع ايچون اسكى ايران وترك لسانلر ندىن مركب اوله رق يكيدين ايجاد وتعليم
ايتمش وار دو ايچنده بوندىن بشقه لسانله تكلم ايتاملرينى وايدنلرك قتل
جزاسيله مجازات اولنه جققرينى قطعياً امر و اعلان ايلشيدى . صكره
بولسان هندستانده برنجى لسان اولدى .

ايرانك قديم ومترك (زند) و (كونيفورم) و (پهلوى) و (قديم فرس) لسانلر ندىن
مأخوذومتشعب واليوم مستعمل اولان لسانلرى شونلردر .

۱	جديد فرس لسانى
۲	افغان لسانى
۳	كورد لسانى
۴	ارمن لسانى

ترك لسانى ديديكمزك مباديسى (اويغور) (جغتاي) (قاپچاق) (قيرغيز)
(نوغاي) (قالموق) (تركان) (جواج) (جنوبى سبيريا) طائفه لر ينك
لسانلر يدر كه اليوم كاشغرايله كامول بيننده و مستقل تركستان و خوارزم

و بخارا و ماوراء النهرده استعمال اولتمقده در و (قونغوز) و (مانجور)
و (فینوا) و (مغول) لسانلری دخی بشقه جه اولوب بونلردن زیرده محرر
لسانلر تولد و تشعب ایلشدر .

۱	ژوت
۲	اسطوهنی
۳	لیوونی
۴	لاپونی
۵	جرمرنیس بلغارجه
۶	پرمیدن
۷	مجارلرک اوغریه
۸	وغول
۹	اسیناق

اسکی لاتین لسانیه فروعاتندن اولان قدیم و متروک (اوسق) و (اومبریه) و
لسانلردن مأخوذ و متشعب والیوم مستعمل اولان لسانلر شونلردر .

۱	ایتالیان
۲	پرو و انسال
۳	فرانسزجه
۴	اسپانیول
۵	پورتکیز
۶	اولاح

اسکی الینوز لسانیه فروعاتندن اولان قدیم و متروک (یونان) و (دوریه) و
(ایئوتی) و (آتیکی) لسانلردن مأخوذ و متشعب اولان لسانلر شمدیکی
یونان روم لسانلردر .

اسکی ویکی المان لسانلری که (انکلین) و (فریزون) و (فلامان) لسانلرینی
دخی شاملدر جمله سی قدیم (توتونیک) لسانلردن تفرع ایلدی . فلنک

لسانی دخی (غوتیک) و (قدیم ساقسون) و (انکلیر ساقسونی) لسانلرینی
 حاوی و (دانیمارقه) و (اسوج) و (ایزلاند) لسانلری قدیم (اسقاندیناوی)
 لسانی محتویدر .

اسلاو لساننک منقسم اولدیغی (لیت) و (له) شعبه لرندن زیرده محرر
 السنه تولد ایلدی .

له شعبه سی		لیت شعبه سی	
۱	لوزایه ن	۱	لیتوانیه ن
۲	بوهمیا	۲	قولاند
۳	روس	۳	لیتی
۴	صرب	۴	لیوونی
۵	خروات		

اسکی سامیلرک لسانلری (اولاً) آرام و کردستان نسطوریلرینک (ثانیاً)
 کلدانی و نینوه و بابلونیا اهالی قدیمه سنک لسانلری دیمکدر . و عربلرک
 لسانی (حبش) (غزی) (بربر) (قبط) لسانلرینه و عبرانیلرک لسانلری
 (توراتی) یعنی یهودیه و (سامری) یعنی اسرائیلیه و (قارتاجنه) و (فنیکه)
 لسانلرینه منقسم و (تامول) و (غانزه لیق) و (لوهیدیه ن) و (طایه ن)
 لسانلری سامویه ن لسانندن متشعب و (سیام) لا اوس لسانلری دخی بورایه
 داخلدر . (مالیزیا) و (ژاپون) و (قوره) و (قفقاسیه) لسانلری
 هیچ برصنف لسانه داخل اولدیغی کبی (چین) و (افریقای قدیم)
 و (امریقای قدیم) لسانلرینک دخی قنغی لسانلردن تشعب ایلدیکی هنوز
 اکلاشیله مامشدر .

§

﴿ لسیوس ﴾ — مدلاو جزیره سنک نام عتیقیدر .

§

﴿ لطائف الاشارات ﴾ — ابن قاضی سماونه لقبیلله معروف
 اولدیغی حالده (۱۴۱۵ م و ۸۱۸ و) تاریخنده مصلوباً وفات ایدن شیخ
 بدرالدین محمودک فروعده دائر بر اثر مفید و معتبریدر .

(لطائف الکلام فی احکام العوام) فارسی — محمد بن حسین سید منجمک
مدلولات بروج و کواکبی متضمن اثریدر .
(لطائف الافکار و کاشف الاسرار) — احکام سیاسیات تاریخ ادبیات
اخلاق و عجایب مخلوقاتدن باحث بر کتابدر .

§

﴿ لطیفی ﴾ — علوم ریاضیه و فنون غریبه یه مالک بر ذاتدر سلطان
بایزید حضر تدرینه فوق الغایه تقریبی رقیب لرنبجه بادی حقد و حسد اولدیغندن
خطیب زاده و طرفدار لرینک حضور شاهانه ده الحادینه ایتدکری شهادت
اوزرینه (۱۴۹۴ م و ۹۰۰ هـ) تاریخنده آت میداننده اعدام اولندی .
شرح مطالعه و سید شریفک مفتاح نام کتابنه حاشیه سی و اقسام علوم
محتوی بر رساله سیله خیلی تعلیقاتی وارددر تربیه سی ایوبده یاودود اسکله سی
جوارنده در . اصلی توقادلی و شهرتی صاری لطیف ایدی .

§

﴿ لطیفی پاشا ﴾ — سلطان سلیمان زماننده اوچ سنه صدارت
و کسب شرف مصاهرت ایدوب (۱۵۴۰ م و ۹۴۷ هـ) تاریخنده بر فاحشه
عورت حقنده کوسه تردیکی جزای فاحش سبیلله عزل و نفی اولمشدر .
دعوای فضل و عرفانه مجبور و خود رأی و خود پسند لکله مشهور بر ذات
ایدی در سعادتده لطیفی پاشاده یالکز بر چشمه سی وارددر اوراده بولنان جامع
شریف (۱۵۳۴ م و ۹۴۱ هـ) ده وفات ایدن دفتر دار احمد چلبی نکدر .

§

﴿ لعلی فنایی ﴾ — مشایخ خلوتیه اولولرندندر واسمی احمد
وذاتی قسطنطنیولی اولوب تقریباً (۱۶۸۸ م و ۱۱۰۰ هـ) تاریخنده وفات
ایلشدر .

اولا مملکتنده طریق شعبانیه رونق افزای انتساب و شعبان ولی در کاهنده
اون بش سنه فراشلقله کامیاب اولدقدن و ادرنه ده و در سعادتده سنبللی
در کاهنده دخی خیلی زمان چله چیقاردقدنصکره کلشنی در کاهی پوست
نشینی اولدی . دائماً فوق الغایه ریاضت و مجاهده اوزره بولنور و بعض
کره صداسی بیله ایشیدیلور ایشیدیلوز راده یه کلور ایدی . حضرت

سزایی کبی کمال ستایش و توقیر سزا نیجه خلفا یتشدیر مشدر • علم خواصده
دخی ید طولاسی نقل اولنور •

§

﴿ لقلق ﴾ - لیلک دیدیکمز معروف قوشدر غاغه لری اوزون
سیوری و مخروطی الشکل و بوینلری و ایقلری کذلک غایت اوزون اولوب
هر آیاغنده دردر پر مغی واردر • ویر اوزرنده مشی و حرکتلری غایت بطائت
واندازه ایله در و غاغه لرینک طاقردیسندن بشقه بر صدالری یوقدر دایما
نهر بویلرنده و بالقان و بطاقلقلرده یشارلر و یوالرینی یوکسک اغاجلرده و بنالرک
اک مرتفع نقطه لرنده یپارلر • لیلکر هر نقدر وسط جسمامته بر قناده
مالکسه لرده بر حرکتلرنده نهایتسز مسافات قطع ایده ییلورلر و هر موسم صیف
نهایتنده افریقایه چکلمک ایچون اقطار شماله یی ترک و اکثریا نیلک کنارلری
اوزرنده توطن ایلرلر و لطیف الطبع اولدقلر ایچون انسانلر پک قولای آلیشورلر
بو حیوانلرک یاورولرینه کوسه تر دکری شدتلی محبت شایان دقتدر • لیلکر
حیوانات مضره و سائر حشرات ایله مقاتله وانلری اکل ایتدکری ایچون وقتیه
تعبدیه یقین بر احترامه مظهر اولمشلر ایدی حتی قدما لیلکی اولاد محبتنک
شکل مرموزی عدایتمشلر و بر چوق یرلرده صید و تلفنی تحت ممنوعیته آلمشلردر •
غاغه لری و ایقلری قرمزی بر نوع بیاض لیلکر دخی اولوب بونلرک بر مترو
۲۰ سانتیم یوکسکری کورلدی و سیاه لیلکرک او برلرینه نسبتله وحشی ایدوکی
اثبات اولندی •

لیلکک حس و فراستی خصوصنده وارد اقوال جمله سندن اولمق و رئیس
حکما ابن سینادن منقول بولمق اوزره قزوینی نام ذاتک کتاب الاشکال ادلی
اثرنده محرردر که لیلک ایکی یووه اتخاذا ایدوب هر برنده ییلک بعضیسنی
امرار و حدود طاعون و وباده هوانک تغیرینی حس ایتدیکی کبی برینی
براغوب دیکرینه التجا ایدر و کاه اولور که بو اشناده یهورطه لرینی دخی
براغور کیدر • لیلکک قسغانجلغنه دائر بعض حکایات دخی سرد ایدرلر از جمله
حریفک بری بر لیلک یواسنه خفیاً بر قاز یهورطه سی قویوب یاوریلر چیقدیغی
آنده ایچلرندن برینک قاز یاوروسی اولدیغنی ارکک لیلک کورمکله
در حال جوارده کی همچنسلرینی طویلایه رق لسان حال ایله کیفیت اکلادیر

بونک اوزرینه برمدت لقلقه مذاکراتدن صکره بسبلی هیئت دیشینک بر اجنبی
ایله اجتماع ایدرک بویله بریاوری حاصل ایتدیکنه حکم ایلدکلرندن ییچاره
قوشی باشنه قاقه قاقه تلف ایدرلر . وسبب اولان حریف دخی بحکمة الله
تعالی بر قضایه اوغرایوب بلاسنی بولور .

§

﴿ لقمان ﴾ — قدمای حکمدان و صلحای قومدن بر مبارک ذاتدر
جناب حق قرآن کریمنده (ولقد آتینا لقمن الحکمة) بیوردی بعضیلری نبوته
دخی قائل اولورلر قنغی عصرده اولدیغی قویاً معلوم دکل ایسه ده بعض
مفسرین کرام (داود) علیه السلام عصرنده و بعضیلری (ایوب) علیه
السلامک قز قرنداشی یاخود تیره سی اوغلی ایدوکنی و بر عبد حبشی اولوب
عتقندن صکره درز یلکله تعیش و هر کسه و عظم و نصیحت و مفتیلاک ایلدیکنی
ویک چوق همم اولدیغنی بیان ایتشلردر . قبری علی روایته طرسوسده در .
حضرت لقمان اکثریا نصایحی کندو اوغلنه خطاباً سویلر ایدی بر دفعه
دخی (او غلم حنظلی ییدم و صبری طاتدم فقر اضطراریدن زیاده آجی بر نسنه کور مدم
مقتضای قدر اکر فقیر اولور ایسک صاقین حالکی ناسه سویله مه تا که سنی تنقیص
و تحقیر ایتیلر سن مقصودینی یالکز الله تعالادن طلب ایله قنغی کیسه در که
الله تعالادن سؤال ایتش ده نائل مقصود اولمامش) دیدی . بوکبی دهها پک
چوق نصیحتلری کتابلرده مسطور اولدیغندن صرف نظر اولندی .

§

﴿ لکام ﴾ — جبل دروزک عربان ییننده شهرت بولان اسم عتیقیدر .

§

﴿ لمظات ﴾ — اولیاء الله کرام حضرتانی ذاکر بر رساله در .
(حلوی) کله سنه نظر بیوریه .

§

﴿ لوبون ﴾ — غاز اشعالنک موجودیدر (۱۷۸۵ م و ۱۲۰۰ هـ) ده
احتراق اخشابدن حاصل غازلری تنویر بیوت و سائرده قوللانق فکری
برنجی دفعه اوله رق ذهننه سنوح ایلدیکندن ۱۷۹۹ ده بوکشغنی
دارالفنونه بیان ایدرک برسنه صکره تنویر و تسخیندن هر ایکسندنه مستعمل

التلرك امتيازینی الدی و ۱۸۰۱ ده برنجی تجرب به سنی هاورده یاپدی ایسه ده قبول عمومی به مظهر اولدیغندن دهها برچون تجرب به لردن صکره کشفنی نهایت انکله تریه کو تورمکه مجبور اولوب اوراده اکتساب موفقیت ایلدی .

§

﴿ لوتر ﴾ - المانیاده سربستی مذهب افکارینی یعنی پروتستان مذهبنی میدانه چیقاران ذاتدر (۱۴۸۳ م و ۸۸۸ ه) ده ساقس ده ایسلین شهرنده تولد ایلدی (۱۵۱۷ م و ۹۲۳ ه) تاریخنده پاپا بولنان اونجی (لئون) المانیایه عفو و غفران معنوی بی مبشر اوله رق بر کاغد کوندروب فقط بونده مغفرتی ایکی فرقه اولان المانیا اهالیسندن یالکز دومنیکنلره تخصیص ایلدیکندن فرانسسکنلر کمال درجه منفعل اولمشلر ایدی بونلر بو وقوعات اوزرینه کندو فرقه لرینه داخل اولان (لوتر) ی دلیل اتخاذا ایدرک پاپانک معامله واقعه سنی رد و تزییفه باشلادیلر لوتر دخی بونی فرصت عدا ایدرک پاپانک خلافتده طقسان بش تکالیف مذهبییه شامل بر جدول اعلان ایتدی و بونک اوزرینه المانیاده بولنان پاپا و کیلی لوتری چاغرته رق تکالیف مذکوره سندن رجوعنی بیان و تکلیف ایتدیسه ده لوتر بوکا بر درلو احتمال ویره مدیکندن فراره مجبور اولوب بالاخره ساقس الیکتوری جایه سنده بولندیغی حالده (۱۵۲۹ م و ۹۳۶ ه) تاریخنده مذهبنی کمال جسارت و سربستی ایله تکرار اعلان و تذکاره باشلادی بونک مذهبنه (لوتریهن) دیرلر .

باشلیجه اعتراضاتی روما کلیساسنه و پاپایه و مناسترلره نذر ایتک کبی شیلره و پاپاسلرک تأهل ایتاملرینه و هیئت رهبانیه مراتبنه و رهبان هیئتیک اموال دنیوییه بی تصرفنه اعتقاد مثللو عقائد خرسستیانیه اوزرینه در (عقائد کله سنده یکریمی برنجی نمرویه دخی مراجعت بیوریله) پولیس و پیتروس کبی قدمای خرسستیانییه احترام و رعایتی دخی رد ایلشیدی .

اونجی لئون (۱۵۲۰ م و ۹۲۷ ه) ده لوتری آفروز ایلدیسه ده لوتر بوکا اهمیت ویرمدکن بشقه مقابلنده اولوقته قدر پاپا طرفندن صادر

اولوب نزدنده بولنان اوراقی لاجل التحقیر آتشه یاقدی و مؤخرأً تکرار
 مجبور فرار اولهرق حامیسی بولنان ساقس الیکتوری نزدنده طقوز آی اختفا
 ایتدی و بو ایام اختفاده عمرینی بوشنه کچور میوب اختراع ایتدیکی مذهب
 جدیدینه دائر برطاقم کتابلر یازدی و ایام احتجابی آتلاتدقن صکره
 (وتبرغ) ه تکرار کیره رک اوراده و عظم و نصیاحی اوزرینه برچوق
 طرفدارلر قزاندی که بونلرک ایچننده اسوج دانیمارقه براند بورغ هس
 حکمدارلری کبی برطاقم بیوک ذوات دخی بولنمقده ایدی بناء علیه لوتر
 بو قوتلی طرفدارلرینک سایه سنده کندو مذهبدا شلرینک حریتنی میدانه قودی
 مومی الیه فطرة غضوب و حدید مشرب اولدیغندن خصماسنی تحقیردن
 چکنمز ایدیسده اهالی حقننده غایت فصیح و بلیغ برخطیب عدیم الاقران
 ایدی برچوق تألیفات براقشدر .

§

﴿ لودره ﴾ - اوزان عتیقه دن اولهرق بر قنطاری یوز لودره
 اعتبار ایشلردر بو صورتده برقیه $(2\frac{3}{11})$ لودره و برلودره (۱۷۶)
 درهم اولمش اولور . لودره رطلک غلطی اولق احتمالی و ارایسده اصل
 رطل بطمان دیمکدر و اکثری ممالکده متخالف الوزندر .

§

﴿ لورد ﴾ - انکلهده مستعمل بر عنواندر عن اصل مالکانه
 اصحابنه ویریلور ایدی اولوقندن برو نجاتک لفظ مترادفی اولدی الیوم
 بو عنوان لورد قاره سی دنیلان مجلسک اعضالرینه مخصوص صدر بعضاً
 عدلیه و خارجییه و بحریه ناظرلری کبی بیوک مأمورلرک عنوان رسمیلری
 اوزرینه دخی علاوه ایدیه بیلور .

§

﴿ لوری ﴾ - اون ایکی بیک کشیدن مرکب بر جمعیت مطربه آدیدر
 فرس پادشاهلرندن بهرام کور هندستانی ضبط ایتدیکی زمان اوراده بویله
 بر جمعیتک طوپدن اجرای آهنگ ایتدیکنی کوره رک بکنوب عودتنده برابر
 کتورمشیدی . (لوری) طیور بحریه دن بر قوشک دخی اسمیدر .

حتی

ماقت اندیش اول ای دل چابک
یتشمز می سکا بو نمونه لک
چقن لوری قوشی بولسه برکیک
پشین اولچر صکره یو طار دیمشدر

در

§

﴿ لوزیان ﴾ - مرعش وحوالیسنده حکومت ایدنلره مخصوص
برلقبدر بونلر برمدت قبریس جزیره سنی دخی حوزه تصرفه الوب
(۱۳۰۰ م و ۷۰۰ هـ) تاریخی اثنالرنده منقرض اولمشدر ایدی .

§

﴿ لوط ﴾ علیه السلام - حضرت ابراهیم علیه التحیه والتسیمک
برادرزاده سیدر مشارالیه ایله برلکده ممالک کلدانیه دن فلسطینه هجرت
ایدوب فقط اورانک اراضیسی موجود دواب و مواشی به کافی اولمدیغندن
(۳۵۵۸ خ) تاریخنده یعنی میلادک ایکبیک اوتوز التی سنه مقدمنده عم
اکرمی طرفندن سدوم اراضیسنه کوندرلمش و مؤخرأ سدوم نواحیسی
اهالیسنه پیغمبر بعث بیورلمشیدی . اهالیء مرقومه مشارالیهک دعوت
ووعظ و نصیحتنی عدم اصغادن بشقه بیک درلو معاصی و مناهی به جرأت
ایلدکلرندن (فاطرنا علیهم . الی آخره) آیت کریمه سی منطوق منیفی وجهله
غضب الہی به اوغرایوب (۳۵۷۵ خ) تاریخنده یعنی میلادک ایکبیک
اون طقوز سنه مقدمنده زیر وزیر اولدیلر مشارالیه اشبو وقعه هائله دن
براز اولجه حضرت ابراهیم نزدینه معاودت بیوروب سکسان یاشنده ترک
عالم فنا ایلشدر .

§

﴿ لوفاریمه ﴾ - فن هندسه و حساب اربانه مدار سهولت اولقی ایچون
ترتیب اولمش جدوللردر بونی انکلیر ریاضیلرندن (ژان ناپیه) وجوده
کتوروب (۱۶۳۰ م و ۱۰۴۰ هـ) تاریخنده وفات ایدن مهندس (هانزی
بریغس) اصلاح واکمال ایلشدر بوفنی اکالده مشاهیر ریاضیین

اسلاميه دن كنبوى اسماعيل افدينك دخى خيلى معاونتى كورلمشدر .
كنبوى كله سنه نظر بيوريه .

§

﴿ لوقسانبورغ ﴾ — فلنك دولتنده اداره مختارهيه مالك
بردوقه لقدر (۱۸۶۶ م و ۱۲۸۳ هـ) تاريخنه دكين المانيا اتفاقنه داخل
ايدى جنوباً فرانسه شمالاً و غرباً بلچيقا و شرقاً پروسيا ممالكيه تحديد
اولنور شرقدن غربه يوزاون و شمالدن جنوبه يوزاون ايكي كيلومترو وسعتنده
اولوب يوز طقسان بش بيك نفوسى حاوى و مقر ادارهسى لوقسانبورغ
شهريدر و طاغلى اورمانلى چوق بر محل اولوب صغوغى شديد
واراضيسى غايت منبتدر .

بوراسنى برآرهلق فرانسزلى الوب (۱۷۹۷ م و ۱۲۱۲ هـ) ده (ده فوره)
ناميله كندو ايلتلى عداينه ادخال ايلشلى ايكن (۱۸۱۵) ده ياپلان
ويانه معاهدهسى صورت مستقله ده المانيا اتفاقنه صوقدى و متعاقباً بيوك
دوقهلق ناميله فلنك دولتى اداره سنه ويريلوب ۱۷۶۷ ده لوندره معاهدهسى
موجبجه بيطرفلغى اعلان ايدلى .

(لوقسانبورغ) — لوقسانبورغ بيوك دوقه لغنك مقريدر بروكسلك
جنوب شرقيسندن سكسان بش كيلو متروده اون ايكي بيك بش يوز نفوسى
حاوى اولوب آروپانك المستحسن شهرلندن بريدر .
(لوقسانبورغ) — بلچيقا دولتى تابعيتنده براياتك دخى نامى اولوب
درتوز او توز بيك نفوسى حاوى و مركزى (آرون) شهريدر .

§

﴿ لوقه ﴾ — اناجيل اربعه صاحبلىندن برى اولوب اوچنجى
انجيلى يازمشدر اصلى انطاكيه لى ايدى . حضرت عيسانك رفعندن
صكره (پوليس) واسطه سيه خرس تيانلغى قبول ايلدىكى ظن اولينور
وعظ ايچون ۵۶ ميلادنده يونانستانده واقع قورينت شهرينه كيدوب
۶۱ ده پوليسك روماده اسارتنه حصه دار اولدى صكره برچوق مملكتر
طولاشه رق ۸۴ ياشنده اولديغى حالده يونانستانده آقاي شهرنده قتل

اولندی • بهر سنه تشرین اولک اون سکرنجی کونی یورطیسی طو تلمقده در •
علامتی او کوز •

§

لومباردیا • — قرون وسطاده لومباردیا ایتالیای شمالی
و وسطانک بر قسمی و همان ایتالیای جنوبیدن مرکب اولوب اوتوز ایکی
دوقه لغه منقسم ایدی ایوم ایتالیاده کائن قدیم قول سزالپین و ایتالیای
جنوبی خاصه بونامله مسمار • اشبو لومباردیا شمالا اسویجره غرباً ماژور
جنوباً (پو) نهری شرقاً منسیوا یله محدود اولوب اوچ ملیون نفوسی حاوی
و مقری میلان شهر یدر • متعدد نهرلری و ماژور و سائر بو مثللو خیلی کوللری
و قناللری واردر هواسی طاغلرده صغوق و صحرالرده صیجاق و فقط عموماً
صاغلامدر و اراضیسی غایت منبت اولدیغندن زراعتده کمال تر قیسنه مبنی
نفیس بر باغچه شکنی المشدر اعلا بال یتشدیرر آریلری و سنوی ایکی
ملیون کیلو اپیک حاصلاتی و باقر تیمور قورشون کور شاب مرمر معدنلری
و سائر معادن نافعہسی واردر و صناعتی تر قیده در •
لومباردیا قطعہسی غولو او رومالیلر طرفندن اشغال اولندیغی حالده
لومباردلر طرفندن (۱۵۶۸ م) تاریخنده ضبط اولندی و مؤخرأ
(۸۸۴ م و ۱۵۸ ه) ده شارلمان الوب کیلف و ژیبیلن لک محارباتی اثناسنده
مستقل اولدی لکن بواسعتلال ملوک طوائف حالنده بر استقلالدن
عبارت اولدیغنه بناء داخل قطعده بولنسان بالجمله لومباردیا حکومتلری
اکثریا بر بر لر یله محاربه دن خالی قالدیلر و اون در دنجی عصرده اکثریسی
ایمپراطور لک قوتنه قارشو دائره اتفاقه کیره رک (۱۱۶۷ م و ۵۶۳ ه)
تاریخنده او چنجی الکساندر نام پاپانک جایه سی تحتنده اوله رق برنجی لومباردیا
اتفاقنی تشکیل ایلدیلر و بواتفاق سایه سنده فردریق بار باروس نام المانیا
ایمپراطورینی بوزهرق استقلالرینی تصدیق ایتدیر دیلر و اتفاق خارجنده اولان
لومباردیا حکومتلری دخی استقلال قزانان اشبو میلان و وندیگ دوقه لقرینه
تبعیت ایتدیلر و اشبو دوقه لقر نیجه انقلاباته اوغرامقله برابر برچوق زمان
استقلالرینی محافظه ایتدیلسده ده جایه لری مسئله سی فرانسه ایله اوستریا
بیننده خیلی زمان منازعات شدیدہی موجب اولدقدن صکره (۱۷۴۸ م و

۱۱۶۱ هـ) ده آوستریایه ویرلدی و بو اثناده دخی برقاچ انقلابه اوغرایوب
نهایت (۱۸۵۹ م و ۱۲۷۶ هـ) تاریخنده ناپولیون واسطه سیله ساردنیا
قرالیتنه ترک اولندی .

§

﴿ لوند ﴾ — ایتالیا بجه ده شرقی معناسنه اولوب و ندیکلورک ممالک
شرقیه دن الدقلری تفنکجی عسکره علم شهرت اولمشیدی دولت عثمانیه
دخی مؤخرأ بونامله بر صنف عسکر تنظیم ایلدیسسه ده بونلر صکره ممالک
محروسه ده صیانت یرینه اجرای خیانت و شقاوته باشلادقلرندن نظر دولتدن
دوشوب (۱۷۶۴ م و ۱۱۷۸ هـ) تاریخنده طاغیدلدیلر .
بک اوغلنک اوته سنده وقتیه قشله لری اولان محل ایوم لوند چفتلیکی نامیله
متعارفدر .

§

﴿ لوندره ﴾ — انکلتره دولتینک مقریدر . (تایمس) کهر ایکی
ساحلی اوزرنده مبنی اوله رق آوروپانک اکیزیده معمور و بیوک شهریدر .
ایکی یوز کیلومتر و مربعی اتساعنده اولوب اوچ ملیوندن زیاده اهالی بی
حاویدر . معارفه دائر لایعد تأسیساتی و باخصوص اونالتی حقوق مکتبی
و مکاتب طبیه و عسکریه و سائر هسی و برچوق جمعیات علمیه سی و اون سکر
کتبخانه سی و موزه خانه لری و ملت باغچه لری و متعدد جسر و تونل و لیمانلری
و تایمس نهری التنده اولان دیوانخانه سی شایان تماشادر . سوقاقلری و او
و چارشولری منتظم ایسه ده مملکت غایت مغموم اولوب چوق آیلر برقالین
سیس ایله انظار ناسدن احتجاب ایدر و فابریقه لرده ینان کمورلرک دومانلی
ایسه شهری بشقه جه تلویث ایلر . صناعتی خیر کماله و اصل و تجارتی
بتون کره ارض اوزرنده منتشردر .

لوندره رومالیلر زماننده اوفاق برقصبه ایکن (۵۲۶ م) ده ایسقی قرالیتنک
موسسی اولان (ایرکنوین) بورایی مقر اتخاذا ایدرک (الفرد) زماننده بتون
انکلتره نیک کرسی اداره سی اولدی و اخیراً برچوق فلا کتره دوچار
اولوب (۱۲۵۸ م و ۶۵۶ هـ) ده فوق الغایه بر قحط و (۱۶۶۵ م و ۱۰۷۶ هـ)
تاریخنده یوز بیک نفوس تلفنه بادی اولان برطاعون ایله نهایت درجه حال

خرابی به کلدی و برسنه صکره اوتوز بیک خانه بی احراق ایدن دهشتلی بر
حریقه طوتلدی و دواهی مذکورهدن صکره مملکت همان مجدداً انشا
اولنوب اولوقدن برو رفته رفته شمديکی درجهٔ معموریته واصل اولدی .
انکلیرلر لوندرهیه (لوندون) و (لاندن) دخی دیرلر .

§

﴿ لویی ﴾ اوندردنجی — فرانسه قرالیدر . (۱۶۳۸ م ۱۰۴۸ هـ)

تاریخنده تولد ایدوب ۱۶۴۳ ده بش یاشنده قرال طانندی اوند سکر سنه
صکره بالنفس ادارهٔ امورہ باشلایه رق اسپانیا مصالحه سی عقینده قزاندیغی ایام
فراغ و مسالمتی تجارتی تأسیس ویر کولری تنقیص صنایعی ترویج اداره بی
اصلاح و قوانین معقوله وضعی مثلاً اصلاحات داخلیه به حصر و تخصیص
ایلدی بعده (۱۶۶۷ م) ده اسپانیایه تابع فلاندر ممالکنی و برسنه
صکره فرانسه قونتلغنی ضبط ایدوب مؤخرأ فلنک وانکلتره واسوج
دولترینک اسپانیا ایله وقوعبولان اتفاق و حرکاتی اوزرینه (۱۶۶۸ م) ده
فرانسه قونتلغنی اسپانیایه تارک بر عهدنامه امضاسنه مجبور اولدی و متعاقبأ
بیطرفلغنه کوکنه رک (۱۶۷۲ م) ده فلنک دولتنه و براز صکره اسپانیایه
قارشو آچدیغی محاربه لری کمال غالبیتله بر حسن نتیجه یه ایصال ایلدیکندن
بیوک عنوانی اکتساب ایلدی و (۱۶۸۶ م) ده اسپانیا وانکلتره و فلنک
تکرار فرانسه به قارشو اشغال نارهٔ کاروزار ایملریله (۱۶۹۷ م) ده کی (ریسویق)
معاهده سی حکمنجه مشارالیهک استرازبورغدن ماعدا کافهٔ ممالک جدیده سی
دول متفقده ویرلدی و درت سنه صکره اسپانیا ایله یکی باشدن برارث
محاربه سی ظهور ایدرک بونک نتیجه سننده (لویی) فلنک و ایتالیا بی دخی
غیب ایتدیسده مؤخرأ بر طاقم موفقیات عدیده ایله تلافی مافاته نائل اولوب
(۱۷۱۵ م و ۱۲۲۷ هـ) تاریخنده وفات ایلدی . مشارالیهک زمان
اداره سی فرانسه جه اک بیوک بر دور اقبال ترقی ایدی . خارجاً اعلائی
شان و شوکته صرف و سع و غیرت ایلدیکی کبی داخلأ دخی بتون فنون
و صنایع و ارباب معارفی تشویقه بذل مقدرت ایلشدر . عالیجناب و شجاع
و وقور ایدی . مع ذلك استبداد کارانه حرکتدن کیر و طور میوب دائماً
(دولت بنم) دیر و ذوق و صفایی سور ایدی .

§

﴿ لوی آوارس ﴾ — فرانسه مورخلرندندر • ترتیب ایتدیکی
روما تاریخنده حضرت عیسی علیه السلامک روما ایمپراطوری (تیر)
زماننده حاشا صلب اولندیغنی و اولوقت قدس حاکمی (پیلطوس) ایدوکنی
و پیلطوس حضرت عیسانک احوال و معجزاتندن تیره معلومات و یروب
او دخی آنک کندو آلهلری عدادینه دخوانی تکلیف ایتدیکنی یازمشدر •
رومالولر حکمدارلرینه و متغلبینه آله و نصف آله عنوانی و یرهرک پرستش
ایتدکلرندن مورخ مومی ایله تیر دخی کویا حضرت عیسی علیه السلامی
پیلطوسک اشعاری اوزرینه بو عنوان ایله قبول ایتدی دیمک استر •
حضرت عیسانک اولوقت سمایه رفع اولنوب مصلوبک حضرت عیسیایه
شبهه دیگر برکسه ایدوکی لوندره کتبخانه عمومیسنده محفوظ برانجیلده
محرر و بودخی قرآن کریمی مصدق ایدوکنی بر تاریخده (الجوائب) غزتهسی
یازمشیدی •

§

﴿ لهراسب ﴾ — کیانیاندن کینسروک اوغلی و خلفیدر قامبوس
نامیله دخی یاد اولنور (۵۶۰۳ خ) ده یعنی میلادک بشیوز اوتوز بر سنه
مقدمنده جلوس ایلدی سکز سنه ممتد اولان سلطنتنده یکریمی عصردن
زیاده ممتد اولان سلاله فراغنه بی محو و نابود ایدرک ممالک مصریه بی ید تظلمنه
آلدیغنی صروده وقتیه پدربنی بر قز ماده سندن طولایی آلداتمش اولان
فرعون رامسی قبرندن چیقاروب دو کدیره رک کویا اخذ انتقام ایتش
و مؤخرأ حبشستانه کیدرکن عسکری آجلقدن هلاک اولمغه باشلادیغندن
قرعه ایله بر برلرینی یمکه مساعده ایدوب بو حال ایله ناچار مصره عودت ایلدکده
او کون اهالینک تصادفی اوله رق علی الاصول یایدقلمری یورطی بی کندی
موقیتسز لکنه رغماً یاپیورلر ظنیله بر چوق آدملمری اولدیردکن صکره
کوردیکی بر رؤیا یا خود الدیغنی بر خبر مو حش اوزرینه فارسه عودت
و یولده وفات ایتدی • لهراسب غایت خونی و سفک دمء مجنوننی اولوب
حیاتنده تحت ازدواجنه آلدیغنی همشیره سنی و قرنداشنی و دهسا بر چوق
کیمسه لری تلف ایتش ایدی •
لهراسبک مصر لولره غلبه سی عسکرینک اوکنه بر چوق اوکوز و اینسک

دیزه رك هجوم اتمكده اولمشدر . زیرا مصر لولر اولوقت او كوز و اینكه پرستش ایدر لر و زیاده سیله مقدس طوتوب هیچ بر وجهله تلف ایده مز لر ایدی .

لهراسبك سبب عودتی اولان خبر موحشك نه اولدیغنی بیلک ایچون (سمیر دیس) کله سنه نظر بیوریه .

§

﴿ لهستن ﴾ — (پولونیا) کله سنه نظر بیوریه .

§

﴿ لیونیداس ﴾ — جاهیر یونانیه دن اسپارت قرالیدر عجملك یونانستانه هجومنده آتله لیلرله متفق اولدیغندن یدی بیک کشی ایله ترموپیل دربندی بکلمکده ایدی فارس پادشاهی سرخس عساکر کلیه ایله دربند مذکوره کلوب (اکر بکا تسلیم سلاح و اطاعت ایدرسك سنی عموم یونان قرالی نصب ایدرم دیهرك خبر کوندرمی اوزرینه (سلاحی کل ده آل) سکا خدمت اتمکدن وطنم ایچون اولمك خیرلودر) جوابیله مقابله ایدوب (۵۱۱۴ خ) تاریخنده یعنی میلادك درتیوز سکسان سنه مقدمنده عسکریه برابر محو اولنجیه قدر چالشمشدر . لیونیداس غایت حیتمند و غیرت وشجاعته پینند بر ذات ایدی . معیتنده بولنان عسکر کندولرینك برقاچ بیک قاتی اولان فارس لولر دن اور کوب دشمن پك چوق مزراقلری کونشی طوتمش دیملرینه جواباً مومی الیه (اشته دهها اعلا یا حاضر کولکده محاربه ایدرز) دیمشدر .

§

﴿ لیبریا ﴾ — کینه شمالیده واقع امریقا مستملکاتندن اولوب انکایز مستملکاتندن سیرالئون و پالماس بورنی بیننده واقع و اوچ یوز بیک نفوسی جامعدر مقری مونروو یا شهریدر بوراسی امریقای مجتمعه طرفندن اطلاق اولنان سیاه اسرایی اسکانه تخصیص ایدلدیکندن سربست یری معناسنه اوله رق لیبریا تسمیه ایدلمشدر اشبو مستملکات (۱۸۲۰ م و ۱۲۳۶ هـ) ده تأسیس اولندی (۱۸۴۸ م) ده برقانون اساسی وضع

ایدوب اشبو قانونی سنهٔ مز بوره ظرفنده انکایز و فرانسز و بلچیکا دولتری
دخی تصدیق ایلدیلر . بو قطعیه ذخیره ساحلی دخی دیرلر .

§

﴿ لیبی ﴾ — افریقانک نام یونانیسیدر خصوصاً بونامدن مصرک
غربنده واقع ممالک یعنی برقه چولی طرابلس ولایتی کردفان دارفوروسأره
اکلاشیلوردی مؤخرأً لیبیای داخلی وخارجی ناملری ظهور ایدوب اولکنندن
اطلسک جنوبنده واقع فاس جنوبی وصحرا وایکنجیسندن فلسطین ویاسوریه
سواحلی مراد اولنمغه باشلادی مؤخرأً بودخی علیاوسفلاناملریله ایکی یه منقسم
اولشدر . الیوم طرابلس غرب وتونس ومصرک کیروسنده اولان وصحرای
کبرک جهت شرقی وشمالیسنده بولنان اراضی یه منحصر قالدی .

§

﴿ لیبیساس ﴾ — ککبوزه وملحقاتنک نام قدیمیدر .

§

﴿ لیدیا ﴾ یاخود (لیدی) — آیدین وصاروخان سنجاقلرندن
وحوالیسندن عبارت برقطعنهک اسمیدر اشبو قطعده وقتیهله متشکل
لیدیا حکومتی برارهلق اناطولینک قزل ایرماغه قدر ممتد اولان ممالکنی دخی
ید ادارهیه آلمشیدی . لیدیا حکمدالرینک مقر ادارهسی سارت شهری اولوب
بورانک اهالی قدیمه سنه مااونی نامی ویریلور ایدی بودروم ازمیر میلاس
ساقز سیسام لیدیانک مشهورشهرلرندندر . بوراده (آتیدیان) نامنده بر سلالهٔ
حکمرانی دهاکلوب (۴۰۱۳ خ) ده یعنی میلادک بیک بشیوز سکسان برسنه
مقدمنده شهرت بولمش واشبو سلاله دخی ایکی یوز سکسان یدی سنه دوام
ایتدکن صکره حکومت هر اقلیدلره یکمشدر . (سارت) کله سنه نظر
بیوریه .

§

﴿ لیزاندر ﴾ — اسپارت جمهوری سرعسکرلرندندر یکرمی
یدی سنه دوام ایدن (پلوپونیسو) محاربهنک نتیجهسی اولق اوزره
(۵۱۹۰ خ) ده یعنی میلادک درتیوز درت سنه مقدمنده آنه بی ضبط وادارهٔ
مملکتی ارخون نامیهله اوتوز نفر معتبرانه تودیع ایدوب آنه لیلری پیره

استحکاماتک هدمی واون ایکیدن زیاده حرب سفینه سنک ترکی کبی بر طاقم
شرائط ثقیلهء مصلحانه یه ربط ایتمش و اتنه لولری اسپارتلیلرک اولکی صلح
رجاسنی قبول ایتدکلرینه نادم وپشیمان ایلشدر .

§

﴿ لیزبون ﴾ — پورتکیز دولتک تاج نهری اوزرنده ایکی یوزطقسان
بیک نفوسی جامع مقر حکومتیدر ودرجه درجه یاپیش اولدیغندن غایت
کوزل برمنظره سی واردر و استحکاماتی و تجارت موقعلری وقرال سرایلری
و ترسانه سی شایان نظر در و فنون و بحری آقادیملری و رصدخانه سی و طوپ
ورسم و استحکامات آقادمیسی و اصلزادکان مکتبی و درت کتبخانه سی
و بانقلری و طوپ و باروت و پورسلین بیوک فابریقلری اولوب سائر هر نوع
تأسیساتی یولنده در و تجارتی غایت جسدیدر . افسانه یه کوره لیزبونک
(اولیس) طرفندن تأسیس اولندیغی مروی ایسه ده فنیکه لیلرک تأسیساتی
جمله سندن اولسی قویاًظن اولنور .

لیزبون (۷۱۶ م و ۹۸ هـ) ده اندلس حکومت اسلامیه سی طرفندن ضبط
اولندقدن صکره کسب اهمیت ایلشیدی مؤخرأ یعنی (۱۱۴۷ م و ۵۴۲ هـ)
تاریخنده پورتکیز قرالی برنجی الفونس اسلامدن استرداد ایلدی . لیزبون
برچوق حرکت ارضه دوچار اولوب خصوصیه (۱۷۵۵ م) زلزله سنده
کاملأ منهدم اولشدر . عربلرک (اشبونه) دیدکلری بودر .

§

﴿ لیشتن ستن ﴾ — اوستریا نیم مستملکاتندن مستقل بر بکلکدر
مالک اولدیغی یوز یتمش سکز کیلومتر و ربعی اراضیده طقوز بیک نفوسی
و قرق درت بیک فیلورین واردات سنویه سی واردر اوستریا عموم
کرکلری اتحادینه داخل بولندیغی ایچون اوستریا دولتی اشبو بکلکه سنوی
اون التی بیک فیلورین اعطا ایدر .

§

﴿ لیغوریوس ﴾ — ارباب نفاقدن بریدر روم فترتی اثناسنده یعنی
(۱۸۲۰ م و ۱۲۳۶ هـ) تاریخنده یونانستاندن ممالک عثمانیه یه منتشر فساداتده

اشتراکی و استانبولده دخی براختلال احداثه انهماکی تبین ایلدیکندن
قوش اطهسی وادرنه متره پولیدرلیله برابر اعدام اولندی .
روسیه سفیری بوبابدهکی اعتراضه مقابل هر دولت کندو تبعه سنی تربیده
مختاردر جوابنی المسی اوزرینه قطع مناسبات ایدرک بوغاز ایچنه
چکلدیسده ایلروسنه کیده میوب انجق بوحر کتنک روملر حقنده عفو عمومی
اعلاننه برار مداری اولدی .

§

﴿ لیقا اونیا ﴾ — قونیه سنجاغندن عبارت برقطعه قدیمه در رومالوره
انتقالندن اول براداره خصوصیه به مالک ایدی .

§

﴿ لیقورغ ﴾ — اسپارت حکمداری متوفی پولیدقتک قرنداشیدر
متوفان مرقومک زوجه سی بوکا (ا کر بنی تزوج ایدر سکرز قارنمده کی چوجغنی
تلف و سلطنتک سزه توجیهنی تسهیل ایدرم) دیمش ایسه ده قبول ایتیموب
وطنک سعادت حالنی التزاماً کرید و مصرده اون سنه سیاحتدن صکره
ایرالرک قانوننه موافق برقانوننامه تنظیم ونشر ایلش واک صکره بر ماده دن
طولایی کال درجه متأثر اولمغله کندی کندیسنی تلف ایتشدر . نواماما
خلاصه سی قانون کلمه سنده محرر بولنان قانون مزبور اسپارت جمهوری بیننده
لیقورغون نامیله بر چوق زمانلر مرعی الاجرا ایدی .
(قانون) کلمه سنه نظر بیوریله .

§

﴿ لیکتور ﴾ — روماده باشلیجه حاکمیری محافظه ایتک و اوکلرنده
کیتک ایچون مأمور ضابطلردر دیکتاتورلرک اوکنده یکریمی درت
وقونسالرک اوکنده اون ایکی و پریاتورلرک اوکنده التی نفر لیکتور یورر
وهر برینک بلنده برر بالطه والرنده برر دسته چبوق بولنور و حاکمیرک
یولی اوزرنده بولنان غلبه لکی بونلر دفع ایدر و حاکمک زیارتنه کیتدیکی
قیوی اودسته لرله بونلر جالار و طایق بیه جکری بونلر دوکر و باشی
کسیله جکری بونلر کسر الحاصل بزم اسکی قواصلریمز کبی هر بر اجرا آتی
بونلر یپار ایدی . لیکتور لاتینجه باغلا یچی معناسنه در .

§

﴿ لیلا خانم ﴾ — شاعره مشهوره در صدور عظامدن مورہلی
زاده حامد افندینک کریمہ سی اولوب اقرباسندن کیچہ جی زاده عزت منلا
واسطہ سیلہ تحصیل معارف ادبیہ ایلش وبر مرتب دیوان براغوب (۱۸۳۰ م
و ۱۲۴۶ ھ) تاریخندہ وفات ایتشدرد .
§

﴿ ایمنوس ﴾ یاخود (لیمنی) — بحر سفیدده ایروس و سمدارک
اطہلری جنوبندہ برجزیرہ در . وقتیلہ وولقانلری شامل اولدیغندن یونانلرک
اعتقادنجہ وولقان و آتش آلہنک مقری عد اولنور ایدی . لیمنی عن اصل
پلازیٹرل طرفندن مسکون اولدیغی حالده هنوز معلوم اولمیان برسببہ مبنی
بونلر بر کیچہ ده قاریلری معرفتیلہ کاملاً قتل ایدلمشدردر . اشبو وقعہ مدہشتہ
اوزرینہ اورایہ ارغنونلر نقل وتوطن ایتدیلر . بوراسی (۵۰۸۳ خ)
تاریخندہ یعنی میلادک بشیوز اون برسندہ مقدمندہ برنجی دارا و برسندہ
صکرہ آتہ لیلر طرفندن ضبط اولنوب دردنجی اهل صلیب محاربہ سندہ قدر
دخی شرق ایمپراطورلرینہ تابع قالدیغی حالده (۱۴۷۸ م و ۸۸۳ ھ) ده
وندیکرلرہ و آنلردن صکرہ حالا متصرفی اولان دولت علیہ عثمانیہ اداره سہ
انتقال ایدی . ایوم ایکی بیگ نفوسی حاوی وغیر مزروع و خراب بر
حالده در و ستمہ سی چوق ایسہ ده ہمت اولندیغی حالده ہواسنک اصلاحی
وزراعت و حرثلہ اہالیسنک اقداری ممکندر .
§

﴿ ایمیما ﴾ — بعض حیوانات بریہ و بحر یہ یاغلی و اجزای سائرہ
ایلہ اعمال اولنان قتیل و یوارلاقلرک اشعالندن عبارت بر طاقم او یونلردر کہ
بوکا آتشبازلق نامی ویرلسہ مناسب اولور بونلرک بعضیسی یاندیغی
محلده بولنانلری ملکہ صورتندہ کوسترر و کمیسی دخی صوایچندہ و سائر بو
کبی مانع احتراق و اشتعال یرلردہ ینار و تحف تحف شکلر ورنکلر کوسترر
ایمش .

سیمیا کرانک و قتیلہ غایت مکتوم طوتوب درلو اشاراتلہ ستر ایلدکلری خلطیاتدن
اولق اوزرہ (اسفیداج و یمورطہ آغی و سبخ اذن مرکب ایلہ قارشدریلوب برکتان
بزینہ صارلدیغی حالده روغن زیبق ایلہ یاقیلور ایسہ غریب شکلر مشاہدہ

اولنور) ایش و (قرمزی زرنیخ ایله شب یمانی بر مقدار او کوز اودی و (حی العالم) عصاره سیله خیر ایدیلوب ال آیه لرینه سوریلور ایسه اله آتش آلنور یا نمز) ایش • شمعی دخی بو یولده ترکیبات موجوددر • از جمله (شیمی آموزانت) ده محرر اولدیغی اوزره مرجک قطعه ده او فادلمش متعدد فوسفور دانه لری سونمامش کرج توزندن معمول خیردن بیوجک نخود قدر یاپیلان حبلر دروننه برر جهتی آزاجق خارجه ده قالمق اوزره صوقیلوب اشبو حبلر دخی اشاغیسی ککیش یوقاروسی طارواوزنجه بر شیشه دروننه بر طبقه کرج توزی و بر طبقه حب اوله رق وضع و شیشه نك اغزی منطار ولوله حی چاموریه محکم سد و منطارک اورته سنده براغیله جق اینجه دلیکن ایچنه بر قومناستیق بوری ادخال ایدیلوب بورینک او بر اوجی دخی صو طولو بر کاسه نك ایچنه قونیلور و بورینک اغزی صویک سطحنه قریب بر محله بر اغیلور و بو حال اوزره مذکور شیشه خفیف آتش اوزرنده تسخین ایدیلور ایسه دروننده حاصل اولان هوا بوریدن طولاشه رق صویک یوزینه چیقهرق هوای نسیمی ایله بر لشه جکی جهته نوره مشابه و بر برینی متعاقب بر چوق حلقه لر چیقمغه باشلار • بونک دها تحفلی وارددر •

§

﴿ لینه ﴾ — اسوج طبیعیونی مشاهیر ننددر (۱۷۰۷ م و ۱۱۱۹ هـ) ده راشولد تولدده و (۱۷۷۸ م و ۱۱۹۲ هـ) تاریخنده وفات ایلدی فقیر بر چوبانک اوغلی و قونده حی شا کردی ایدی مؤخرأ درجه ذکاوتنی تقدیر ایدن بر قریبی واسطه سیله تدرس علومه مشغول اوله رق خصوصاً فن نباتاتده اکتساب نصاب فیض و کمال ایلدی بنا برین (۱۷۳۲ م) ده لاپونیا ممالکی نباتاتی نظر تدقیقندن کچورمکه مأمور اولوب بر مدت صکره فلنکه کیده رک اوراده علم طبی دخی او کردی بعده انکلتره و فرانسه یی کزه رک مملکتنه کلوب قرال حکیمی و (۱۷۴۱ م) ده اوبسال مکتبنه نباتات معلی نصب اولندی • او توزیدی سنه امتداد ایدن بو مأموریتی اثناده نباتاتی صنوفه تقسیم و علم نباتاته مخصوص سهل الحفظ قاعده لر وضع و علم حیوانات و معادنی اصلاح ایشدر • باشلیجه تألیفاتی (اولاً) اصول طبیعیه • که بونده موالید ثلثه نك اصول

تقسیماتی بیان ایدر • (ثانیاً) فن نباتاتک اساسنه دائر اثری که بو واسطه ایله علم نباتاتی تشکیل ایدن قواعدی تعریف ایلر • (ثالثاً) نباتات کتبخانه سی که بونده نباتاته دائر اولوقته قدر انتشاره چیقان آثاری تعداد ایدر • (رابعاً) تقسیمات میوه که بو اثرنده نباتاتک انواع و میوه سنی تقسیم و بیان ایدر • (خامساً) فلسفه نباتیه که بونده دخی کافه تألیفات و آثارینی بر برینه ربط و الحاق ایلر • تألیفاتک اکثریسی طبع اولمشدر •

مومی الیه رطوبت هوا و سیاله الکتریقیه و حرارت و ضیا کبی بر طاقم اسبابدن ناشی دایماً آچیلوب قیامتده اولان ازهارک اشبو آچیلوب قیانشلرینی تدقیق و ساعات یومیهدن قنغیسنه مصادف اولدیغنی ضبط ایدرک (تقویم الازهار) نامنده بر جدول دخی تنظیم ایتشدر •

(جدول مذکور زوالی ساعت حسابیله شویله در)

کونوز ساعت	کیجه ساعت
۱ بقلة اليهودیه	۱ اوبلیت (قرنفیل)
۲ چکی صقالی	۲ قره پید احر
۳ بقرید کبیر	۳ هندبا پیر اقلی
۴ چادر چیچکی	۴ الیس (سله مذهب)
۵ قره پلید سققی	۵ کیجه صفا
۶ اسقور چینا	۶ ابرة الراعی
۷ نیلوفر	۷ زعفران
۸ استلاریا	۸ فیقوید لیلی
۹ یبانی نرکس	۹ نیکطانت
۱۰ فیقوید پالولیتان	۱۰ ارغوانی چادر چیچکی
۱۱ ساعت اون بر خانمی	۱۱ سیلق (قرنفیل)
۱۲ بوز چیچکی	۱۲ بیوک پیر اقلی قاققوس

§

﴿ لیوادیاء ﴾ — یونانستانده بر شهردر کندو نامیله مسمی بر کوچک ایرماق اوزرنده اولوب آتهدنک غربندن طقسان کیلومتروده کاش و اون

بيك نفوسى حاويدر دولت عليه اداره سنده ايكن والى مقرى ايدى وقتيله خيلى معمور اولوب يونانيلرك اختلال و محاربه سى اثناده خرابه يوز طوتمشدر اسكى يونانيلر نزدنده شهر تشعار تروفونوس مغاره سى بوشهر جوارنده بولنور .

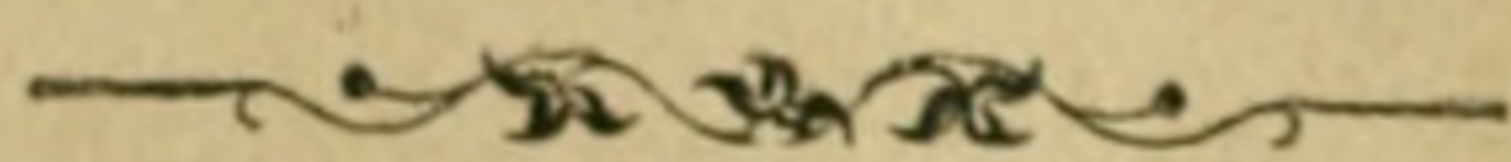
§

﴿ ليورپول ﴾ — انكلتره ده بر شهر شهيردر لانقاسترك جنو بندن التمش بش لوندردنك شمال غرييس نندن ايكي يوز سكرسان كيلو متر و مسافه ده و مرسى نهرينك صاغ جناحى اوزرنده مبنى اوله رق درت يوز بيك نفوسى حاويدر و مرسى نهرندن متشكل ليمانى اولوب اطرافى استحكام ايله محاطدر بونلردن بشقه مملكتك بر قسمى تحتندن مرور ايدر بيك سكر يوز متر و طولنده بر تونلى و مانجستره شمندوفرى و علمى جمعيتلى و مصر آثار عتيقه سنه مخصوص موزه خانه لرى و نباتات باغچه لرى واردر و تجارتي واسع و صناعتى زياده و متنوع اولوب شكر و چو ملك و انكلتره جه الكمشهور اولان جام و صابون فابريقه لرى مكملدر .

اون اوچنجى عصرده ليورپول بالقجيلره مخصوص بر قصبه جقدن عبارت اولوب (۱۷۰۰ م و ۱۱۱۲ هـ) تار ينخنده بش بيك نفوسى وار ايكن (۱۸۰۰ م) ده يتمش بش بيكه بالغ اولدى و (۱۸۴۲ م) ده قسماً محترق اولديسه ده ينه سرعتله تلافى مافات ايلدى .

§

﴿ ليويانغ ﴾ — (۵۳۹۲ خ) ده يعنى ميلادك ايك يوز ايكي سنه مقدمنده چينده خان سلاله سنى تشكيل ايدن ذاتك اسمى اولوب عنوانى (قاوها آنغى) در اشبو سلاله درت يوز يكرمى سكر سنه پايدار اوله رق چين ممالكنى بحر حزره قدر توسيع ايتشدر . مؤسس مومى اليه ارباب معارفه چوق رغبت ايدر ايدى زماننده چين اها ليسنك ذهننه علوم و معارف هوسى كيرمش و آصمه كوپر يلا احداث اولنمشدر .

(ل) حرفنده اولان ممالک دولت علیه

در ولایت	در لوا	در قضا	اسم و اعتباری	
قره می	پیغا		قضا	لاپسکی
سیواس	اماسیه		قضا	لادیق
سوریه	لازقیه		مرکز لواء	لازقیه
طربزون	لازستان		مرکز لواء	لازستان
کرید	لاشید		مرکز لواء	لاشید
سوریه	عکا		ناحیه	لجون
یمن	حدیده		قضا	لحیه
قدس	قدس		ناحیه	لد (رمله)
جزایر بحر سفید	ساقز		قضا	لریوس
یانیه	یانیه	قونیجه	ناحیه	لسقویک
اشقودره	اشقودره		قضا	لش
خداوندکار	بروسه		ناحیه	لفسکه
جزایر بحر سفید	لمنی		مرکز لواء	لمنی
سلانیک	سلانیک		ناحیه	لنقطه
سرفیجه	سرفیجه		ناحیه	لوادیه
بنغازی	بنغازی		ناحیه	لوك
قرق کلیسا	قرق کلیسا		قضا	لوله برغوسی
مناستر	مناستر		قضا	لومه
حجاز	جده		قضا	لیت
دیاربکر	دیاربکر		قضا	لیجه

حرف م

﴿ مائده ﴾ — حواریونك امر دینده قلوبنی تأمین ایچون حضرت عیسی علیه السلامه نازل اولان سفره در کتب تفاسیر و سائرده نقل اولدیغنی اوزره بوسفره حضرت عیسی واصحابی سمایه نظر ایدر لر ایکن ایکی بلوت اراسنده اینوب اوکلرینه قوندی عیسی علیه السلام دعادن صکره اوزرندن اورتوسنی آچمدقده دروننده پولسز و قیلچقسز یاغی طاملر پشمش بالق ظهور ایدوب اشبو بالغك باشی اوچنده طوز و قویروغی طرفنده سرکه و اطرافنده پراضه دن ماعدا جله سبروات وار ایدی بوندن بشقه بش عدد یوققه امکی دخی اولوب برینك اوزرنده زیتون ایکنجیده بال اوچنجیده یاغ دردنجیده پیاز بشنجینك اوزرنده پاصدیرمه موجود ایدی حواریوندن شمعون دیدی که (یاروح الله بونلر دنیا طعامندمی یا آخرت طعامندنمیدر) عیسی علیه السلام { هیچ برندن دکدر بلکه الله تعالی بونلری قدرتیله اختراع ایتشدر استدیگکزی بیک واللهم شکر ایدک که از دیاد نعمتی موجبدر) بیوردی انلر تکرار (یاروح الله بو علامتن بشقه بزه بر نشان دها کوسترمکزی ایسترز) دیدکلرنده حضرت عیسی سفره ده اولان بالغه باذن الله تعالی دیریل دیمکله فی الحال بالق حرکتک کلوب بعده ینه اولکی کبی اول دیدکده پریان اولدی بوسفره کون آشوری قرق کره نازل اولوب اندن هر کس تناول طعام ایدر لر ایدی وزوال وقتنده اوکلرندن اوچوب باقه قالور لر ایدی بیک اوچ یوز کیمسه نك مذکور سفره دن اکل ایلدکلری

حالده درو ننده کی طعامه قطعاً نقصان کلامشدر اکل ایدنلرک فقراسی
غنی و مریض و علیلری شفایاب اولورلرایدی بعده عیسی علیه السلامه
(بنم مائده می فقرايه ویر اغنیايه ویرمه) وحی جلیلی وارد اولمغله بو حکمدن
منفعل اولان کیمسه لر مائده می سحره حمل ایلدکلرندن سکسان اوچ کیمسه
خنزیر صورتنه مسخ و اوچ کون صکره جمله سی هلاک اولدی لر .

§

﴿ مائده سلیمانی ﴾ — اسپانیاقرالنک پای تختی اولان طلیطله شهرینی
(۷۱۱ م و ۹۳ هـ) تاریخنده قبضه تسخیره چکورن عساکر اسلامیه نک
اولوقت اغتنام ایتدکلری زمرددن مصنوع التمش ایاقلی برسفره نک اسمیدر
موسی بن نصیر ایله طارق اشبو مائده ماده سنندن طولایی شامه جلب و محاکمه
اولنمش ونهایت طارق حقلی چیقوب موسانک سبب عزلی اولمشیدی . اول
وقتکی روایته کوره اشبو مائده حضرت سلیمانن قلمه بر اثر نادیده ایمش .

§

﴿ مااون ﴾ — (۴۰۱۵ خ) تاریخنده یعنی میلادک بیک بشیوزیتمش
طقوز سنه مقدمنده لیدیا حکومتی تشکیل ایدن ذاتدر بونک اوغلی آسیادخی
حکومت مذکوره یه (آتیس) نامنی ویرمشیدی . (مااون) زماننده لیدیا
برقحظ ظهوری مناسبتیه تبعه سنک اکثریسنی طرد ایلدیکنندن اهالی مطروده
دخی تدریجاً اطهره و افریقا و ایتالیا یه طاغلمشدر .

§

﴿ ماتم ﴾ — سوکیلی برشخصک فقدانیله یورکده بر اقدیغی اثر حزن
و کدرک صورت اظهاری اولوب بوده زمان و محله نظراً مختلفدر اسرائیلیر
اقربا و یا دوستلرینک وفاتنده البسه لرینی ییرته رق و باشلرینه کل و یا طپراق
سرپه رک و اذای نفس ایچون چپلاق تنلری اوزرینه سرت قوشاق
قوشانه رق و ناله فریاد ایدرک کیدرلر ویرلره یاتوب کوکسلرینی دوکرلر و صقال
وصاچلرینی یولارلر و بوماتمی یدی کوندن یتمش کونه قدر سوردی رلرایدی
مصرلیلر یهودیلرک عین ماتملرینی اجرادن فضله بتون قاشلرینی تراش ایلرلر
واجرتله متعدد (نوحه کر) لر طوتوب جنازه نک اوکی صره نالان و کریان

وميتك برطاقم اوصافنى ذكر ايله حقننده ثنا خوان اولورلر ایدی بونوحه
کرلرک ایچنده اوچ بش بیک غروش اجر تلیلری دخی بولنور ایدی .

(بردفعه مصر خاندانندن بر کیمسه وفات ایتکله بر معتاد اجرای مراسم فریاد
ایچون اک مشهور برنوحه کره آدم کوندرلد کده « بن بو کون صنعتی لایقیله
اجر ایه مقتدر دکلم بنا برین کیدوبده شهرتمی ضایع ایتک استم زیرا بو کون
زوجدهم وفات ایتشدر بو مسرت اره سنده لایقیله ماتم اجرا ایتک قابل
اوله مز « جوابنی ویرر)

یونانلیلرده ارککار صاچلرینی اوزادیرلر وقادینلر ایسه بالعکس صاچلرینی
تراش ایدرلر ایدی رومالیرک ماتمی اون آی متمد اولوب بو ائنده شیون
وماتم اصحابی شنلکار ویوم مخصوصلر و او یونلردن امتناع ایدرلر و صقال
ویقلرینی بر هیئت غیر منتظمده براغیرلر ایدی قرون وسطاده علامت ماتم
اولمق اوزره قادین وارکک کور کسز کزرلر و صرتلری اوزرینه ایندیرلمش بر نوع
تاقیه کیرلر و بیوک ماتمدرده اوچ آی یوگدن معمول البسه کیوب ماتمک نصفی
اولان بر بچق آی ظرفنده رنگنی سیاهه و دیگر نصفی اولان بر بچق آینه بیاضه
تحویل ایدرلر ایدی . الیوم فرانسهده ماتمک مدت معینه سی بر زوجک
وفاتنده بر سنه الی هفته و پدر و والده و زوجهنک فقدانده الی آی و بر جدک
وفاتنده درت بچق آی و همشیره و برادر ایچون ایکی ماه و عموجه و تیره
ایچون اوچ هفته و عموجه زاده ایچون اون بش کوندر . حکمدار د اره سنده
مدت ماتم اراده حکمداری ايله تعیین ایدیلور و بیوک ماتم ایکی ماهدن
الی ماهه و کوچک ماتم اوچ کوندن یکر می بر کونه قدر تمید اولنور .
بالجمله آوروپا و آمریقاده ماتمدرده اکتسا اولنان رنگ سیاه ایسهده ماتمک
ایلک زمانلردن صکره سیاه یرینه پارلاق رنگر کیلسی مجازدر . مصرده
ماتم اثوابلرینک رنگی صاری و ممالک زنجیهده کل رنگی و چینده و ژاپونیا
بیاض ایش .

§

﴿ ماتم کربلا ﴾ — عید غدیر کله سنه نظر بیوریه .

§

﴿مأجوج﴾ — ماغونك ياخود مانجونك معربى اولق كرك كلمه لرینه
مراجعت بیوريله .

§

﴿ماد﴾ — یافت بن نوحك دردنجى اوغليدر آوان تفرقه
منسوباتيله ايرانك جانب شماليسنه كيدوب خراسان الكاسنى مقراتخاذ ايتشيدى
ماد ديلم وامثالى قبائل بونسلدندر .

§

﴿ماداره﴾ ياخود (ماده را) — شمنى داخلنده برجسيم قريه نك
وپورتكيز مستلكاتندن افرىقايه منسوب برطاقم اطهرك نام مشتركيدر قريه
مزبوره وقتيله منابع فحشياتدن بر موقع مشهور اولديغى جهتله شمنى يه كيدنلره
(ماداره يه واردكى) ديو طاقيلورلر ايدى . تركيسى دخى واردر .

§

﴿ماداغشقر﴾ — بحر محيط هندیده واقع جزائر دن برى والك جسيمى
اولوب افرىقاي شرقيدن التيوز كيلومتر و عرضنده اولان و موزامبيق
قنالى دنيلان بوغاز ايله فصل و تفریق اولنشدر الان بش مليون نفوسى
واوچبيك مترو دن درتبيك مترويه قدر مرتفع طاغلى حاويدر هواسى حار
وسواحلنكى مهلك در طپراغى منبت ايسه ده اهالىسى اصول زراعتى بوليله
بيلدكلرندن منافعى استحصال اولنه مامقده و كثرت اوزره بولنان باقرو قورشون
وقلاى و تيمور و جيوه معدنلرندن يالكز تيمور معدنى ايشلدملكده در . جزيره
مزبوره (۱۵۰۴ م و ۹۱۰ هـ) تاريخنده پورتكيزلو قپودان (لورانثرو)
طرفدن كشف اولنسيه فرانسه نك مطمح نظرى اوله رق اون التنجى عصر
ميلادیده دردنجى هازرى نام فرانسه قرالى جزيره نك (تلتنك) و (تاماتاو)
و (قووالپوانت) كى باشليجه مواقعى اله كچوردى و (درفين) موقعنده
برقلعه دخى تاسيس ايلديسه ده (۱۸۳۱ م و ۱۲۴۷ هـ) تاريخنده انكليزلرك
تحرىكيله (اوواس) نام عشيرتك واقع اولان هجومي اوزرينه مواقع مزبوره
فرانسزلرك يدندن چيقدى ومؤخرأ دخى (راداما) نام ريسك اثر رويت

ودرایتی اوله رق حکومت متفرقه برلشدرملکه بر حکومت جسمیه و مستقله
عدادینه داخل اولدی . (حکومت) کله سنه نظر بیوریله .

§

﴿ مدارس ﴾ — هندستانده برشهردر بوشهر مدارس ایالتنک
مرکزی اولوب قورومندیل ساحلی اوزرنده واقع وپوندشیرک شمالندن
یوز اوج و قالکوتنهک جنوب غریسنندن بیک الی یوز اوتوز کیلو متروده
و بیاض و سیاه قصبه لریله برابر بشیوز بیک نفوسی جامعدر . اطرافنده
بولنان اراضی غایت قوراق اولدیغندن قابل زراعت دکل ایسه ده نباتات
باغچه لری و صنعتی و باخصوص اقمشه قطنیه سی رواجلیدر تجارتنی
واسع اولوب اینجو صدف چوید خام پموق توتون اخراج ایدر و متعدد
غزته لر چیقار . جوامع و کلیسا و پتخانه و رصدخانه سی مکملدر . مدارس
وقتیله هند حکومتلرندن بری اولان (قارناتیق) ک مقری ایدی صکره یعنی
(۱۶۳۹ م و ۱۰۴۹ هـ) ده انکلیرلره کچدی که الیوم انکلیرلرک هندجه برنجی
مستملکاتی عداولنور .

§

﴿ مادرید ﴾ — اسپانیا دولتنک مقری و یکی قستل و مادرید
ایالتنک کرسی اداره سیدر درت یوز التمش بش بیک نفوسی جامع اولوب
اطرافنی اون بش قیولی برسوا یله محاطدر سوقاقلری کنیش و منتظم ایسه ده
قالدیرملری بوز و قدر . موزه خانه سی ترسانه سی ضربخانه سی متعدد
شمند و فرلری فنون آقادمیسی صنایع نفیسه آقادمیسی یدی کتبخانه سی بر
رصدخانه سی نباتات باغچه لری مکاتب متنوعه سی فابریقه لری مطبعه لری واردر
و تجارتنی وسط خالده در .

مادرید رومالیلر زماننده برقریه دن عبارت اولدیغنی حالده اهل اسلام
ضبط و تحکیم ایدوب (مجریط) نامنی ویرمشلر و صکره اسپانیوللر تحریف
ایلشدردر . (۱۰۸۳ م و ۴۷۶ هـ) ده التنجی الفونس طرفندن اخذ
واسترداد و (۱۵۶۰ م و ۹۶۸ هـ) ده (تولید) ه بدل بتون اسپانیانک مقر
حکومتی اتخاذا اولندی . (۱۸۰۹ م و ۱۲۲۴ هـ) تاریخنده فرانسزلر
بورایه کیروب برسنه صکره ینه تخلیه ایلشلر ایدی . بوراسی اندلس

دولت اسلامیة سی النده ایکن حکمای اسلامیة دن امام الریاضین ابو محمد
مسلمة کبی مشهور ذاتر یتشدردی .

§

﴿ مَأْرِب ﴾ — یمنده وقتیه مشهور شمدی مفقود بر شهردر بونی
علی روایة (سباء بن یشجب) بنا ومقر حکومت اتخاذا یدوب اوست طرفنده
ایکی طاغ اراسندن کلان (سیل عرم) ک تهلکه سنی دفع ایچون دخی
برطاغدن برطاغه زفت ایله ملصوق عظیم طاش لوله سد یاپدیردی دیگر
روایتیه کوره سد مذ کورک تملرینی مومی ایله آتدیروب اخلافی معرفتیه
تدریجاً اکیال اولندی بعضیلری دخی اخلافندن یعنی ملوک حیریه دن
(بلقیس) نام خاتون یاخود (لقمان بن عادیا) یاپدیردی دیرلر .

مَأْرِبْک حوالیسی فوق الغایه منبت وبساتین ومذارعی معمور ومیهوسی
مبذول ومشهور ایدی اهالی بونلرک شکرینی ادا ایتمک لرنندن حکمداران
مومی الیهمدن (عمر ومزیقییا) زمانده سد مذ کور یقیلوب مملکت واهالی
وحیوانات ومزارع کاملاً صو التنده تلف اولدی .

بوراسی بعضاً اهلنک اسمیه یعنی (سبأ) نامیه دخی یاد اولنور یوخسه
سبأ بشقه ومأْرِب بشقه دکدر .

شمدی بونام (مأْرِب) صنعانک جهت شرقیسنده وقرق ساعت بعدنده
برسبج اقلق اراضی یه ویرلمشدرکه اهالی (بلاد مأْرِب) دیرلر ایچنده کی
جبل ملحه اولان طوز معدنندن بللورکی اعلا طوز چیقار لکن اورالری
هنوز دولت علیه اداره سنه کچمدی .

§

﴿ مارتابان ﴾ — هندستانده برمان حکومتی داخلنده جاری
(سالوؤین) نهری منصبندن الی درت کیلومتر و مسافه ده و پغونام
شهرک یوز قرق اوج فرسخ اعشاری شرق جنو بیسنده قدیماً معمور و شمدی کی
حالده یالکز التی بیک نفوسی حاوی بر شهردر .

سیام وبرمان ممالکیله مارتابان کور فزی بیننده اولان مارتابان اراضیسی
وقتیه مستقل بر حکومتیه منسوب ایکن (۱۷۶۵ م و ۱۱۵۸ هـ) تار یخنده

برمانیلرک زیر حکمنه و (۱۸۵۲ م) ده دخی قسم اعظمی انکلیرلرک ید
ضبطنه یکمشر . الان برمانیلرک حاکم اولدقلری قسمک مرکز ادارهسی
مذکور (مارتابان) شهری اولوب انکلیرلرک ضبطنده اولان قسمک مرکزی
دخی (آمهرستوو) شهر مشهوریدر اقسام مزبورهنک شرق و شمال جهتلری
طاعلق وهواسی جیدوترابی محصولدار وایک و پموق منسوجاتی
مشهورددر . وقتیه اغنیا خانه لرنده قوزی طولمسی قونان و شمعی اسکی
معدن نامیله انتقه حکمنده بولنان بیوک مرتبانی طبقلر هب اورانک معمولاتندن
ایدی .

§

﴿ ماردین ﴾ — آسیای عثمانیده دیار بکرک سکسان بر فرسخ اعشاری
جنوب شرقیسنده اسکی برقلعه ایله بر مدرسه و بر قاق جامع و کلیسای ویکرمی
یدی بیک نفوسی شامل و جزیره یه حاکم ویک قدیم و مهم بر شهردر (۱۳۰۰ م
و ۷۰۰ هـ) تاریخندن یعنی تاتارلرک هجوم و استیلا سندن اول کرکی کبی معهور
بر شهر ایدی .

§

﴿ مارس ﴾ — اساطیر یونانیه دن محاسبه الهی و ژوپیتر یا خودژنونک
اوغلیدر سناتورده باشدن ایاغه مسلح و شدت و جرأت نشانهسی اولمق اوزره
ایاغنک آلتنده بر خروس مرتسم اوله رق تصویر اولنور ایدی (تراکیا) لولر
ایله (روما) لولرک معبود اتخاذا ایتدکلری اشبومارسی رومالولر روملوزک
اوغلی ظن و اعتقاد ایتدکلرندن سنهنک ایلک کونیه هفته نک ایلک کوننی
(مارس) دیو توسیم ایتشلردر که (مارت) انک غلطی اوله رق حالا برنجی
شهر رومی یه اطلاق اولنمقده در .

§

﴿ مارسلیا ﴾ — فرانسه نک (بوش دو رون) ایالتنک مقر
ادارهسی اولوب آق دکز ساحلی اوزرنده و پارسک سکز بیک یکرمی کیلومتر و
جنوب شرقیسنده ایکیوز التمش بیک نفوسی شامل بر شهر جسمیم و معهوردر
فرانسه فرق عسکریه سندن برینک موقعی اولدیغی کبی تجارت و صنایع
و طب مکتبلرینی و برچوق جمعیت علمیه یی حاوی و کثرت ادخالات و اخراجات

ایله مشهور و بیک ایکیوز کی استیعاب ایده جک صورتده واسع برلیمانی
حازدر . شهر مزبور (۴۹۹۴ خ) تاریخنده یعنی میلادک التیوز سنه مقدمنده
برچوق قراسیله برابر تأسیس اولندیغنده بیله حاز اهمیت اولدیغندن
اهالیسی تجارت خصوصنده (قارتاج) و (فنیکه) اهالیسیله رقابت
ایدرلر ایدی مارسلیا لیر (۱۵۳ م) تاریخنده رومالولرله اتفاق ایدرک
رومالولره غول ممالکنک قپوسنی آچلریله بیوک ایش کوردیلر و رومالولرک
تعرضندن قورتلدیلر .

شهر مزبوره خرستیانلق اوچنجی عصرده داخل اولمش ویدنجی عصرده
عربلر طرفندن ضبط اولمشدر .

§

﴿ مارغراف ﴾ — آندره سیچموندخی دنیلور . المانیا مشاهیر
کیما کراندندر (۱۷۰۹ م و ۱۱۲۱ هـ) تاریخنده تولد و ۱۷۸۲ ده وفات
ایلدی . بوذات برلین آقادیمنده اعضا و حکمت طبیعییه شعبه سنک رئیس
و پارس انجمن دانشنده اعضای فخری اولمشدر پانجاردن شکر استحصالی
و موادعضویه تحلیلنده مایع استعمالنی ابتدا کشف ایدن و خرده بینی تدقیقات
فنییه تطبیق ایلان بودر .

§

﴿ ماروق ﴾ — فاس ولایتک آوروپالیلرجه نام دیکریدر مرا کشدن
غلط ظن اولنور (فاس) کله سنه سنه نظر بیوریله .

§

﴿ مارونی ﴾ — سوریه اهالی خرستیانییه سنک بر قسمی و بوقسمک
نامیدر مارونیلر شمالاً نصیری و جنوباً دروز طاغلی اراسنده و جبل لبنان
و طرابلس شامده سا کندرلر و ایکیوز التمش بیک نفوسدن عبارت اولدقلى حالده
برصورت ممتازده اداره اولمقده درلر عربلرک ایلك استیلاسی زمانده یوسف
نامنده بربک تبعه سیله برابر جبله التجا ایتمش و کندولرینه برابرلنده و (مارون)
نامنده اولان بر باباس خرستیانلغی تعلیم ایلش اولمغله مذکور پاپاسک نامنه
ویا خود قدیماً موجود و مؤخرأ مندرس و نابود اولان (مارونیا) نام شهره
نسبت اولنهرق تبعه مزبوره یه مارونی نامی ویرلش اولدیغی مرویدر

مارونیلر الان مذهباً روما کلیسای سنی طایفه و مکتبلرنده برچوق زکی کیمسه لر
یتشدیر مکده در لر مع مافیه برابر بر موقعه ده یشامقده اولدقلری در زیلرله نزاع
چیقارمقدن خالی اولزلر ته کیم (۱۸۶۰ م و ۱۲۷۷ هـ) تاریخنده چیقار دقلری
نزاعده اورویانک مداخله یه قیامی بیله واقع اولدی . مرقوم پاپاس مذهب
مذکوری ابتدا (۷۸۰ م و ۱۶۴ هـ) تاریخنده ایتالیا ده نشر ایدوب پاپا
طرفدن آفروز ایدلدیکنه بناء سوریه یه صاوشمش ایدی . بو مذهب
(۴۴۹ م) تاریخنده افسده تشکل ایدن جمعیت رهبانیه معرفتیه تدقیق اولنان
(اوتیشست) مذهبی شعباتندندر که صکره قبط و یعقوبی فرقه لرینه آیرلمش
وجله سنه بردن (مونوفیریت) دینلشدیر .

§

﴿ ماریاندینی ﴾ — سقاریه نه ری حوالیسینده مسکون بر صنف
اهالینک قدیماً معروف اولدیغی نامدر که ده اول بونلره (بریس) نامی
ویریلور ایدی .

§

﴿ ماریوس ﴾ — روما جنرال لری ایچنده حکومت عوام طرفدار لغیله
معروف برذاتدر (۵۴۹۳ خ) تاریخنده یعنی میلادک یوز بر سنه مقدمنده روما
ممالکنه یوریش ایدن سمیر و طوتون طائفه و حشیه سنک خدنک مهاجراتنه
دلیرانه کوکس و یره رک ثابتقدم مرکز ثبات اولمش و بوسایه ده افس
وورسل محاربات عظیمه سنی قزانهرق طوائف مرقومه یی مغلوبیت بینهایه
دوچار ایلشدیر .

§

﴿ مازندران ﴾ — عجمستانک شمالی برولایتیدر بحر حرز
ساحلنجه متمد اولوب عراق عجمک شمالنده و کیلان ولایتک شرقنده واقع
ویدی یوزبیک نفوسی جامعدر بلاد مشهوره سی (استرآباد) و (بالغروش)
شهرلرندن عبارت اولوب اراضیسی طاغلق و بعض جبالنک زروه لری
قارایله مستور و اقلیمی حار و رطوبتلی و اهالیسی سلحشورلقده مشهوردر
لکن مهماننوازلق و غریب دوستلق کبی شیلر بیلزلر . مازندران غزنویلرایله

سلجوقیوں کے ایران علیہہ آچدقہری محارباتک اکثر یسنہ میدان ظهور
اولمشیدی .

§

﴿ ماسقارہ ﴾ — جزایردہ (اوران) دنیلان (وهران) ولایتندہ
ساحلی بر شہر مستحکمدر و نام صحیحی (مسخارہ) در بر قاج جامع شریفی
وبورنوس و قلیج دستکاهلری واردر ویدی بیک قدر فنوسی حاویدر شہر
مزبور و ملحقاتی فرانسزلی (۱۸۳۵ م و ۱۲۵۱ ھ) تاریخندہ امیری شیخ
عبدالقادر دن حرباً ضبط ایدرک ایکی سنہ صکرہ (تافنا) معاہدہسی
موجنبجہ شیخ مومی الیہہ ترک ایلدیلسہدہ بو ترک اہالی بی بردن پرہ
اور کوتمامک ایچون بر زمین اولدیغندن درت سنہ صکرہ یعنی (۱۸۴۱ م
و ۱۲۵۷ ھ) تاریخندہ تکرار آدیلسر و شیخ مومی الیہی بش التی سنہ فرانسدہ
حبس ایدوب اندن صکرہ موافقتیہ ممالک دولت علیہہ کوندردیلر
(عبدالقادر) کلہ سنہ نظر بیوریلہ .

§

﴿ ماصون ﴾ یا خود (فرماصون) — انکلترہ و فرانسدہ و المانیا
وسائر ممالکدہ منتشر یرجیت خفیہدر بونلرک وظیفہسی خیرخواہلق
واخلاق عمومیہ جہ حسن اتحادہ خدمت و ابنای جنسنہ معاونت ایمش .
برکسہ ماصونلرک جمعیتندہ داخل اولق استدیکی زمان سیاحت تعبیر اولنان
بعض تجربہلر اجرا اولنور و اسرارلرینی افشا ایتیمہ چکنہ یمن ایتدیریلور
وبعدالقبول بربرلرینی طانیق ایچون مرتب اولان اشارات تعریف و بعض
اسرارلری تلقین ایدیلور ایمش . ماصونلرک بیوجک مملکتلردہ لوجہلری
ودیشلیجہ آدملردن رئیسلری واردر و منقسم اولدقہلری اوتوزاویج
مراتبدن اوتوزی مبتدی نامیلہ یرنجی و اوچی ملازم و رفیق و معلم ناملریلہ
منتہی اعتبار اولنور واک یوکسک درجہدہ واقف اسرار اولنلرک تحت
ریاستندہ بیوک شرق مجلسی نامیلہ بر مجلسلری و ہر سنہ انقلاب صیفی
وشتائیدہ ایکی شنلکری اولور فرانسز ماصونلرینک اک بیوک شرق
مجلسلری پارس ایچندہ در . پولتیقہسنی ترویجہ ماصونلغی مدار اتخاذایدن
اوچنجی ناپلیون زمانندہ ماصونلق کرکی کبی شہرت بولمش ایدی .

ماصونلغك ابتدای ظهوری پكده معلوم اوله میوب بعضیلری مصردن
یاخود یونانستاندن چیقدی و بعضیلری حضرت سلیمان علیه السلام
زمانده و قدس شریف معبدینك تاسیسی صرهدده (تیر) یعنی (صور)
ملکی حیرام معرفتیه اختراع اولندی دیدیلر و اخیراً برچوق كسه لر دخی
سكزنجی عصر میلادیده معابد و مكاتب انشاسی امتیازاتنه نائلیتله تشكك
ایدوب مؤخرأ بینلرنده معهود برخصوصك ترو یخنه چالیشان هیئت معماریه
اتحادندن النمش و فقط كیده رك مقصد دكیشوب (دیدكاری كبی ایسه)
وقتیه اناطولیده ظهورایدن اخیلر مسلكنه كیرمشدر دیدیلر • نشان
واعتمادنامه لرنده پركار و كوینه كبی الات معماریه مرتسم اولدیغنه باقیلو ایسه
ذ كر اولنان هیئت معماریه دن اله برشی اولدیغی مأمولدر • هر نه حال ایسه
بركسه ماصونلغك پك ایلر وسنه واردیغی حالده اوكنه برشمس پرستلك
چیقه جغی ظن اولنور (اخیلر) كلمه سنه دخی نظر بیوریه •

§

﴿ ماغوغا ﴾ ویا (ماغوس) — یافت بن نوحك اوچنجی اوغلیدر
ماغوغ دخی دینور حین تفرقده منسوباتیه تاتارستان طرفنه کیتمکله تاتارستان
سندچین خطای چاپون اهلایسنك و (۵۴۳۲ خ) تار یخنده یعنی میلادك
یوز التمش سنه مقدمنده چیندن مطرود (دیوش) نام ترك قبیله سنك اصلی
اولشدر • (مأجوج) كلمه سنك ماغوغدن معرب اولسی ظن اولینور
ایسه ده (مانجور) دن مغرب اولسی دخی خاطره كلور •

§

﴿ ماقسیملین ﴾ — المانیایمپراطورلرندن بری و بونامده اولان
حكمدارلك برنجیسیدر وایمپراطور اوچنجی فردریقك اوغلیدر •
(۱۴۵۹ م) ده وجوده كلوب (۱۴۸۴ م و ۱۸۸۹ ه) تار یخنده پدیری
مقامنه جلوس ایلدی • جلوسندن مقدم شارل تمورك قزی وارثه تخت
اولان ماری دو بورغونی ایله ازدواج ایلدیکنه بناء وراثت دعواسی
ایدن اون برنجی لوی ایله پك چوق محار به لر ایتدی • مشارالیه غایت

مقدم اولوب حتی محارباتده بيله ملكنك اصلاح احوالنى دوشوندىكى
تحقيق اولمشدر .

§

﴿ ماقسيمين ﴾ — المانيا امپراطورلرندن برى و بو نامده اولان
حكمدارلك ايكنجيسيدر و امپراطور برنجى فرديناندك اوغليدر ۱۵۲۷ ده
وجوده كلوب (۱۵۶۴ م و ۹۷۲ هـ) تاريخنده پدى مقامنه جلوس
ايلدى . ترانسلووانيا يعنى اردل بكى شيرسموند و سلطان سليمان و سلطان
سليم ثانى حضراتيله ايجمه محاربهسى واردر . مشاراليه صلح و معارفى
سور و اعمار ملك ايدر برذات ايدى .

§

﴿ ما كيدونيا ﴾ — تساليانك شمال و تراسك غرب و ايلير يانك
شرق طرفنده و اردار نهري بويىجه واقع اولان اراضيدن عبارت بر قطعه در
تراسلور ايله يونانلوردن عبارت اولان اهاليلى مقدم بدوى ايكن فليب
نام قرالك زمان سلطنتنده طريق تمدنه قدم باصمشدر .

ما كيدونيا (۵۱۰۲ خ) تاريخنده يعنى ميلادك درت يوز طقسان ايكى سنه
مقدمنده فرس حكمدارى دارانك يد استيلاسنه دوچار اولمغله اهاليلى
بالضروره عجملك داخل دائره اتفاقى اولديلر ايسه ده اون اوچ سنه
صكره واقع اولان (پلاته) محاربهسى ختامنده سمري ينه يونانلوره دويرديلر
و مؤخرأ جالس سرير حكمرانى اولان ايكنجى فليب حال فترتى اسايشه
تحويل و غيب ايديلان ممالكى استرداد و يونانستانى كاملاً ما كيدونيايه الحاق
ايدرك عجم اوزرينه اسباب سفر تدار كيله مشغول اولديغى صره ده مقتولاً
وفاتى و قوعبولمغله اسكندر رومى باباسنك قوردىغى عجم سفرى پلاننى
اجرا و متعاقباً تكميل اسيايى استيلا ايلدى . (اسكندر كلمه سته نظر بيوريله)
مؤخرأ اسكندر دخى وفات ايتديكنده ممالكى متغلبه ييننده تقسيم اولمشيله
ما كيدونيا دخى رومالورك استيلاسنه قدر بر متغلبك زير حكمنده قالدى
و دهها صكره (۵۴۴۶ خ) تاريخنده يعنى ميلادك يوز قرق سكر سنه
مقدمنده رومالور استيلا ايتكله بر ولايت تشكيل اولدى و روما ممالكنك

انقسامنده دخی شرق ایمراتورانگی ونهایت اون بشنخی عصر میلادیده
عثمانلو اداره سنه پجدی • (سلانیک) کله سنه دخی نظر بیوریه •

§

﴿مالابار﴾ — هندستانده غانژ نهری فی یقینندن بدأ ایله جنوبه
طوغری ممتد اولان ساحل غربینک اسمی اولوب ایکی ملیون قدر نفوسی
ویوزیکرمی میل اعشاری قدر ممتد اراضی بی شاملدر •
اوتهدنبرو مشهور اولان معدنلرندن شمعی یالکز تیمور معدنی ایشلدلمکده در •
بوراسنی (۱۴۹۸ م و ۹۰۴ ه) تاریخنده پورتکیزلر استیلا ایلدیسده
طاغلرده ساکن اهالیسی انقیاد ایتماش ایدی صکره یعنی (۱۷۷۴ م
۱۱۷۸ ه) تاریخنده حیدر علی نام امیر تحت انقیاده الوب ده صکره
انکلیزلرک ید ضبطنه پجدی • انکلیزلر قطعه مز بورهدن زوجی وفات
ایدن قادیلرک زوجلرینک نعشی اوزرنده کندولرینی یاقق عادت مکروهه سنی
قالدیره بیلشدر •

§

﴿مالاقوف﴾ — قریمده سیواستپول شهرینی مدافعه ایدن قلاعک
اک جسم ورسینیدر (۱۸۵۵ م و ۱۲۷۲ ه) تاریخنده فرانسه جنرالی
(پلیسیه) طرفندن سوق اولنان هجوم قولی طرفندن ضبط اولنسی بتون
شهرک بالاستیمان تسلیمنه سبب اولدی و جنرال مرقومک رتبه سی مارشالالغه
ترفیع و (دوق دو مالاقوف) نامیله تلقیب ایدلدی •

§

﴿مالاقه﴾ — هندستانده غانژک اوته سننده برشهردر • مالاقه
ایالتنک کرسی اداره سی اولوب کندو نامنه اولان شبهه جزیره نیک منتهای
جنوبیسنده واقع و چینلی و مالنیز و آوروپالی اولمق اوزره اوتوز بیک نفوسی
جامعدر و برکوزل لیمانی واردر • بوراسی (۱۲۵۲ م و ۶۵۰ ه) ده مالنیزلر
طرفندن تأسیس اولنمشدی •

﴿مالاقه شبهه جزیره سی﴾ — هندده غانژ نهری نیک اوته سننده
و بنکاله و چین دکزلری بیننده بیک یوز طقسان کیلومتر و طول ویوز طقسان
کیلومتر و عرض اتساعنده بر قطعه اولوب (تناسیریم) دیلی ایله بره

التصاق ايدر و نفوس موجوده سی اوچ یوز یتش بش بیکه بالغ اولور .
طاغری چوق هواسی صیجاق ووخیم وزراعتی تدنیده در . صاری صبر
و صندال و امثالی نباتات و الماس و سائر اجحار ثمینده سی و التون قلائی تیمور
معدنلری وارد در . اشبو شبه جزیره ههمان بالکلیه سیام قرالیتنه تابع
صاییلور .

§

﴿ مالدیو ﴾ — هندستان غریده و قومور برونی آچیققرنده بربرینه
قریب برقاج یوز اطهنگ نام عمومیسیدر بواطه لرك انجق الی قدری مسکون
و قصوری خالی عن العمران و السکون اولوب کافه سی مخوف و مدهش قیالر
ایله احاطه اولمشدر اهالی اسلام و برحا مکک زیر اداره سنده اوله رق هند
و چین طرفلریله اخذ و اعطا ایدر لر .

§

﴿ مالطه ﴾ — آق دکزده انکتره یه تابع و یوز اوتوز بیک نفوسی
جامع براطه در اکثر اراضیسی قیالق وزراعته غیر صالح ایسه ده
اهالیسی سچلیادن طپراق طاشییوب ایچه ترلا تدارک ایتدیلر بوراسی
مقدما مالطه شوالیه لری نامیله مشهور (سن ژان) لرك قرار کاهی ایکن
(۱۸۰۰ م و ۱۲۱۵ ه) تاریخنده انکلیرلره کچمشدر .

§

﴿ مالک ﴾ بن انس — ائمه مذاهب اربعه نك ایکنجیسی اولان
امام مالک حضر تلیدر ولادتلی (۷۱۳ م و ۹۵ ه) تاریخنده مدینه
منوره ده و وفاتلی (۷۹۵ م و ۱۷۹ ه یا خود ۱۷۴) تاریخنده اولوب
(بقیع) نام محله مدفن آرای احترامدر لر .

علمی زهری و یحیی بن سعید و نافع و هشام بن عروه و زید بن اسلم و ربیع
ابن ابی عبدالرحمن و سائر ذواتدن اخذ و استماع ایدوب امام شافعی و محمد بن
ابراهیم بن دینار و ابوهاشم و عبدالعزیز بن ابی حازم و معز بن عیسی و یحیی
بن یحیی و عبدالله بن مسلمه و عبدالله بن وهب کبی ذاتلر دخی کندولرندن
مستفید اولمشدر لر . تعلیم علم شریفده فرط اعتنا و احتراملری اولوب حتی
نقل حدیثه مباشرت مراد ایلدکلرنده تجدید وضو و تسریح لیه و استعمال

یرلرینی ضبط و اوتوز ایکی سنه خاقان ایله مشترکا اجرای حکومت ایلدکاری
حالده (۱۶۶۱ م و ۱۰۵۱ ه) تاریخنه قدر وقوعبولان اختلالردن
بالاستفاده قصور ممالکی دخی زیر تسخیره الهرق تاریخ مذکورده نائل
استقلال اولدیله و رئیس اختلال (لیچونغ) ی پکینده تخت چینه
اجلاس ایتدیله . وقتیه چینلور چین دیارینی مانجوریا جهتمدن محافظه
ایچون سد بنا ایتشله ایدی . مأجوج لفظی اشبو مانچودن معرب اولق
کرکدر . (چین) کله سنه دخی مراجعت بیوریه .

§

﴿ مانغانه ﴾ — اسپانیاده (خوئلوا) ایالتنده چیقار برنوع معدندر
قولرا ووبا وقتلرنده او طه ایچنده حفظی هوایی اصلاح ایله بقای صحتیه مدار
اولور ایش .

§

﴿ مانومترو ﴾ — اجسام هواییه نك الاستیقیه سنی استعمال ایچون
یاپیش برآلتدر بوالتهک برقاچ نوعی اولوب اکثریا واپور قزغانلرنده وغاز
فابریقه لرنده کی غاز خزینه لرنده و تیمور او جا قلرنده قوللانیلور . انواع
مذکوردن بریسی ایکی طرفی آچیق و برقولی دوز و دیگر قولی نصفندن
یوقارو خزینه لی واکری شیشه بوریدن عبارت اولوب درونلرنه قونه جق
اولان جیوه مساوی ارتفاعده طوردیغی حالده خزینه لی واکری قولی بر
واپور یا خود غاز قزغانه صوقیلور اکر قزغانک دروننده اولان بخارک وغازک
قوه الاستیقیه سی هوای نسیمینک قوه الاستیقیه سنه مساوی ایسه کیروده کی
قول دروننده اولان جیوه اصلا حرکت ایتیب لکن زیاده اولدیغی حالده
صعوده باشلار و جیوه بووجهله یکر می درت پر مغه قدر صعود ایدر ایسه
قزغانک دروننده اولان بخار و یا غازک قوه الاستیقیه سی هوای نسیمینک
تضییقنک ایکی مثلی و قرق سکز پر مغه قدر صعود ایدر ایسه اوچ مثلی اولدیغی
اکلاشیلور . دیگر نوعلری دخی بر طرفی مسدود و دیگر طرفی آچیق
وامنیت بورسی و سائر نامرلیله تفریق و هر بری بر بشقه صورتده ترتیب
اولمشدر .

§

﴿مانی﴾ — (۲۴۰ م) تاریخنده تولد ایتمش بر کیمسه در اون ایکی یاشنده سودای تنبی یه دوشهرك لسان سریانیده باشلی باشنه اون ایکی کتاب یازمشدر بری خالق و عقل یاخود ضیا آبی دیکری شیطان و ماده یاخود ظلمت کونی اولق اوزره زعمنجه ایکی مبدأ اثبات ایدرك ازلی انکار و روح الله ککندوسی اولدیغنی ادعا ایله نبوت عیسی علیه السلامی رد ایدوب فقط آدم شیت نوح ابراهیم و موسی علیهم السلامک رسالتترینی تصدیق و اقرار ایلر ایدی بوندن بشقه ککندوسیله و پیرو لری هر کون درت وقت نماز قیلارلر و کذب و قتل و زنا و بخل و سحری نهی ایدرلر ایدی . مذهب مذکور اربابندن عصر سعادتیه تیشان کیمسه لر حضرت محمد علیه الصلوة و السلامی دخی صفت رسالت و نبوتله توصیف و تبجیل ایلشدر . مذهب مذکور چوق کشیلر نزدنده خصوصیه شاه شاپور بن اردشیر عندنده رهین قبول و مانی او توز بش سنه صکره بهرام شاهک سیف جلا دتیه بلا امان مقتول اولمشدر .

§

﴿مانیا تیزمو﴾ — مقناطیس حیوانیه — کله سنه نظر بیوریه .

§

﴿مانیات﴾ — لهستان دوقه لرینک اسکی عنوانیدر بونلره پالاتین دخی دیرلر ایدی مقدماً اسلا و شعبه سندن متفرق اوله رق سارمات نامیه بنام بولندقری حالدیه طونه نك شمالنده واقع و یستوله نهری وسطنده بر دوقه لق تشکیل ایدرك (۸۴۲ م و ۲۲۸ ه) تاریخنده پیفاست نامنده برینی دوقه تعیین ایلشدر ایدی مؤخرأ اونجی عصرده اشبو دوقه لق لهستان قرالغنه تحویل اولندی .

§

﴿ماوردی﴾ — اسمی علی بن حبیب کنیه سی ابی الحسن وفاتی

(۱۰۵۸ م و ۴۵۰ ه) تاریخیدر .

کبار فقهای شافعیه دن اولوب فقهی بغدادده ابی حامد اسفرائی و ابی القاسم ضمیریدن اخذ ایلدی . حافظ مذهب شافعی ایدی برچوق بلده لرده حاز

مذهب شافعی به دائر (حاوی) نام بر کتابی و تفسیری و (کتاب النکت والعیون) و (کتاب ادب الدین والدنیا) و (کتاب الاحکام السلطانیة) و (قانون الوزاره) و (کتاب سیاست الملك) و (کتاب الاقناع) نامرند خیلی آثار مفیده سی وارد .

§

﴿ ماورو قورداتو ﴾ — فنارلی مشهور بر روم فاملیاسنک نامیدر بو فاملیادن خیلوجه معروف آدملی یتشدی از جمله (علیکساندری) سرای همایون طبابت خدمتده بولندیغی حالده اوستریا دولتی نزدینه و (۱۶۹۹ م و ۱۱۱۱ هـ) تاریخنده (کارلوویچ) معاهده سی مکالمه سنه مأمور اولمش ومومی الیهک اوغلی (نیقولا) اولاً دیوان همایون ترجمانلغنه ومؤخرافلاق ومتعاقباً بغداد و یوده لغنه تعیین اولمش ومؤخرأ کوریلان بعض صداقتسزلکی اوزرینه بدرجه یه قدر نظر دولندن دوشمش ایدی . اندن صکره دولت علیه نزدینه بو فاملیانک اعتباری قالمدی وانلره منسوب اولان دیگر بر علیکساندری دخی یونانستان اختلافات معلومه سنده ال غیور محرکر صره سنه کچمکه (۱۸۲۳ م و ۱۲۳۹ هـ) تاریخنده یونستان (اتریا) ریاستنه نائل اولدی .

§

﴿ ماورومیخالی ﴾ — یونانستانده پترو بک دینمکه معروف بر محرکدر بو آدم یونان اختلالی اثناسنده مشاهیر رؤسای عصاتدن اولسنه مبنی حکومت موقته اعضالغنه نائل اولدی ورئیس (قاپودیستریا) ایله عدم امتزاجنه مبنی مأموریتندن عزل و حبس اولنوب مؤخرأ رئیس مرقوم اوغلی و برادری معرفتلیله قتل اولندیغنه بناء (ماورو) حبسدن قورتلدی و قرال (اوتون) زماننده هم جنراللق رتبه سنه و همده سناتو اعضالغنه نائلیتله ارکان یونانیه دن اولدی .

§

﴿ ماهان ﴾ — فرس پادشاهی (سرخس) ک وزیریدر . کندوسی عمالقه دن اولدیغی ایچون منفیاً فارسده بولنان یهودیلره خصومت ایدر ایدی . فقط بو خصومتک سیئه سنی ینه کندو نفسنده مشاهده ایدوب شوپله که بر کون یهودیلرک سوء حالندن بختله شاهه قناعت ویره رک جمله سنی اعدامه

امر آلدیغی حالدہ اجر اسندن براز اول قضیہ نك سادہ بر غرضدن عبارت اولدیغی اكلاشلدیغندن بالعكس كندوسی صلب اولندی .

هر كه كند نيك و بد . آخر بنفش كند

(استیر) كله سنده نظر بیوریله .

§

﴿ ماهرآت ﴾ یاخود (مہرات) — هندستانك و سطنده بش بیک ساعت مساحه سطحیه یی و درت ملیون نفوسی حاوی بر حکومتدر . اشبو حکومت جوانب اربعه سی انکایزر النده اولدیغی حالدہ مستقلاً اداره اولنور . مقری یوز یکر می بیک نفوسی وسکسان درت باب پتخانه و بر رصد خانہ یی جامع اولان (عجین) شهر یدر . حکومت مرقومه یه بعضاً سنڈیا حکومتی دخی دیرلرایسده انکایز حایه سنده اولان اصل سند بشقه در .

§

﴿ مایانس ﴾ — هس دارمستاد دوقه لغنك بلاد مشهوره سندن رن نهری ساحل یساری اوزرنده التمش بیک نفوسی حاوی برشهر در و مواقع مستحکمه دندر . یوک و پموق منسوجاتی و مصنوع اینجو والات موسیقیه معمولاتی مشهور در . بر مدت پورتوفرانق اعلائی مناسبتیله کرکی کبی معمور اولدی . شهر مزبور (۵۵۸۱ خ) تاریخنده یعنی میلادك اون اوچ سنه مقدمنده تأسیس اولنمش ورومالولر زماننده برنجی درجه ده مستحکم برحاله قونیلوب موخرأ یعنی (۴۰۶ م) تاریخنده اقوام وحشیه طرفندن تخریب ایدملکه شارلمان زماننده ینه معمورینه چالیشلشدر .

§

﴿ مایسور حکومتی ﴾ — هندستان اقسام ممتازه سندن بر یدر وبالغاتك جنوب وقووامباتورك شمال وقنارا ومالابارك شمال شرقی جهت لرنده واقع وسطح بگردن بیک ذراع مرتفع اولدیغی حالدہ اوچ ملیون بشیوز بیک نفوسی حاوی وهواسی معتدل وترابی نابت اولوب منطقه حاره یه مخصوص اولان محصولاتك كافه سنی حاصل ایتکده در و پك چوق تیمور معدنلری اولوب همان كافه سی ایشلدملکده در . برقاق عصر راجه لر

اداره سنده بولندقدنصكره (۱۷۴۰ م و ۱۱۵۳ هـ) تاريخنده حيدر علي نك
يد تغلبنه چكدي و مومي اليهك خلفي واوغلي تپيو صاحب انكليزلرك هجومنه
فرانسزلرك ياردميله ايجه مقابله ويكرمي بش سنه مدافعه ايتديسهده غلبه
ميسر اوله مديغندن عاقبت (۱۷۹۲ م و ۱۲۰۷ هـ) تاريخنده ممالك نك
نصفني و مصارف سفر يه بي و يروب يقايي قورتاردى و (۱۷۹۹ م) تاريخنده
وفات ايلديكنه بناء اهالي اسكى ر اچه لردن برينك اوغلي تخته چكورديلرسدهده
اسكى نفوذلى قالمدى و مركز اداره لرى اولان اللى بيك نفوسى جامع
نفس ميسور شهرى انكليزلره چكدي . بو شهر سرهنك ابارك اون بش
ميل غرب جنوبيسنده بولنور .

§

﴿ مبارز الدين ﴾ — شيرازده بنو مظفر حكومتك واضع اس
الاساسيدر . نسلى خراسان فتحنده كلوب اورايي مسكن اتخاذا ايدن عرب
امراسندن امير غياث الدين نام ذاته منسوبدر . پدى مظفر ملوك ايلخانيه يه
ويزد حاكم لرينه چوق خدمتلى كوروب طبل و علم المش و كندوسى (مبارز)
دخى ابو سعيد جنكيزى طرفندن يزد واليسى اولمش ايدى . مؤخرأ
(۱۳۱۸ م و ۷۱۸ هـ) تاريخنده دوشوردىكى فرصت اوزرينه استقلالنى
اعلان ايلدى و اخلافى شيرازده ۹۴ سنه حكومت سوردى .
مبارز غياث مرحمتسز و متجسس بر آدم اولديغندن جزئى بر تهمله متهم
بولديغى كسه بي ولو اقرباسى اولسون كندو اليه قتل ايدر كيدردي و بو
سببه مبنى (محتسب) لقبنى آلمشيدى .

§

﴿ مترنيخ ﴾ — اوستر يانك مشهور ديپلوماتلر ننددر . مومي اليه
بريوك فامليايه منسوب اوله رق (۱۷۳۳ م و ۱۱۴۶ هـ) تاريخنده قوپلنج
شهرنده تولد ايتمش و ۱۸۵۹ ده وفات ايتشدر . اوائل حالنده استرازبورغ
شهرى مشاهير معلميندن قوش نام ذاتن تاريخ و حقوق درسلى تعلم و مشهور
ديپلومات قونيچك كريمه سنى تزوج ايدوب مأمور اولديغى راستادقونغره سى
كتابتنده ايكن ايكنجى فرانسوانك نظرينى جلب ايتمكه درست و برلين
سفارتلرينه و ۱۸۰۴ ده دخى بارس سفارتنه تعيين اولندى و اعلان حرب

اولنجه یه قدر دولت متبوعه سنک پوتیقه سندن ایمپراطور ناپلیونه بر سررشته بیله ویرماسنه بناء و یانه یه ورودنده باش وکالت مقامنه چکورلدی و اغرام مغلوبیتنی متعاقب اوستریا ارشیدوشه سنی ناپلیونه تزویج و پولتیقه سنی تزویج و ناپلیون علیه اولان آوروپا اتفاقنه دولتنی دخی تشریک ایدرک لیسیق محاربه سنی قزانیردی و مکافاتاً پرنس عنواننی الدی و پارسک دول متفقه اردولری معرفتیه ضبطنده ناپلیون خاندانی علیه نه و بوربون خاندانی لهنده بولندی و اوستریا اختلالی وقوعنده اداره اموردن چکیلوب (۱۸۵۱ م و ۱۲۶۸ هـ تاریخنه قدر کدران ایدن اوقاتنی اوستریا خارچنده چکوردی .

مومی الیه تجردات و سربستی افکاری سومز و حکومت مطلقه اصولنی بکنور بر ذات ایدی و مصر غائله سی حقنده آوروپا دولتلیله وقوعبولان مخبراتی دولت علیه یه طرفدارلقدن و حق کولکدن عبارت اوله رق حسن نتیجه حاصل اینمش و او ائاده دولت علیه نک و یانه سفیری بولنان رفعت پاشا ایله پک کوزل پنمشدر .

§

﴿متنبی﴾ — اسمی احمد بن حسین بن حسن بن عبد الصمد الجعفی کوفیدر بعضیلر احمد بن حسین بن مره بن عبد الجبار دیدیلر لقبی ابی الطیبدر . هنکام صباوتنده شامه قدوم و اقطار سائرده جولان ایله تحصیل علوم ایدرک بتخصیص فنون ادیه ده بالغامابلغ اکتساب مهارت ایلدی . متنبی اکثر اوقاتده نقل لغات و لغاتک غریب و وحشیسنه اطلاع ایدن ثقاتدن بری اولوب شعری دخی فصاحت و بلاغت و سائر جهتله حد نه ایته و اصل اولمشیدی . بعضیلری متنبی بی (ابی تمام) ه برطاقی دخی ابی تمامی متنبی یه ترجیح ایدرلر . علمادن بر چوق ذوات دیواننی شرحه اعتنا ایدوب حتی اولبابده مطول و مختصر قرقدن زیاده شرح تألیف اولندیغی متواتردر .

متنبی ایله اشتهارینک وجهی حاشا دعوی نبوته قیام ایلسی ایدیکه بو کامبنی حبس اولنوب بعده توبه ایلدیکی جهتله اطلاق اولمشیدی .

بعضیلری (انا اول من تنبی بالشعر) دیمسندن ناشی متنبی ایله شهرت بولدی

و دیگر لری بعض اشعار نده (انافی امة تدار کها الله غریب • کصالح فی ثمود)
دیسنه مبنی اولدی دیدیلر •

قبیله و توابعیله بغداد دن کوفه یه رجوعی اثناده (فاتک) بن ابی جهل الاسدی
نام شخص یوللرینه چیقهرق بعض مقاتله دن صکره اوغلی (مجد) و کولهسی
(مفلح) ایله برابر صافیله نام محمله قتل اولمشدر •

مرویدر که اثنای مقاتله ده متنبی بالآخره مغلوب اوله جغنی اکلایوب فراره
قرار و یردکده کولهسی مرقوم لایقمیدر که یار و اغیاره قارشو اختیار فرار
ایده سک مع هذا شو بیتک (الخیل واللیل والبیداء تعرفنی • والسیف
والرحم والقرطاس والقلم) قائلی سن دکلیسک دیدکده کیرو دونوب مقتول
اولنجه یه قدر اعداسنه مقاومت ایلمشدر که بو بیت سبب مستقل قتلی اولمغله
مشهوردر •

ولادتی (۹۱۵ م و ۳۰۳ هـ) ده کوفه ده کند نامحله ده و قتلی • (۹۶۴ م
و ۳۵۳ هـ) تاریخنده در •

§

﴿ متوشلخ ﴾ یاخود (ماتوشلخ) ادریس علیه السلامک اوغلی
ونوح علیه السلامک والدی اولان (لامک) ک پدری اولوب حضرت
ادریسک رفعندن صکره خلیفه اولمشدر •

§

﴿ متوکل علی الله ﴾ — خلفای عباسیه دن اولوب (۸۴۶ م و ۲۳۲ هـ)
تاریخنده تخته یکمش و (۸۶۱ م و ۲۴۷ هـ) تاریخنده بعض احوال غیر
لایقه سنه بناء و کلا و وزرا ایله علماسی طویلاشوب خلع و اعدامیله بغدادی
دارالسلام ایتمشدر •

مومی ایله اسلام ایله خرسستیانلری تفریق ایچون خرسستیانلرک بالرنکنده
طیلسان کیملرینی وعموماً زنار قوشانملرینی امر ایتمشدر • مقدا حبش
نجاشی شدن زبیر بن عوام حضرتلرینه و انلردن علیه الصلاة والسلام
افندمزه کلوب (۸۵۸ م و ۲۴۴ هـ) تاریخنده بعض شرائطله کندوسسنه
(متوکل) واصل اولمش اولان بر حربیه بی هر سواقغه چیقده اوکی

صره كز دیرمك عادتی ایدی • متوكاك غضب و حسرت و سكر و عیشتی
تاریخچه مشهوردر •

§

﴿ متی ﴾ - حواریوندن طبریته ده تولدایتمش و انجیل جمع ایلمش
برذاتدر اوائل حالنده روما حکومتی نامنه ویرکو تحصیلداراغی ایدرایکن
عیسی علیه السلامك دعوتنه اجابت و خدمت عالیترینه ملازمت ایدوب
طبریته و عكا طرفلرنده و مؤخرأ ایران طبراغنده نشر دین و آیین ایتدیکی
صره ده عجملر طرفندن قتل اولمشدر • مومی الیهك كلدانی لسانی اوزره
عروجدن سگزسنه صكره جمع ایتدیکی انجیل اناجیل اربعه نك الك قدیمیدر
بو انجیل مؤخرأ رومجهیه ترجمه اولندیغی حالده نسخه اصلیه سی حالاً
مفقوددر •

§

﴿ مثقال ﴾ - اوزان عتیقه دندر بر بچق درهمه یعنی التی دنكه
اطلاق اولنور • (درهم) كلمه سنه نظر بیور یله •

§

﴿ مثلث ﴾ - علم هندسه ده بر سطح مستوی اوزرنده اوچ عدد خط
احاطه سندن حاصل اولان شكاه اطلاق اولنور اضلاع ثلثه سی مساوی
امتدادده اولان مثلثه (متساوی الاضلاع) ایکی ضلعی مساوی اولان مثلثه
(متساوی الساقین) اضلاعی مختلف اولانه (مختلف الاضلاع) تسمیه اولنور
کنندوسنده بر زاویه قائمه بولنان مثلثه (قائم الزویه) و بوزاویه نك قارشوسنده
واقع ضلعه (وتر قائمه) دنیلور •

هر مثلثك ضلع اسفلنه اول مثلثك قاعده سی دنیلوب زاویه رأسندن قاعده سنه
نازل اولان خط عمودی دخی ارتفاعی اولور و کندوسنده زاویه منفرجه
بولنان مثلثك خط ارتفاعی دائماً خارجلرنده بولنور •

(ذوا اربعة اضلاع) بر سطح مستوی اوزرنده درت عدد خط مستقیم
احاطه سندن حاصل اولان شكدر ذوا اربعة اضلاعدن ضلعین متقابلینی
متوازی اولان شكاه (شبه منحرف) و هر ضلعین متقابلینی متوازی اولان
شكاه (متوازی الاضلاع) وزویاسندن هیچ بری قائم اولیوب جمیع اضلاعی

متساوی اولان شکله (معین) وهر زاویہ سی قائم اولان شکله (مربع)
وهر ضلعین متجاورین مختلف وجیع زاویاسی قائم اولان (مستطیل)
دیرلر .

اشکال ذوایا ربعة اضلاعده هرایکی زاویہ متقابلہ بینہ واصل اولان
خطره (قطر) دنیلور و اشکال مذکورہ یه ایکیشر قطر رسم اولنه بیلوب
بونلر نقطه تقاطعده یکدیگرینی تنصیف ایدرلر . ومعین ایله مربع شکلرینک
ایکی قطرلری بری برینه عمود اولور .

§

﴿ مشوی ﴾ - مولانا جلال الدین رومی حضر تلرینک فارسی منظوم

ومزاحفات رمل مسدس اسلوبی اوزره مرقوم التی جلد اثر حقایق ربهبر لیدر .
و کتاب معجز خطاب مذکور ترکیه و فارسیجه برچوق ذوات معارفیسمات
طرفلرندن شرح اولمشدر . اوچله دن اول فارسیجه شاعر معروف سروری
و ترکیه شمعی و سودی و فاتح الایات نامیله شیخ اسماعیل انقروی و درویش
علی و درویش علی نک منتخب شرحی اولمق اوزره (کتاب المعنوی فی انتخاب
المثنوی) نامیله واعظ بیهقی و مصنفک و (جواهر الاسرار وزو اهر الانوار)
نامیله امام فاضل واعظ حسین بن حسین و (ازهار مثنوی وانوار معنوی)
اسمیله شیخ سیواسی حضراتی شرح و مشککلاتنی حل و ایضاحه همت
ایتمشدر .

§

﴿ مجارستان ﴾ - اوستریا دولته تابع برقطعه جسمیده در اسقلانیا

و ترانسیلوانیا یعنی اردل و میلیت غرانسه ایله قرواتیا نامنی آلان خرواتلق
باشلیجه اقسامندن صاییلور . مجارستانک نام عمومیسی لایتا نهرینک اوته
طرفی معناسنه اولان (ترانس لایتانیا) اولوب ایوم طقوز ملیون نفوسی
واردر . و بودین پشتہ سکدین و ارادین طمشوار اردل بلاد معروفه
سندندر . اراضیسی محصولدار اولوب طونه و تیس و دارو و صوا
نهرلریله اسقا اولتور . مجارلر عثمانلیلر کبی (اویغور) جنسندن اولوب
غایت شجیع و غریبنواز و صادق برملتدرلر .

مجارستان مقدا برقراللق ایدی . اهالیسی یقینلره طوغری آوستریا لولره

غلبه ایلہ اعادہ استتلال ایلدیلر سده (۱۸۴۹ م و ۱۲۶۶ هـ) تاریخندہ روسیہ نیک یوز بیک عسکرلہ اوستریالولرہ وقوعبولان معاونت کلیہ سی جہتیلہ ینہ انقیادہ مجبور اولدیلر و او اثنادہ بر چوق معتبران دولت علیہ ممالکنہ فرار والتجا ایلدیلر . شو قدر کہ مجارستانک اداره داخلیہ سی الیوم مستقل اولوب کندوسنہ مخصوص بردیت مجلسی واردر . مجار کندو لسانلرنجہ ہبہ وجهاز معناسنہ در (ہون) کلمہ سنہ دخی نظر بیوریلہ .

§

﴿ مجدالدین ﴾ فیروز آبادی - مشہور قاموس محیط صاحبیدر کنیہ سی ابوطاھر اسمی محمد بن یعقوب مسقط رأسی شیرازدہ فیروز آباد ملحقاتندن (کازرون) قصبہ سی وفاتی (۱۴۱۴ م و ۸۱۷ هـ) تاریخیدر سلسلہ نسبی صدیق اکبر حضرتلرینہ منہی اولور یدی یاشنہ قدر قرآن کریمی ازبر ایلدی بعدہ شیراز بغداد بلاد شرقیہ ہندیہ شام مصر یمن روم طرفلرنہ سیر و سیاحت ایلہ کیمندہ تعلم و کیمندہ تعلیم علم و معرفت ایدوب نہایت معقولات و منقولاتہ واصل اقصای درجات اولدی . ہر کزدیکی یرلردہ ولاتہ و حکام طرفلرندن مظهر حسن رعایت اولور ایدی خصوصاً آذربایجان حکمداری شاہ شجاع و سلطان مصر اشرف و امیر تیمور کرکانینک غریق لطف و احسانلری اولمش و سلطان بایزید خان تختکاہ بروسدہ فرمانفرما ایکن کلوب طرف شاہانہ دن فوق النہایہ ا کرام والتفات کورمشدر . یمن حکمداری ملک اشرف (اسماعیل) نزدندہ ایسہ ہپسندن زیادہ رعایت کوروب مشارالہک کریمہ سیلہ تزوج شرفنہ نائل و مرکز ادارہ اولان (زبید) شہرنہ یکرمی سنہ قدر شیخ الاسلامقلہ ممتاز امثال اولدی تألیفاتی حد و احصادن بیروندر ازجہلہ اصل قاموس اولان (اللامع المعلم العجائب الجامع بین المحکم والعباب) نام تألیفی کہ التمش جلدن عبارت اولدیغی حالہ تلخیص ایدوب اشبو تلخیصندن قاموس محیط وجودہ کلشدر ۴ جلد (تنویر المقیاس فی تفسیر ابن عباس) ۲ جلد (بصائر ذوی التمییز فی لطائف کتاب اللہ العزیز) ۱ جلد (الدر النظیم المرشد الی مقاصد القرآن العظیم) (شرح قطبہ الخشاف فی شرح خطبہ الکشاف) ۴ جلد (شوارق

الاسرار العلية في شرح مشارق الانوار النبوية (۲۰ جلد) شرح صحيح بخارى (۳ جلد) الاسعاد بالاصعاد الى درجة الاجتهاد (۲ جلد) عدة الاحكام في شرح عمدة الاحكام) دخی جله آثار نفیسه سندندر . صحیح مسلمی اعلام محدثین ناصر الدین ابو عبدالله محمد بن جهیل حضر تدرندن بطریق الضبط والاتقان اویچ کون ظرفنده قرائت و اخذ ایلدیکنی کندوسی اشبو ایاتنده اشعار و بیان ایتمشدر .

قرأت بحمد الله جامع مسلم بجوف دمشق الشام جوفاً لاسلام
على ناصر الدين الامام ابن جهيل بحضرة حفاظ مشاهير اعلام
وتم بتوفيق الاله وفضله قراءة ضبط في ثلاثة ايام

§

﴿ مجده الدين ﴾ - مشايخ كرام دندر (نجم الدين) كله سنه نظر بيوريله .

§

﴿ مجرى طي ﴾ - حكماي عربدن امام الرياضيين ابو محمد مسلمة
بن احمدك شهرتيدر . مومي اليه اندلسده مادريد شهرنده تولد و (۱۰۰۴ م
و ۳۹۵ هـ) تاريخنده وفات ايلدى .

(اخوان الصفا) (رتبة الحكيم في الكيمياء) (روضة الحقائق) (غاية الحكيم)
كبي پك چوق آثار بر كزیده سی واردر .

§

﴿ مجسطي ﴾ - علم هيئته دائر بر كتابك مؤلفيدر (بتولومه)
كله سنه نظر بيوريله .

§

﴿ مجنون ﴾ - قبيله نبي عامردن او اب اسمي قيس بن ملوح در بين
العرب شعر و شعور ايله مشهور بر ذات ايكن معشوقه سی اولان ليلى بيچاره بي
مجنون اولق اوزره تشهير ايتدی ومدت عمری بادیه ده كچوب آخر كار دولت
نبي امیه ده یعنی (۶۸۴ م و ۶۵ و یا خود ۶۸ هـ) تاریخنده وفات ایلدی .
(ليلى) قبيله مذکورده دن ليلى بنت سعددر بونلر ده اطفال نارسیده ايكن
الفت و بر بر لینه علاقه و محبت ايدوب بيود كرنده ليلا بي ابوينی قاچير مغه
باشلا دقلرندن مجنون اولوقت شو بيتلری سويلمشدر .

تعشقت لیلی وهی ذات ذوآبه ولم تبد للآتراب من ثدیها حجم
صغیرین نرعی الیهم یالیت اننا الی الان لم تکبر ولم تکبر الیهم

قزک باباسی کمال عنادندن قزینی قیسه ویرمیوب نهایت برچرکین عربیه ویرمکه
بچاره قیس اوآندن اعتباراً مجنون اوله رق واوللا کنان صحرای جنونه
دوشمش و بویله غدار و دلآزار آدم لرله بولنمقدن ایسه و حوش و طیور ایله
الفت و انسیتی دهها معقول کورمشدر .

حکمداران عربدن بری قیسک حالندن خبردارا اولدقده مرحمت ایدرک بر بشقه
قز ویرمک اوزره جلب و لیلایی دخی احضار ایدوب لیلانک سیهفام وضعیف
اندام برقز اولدیغنی کورنجه متعجبانه برطور ایله مجنونه (سکا بوندن بیک
قات اعلاسنی بوله یم بوقز چکدیکک سلسله جنونه دکر بر شمیدر) دیمکه
مجنون بنم کوزمله باق که لیلاده اولان سر جـاله مطلع اوله سک دیرهک
بیابانه صاوشمشدر .

مجنون امام حسن رضی الله عنه حضرتلرینک رضاعاً قرنداشی اولدیغنی دخی
مرویدر .

§

﴿ مجوزه ﴾ — اسطوانوی الشکل بر صاریقدر وقتیه بو صاریغنی
پاشالر ایام عادیده صارالر ایدی مجوزه کیمک امتیازینی قانونی سلطان
سلیمان حضرتلری ابتدا اوق آتمقده ماهر برعربه ویرمش ایکن صکره لری
یکچیریلرک تعلیمخانه ناظری اولان وسائر اورتلرک ضابطلرندن ممتاز بولنان
ذاتلرک امتیاز مخصوصی اولدی ودهها صکره بعض پاشالر دخی ایام عادیده
صاردیله . (اجوزه بی بیلم)

§

﴿ مجوس ﴾ — هندوچین و بعض ترکستانده مرعی بر مذهبک اسمیدر
اصحابنه مجوسی دیرلر ظن اولندیغنه کوره بو مذهب (صابئی) مذهبندن
آزمه برشی اوله رق ابتدا چینده اذر با بجان و بعض ممالک ایرانیه دن منتشر
اولمش و ملوک فرسدن برنجی (دارا) زماننده (زردشت) نام کسه معرفتیه

ایرانده بر بشقه قابله و چینده (بودا) و (لامه) و سائره نامرلیله در لو درلو
قالبره افراغ اولنه رق تشعب ایشدر .

۳۱۹۴ خ) تاریخنده یعنی میلادک ایکیک در تیوز تاریخنه طوغری جزیره
العربه بیله نشر اولندی . مجوسیلر تمثال مشخص آتش اولمق اوزره بر صانع
قدیمک وجودینی و روحک بقاسنی اعتقاد و آشکده لرده هیچ سونماک اوزره
آتش دائمی ایقاد و هر صباح حین طلوعده شمسی تقدیساً بر طاقم دعا لایراد
ایدر لر و بعد الموت ارواحک بو عالم سفلیدن بشقه بشقه معدنلره منسوب
اولان و هر برینه سیاراتدن بری حاکم بولنان یدی عدد قپودن کچهرک مقرر سعدا
اولان شمسه و اصل اوله جغی زهابنده بولنور لر و بناء علیه پاپاسلری علم
هیئت و نجومی او کر نمکه چالیشور لر .

(بودا) و (زردشت) کلمه لرینه دخی مراجعت بیوریلله .

مجوس شعبه لرینک تنوع ایدن اعتقاد اتندن بر طاقی مؤخرأ اسلام ایچنده
(قرامطه) (باطنیه) (اسماعیلیه) (بابکیه) (محمیه) و امثالی خوارج
نامرلیله ظهور ایدن فرق باطله یه دخی ساری ایدی .
عربلر مجوسیلره (کبر) دخی دیر لر .

§

﴿ محاضره ﴾ — غیرک کلامندن ترکیب خاصی یا خود معانی
وضعیه سی جهتیه مقامه مناسب اولاننی محملهده ذکر و ایراده ملکه ویرر
بر علمدر . فائده سی غیردن منقول کلامی معانی اصلیه سی و یا خود ترکیبک
کندی ذاتی و جهله مقام مخاطب مقتضاسنه تطبیقده خطادن احترادر .
محاضره ایله معانی بیننده اولان فرق (معانی) ده متکلم کلامنی مقتضای
حاله و غیرک کلامنی دخی کندی حالنه لایق خواصه تطبیق ایتکدن
و (محاضره) ده متکلم بلغا کلامنی او کلامه مناسب محملهده علی طریق الحکایه
استعمال ایتکدن عبارت کورینور .

علامه زمشرینک (ربیع الابرار) و راغب اصفهانینک (فنون المحاضره)
و علامه ابن حمدونک (تذکره حمدونیه) و ابن سعدک (ریحانة الادب)
و ابن عبد ریه نک (کتاب العقید) و تیفاشی نک (فصل الخطاب) و آبی نک

(نثر الدر) و ابو الفرج اصفهانينك (اغاني) و ابن ابى حمله نك (كتاب السکردان) و تعالى نك (مونس الوحيد) نام كتابلى فن محاضرده مؤلف آثارك باشليجه لرى اولوب دها بونلردن بشقه حد و احصادن خارج نيجه كتابلر تاليف اولمشدر .

§

﴿ محمد ﴾ صلى الله تعالى عليه وسلم — نبي سنى آخر الزمان ورسول مطلق انس و جاندر و قطب وجود و مدار عالم شهود اولمغله مظهر اسم اعظم يعنى اسم رحماندر . قول مشهور اوزره سلسله نسب شريفلى (محمد بن عبدالله بن عبد المطلب بن هاشم بن عبد مناف بن قصي بن كلاب بن مره بن كعب بن لوى بن غالب بن فهر بن مالك بن نضر كنعان بن خزيمه بن مدركه بن الياس بن مضر بن نزار بن معد بن عدنان) اولوب بوندن اوته سى بين المورخين مختلف فيهدر .

خلفتك (۶۱۶۴) و ميلادك (۵۷۰) سنه سى ربيع الاولك اون ايكنجى بازار ايرتسى كيجه سى شرفبخش صفحه عالم وجود اولدى . تواريخ اجنبيه ده تاريخ ولادت عليه لرى (۲۷ نيسان) در .

شب ولادت نبويه لرنده بپرسترك پترلنده و آتش كده لرده ارهاصات قبيلندن اولمق اوزره علامات انكسار و انطفاء كورلدى و (حضرت عيسانك هنوز طوغمش بر طفل شير خواره ايكن تكلهمى كى) خورشيد وجودى مطلع سعادتدن طوغار طوغماز مبارك فم عاليلرندن كوش لطافت منكوش مادره درر صلوة و سلام شرفصادر اولدى و والده محترمه لرى حضرت (آمنه) نه قير و نه اركك مشاراليه حضرتلرندن بشقه هيچ بر مولود دنيايه كتورمدى .

حضرت فخر كائنات ايكنجى دفعه اوله رق يكرمى درت ياشنده تجارت طريقيله شام شريف جوارينه قدر كيدوب عودت ايتد كدن صكره (خديجة الكبرى) حضرتلربنى تزوج بيورديلر و قرق ياشنه و اصل اولدقلرنده التى آى قدر رؤيا ايله مظهر و حى الهى اولوب اندن صكره اره صره منزوى اولدقلى جبل حراده پايه قدر و جلالتلى سلطنت ابدية رسالتله اشعه پاش عيون اصناف امت بيورلمغله اوسنه ايچنده زوجه محترمه لرى مشار اليها خديجة الكبرى

وعزاده لری علی المرتضی و ابوبکر و عثمان حضراتی و سائر بعض اصحاب
کرام اظهار دین اسلام ایلدیلر بونک اوزرینه درت سنه صورت خفیه ده
تبلیغ احکام الهیه دن صکره شرفصدور ایدن (فاصدع بما تؤمر) نص
جلیلی موجنبجه امر دعوتی میدان علانیتسه چیقاردقلرنده بتون اهالی
مکه و قبيله قریش حق عالی نبویلرنده ابولهپ (و کعب) ه همکعب اولدیلر
و کیتدکجه اذابی آرتیروب بعض اسلامه کلنلری تهدیده و بعضیلرینی اشکنجه
واعدامه قالقشیدیلر نهایت اسلام رخصت نبوی ایله حبشستانه هجرته مجبور
اولدی مکه لیلر حبش نجاشیسنه دخی عرض شکایتله اسلامک مملکتنه
عدم قبولنی رجا ایلدیلر سنده نجاشیء کاردان اول امرده ایشی اکلامق
اوزره مسافرین مومی الیهمی حضورنده ورهائین و امراسی مواجهمه سنده
زیور مجلس امتحان ایدوب کیفیت اسلامدن و من قبل الرحمن نازل اولان
کلام عظمت اتسامدن سؤاله باشلا دقده اجوبهء لایقه ایرادن صکره
ایچلرندن دادر عالیقدر حیدر کرار جعفر طیار حضرتلری سوره شریفه
(کهیعض) ی تشنیفساز مسامع حضار ایلدی و نجاشی کال تأثیرندن
اغلیه رق (والله بو کلام ایله حضرت عیسیاه نازل اولان کلام
ایکیسی برچراغک نوریدر) دیوب جمله اهل اسلامی زیر جایه و صحابتنه
آلدی صکره اسلامده حضرت عمر ظهوره کلکله فرقهء موحدین قوت
بولدیسده غلوی ارباب تعاند دخی اونسبتده اثرنمای تزايد اولوب برطرفدن
دخی مدینهء منوره اهالیسی شرف قدوم مسعدتملوم جناب نبوی یه
ازدل و جان تحسر و آرزو درمیان ایلدکلرندن بعثتک اون اوچنچی یعنی
میلادک التي یوز یکرمی ایکنجی سنه سنده مدینهء منوره یه هجرت سنییه
وقوعبولدی و درحال رسم بیعت اجرا سندن صکره یوز ذراع طولنده و براز
نقصان عرضنده برعالی مسجد بنا ایدیلوب اوراده اجتماع و ادای فریضهء
صلاته شروع قلندی .

آنفاً بیان اولندیغی وجهله نبی مشار الیه صلی الله علیه و سلم حضرتلرینک
اون اوچ سنه ایچنده چکدکلری بونجه محن و مشاقه تحمللری و حق عالیلرنده
هر درلو شناعت و فضاحتدن چکنمیان ارباب بغی و فساده کال حمله

معامله‌لری معجزات جلیلهٔ نبویه لرینک اک باشلیجه سی عد اولنغنه سزابر کیفیت اولوب طوغریسی حیرت افزای عقول و شایان تحریر سر دفتر نقولدر .

بر امر کریمه منظور چشم عالیبری اولدیغنده در عقب کل رخسار نبویبری عرقریز حجاب اولور و بر کیمسه نک یوزینه دقتله باققدن و کوتولکه کوتولکه مقابله دن و رفع اصواتدن محترز بولنور و هر کسی حال و شاننه کوره تعظیم و کولر یوز و لطیف سوز ایله تطیب بیورر ایدی حتی مجلس عالیبرندن چیقان اصحاب کرام بر برلرینه (حضرت پیغمبر بو کون جمله کزدن زیاده بکا التفات ایدی خیر بنی سندن زیاده تلطیف بیوردی) دیو اظهار حبور و بشاشت ایدرلر ایدی . کمال تواضع نبویبری آئارندن اولق اوزره بر دفعه حبش حکمدارندن لمصلحهٔ کلمش اولان ایلیچیلره کندولری بالذات خدمت ایتکه قالقوب اصحاب کرام (یار سول الله بز خدمت ایدرز سز راحت بیورک) دید کلرنده (بنم اصحابم وقتیله حبشه هجرت ایتد کلرنده بونلرک پادشاهی طرفندن مظهر قبول و احترام اولمشلرایدی اکامینی بو کون بالذات مکافاتنی ایتک استرم) بیورمشلردر . هیچ بر کون یان اوستی اوتور مدقلری کبی بغدادی دخی قور میوب و تشریف لرنده کیمسه یه قیام ایتدیر میوب مجلس لرنده نفس نفیس نبویبری ایچون تعیین مقام ایتماشلر و متعدد خدمتجیلری اولدیغی حالده بر شیلرینی کیمسه یه طاشتدیر مامشلردر . و خزینه لری مال غنایمله مالامال و هر کون سکرین طعام اکلنه اقتدار بر کال ایکن اکللیت زهد و اتقارندن ناشی مدت عمر لرنده بری بری اردنجه اوچ کون اتمک ایله قارنلرینی طویور مامشلردر .

ابتدای هجرت ایله دار بقایی تشریف لری ارسنده کچن اون سنه ظرفنده قریش و طرفدار لریله یکر می بش دفعه غزالری وقوعه بولوب انجق بوغزالرک کافه سی (غزوه) کله سنده محرر اولدیغی اوزره مخالفین مر قومه نک شر و مکیدتنی دفع و تهدید ایچون وقوعه کلمش تدافعی و تحفظی محارباتدن عبارت ایدی . مخالفت و اعتراض یالکز مشار الیه حقنده اولیوب انبیاء کرام سالفین حق لرنده دخی نیجه نیجه مخالفلر ایقاع ایدلیدیکی و بوجه تکرله نه مرتبه قانلر دو کولدیکی تواربخشناسان نزدنده آزاده برهاندر .

عليه الصلاة والسلام افندمرك ارهاصات ومعجزات جليله وسائر اوصاف واحوال سنيه لری کتب سیرده محرر و جله یه معلوم اولدیغندن اوبابده تفصیلاته کیریشلمدی .

اولاد کرامی

جناب خدیجه الکبرادن	}	حضرت قاسم	۱
		حضرت عبدالله	۱
		حضرت طیب	۱
		حضرت طاهر	۱
جناب خدیجه الکبرادن	}	حضرت ابراهیم	۱
		حضرت زینب	۱
		حضرت فاطمه	۱
		حضرت رقیه	۱
		حضرت ام کلثوم	۱

§

﴿ محمد اول ﴾ چلبی — سلاطین عثمانیه نك بشنجیسی اولوب

یلدیرم سلطان بایزیدک اوغلی و مراد خان ثانینک پدریدر ولادتی (۱۳۷۹ م و ۷۸۱ هـ) جلوسی (۱۴۱۵ م و ۸۱۸ هـ) وفاتی (۱۴۲۱ م و ۸۲۴ هـ) تاریخنده در .

پدری اسیر اولدقدن صکره قرنداشی سلیمان چلبی ادرنده و عیسی چلبی بروسه ده تخته کچوب اشبو چلبی سلطان محمد دخی ولایتی اولان اما سیه یه چکیلهرک دیگر قرنداشی موسی چلبی ايله برلشمشیدی . بروسه ده کی قرنداشیله بر محاربه دن صکره موسی چلبی واسطه سیله سلیمان چلبی بی مغلوب ایتدیسه ده موسی چلبی ادرنه تختنی قبوللندیغندن دلکیر اولهرق ایکنجی دفعه استانبولدن کچوردیکی عسکر واسطه سیله ذاتاً امرای عسکریه بی کندوسندن خوشنود ایده مامش اولان موسی چلبی بی دخی بالتعقیب بوزوب تخته جلوس ایلدی . اثنای سلطنتنده از میددن استانبوله قدر اولان سواحلی روملردن ضبط وجانیک و کنگری بی استرداد ایدوب صاحب علم شقاوت یورکلوجه مصطفی غائله سنی دفعه موفق اولمش و حرمین الشریفینه صره ارسالی عادت مستحسنه سی زمان مسعدتشانندن قالمشدر .

§

﴿ محمد ثانی ﴾ ابو الفتح — کزیدکان سلاطین عثمانیانک یدنجیسی
 اولوب سلطان مراد ثانینک اوغلی و سلطان بایزید ثانینک پدریدر • ولادتی
 (۱۴۲۹ م و ۸۳۳ هـ) ایکنجی جلوسی (۱۴۵۱ م و ۸۵۵ هـ) وفاتی
 (۱۴۸۱ م و ۸۸۶ هـ) تاریخنده در •

افق سلطنت شرف قدومیله مطلع انوار سعادت اولدقده دولت علیه علیه
 اتفاق ایدن قرمان و کرمان و آیدین و منتشا اوغلارینی صدمه کذار پنجه
 غالبیت ایدوب قونیه بی آلدی بعده ایکی یوزبیک عسکرله ادرنه دن در سعادت
 کلوب برأ و بحرأ الی درت کون محاصره دن صکره (۱۴۵۳ م و ۸۵۷ هـ)
 تاریخنده فتح استانبول دولت جهان مشمولنه نائل اولدی • اشبو مظفریت
 جسمه عقبنده اینوز طاشوز سمادرك و صربستانده نوه برده کبی برچوق
 قلاع متینه بی دخی الده ایتسی اوزرینه (۱۴۵۵ م و ۸۶۰ هـ) تاریخنده
 یوز الی بیک عسکر ایله بلغراد فتحنه کیدوب مجارلری مهم بر صورتده
 مغلوب ایدرك ایکی سنه صکره آتته بی استرداد و بعض مورده ممالکنی تهدید
 ایله صربستانده واقع سمندره قلعه سنی فتح و کشاد ایلدی و کردستان و ایران
 حکمداری اوزون حسنه غلبه سندن صکره یعنی (۸۶۴ هـ) تاریخنده
 طربزون و سینوب و قسطنیونی بی و متعاقباً مدلو و بوسنه ده بعض قلاع ایله
 هر ساک قطعه سنی ضبط و تسخیر و بواره ده برقاچ دفعه ارنودلغی تهدید
 ایتدی • اخیراً یعنی (۱۴۷۳ م و ۸۷۸ هـ) تاریخنده ایران حکمداری
 اوزون حسنه ایکنجی اچدیغی محاربه بی بعد المغلوبیه قزانمغله اجرای
 شهر آیین ایتدیردی و اهالیسناک طلب و استدعا سنه بناء قریم ضمیمه ممالک
 و کدک احمد پاشا واسطه سیله ارنودلغه و برقاچ ایتالیا ممالکنه و خیلی کافتلرله
 اشقودریه دخی مالک اولدی • در سعادتده نام نامرینه منسوب جامع شریفی
 (۱۴۶۲ م و ۸۶۷ هـ) تاریخنده بنا ایتدیرمشدر •

§

﴿ محمد ثالث ﴾ — دولت عثمانیه ده اون اوچنجی پادشاه اولوب
 سلطان مراد ثالث اوغلی و احمد خانک پدریدر • ولادتی (۱۵۶۶ م
 و ۹۷۴ هـ) جلوسی (۱۵۹۴ م و ۱۰۰۳ هـ) وفاتی (۱۶۰۳ م و ۱۰۱۲ هـ)
 تاریخنده در •

مشاراليه فاتح اكري ديمكده مشهور اولوب جلوسى عقيننده ايجاب زمانه مبنى اون طقوز شهزاده يى بردن سفر آخرته كوندر مشدر . اوائل سلطنتنده و كلاسنىك اتفاسزلغى ثمره سى اوله رق مملكه تين و مجارستانده خيلى محاربه لر دن صكره استرغون قلعه سى ال دن چيقوب بو صره ده يكر مى اوتوز بيك قهرمان و نسوان و صبيان اياقلا رتنده قالدى و شاه مشاراليه بالذات كيدوب مشهور (اكرى) قلعه سنى الديوغى اثناده دخى اوستريالولر كخطوانده مغلوب ايتديكى عساكر عثمانيه و اهالى به امان ويردكن صكره جله سنى قليبچدن چورديكى خبر الديوغندن كندوسى دخى بالمقابله اكرى اهالى سنى قتل عام ايتدى و (۱۵۹۶ م و ۱۰۰۵ هـ) ده اوستريالولر تكرار اوچيوز بيك كشى ايله كلوب عساكر اسلاميه يى رجعت و فراره مجبور ايلدى .

اعدانك اشبو غلبه و هجومنده ذات شاهانه اوتاغ همايونك ايجنده خرقة سعادتى لابس و قصيب نام سيف نبوى ديزلى اوستنده اولديوغى حالده اوتوروب اعدانك خزينه چادرلرینه وارنجه يه قدر نصل يغما ايتدكلر ينى سير ايدر و شيخ الاسلام خواجه سعدالدين افندى و سائر مقربين دخى كمال وله و حيرتله صبر و ثباته متعلق سوزلر سو يليوب تسلى و يرمكه چاليشور ايدى او اثناده يعنى ذات شاهانه و كلاسيله برابر اسيردوشمك راده سنده آت اوغلانى و اشجى و سايس مقوله لرى صوپه لر و اودونلرله يغما كرلى قاچيرملريله اعدا بوزلدى سوزى و بو سوز شايع و فرار ايدن و ايتمكده اولنلر ك سمعنه و اصل اولديوغى كى هر كسه يكيدين بر جسارت كله راك طو پلانوب ايلك هجومده اعدايى پوسكور تدبير و بالتعقيب يوزاللى بيك قدر ينى قيديلر . و ترياقي حسن پاشا قانزده قلعه سنده بيوك بر مظفر يت قزاندى لکن اناطولیده يكيچريلر ك ادبسنلکی سيئه سيله روان و تبريز ولاياتى حوزة تابعيتدن چيقدى .

§

﴿ محمد رابع ﴾ اوجى — ملوك عثمانيه نك اون طقوز نجيسى اولوب سلطان ابراهيمك اوغلى و سلطمان احمد ثالثك پدير و ولادتى (۱۶۴۱ م و ۱۰۵۱ هـ) جلوس (۱۶۴۸ م و ۱۰۵۸ هـ) خلعى (۱۶۸۷ م و ۱۰۹۹ هـ) تاريخنده در .
 پديرينك شهيداً ارتحالندن صكره يدى ياشنده اجلاس اولنوب اولوقت امور

دولته مداخله به قدر ادبسنزلکده قطع مسافه ایتش اولان یکچیری گروهی
ایکی دفعه اختلال چیقاره رق خیلی کیمسه لک قاننه کیرمش و سپاهی طاقی
اعتباردن دوشوب یکچیری لک کسر علم شقاوتلری اغورنده لواء سعادت
میدانه چیقارلمشیدی هله (۱۶۵۵ م و ۱۰۶۶ ه) تاریخنده صدر صدارته
پکن کوپرلی محمد پاشا ثمره غیرت و تدبیر به ایشلر ایچینه یولنه قویوب
برسنه صکره شمدی به قدر مسدود اولان چناق قلعه بوغازینی فتح و کشاد
و بوزجه اطه و لمنی اطه سنی استرداد ایلدی و بونی تعقیب ایدن مجارستان
مظفریتندن صکره (۱۶۶۹ م و ۱۰۸۰ ه) ده قنده قلعه سی دخی ضبط
اولندی لکن بوراده کرک فرانسه و ایتالیا و مالطه و ونیک عساکر
متفقه سندن و کرک عساکر اسلامیه طرفندن یکرمی اوچ سنه ظرفنده پک چوق
تلفات و قوعبولدی و (۱۰۸۹ ه) ده مشهور چهرین قلعه سی روسلردن
النوب قریم خانی بو محاربه ده قلیچدن کچوردیکی یکرمی بیک روسدن بشقه
الی بیک ده اسیر الدیغندن شهر آیین یاپلدی و (کلوار) آوستریا لوردن
استرداد ایلدی مؤخرأ المانیا روسیه له ونیک و آوستریا متفقاً دولت
علیه علیه یوریه رک پشته و آق کلیسا محاربه لرینی قزان دیلر و مجارستان
و مورده و طونه نک یوقارولرنده برچوق یرلر الدیلر . یکچیری لک کرک
اردولرده و کرک در سعادتده یاپدق لری خسارات دخی بو حساب به صوقلدیغی
حالده دولت علیه نک اولوقتکی ضایعاتی بک کیتلیدر .
یکچیری لک طونه بوزغوننه و یردک لری سببیتی ستر ایچون قباحتی صدر اعظمه
تحمیل و بو یولده محضر تقدیم ایتدکن صکره اطاعتی بتون بتون سلب
ایدرک ادرنه به رجعت و قباحت لک کافه سی صدر اعظم دن بشقه ذات شاهانه
و کلايه عائد اولدیغنی مبین دیگر بر محضر عمومی ارسال ایشلر ایدی بو محضر
ایا صوفیه ده او قونوب کوپرلی زاده قائم مقام مصطفی پاشانک تدبیر به سلطان
محمد رابع خلع اولندی اندن صکره یکچیری لک ادرنه دن در سعادت ده دخی کلوب
درلو درلو ادبسنزلک ره قالشدیلر و صدر اعظم سیاوش پاشانک قوناغنی
باصوب کندوسنی اعدام و مالنی یغما و جاریه لرینی آچیق صاچیق صرتلرنده
قشله لره کوندر دیلر و اهالی استانبول دخی قیام ایدوب نیجه قانلر دوکلدی .

﴿ محمد ﴾ بن ابابکر الصدیق رضی الله عنه — حضرت علی رضی الله عنہک ایام خلافتندہ مصر و الیسی ایکن (۶۵۷ م و ۳۷ ھ) تاریخندہ معاویہ طرفندن (معاویہ بن مدیح) قومانداسندہ کوندریلان شام عسکرینک مصرہ استیلاری اثنادہ طوتیلوب بعض روایتہ کورہ کویا بر مرکب لاشہسی درونندہ احراق ایدمشدر . مصرک بروجہ محرر استیلا و مومی الیہک شو ابتلاسی مصر و الی سابق عمر و بن العاص تشویقیلہ و قو عبولدیغی و عقیب استیلادہ مومی الیہ عمر و بن العاص حضرت معاویہ طرفندن مصرہ و الی تعیین اولندیغی مضبوط صحایف نقولدر .

§

﴿ محمد ﴾ بن ابی بکر بن ایوب بن سعد الرزعی الدمشقی — ابن قیم الجوزیہ ایله مشهوردر فقہ تفسیر حدیث اصول و نحو دہ ریاست کند و سنہ منتهی ایدی محبت و انابت و افتقار الی اللہدہ امثالی کورلما مشدر عبادتدہ نہایت درجہ مفرط اولوب کرب دیانت و کرب علومدہ براعتی ابنای زماننی بحق مستفید ایتمشدر فنون عدیدہ اولیق اوزرہ برچوق مصنفاتی وارددر (۱۳۵۰ م و ۷۵۱ ھ) تاریخندہ شامدہ سرنہادہ بالین حد غمران اولدی قبری شام شریفدہ الان معروف زیارتکاہدر .

§

﴿ محمد ﴾ بن ابی عبداللہ الحسین — کنیہسی ابو الفاضل شہرتی ابن العمیددر ملک آل بویہنک صدر و زراسی و عضدالدولہنک پدری رکن الدولہ ابو علی الحسنک وزیر معارف سمیری ایدی . مشارالیہ خصوصیلہ کتابت و انشادہ اوحد عصری و زماننک استناذ و رئیس علی الاطلاق اولوب نفاست معانی ایله برابر جزالت و سلاست الفاظ و حسن ترسل و بلاغندہ ضرب مثل اولنور ایدی . حسن تدبیر و سیاست ملک و کتابت و ادب و اشعار عرب و محاضراتک جامع اولدیغی معلوماتی هیچ کیسہ اکتساب ایدہ مامشدر سلامت اعتقاد ایله برابر علوم اوائلدہ دخی ماهر ایدی و اصحاب و احبابی ایله حسن معاشرت اوزرہ اولوب شجاعت تامہ صاحبی و الحاصل کافہ فضائل جوهر ذاتندہ سرنمای تجلی اولمش برنسخہ کبری ایدی . شعرادن برچوق ذواتک و بالخصوص شاعر اعجاز مآثر ابو الطیب متنبی نک ممدوحی اولمشدر

متنبی نك مشار اليه حقنده كى قصائدى مشهور اولوب بونلردن الكمشهورى
ايسه اولابن فرات حقنده يازمش اولديغى حالده مؤخرأ مشار اليه نامنه
چو يرديكى قصيدهء رايئه دركه حين تقديمنده اوچ بيك دينار جائزه آلمشدر
ابن عميدك مجارىء امثالده جارى سوزلرندندر (متى خلصت للدهر حال
من اعتوار اذى و صفا فيه شرب من اعتراض قذى . خير القول ما اغناك
جده و الهالك هزله . الرتب لا تبلغ الا بتدرج و تدرج و لا تدرك الا بتجشم
كافة و تصعب . المرء اشبه شئء بزمانه و صفة كل زمان منتسخة من سجايا
سلطانه . المرء يبذل ماله فى اصلاح اعدائه فكيف يذهب العاقل من حفظ
اوليائه . هل السيد الامن تهابه اذا حضر و تغتابه اذا ادير . اجتنب
سلطان الهوى و شيطان الميل) .

ابن عميد علم نجوم و مسلك فلاسفه يه ميلان ايله متهم ايدى عمر اخيرنده قولنج
ونقريس علتلرينه مبتلا اولدى . موهمى اليه باغچه نك برنده بر رنجبرك
صوغان و يوغورت ايله اتمك يديكنى كورد كده بر مدت مفتونانه دقتدن صكره
(كاشكى شو آدم بن اوليدم ده هراشـتها ايتديكم شئى ييه ايدم) ديمشدر .
وفاتى (۹۷۰ م و ۳۶۰ هـ) تاريخنده در . مدت وزارتى يكرمى درت سنه يه
بالغ اولدى و فاتندن صكره اوغلى ابوالفتح على پدري نك يرينه قائم اولمش
وسيف و قلمى بر آريه جمع ايتديكندن ذوالكفايتين تلقيب اولمشدر .

§

﴿ محمد ﴾ بن ابى محمد — ابن ظفر لقبيله معروف و (حجة الدين)
تعبيرى ايله موصوف بر ذات فضائل نهاد ايدى مولدى (سچليا) و منشىء
مكة مكرمه در .

سچلياده بعض امرا ايچون تأليف ايتديكى (سلوان المطاع فى عدوان الاتباع)
نام كتابدن بشقه (خير البشر بخير البشر) و (نجباء الانباء) نامنده ايكى
تأليف لطيفى و (يذبوع) آدلى بر تفسير كبيرى و حريرينك (درة الغواص)
نام كتابنه بر حاشيه سى و مقاماتنه برى بيوك ديكرى كوچك ايكى شرحى
و بعض آثار شعريه سى وارد در .

بر چوق ممالكده دور و سياحتدن صكره آخر عمرنده حيايه كله درك اوراده
توطن ايلديكى حالده (۱۱۶۹ م و ۵۶۵ هـ) تاريخنده وفات ايلدى .

مومی الیه قیصه بویلی وغایت چرکین بر آدم اولوب زمان موتنه دکین
تعاقب سهام فقر و فاقه دن بر آن کوز آچامش ایدی حتی کمال احتیاج
و ضرورتندن قزینی کفوی او ایان بر شخصی ترویج ایلدیکی حالدده شخص
مزبور قزی حادن چیقارهرق دیار آخرده صاتمشر .

§

﴿ محمد ابوالمظفر ناصرالدین ﴾ — هندستان مغول پادشاهلرندندر
وجلوسی (۱۷۱۷ م و ۱۱۳۰ هـ) تاریخنده در ایران تختک غاصبی اولان مشهور
نادر شاه بونک زمانده حدود هندیه بی تجاوز ایدرک زیر تصرفنده اولان
ولایات غریبه بی دخی استیلا ایلدی وفاتی (۱۷۴۷ م و ۱۱۶۱ هـ)
تاریخنده در .

§

﴿ محمد بن احمد — اجله عملادندر ابن کیسان لقبیله مشهور
ومتعارف اولوب (۹۳۲ م و ۳۲۰ هـ) تاریخنده وفات ایلدی مجلس
تدریس و مصاحبتنده رؤسا و کباردن هر کون یوزی متجاوز ذوات حاضر
بولنور ومع هذا کندوسی فقرا و مساکین ایله اختلاط و موانستدن دهها
زیاده محظوظ اولور ایدی .

علم نحوده (مهذب) (غلط ادب الکاتب) (السلامات) (البرهان)
(غریب الحدیث) (معانی القرآن) (علل النحو) (مصابیح الکتاب)
نام کتابلر جمله آثار مقبوله سندندر .

§

﴿ محمد الادریس ﴾ — عرب جغرافیونندن مشهور بر ذات
اولوب (۱۰۹۹ م و ۴۹۳ هـ) ده سوتده ادریس خاندانندن ساحه
وجوده کلشدر کنیه سی ابو عبدالله در . افریقاده متصرف اولدیغی
اراضیدن طرد اولدیغنه بناء دور و دراز بر چوق سیاحتلر ایتد کدن صکره
برای توطن سچلیایه کلوب اولوقت سچلیا قرالی بولنان ایکنجی (روژر)
طرفندن الک عالی بر صورتله حسن تلقی اولندی بنا برین اشبو قرالک سراینده
امرار وقت ایدوب (۱۱۵۳ م و ۵۴۸ هـ) تاریخنه طوغرو درتیوز لیبره
ثقلنده کومشدن اولمق اوزره بر کره اعمال ایلدی که زمانجه جغرافیایه دائر

اولان معلوماتك كافهسى اوكره اوزرنده محكوك ایدی بوكره جغرافیا
تحصیل و تعلیمه خیلی زمان اساس اتخاذ اولمشدر .

§

﴿ محمد الامین ﴾ — خلفای عباسیه نك التجیسیدر (۷۸۶ م
و ۱۷۰ هـ) ده رصافه ده توار و (۸۰۸ م و ۱۹۳ هـ) ده جلوس ایدوب
بش سنه صكره قتل اولمشدر .

اوزون بویلی کوچك یوزلی لهو و لعب و عیش و نوشه منهك کیمسه اولوب
کیجه کوندز سیاه طواشی و عورتلرله دوشر قالفار و اطراف و اکنافدن
چنکیلر و خوانندهلر کتوردوب امور مملکتدن کمال مرتبه غفلت ایلر ایدی
حتی نقل ایدرلرکه برادری مأمونك هجو منه قارشو کوندریلان عسکرینك
مغلوب و سر عسکری علی بن عیسی نك مقتول اولدیغی خبری کلد کده بالق
اولاردی خبر کتورن آدمه (بنی حالمه قوار قداشم ایکی بالق طوتدی بن هنوز
برالق طوته مدم) دیمشدر .

§

﴿ محمد بهاء الدین ﴾ بن محمد البخاری — طریقت نقشبندیه
صاحبیدر . مشار الیه باطناً خواجه عبد الخالق غجدوانی حضرتلرینك
روحانیتلرندن وظـاهراً سید امیر کلال حضرتلرندن کسب فیض و معرفت
ایدوب (۱۳۸۸ م و ۷۹۱ هـ) تاریخنده وفات ایلشدر .

خواجه اعظم بهاء الحق والدین نقشبند
آنکه مشهور ولایت شد کمال ملتش

مسکن و مأوای او چون بود قصر عارفان
قصر عرفان زین سبب آمد حساب رحلتش

قطعه سنده کی (قصر عرفان) ترکیبی وفاتنه تاریخدر قصر عارفان ایسه
مفاد قطعه دن مستبان اولدیغی اوزره بخارادن بر فرسخ اوتده شیخ مشار
الیهک مسکن و مأوای اولان بر قصبه در . نقشبندیه طریقنه بوندن اول یعنی
عبد الخالق غجدوانی به کلمجه به قدر طریق خواجهکان دینلور ایدی .

اساس اداب نقشیه (هوش دردم • نظر در قدم • سفر در وطن • خلوت در انجمن • یاد کرد • باز کشت • نگاه داشت) دن عبارتدر بر روایتہ کوره مولانا جلال الدین رومی حضرت تری لفظه جلال ذکرینی شاه نقشبنده تبلیغ اولنق اوزره (عزیزان) دیمکله معروف خواجه علی رامیتنی حضرت ترینه تلقین و مشار انیه دخی کذلک امیر کلال حضرت ترینه تفهیم ایدوب اوده شاه نقشبنده حضرت ترینه تبلیغ ایشدر •

علاءالدین عطار و حافظ بخاری محمد پارسا صاحب طریق مشار الیهک اخص خلفاسندن اولوب دها پک چوق خلیفه و مریدلری واردر •

§

﴿ محمد افندی ﴾ — یازیجی زاده (یازیجی زاده) کله سنه نظر بیوریلہ •

§

﴿ محمد پاشا ﴾ طویل — دولت علیهده عصر سلطان سلیمان و سلیم ثانی و مراد ثالثده اون بش سنه صدارت ایش و داماد شہریاری دخی اولمش ایکن نہایت (۱۵۷۹ م و ۹۸۷ هـ) تاریخنده دیوانده بولندیغی اثناده بر جرار مجذوب دیدیلہ شہید اولمشدر • عزب قپوسی جامعی جله خیر اتندندر اصلی صوقللی ایدی •

§

﴿ محمد پاشا ﴾ کوپرلی — اصلی ارناود ایسهده اناطولیده کوپری قصبه سنه نقل ماوی ایشیدی سلطان محمد رابع زمانده یعنی (۱۶۵۵ م و ۱۰۶۶ هـ) تاریخنده دارالسعاده اغاسنک حقوقه مبنی والده سلطانه اخطاریله صدر اعظم اولمشدر •

صدارتی وکلاده اتحاد مأمورلرده اعتماد عسکرلرده انقیاد ترسانده دونما خزینده پاره اولندیغی و آق دکز مسدود و ذخیره مفقود و الحاصل اسباب سعادت ملک و دولت هر یوزدن معدوم و نابود بولندیغی بر زمانه تصادف ایلدیسده (همه الرجال تقلع الجبال) مفهومانجه حسن تدبیری سایه سنده هر بر شعب امور و اداره بی تنظیم و اصلاحه موفق اولدی و ابتدا چناق قلعه دن قپویی آچهرق لمنی و بوزجه اطہی الدقن صکره (۱۶۵۸ م

و ۱۰۶۸ هـ) ده اردل ولایتی حرباً تنظیم و (محمد پاشا صدارتدن عزل اولمقدجه سفره کیده میر) دعوای جاهلانه سیله برهیت متفقہ تشکیل ایدوب شو غرض واهیلرینی اجرا ایچون قونیه دن اوتوز بیک عسکرله در سعادتہ یوریان حلب انقره دیار بکر والیرینی قارشو چیقاریلان بغداد والیسی مشهور مرتضی پاشا همتیله حلب جوارنده حرباً اخذ و اعدام و دائماً علیهنده بولنان و بو آدم و کلای دولت علیہ بی تماماً ازاله ایدہ جک صکره حال مشکل اولہ جق کبی سوز لرله ذات شاهانه بی اغفاله چالیشان شیخ الاسلام بولوی محمد افندی بی نفی ایدرک مصالح دولت علیہ بی تمام یولنه قویدقدن و کرید سفرینی تازه لدکن صکره تصمیماتی اجرایه میدان قالمفسزین (۱۶۶۱ م و ۱۰۷۲ هـ) تاریخنده طفسان التی یاشنده وفات ایتکلہ یرینه اوغلی احمد فاضل پاشا تعیین بیورلدی .

§

﴿ محمد پاشا ﴾ بالطہ جی — زمانده تبردار محمد پاشا دینکلہ معروف ایدی سرای همایون بالطہ جیلغندن کلہ و قسطمونیدن یتشمہ در سلطان احمد ثالث دورنده ایکی دفعہ صدر اعظم اولوب ایکنجیسنده یعنی (۱۷۱۱ م و ۱۱۲۳ هـ) تاریخنده پروت وادیسنده روسیه چاری بیوک پتروبی تکمل اردوسیلہ برابر ابلوقه و قبول اسارته مجبور ایتدیکی حالده چارک زوجته سی قترینه نک بالذات تقدیم ایتدیکی هدایا و سائرہ یه طیانه میہ رق مرقومه نک قلمه الدیغی مصالحه نامه بی امضا ایله بویله بر بیوک فرصتی قاچردیغندن در سعادتہ کلد کده اعدام اولندی .

مومی الیهک صدارتنی مقدا دولت علیہ یه التجا و بوجا قده اقامت ایدن اسوج قرالی مشهور (شارلو) توصیه ایتمش ایدی حتی قرال مشارالیه مصالحه دن بر ایکی کون صکره کال ممنونیتله پروتہ کلوب انجق رقیبی اولان روسیه نک بویله بر طوزا قدن پک اوجوز قورتلش اولدیغنی یعنی مصالحه اولمش بتمش ایدوکنی کورنجه بالطہ جی بی آشوری درجه ده تحقیر ایدرک (بن ده سنی بر آدم ظن ایتدم ایدی) دیمش و کال حدتله قالقوب کیدرکن چزمه سی پاشانک کورکنه طاقلوب بیرتمشدر . روسیه نک مصالحه مذکورده

امضای التندہ بولنسان تعہداتی برطاقم سفسطہ لرلہ کچیروب جملہ سندن
قورتلدیغی توار یخندہ مقیددر .

§

﴿ محمد بك ﴾ — متغلبین مصر یہ دندر متفدانن علی بک
کولہ سی اولدیغی حالده کولمن سلکنہ داخل و علی بک قزینی
الہرق مصر جہ بر قوماندانلغہ نائل اولدی و (۱۷۷۳ م و ۱۱۸۷ ہ)
تاریخده متغلباً ولی النعمتی علی بکی قاہرہ دن اخراج و پاشالق عنوانیلہ مصر
والیلکنی استحصال ایلدی و طرف دولت علیہ دن سور یہ دہ خروج ایدن
طاہرک رفع وجودینہ مأمور اولغلہ کیدوب غزہ ویافہ و عکابی مر قومک
ید غصبندن قورتاردی . تاریخ مز بوردن برسئہ صکرہ عکادہ و بایہ
طوتیلہرق وفات ایشدر .

§

﴿ محمد چلبی ﴾ — مجاذیب الہیہ دن کشف و کرامتہ مالک بر ذات
اولوب (اون قپانلی) دیمکلہ شہرت آلمشیدی وفاتی تخمیناً (۱۶۸۸ م
و ۱۱۰۰ ہ) تاریخندہ در .
زمانندہ قطب جهان اولان ذاتک وقوع ارتحالنہ مبنی اظہار آرزوی قطبیتلہ
جناب حقہ (یاربی بونجہ سنہ دن برو محضار رضای شریفک ایچون چالیشہرق
نفسی ازدم و کرم و سرد عالمہ قارشو بر عبا ایلہ عریان و بی مکان کزدم ارتق
کمال عنایتکدن مرتبہ قطبیت شرفنی احر از ایتک استرم) دیو تضرع و نیاز
ایلدکدہ و رای پردہ غیبدن (سن دہا بوادرا کدہ میسک) محمد چلبی (طلب)
(عریان) بو قدر و آرق و کثرتلہ قطبیتلہ نائلیت نصل اولور)
خطابنی آملقلہ همان کندوسنی اورادہ بولنسان بر لغمہ آتوب نجاست آلود
ایتمش ایسہدہ در حال اعوان و اتباعی طرفندن چیقاریلوب بر جامدہ کندوسی
و عباسی تطہیر ایلدکدن صکرہ قطب الاقطاب شمس الدین سیواسی
حضر تلی جلب ایدرک البسہ اکسا ایتمش و مسکن و مأوی پیدا ایتدیرمشدر .

§

﴿ محمد ﴾ بن حسن الشیبانی الواسطی — اجلہ علمای کرامدن
و (مبسوط) (جامع الصغیر) (جامع الکبیر) (کتاب الزیادات) (سیر کبیر)

(نوادر) نام کتابی جله آثاردندندر (۸۱۳ م و ۱۸۹ هـ) تاریخنده
 (ری) قاضیلغی اثناده واللی درت یاشنده متوجه سمت بقا اولدی .
 مشار الیه امام اعظم حضرتلرینک جله اصحاب کبارندن بر علامه جلیل
 الاعتبار ایدی . هرون الرشیدک تکلیف ایتدیکی قاضیلغی عدم قبولندن
 ناشی ایکی آی قدر حبس اولندیسه ده مؤخرأ چیقاریله رق خواه ناخواه
 (رقه) یه قاضی نصب اولندی بعده نزد خلیفه ده قضایه رضا و یروب
 وفاتنه قدر برابر بولندی .

امام شافعی و امام احمد بن حنبل حضرتاتی فضل و کمالی تصدیق و تسلیم
 ایدرلر و امام ابو یوسف حضرتلری نظر خلیفه ده قزاندیغی رفعت شان
 و اعتباری بحسب البشریه براز قسقا نورلر ایدی . حین وفاتنده هرون
 رشید (دفن الفقه و العربیه) دیمشدر .

قوام الدین یحیی شیبانی و یحیی بن عمار الشیبانی بشقه در (یحیی) کله سنه
 نظر بیوریه .

§

﴿ محمد حسن خان ﴾ — الآن ایرانده حکمران اولان قاچار
 خاندانک مؤسسیدر مشار الیه مازندران وایلرندن برینک اوغلی اولوب
 نادر شاه و خلفی عادلشاه زمانلرنده اردو قوماندانلقلرنده بولنش و (۱۷۴۸ م
 و ۱۱۶۱ هـ) تاریخنده عادلشاهک وفات ایتسیله رفع علم استقلالیت ایدرک
 مازندران و خراسان و کیلان و اصفهان ایالتلرینی ضبط ایلدیسه ده اون سنه
 صکره کریم خانک الینه دو شملکه قتل اولنش و مخدومی محمد اغا خان پدریه
 برابر طوتلدیغی حالده قتل اولنمیوب یالکز طواشی ایدیلرک حبسیله اکتفا
 ایلدیکندن برارهلق محبسدن قورتیلوب پدری ممالکنه و بتون ممالک
 ایرانیه یه مالک اولمشدر چه فائده که بودخی (۱۷۹۷ م و ۱۲۱۲ هـ)
 تاریخنده کرجیلر ایله ایتدیکی محاربه ده مغلوب و مقتول اولغله چکدیکی
 آجی ایتدیکی سلطنته دکامشدر .

§

﴿ محمد ﴾ بن رشد — علوم نقلیه و حکمییه و ریاضیه و طبییه ده زمام
 تفردی اله آلمش برذات ایدی مولدی اندلس مضافاتندن قرطبه و کنیه سی

ابو الوليد اولوب (۱۱۹۸ م و ۵۹۵ هـ) تاریخنده مرا کشته وفات ایتیش
 و تالیفاتندن سکرز جلدی جامع اولان (خلیجه) و اکا مماثل آثاری السنه
 اجنبیهیه ترجمه و مأخذ علوم اتخاذا اولنوب سائر ترجمه اولنان کتابلری
 پایا طرفندن منع و احراق ایدلمشدر .

§

﴿ محمد الرضی ﴾ بن طاهر بن حسین بن موسی بن محمد بن ابراهیم
 بن موسی الکاظم — کنیه سی ابوالحسن اولوب سادات علویه دن و بلغای
 شعر ادندر . پدرندن صکره بغدادده نقیب علویه اولدی حضرت علی
 رضی الله عنہک خطب و احکام علیه سندن عبارت اولان (نهج البلاغه) بی
 جمع و (تعلیق خلاف فقها) و (مجازات آثار النبویه) نام کتابلری تالیف
 ایلدی . بونلردن بشقه ابو علی فارسینک ایضاحی اوزرینه حاشیه سی
 و درت جلد دیوان اشعار و اردر سنی اونی آزچدیکی صروده اشعار
 نظمده باشلامشیدی وفاتی (۱۰۱۳ م و ۴۰۴ هـ) تاریخنده در .

§

﴿ محمد بن سماعه ﴾ — کنیه سی ابو عبدالله اولوب کبار ثقاتدن
 بریدر ولادت (۷۴۷ م و ۱۳۰ هـ) وفاتی (۸۴۶ م و ۲۳۳ هـ) تاریخ
 اوله رق یوز اوچ یاشنه وارمش اولدیغی حالده آته بینر قیز آلور و کیجه
 و کوندزده ایکی یوز رکعت نماز قیلار ایدی . مأمون خلیفه زماننده بغداد
 قاضی سی ایکن ضعف بصرندن ناشی ترک مأموریت ایلشدر .
 فقهه دائر (اصول) و (کتاب ادب القاضی) و (کتاب المحاضره)
 و (سجلات) تالیفات معتبره سندن در .

§

﴿ محمد ﴾ بن سیرین — مشاهیر معبرین و کبار تابعیندن (ابن
 سیرین) کله سنه نظر بیوریله .

§

﴿ محمد ﴾ بن عبدالله — حضرت حسن رضی الله عنہک اولاد
 کرامندندر خلیفه منصور مدینه ده ساکن اولاد حسندن اون برذاتی زنجیر
 بند اوله رق عراقه کتورتدیکی زمان بونی دخی غایت کنج اولدیغی حالده
 اومیانه ادخال ایدرک دیکر لریله برابر زندانه آتدیرمشیدی و جهنده او قدر

صباحهت و اندام پاکنده بر درجه تناسب و لطافت وار ایدی که ایشیدن اهل عراق زندانه کلوب کمال حیرتله حسن جهان آراسنی تماشایدر لر ایدی منصور خباتمشور ایسه بویله بر نور مجسمک زندان بلیه سیله دلخون و بیحضور اولدیغنه دخی قناعت ایتیه رک بر کون یوز الی قامچی ضربنی امر ایله کلبرک وجودینی لعله دوندردیکی صره ده قامچینک راست کلدیکی بر کوزینی نعمت نوردن محروم براقش و بر از صکره یعنی (۷۶۳ م و ۱۴۶ هـ) تاریخنده دخی اول نونهای روضه حسنی ایکی اسطوانه اره سنده از دیره رک ثمره حیات عزیزینی اقتطافه میدان ویر مامشدر .

§

﴿ محمد بن علی الحکیم ﴾ الترمذی — کنیه سی ابو عبداللهدر . طبقه ثانیه اصحابندن و خراسان کبار مشایخندن کراماتی ظاهر و علوم و فنونده کالاتی باهر بر ذات اولوب (ختم الولاية) و (نهج) و (نوادر الاصول فی معرفه اخبار الرسول) ی و دهها نیجه متعدد کتابلری یازدی و بر تفسیر دخی باشلادیسه ده عمری وفا ایتدیکندن اتمامی نصیب اولیوب (۸۶۸ م و ۲۵۵ هـ) تاریخنده الی بش یاشنده وفات ایلدی .

§

﴿ محمد ﴾ بن علی الشلمغانی — ابن ابی الغراقر دینمکله معروفدر . زمانده بغدادده تشیع و تناسخه دائر بر مذهب سخیف احداث ایدرک خلقی اخلاصه یلتندیکی جهته حکومت طرفندن ارانمسی اوزرینه موصله قاجوب ناصر الدوله حسن بن عبدالله بن حمدان نزدنده بر قاق سنه اکندی . مؤخرأ بغدادده عودتله بر مدت اختفادن صکره ربوبیت دعوا سیله ینه اورتله لغی افساد و اخلاصه باشلادی . اشبو دعوا ی مجنونانه سنه آلدانان بر طاقم ساده دلان ایچنده مقتدر بالهک وزیر ی حسین بر قاسم و ابو جعفر و ابو علی و ابراهیم بن محمد بن ابی عون و ابن شیبب الزیات و احمد بن محمد بن عبدوس کبی اصحاب عقل و دهانک موجود بولنمسی غرائب احوال دن ایدی . بونلرک شو حال غرابتمالی بالاخره آچیغه چیقمغله (۹۳۳ م و ۳۲۲ هـ) ده ابن مقله نک راضی بالهه وزارتی اثناده در دست اولنملری ایچون تحریاته باشلانوب چوق کچمدین ابن الشلمغانی مشارالیه ابن مقله طرفندن اله کچور یلرک

تسجین و خانہ سی تفتیش اولندقدہ مذہب مردودی اوزرینہ برچوق اوراق
و کتب بولندی • اوراق مذکورہ میانندہ سالف الذکر حسین بن قاسمک
خط دستیلہ محرر برطاقم اوراق دخی موجود ایدی • بونلر کتوریلوب
ابن الشلغانی یہ کوسترلدکده کندو یازولری اولدیغنی اعتراف و فقط مذہب
فکرینی انکار ایدرک ظاهراً عرض اسلام ایلدی • بونک اوزرینہ ابن ابی
عون و ابن عبدوس اخذ واحضار ایدیلوب معبودلریله برلکده حضور
خلیفہ یہ چیقارلدقدہ خلیفہ بونلرہ حقلمندہ دوران ایدن گفتکودن برائشربنی
اثبات ایتک اوزرہ آلہلرینہ برر توقاد اورملرینی امر ایتدکده ابن عبدوس
امتناع ایتسه جانندن اوله جغنی تیقن ایدرک ناچار بر توقاد اورہ بیلدیسده
ابن ابی عون توقاد اورمق اوزرہ النی قالدیردقدہ مقدا کوکلندہ یرطوتمش
اولان اعتقاد باطل اثری اولهرق النہ بر رعشه کلکله همان کف ید و ابن
الشلغانینک صقالنی و باشنی اوپهرک آلهی و سیدی و رازقی دیوعرض عبودیت
ایلدی و راضی بالله ابن سلغانی یہ (هاننی یا سن الوهیت دعواسی ایتیمور
ایدک بو آدمک سویلدیکی نہدر) دیدکده مرقوم (ابن ابی عونک سویلسندن
بکانه ترتب ایدر الله بیلورکه بن اصلا الوهیت دعواسی ایتدم) دیدی
و مرقومک شم افادهسی براہین قاطعہ ایلہ ثبوت بولمش اولان فضاحت
مذکورہ سنہ بر فائدہ و یرہمدیکندن فقہانک فتواسی ایلہ کندوسی و عبد
صادقی اولان مرقوم ابن ابی عون (۹۳۲ م و ۳۲۲ هـ) تاریخندہ صلب
وجسدلری احراق اولندی •

بومثلو الکهلوق ادعا ایدنلر (ملائکہ هر بر نفسنه مالک و حقی عارف اولانلردر
و جنت بزى بيلمک و مذہبزی قبول ایتک اولوب جهنم ایسه بزى بيلمک
و مذہبزدن عدول ایتکدن عبارتدر دیرلر و صلوة و صیام و بوکاممائل
عباداتی ترکله امر ایدرلر و تناکی طانیوب زناپی مباح طوتارلر
ایدی • بر مدت صکرہ خبیث مرقومک سر کرده لرندن اولان سالف البیان
وزیر حسین بن قاسم دخی رقدہ قتل اولنوب باشی بغدادہ کتورلمشدر •

§

﴿ محمد ﴾ بن علی — مہرمان دیمکله شهرت آلمشدر • فنون

عديده و با خصوص علم نحو ده يد طولاً صاحبى ايدى (۹۵۶ م و ۳۴۵ هـ)
تاريخنده وفات ايدى .

(شرح كتاب سيويه) (شرح شواهد كتاب سيويه) (شرح الاحفش)
(النحو المجموع على العلل) (العيون) (التلقين) (المجارى) (صفة شكر
المنعم) جله تأليفاتندرد .

منقولدر كه مبرمان كتاب سيويهى يوز دينار المدقجه كيمسه به تعليم ايتز
ايدى ابو هاشم جبائى نام ذات بر كون مومى اليه كلوب كتاب مذ كورى
كندوسنه او كرتديكى حالده كل يوز دينار براقچ يوز دينار ويره جكنى و فقط
بونى ختام تحصيله قدر كندوسندن استمامسنى افاده ايلسى اوزرينه مومى اليه
كال ممنونيتله قبول ايدوب تدريسه باشلار ايش بيتد كدن صكره ابو هاشم
بر كوچك زنبيل الهرق طيشنى سختيان وسائر ايله كوزلجه تزيين وايچنى
مال يرينه طاشلرله مالا مال ايدوب (بعداددن اچه مزك ورودينه دكين
يانكزه رهن طريقيه طورسون) مألنده بر پوصله ايله مبرمانه كوندرد مبرمان
دخى زنديك ثقلتنى كورد كده ايچى التون كموش ايله مملوظن ايدر ك كوندرينى
كال شادى ايله كچورم كده ايكن ابو هاشم منتظر اولديغم مالك الان عدم
ورودينه مبنى بغداده كیده بورم يانكزده كى امانتى سزه هبه ايتدم كيف مايشاء
تصرف ايديكز) ديو بر مکتوب دها كوندرد مكله مبران على العجمله
وفوق العاده برسونجمله همان زنبیلی بيرتهرق معدن اميدى تحجر ايتمش
اولديغنى كورنجه ابو هاشم دیدكارى ظالم بكا سحر ايتمش ديهرك بددعا ايدر .

§

﴿ محمد على پاشا ﴾ — (۱۷۶۹ م و ۱۱۸۳ هـ) تاريخنده قوالده ده
تولد ايتمشدر اوائل حالنده بياغى براصناف ايكن خدمت عسكريه به كيرهرك
برمدت بير اقدارلق ايله تپه دنلى على پاشايه خدمت ومؤخرأ طایفه سيله
مصره عزيمت ايدوب (۱۷۹۹ م و ۱۲۱۴ هـ) تاريخنده فرانسزله
وقوعبولان ابوقير محاربه سنده ايچه ايش كورمش ومصرجه خيلى نام
المشدر . مومى اليه (۱۸۰۵ م و ۱۲۱۹ هـ) ده مصر واليسى خسرو پاشا
عليه كوندلرله اتفاق ايدوب پاشايى مصردن دفعه موفق اولدى و متعاقبأ
كوندلرلى دخى رئيسلرى عليه تحريك ايله برابر هر نصل ايتديسه ايدوب

عیون الاثر فی فنون المغازی و الشمائل و السیر و المنقح الشتدی فی شرح الترمذی
و سمر اللیب بذکر الحیب و منح المدح تألیفاتندندر • شعری غایت رقیق
سهل التریب منسجم الالفاظ عذب النظم و عاری عن الکلفه ایدی •
اوجله دندر •

ان غص من فقرنا قوم غنی منحوا فکل حزب بما اوتوه قد فرحوا
ان هم اضعوا لحفظ المال دینهم فان ما خسروا اضعاف مار بحوا

§

﴿ محمد ﴾ المنصور — بر بیلردن اندلس ملکی اولان سلطان
هشامک حاجبی یعنی صدر اعظمیدر کمال مظفریت و فتوحاته مبنی
(المنصور) عنوانیه یاد اولنور ایدی قشتاله سنجاغی و شلمنکه و رسموره
و اشتورغه شهر لرینی فتح و اهالیسنی طاغله فراره مجبور ایلدکن صکره
بر محاربه ده عسا کر اسلامیه به ضعف و فتور کله رک هربری بر طرفه طاغله
باشلادقه همان رجعت ایدن سپاه موحدینک یوللری اوزرینه قلیجینی
قویوب و کندوسی دخی اورایه بوبلی بوینه یاتوب (بنی چیکنیوب کچمک
دنانتنی قبول ایدرسه کز یاز قدر) یولو بر چوق مؤثر سوزلر ایراد ایلکله
عسا کر متفرقه بی چار چاپک باشنه طویلایه رق (۹۸۰ م و ۳۷۰ یا خود
۳۷۱ هـ) تاریخنده ینه دشمنی فنا حالدده بوزمشدر • اوچ سنه صکره
لیون قرالنک پای تختی اولان لیون قلعه سنی دخی بش کونده ضبط ایدوب
انبجق (۱۰۰۱ م و ۳۹۲ هـ) تاریخنده قلعه النسر محاربه سنده مظفریت
اعدا طرفنده وقوع بوله رق الی بیک اسلام عرصه قتاله شهید دوشدیکندن
مشار الیه شمدی به قدر الی ایکی دفعه ایتدیکی محار باتک جمله سنده غالب
کلوبده بود دفعه مغلوب اولدیغنه و بوقدر اهل اسلامک نوش جام شهادت
ایلدیکنه نهایت درجه تأسف ایدرک مقدمه قاپمش اولدیغی جریحه نک باغنی
چوزوب قانی آقیده آقیده میدان محاربه بی قانربله کلکون ایدن شهدای
سائره عدادینه داخل و بووجهله دنیا و مافیهای دکر برشرف ایدی به نائل
اولمشدر •

§

﴿ محمد المهدي ﴾ بن حسن العسكري — أئمة اثني عشر كاون
ايكنجيسى اولوب كنيه لرى ابوالقاسمدر (۸۶۸ م و ۲۵۵ هـ) تاريخنده
دنيايه كلدى اوزمان حكمدار لر محافظه سلطنت ايچون اولاد رسولى محو
سوداسنده بولندقلرينه بناء پدريلى كسديه خبر و برميهر كيرلى بيودوب
اون بر ياشنه بالغ اولدقده وفات ياخود غيبوبت وديكر روايته كوره يمش
بش ياشنه قدر معمر اولوب (۳۳۰ هـ) تاريخنده رحلت ايشدر . شيعيلردن
اثني عشر يه فرقه سنك قيامته قريب بر زمانده اصلاح احوال اسلام ايچون
كله جك ديدكلرى مهدي بوذاتدر و بوبابده دها بر چوق اقوال مختلفه واردر .

§

﴿ محمد المهدي ﴾ — خلفاي عباسيه دن ابو جعفر المنصورك
اوغلى و خلفى اولوب (۷۷۵ م و ۱۵۹ هـ) تاريخندن (۷۸۵ م) سنه سنه
قدر بغدادده خلافت ايشدر رومله غلبه و قسطنطينيه بي تضيق ايدرك
ضربخانه عامره اتصالنده الا آن اسلحه انبارى اتخاذايدلمش اولان (ايارنه)
كليساسنك بانيه سى (رنه) نام ايمپراطور يچه بي و بر كو اعطاسنه مجبور
ايشدر مشاراليه زيردستانى حقنده شفقت و مرحمتى مبذول و عالم اسلاميه
حسن خدمتى مسبوق اعظامدن بر ذات ايدى . كعبه مكرمه يه دخى پك
چوق خدمتى واردر مصردن بانخاصه درت يوز سلكسان عدد مرمر
ديرك كتوردوب حرم شريفى توسيع و تزيين و بيت مكرمه بر كسوه كرانبها
اعمال واكسا والتون زنجير لرله قنديلر تعليق ايلدى . (ابراهيم بن ادهم)
حضر تلى بونك زمانده وفات ايشدر .

§

﴿ محمد ﴾ بن نصر الدين بن نصر بن الحسين بن عنين الانصارى —
كنيه سى ابوالمحاسن لقبى شرف الدين و لقب معروفى ابن عنين در مومى اليه
شعراى عربك خاتمى اولوب كندوسندن صكره و كرك عصرى اوائلنده
مثلى كلامشدر . شعرى جودت افاده ايله برابر بر اسلوبه مقصور اوليوب
نظم اشعار خصوصنده تفنن ايشدر كندوسى ظريف لطيف سبكر و ح
و فقط صاحب مجون و هجويات ايدى . رؤساي شامدن بر چوق ذواتك
ذمنى مشعر يوز بيتدن عبارت يازديغى و مقراض الاعراض نامنى و يرديكى

قصیده اوزرینه سلطان صلاح الدین طرفندن یمنه نفی اولندی . شامدن
خروجی اثناده

فعلام ابعدم ایا ثقة لم یقترف ذنباً ولا سرقاً
انفسو المؤذن من بلادکم ان کان ینفی کل من صدقاً

قطعه خنده انکیرینی قرائت ایدر ایدی یمنه وصولنده حاکی اولان
طغتکین بن ایوبی مدح ایدرک مشارالیهدن اموال جزیه استحصال ایلدیکندن
آنی سرمایه تجارت اتخاذیه مصره توجه ایلدی اولوقت مصر حکمداری
بولنان عزیز عثمان بن سلطان صلاح الدین ابن عنیندن نزدنده کی اشیانک
زکاتی (یعنی رسمی) آلمسی اوزرینه عزیز مشارالیه حقنده دخی
شوقطعه بی سوتیشدر .

ماکل من یتسمى بالعزیز لها اهل و ماکل برق سحبه غدقه
بین العزیزین بون فی فعالهما هذان یعطی و هذا یاخذ الصدقه

اورادن شام عراق الجزیره آذربایجان خراسان غزنه خوارزم ماوراء
النهر حوالیسندده دخی برطاقم شهر لر کزه رک هنده موصلت و بعده ینه شامه
عودتله تکرار هنده مسافرت ایدرک سلطان صلاح الدینک وفاتنه قدر
اوراده قالدی .

مشارالیه وفات ایله زمام ملکه ملک العادل مالک اولدقده ینه شامه کلوب
درون شهره دخولنی مستدعی بر قصیده تنظیمله ملک عادلده تقدیم ایلدی که
بونده شام شریفی و اطراف و اکنافنی بر طرز دلربایی اوزره توصیف
وغربته چکدیکی آلام و اقداری تحریک رقت ایدرجه سنه تعریف ایده یوردی
قصیده سننده و صف شامدن فارغ اولدقدن صکره صورت نفینه واشتکا
عن الغربته نقل کلام ایله شو و ایدیه اداره لجام مرام ایتشدر .

فارقتها لاعن رضی و هجرتها لا عن قلی و رحلت لامتحیراً
اسعی لرزق فی البلاد مشمت و من العجائب ان یکون مقترأ
و اصمون وجه مدایحی متقنعاً و اکف ذیل مطامعی متستراً

اشكو اليك نوى تمادى عمرها حتى حسبت اليوم منها اشهرأ
لا عيشتى تصفو ولا رسم الهوى يعفو ولا جفنى بصافه الكرى
اضحى عن الاحوى المربع محولا و ابيت عن ورد النير منفراً
ومن العجائب ان يقبل بظلمكم كل الورى ونبذت وحدى بالعرا
الى آخره

ملك العادل كيفيت حالته واقف اولدقده دخولنه رخصت و يروب شامه
كرد كده ينه شو يولده فتح دهان كفتكو ايلشدر .

هجوت الاكابر فى جلق ورعت الوضيع بسب الرفيع
واخرجت منها و لكننى رجعت على رغب انف الجميع

حل و صنعت الغازده دخى يد طولاسى وار ايدى طبيعت لا اباليانه سى
حسييله اشعارينى جمعده اهميت ويرمديكندن مدون بر ديوانى بولنه ميوب
بالكز ايدى خلقده بر طاقم آثار متفرقه سى قالمشدر . فنون سائرده ده دخى
تأليفاتى اولوب تاريخ العزيزى ولغتندن مختصر الجمهوره سى او جمله دندر
مومى اليه ادبار مشروحنندن صكره نائل درجه عال العال اولوب شامده
(ملك المعظم) ك او اخر حكومتنده مسند وزارتده صاعد و ملك الناصر ك
ختمام مدتده قدر سرير اقبالده قاعد اولدى مؤخرأ ملك اشرفك جلوسى
اوزرينه خانه سنده اقامتله امرار اوقات ايدوب فيما بعد بر خدمتله مقيد اولدى
ولادتى (۱۱۵۴ م و ۵۴۹ هـ) ده شامده و وفاتى (۱۲۳۲ م و ۶۳۰ ويا
۶۳۴ هـ) ده كذلك شامده وقوعبوله رقى ارض مزدهده انشا ايتديكى مسجد
شريف دروننده دفن اولنشدر .

§

﴿ محمد بن الوليد ﴾ ابن محمد بن خلف بن سليمان بن ايوب الفهرى
الطرطوشى — سراج الملوك وسائر كتب نافعه مؤلفى اولوب كنيه سى ابوبكر
وشهرتى ابن ابى رندقه در اندلسدن نشأت ايدوب قاضى ابو الوليد باجى دن
مسائل خلافى تحصيل وفرائض و حسابى وطننده تكميل ايلد كدن صكره
شرقده توجيه سمند مرام ايله بغداد وبصره يه داخل وبورالرده علوم وفيره

اكتسابه نائل اولدى بعدہ برمدت شامدہ اوتوروب تدریس طلابہ
اشتغال وشہرتی اقطار بعیدہ یہ ایصال ایلہ برچوق لبششکان معارفی سیراب
زالال کمال ایلسی اوزرینہ اسکندریہ یہ کیدہ رک اورادہ توطن ایلدی .
زاهد عابد متورع صادق برآدم ایدی . دیر ایدی کہ (امر دنیا وعقبان
هرایکیسی سکا عرض اولندیغی حالده عقباپی ترجیح ایت کہ اولوقت امر
عقبا ودنیا هرایکیسی تحصیل ایش اولورسک . مشارالیہ ملوک وامرا
قپوسندن دائماً متجانب اولوب حتی بر دفعه لاجل المصاحبه حکمدار طرفندن
استندیکی حالده اجابت ایتماشیدی . برکون افضل نام امیر جیشک
حضورینہ کیرہ رک مومی الیہ وعظ وپند طریقہ دیمشدر کہ (دنیاده حال
حیاتکده اولان شوملک وحشمک حین موتکده دخی بعینہ ید تملککده
اولسی عدیم الامکاندر اولیہ ایسه نائل اولمش اولدیغک نعمت ودولتک
شکرینی ایفایہ مسارعت ایت محقدر کہ جناب عزوجل یارین بونلرک
حسابنی سندن نقیر وقطمیر استیہ جکدر الله تعالیٰ حضرتلری سلیمان
علیه السلامی سرتسر ملک دنیایہ مالک وائس و جن وشیطین و طیور
ووحوش اوزرینہ حاکم وروزکاری کیف مایشاء امرینہ رام ایتدیکی و بونلرک
حسابندن تمہ عطایای الهیہ سی اولهرق کندوسنی معفو طوتدیغی حالده
مشارالیہ بونی سنک عد ایتدیککز کبی نعمت وظن ایتدیککز وجهله کرامت
عد ایتیوب بلکه بر استدراج اولسندن خوف ایدر وکمال خضوع وافتقار
ایلہ « هذا من فضل ربي ليلووني أشكر اما كفر » دیهرک باب عدالتنی کافہ
عجزه مخلوقاته کشاده طوتار ایدی) .

سراج الملوك کتابنی نعم فراوانہ مظهر اولدیغی مأمون البطائمی نامنه تألیف
وبوندن بشقه مختصر تفسیر ثعالبی ومسائل خلافته کتاب الکبیر و کتاب
بدع الامور ومحدثاتها وسائر بومثللو کتابلر دخی تصنیف ایتشدر . اشعارینک
لطافت وجیادتنه سراج الملوك کتابنی اهدا ایتدیکی صرہده اوزرینہ
بازدیغی قطعہ آتیہ دلیل کافیدر .

الناس يهدون على قدرهم لكنني اهدى علا قدری
یهدون مایفنی و اهدی الذی یتقی علی الايام والدمهر

﴿ محمد بن هانی ﴾ الازدی الاندلسی - شاعر مشهور اولوب
کنیه سی ابوالقاسم و شهرتی ابن هانیدر پدری هانی افریقیه ده برقریه
اهالیسندن ایدی مؤخرأ اندلسه انتقال ایدوب اوغلی شاعر مومی الیه
اشبیلیه ده وجوده کلدی و اوراده اشتغال علومه باشلا یوب خصوصیه
ادیاتده مهارت کامله تحصیل ایلدی فی الواقع ابن هانی هر برفنده
صاحب وقوف اولدقن بشقه غواص بحر ادب و عارف اخبار و اشعار
عرب اولوب شعری بلاغت ودقت معانی وجودت اسالیب وانتظام تراکیبی
جهتیه شعرای اندلسک مابه الافتخاری ایدی اقتدار مشروحنه و شاعر
مشهور متنبی الیه معاصر اولدیغنه بناءً متنبی غرب تسمیه ایدلمشدر .
حروف معجم اوزرینه مرتب بر دیوان اشعاری واردر . لیکن لذائذ انهماک
ومذهب فلاسفه یه اتباع الیه مهم ایدی اشبو حالری بین الناس شهرت
بولغه باشلا دقده اشبیلیه اهالیسی علیهنده نمایشلره قیام ایتدکلرندن منتسبی
اولدیغی اشبیلیه ملکی درون بلده ده نامی اونودیلنجیه قدر غیبوتی ایچون
امر ایلدی و بناءً علیه یکر می یدی یاشنده اشبیلیه یی ترکه مجبور اوله رق
زابه کیدوب جعفر بن الاندلسی یه انتساب ومدحنی متضمن قصائد غرا
تقدیمیه نزدنده نعم فراوان اکتساب ایلدکن صکره مصر حاکمی معزابی
تمیم طرفندن اولنان دعوت رغبتکارانه یه اجابۀ مشارالیه طرفنه پا برکاب
شتاب اولدی نزدینه وصولنده مشارالیه انعامنده مبالغه ایدوب صکره معز
مصره توجه ایتسی اوزرینه ابن هانی مشارالیهی براز تشیعدن صکره
عائله سنی الوب کتورمک اوزره ینه مغربه رجعت ایلدی و کیجه سرخوش
اولدیغی حالده کیدرکن وفات ایتکله صباحلین یول اوزرنده میتی بولندی
دیگر نقله کوره برقه اهالیسنک کندو علیهنه چیقاردقلری بر عربده قتل
اولندی . تاریخ قتلی (۳۶۲) سنه هجریه سی اولوب اولوقت اوتوزالتی
وبعضیلرینه کوره قرق ایکی یاشنده ایدی وفاتی معزه خبر ویرلدکده
زیاده تأسف ایدوب (بزاستر ایدککه بوآدمله شعرای مشرقه تفاخر ایدهلم
حالبوکه مقدر اولدی) دیمشدر . ابن هانی مشارالیه معز حقنده برچوق
غرر مدایح نظم ایتمشدر . نظمده تشبیهات بدیعه صاحبی ایدی . نمونه
اولق اوزره برقاچ بیتی ایتمشدر .

كان السماكين الذين تراهما على لبدتيه ضامنان له حتفأ
فذا راح يهوى اليه سنانه وذا اعزل قدعض انمله لهفأ
كان سهيلاً في مطالعه افقه مفارق الف لم يجد بعده الفأ
كان نبي نعش ونعشاً مطافل بوجرة قد اضلن في مهمه خشفأ
كان سهاها عاشق بين عود فأونة يبدو وأونة يخفي

مومى اليهمك ديوان اشعارى مدحده كبرى مؤدى برطاقم غلو وافراط ايله
آلوده اولسه ديوانلرك اك كوزلى عد اولنه بيلور ايدى مغار بهده
نه متقدمين ونهده متأخريندن ابن هانى طبقه سنده شاعر كلامشدر .

§

﴿ محمد ﴾ — امرای مصر يه دن ابوالذهب كنيه سيله شهرت شعار
برذاتدر امرادن على بكك كولهسى ايكن محضاً شجاعت ورويتى
سايه سنده اميرالامرا مسند رفيغنه ارتقا ايتشيدى مصر دن شام واليسى
عثمان پاشانك اوزرينه هجومه كوندردكده دولت عليه ازاله تسلط چيون
درت وزير تعيين ايتديسهده داريا اوه سنده وقوعبولان محاربهده عساكر
عثمانيه بي مغلوب دوشورد يكنندن (۱۷۷۱ م و ۱۱۸۵ هـ) تاريخنده شام
اهاليسى بلامدافعه مملكتى انه تسليم ايدرك اوراده جزئى برمدت اوتوردق دن
صكره بعض ملاحظاته مبنى شامى ينه عثمان پاشايه براغوب مصره دوندى
انجق افنديسى اوله جق على بك شام كبي ىرى نيچون براقرك ديو تكدير
وطردينه يوريهرك اره لرنده كى مودتى مبدل خصومت ايتكله ابوالذهب
صعيددن طوپلاديغى عسكركله همان مصره كيروب على بكى مجبور فرار
وبعض محارباتدن صكره زنجير اسارته كرفتار ايدرك برسطوت قاهره ايله
مصر واليلكنه اوتوردى بو صرهده دولت عليه دخى ولايتنك تصديقنى
وعد ومظهر تلطيف ايتسنه مبنى مقابلنده دولت عليه نامنه عمر طاهرى
عكاده محاصره ودر دست ايدوب باغى مرقومك شرور مفاسدينه نهايت
ويردى . واليلكى فرمانى وارمقسزىن (۱۷۷۵ م و ۱۱۸۹ هـ) تاريخنده
وفات ايتلشدر .

﴿ محمود خان ﴾ اول — ملوک عثمانیه نیک یکر می دردنجیسی
اولوب سلطان مصطفای ثانینک اوغلیدر ولادتی (۱۶۹۵ م و ۱۱۰۸ هـ)
جلوس (۱۷۳۰ م و ۱۱۴۳ هـ) وفاتی (۱۷۵۴ م و ۱۱۶۸ هـ) تاریخنده در
جلوسنده یکچیریلرک نفوذ باغیانہ سی حددن تجاوز ایشیدی برسندہ صکرہ
موصلی و پاطورنہ کبی رؤسای اهل فساد و کلا طرفندن خفیاً سرای ہمایونہ
جلب و اعدام اولندی و اون بش کون صکرہ بعض سرکشان مقتوللرک
قانی دعویٰ ضمنندہ اجتماع و اغا قپوسنی یغما بہ اجتسار ایلدیلر سده اہالی
سنجاغ شریف التہ دعوت اولندیغی کبی پایدار اولہ مدیلر . دیگر طرفندن
سنہ مزبورہ ایچنندہ بغداد والیسی احمد پاشا بر مکمل اردو ایلہ کیدوب
(کرمان) (ہمدان) و سائر بعض قلاع ایرانہ بی و حکیم اوغلی علی پاشا
دخی (تبریز) ی ضبط و استرداد ایلدی و (۱۷۳۳ م و ۱۱۴۶ هـ) دە
بغدادہ ہجوم ایدن ایران بیوک اردوسی بیوک برہزیمتہ دوچار اولوب
مجروح و اسیردن بشقہ اوتوز بیک عجم قلیچدن چکورلدی و (۱۷۳۵ م) دە
روسیہ لیلر بغتہ نقض عہد ایدرک (آزاغ) قلعه سنی تحت محاصرہ یہ الیلر
و برسندہ صکرہ قریم زادکانی بینندہ موجود اختلافدن بالاسـتفادہ تاتارلری
مغلوب و قریمی ضبط ایلدیلر سده مؤخرأً بارینہ مدقلرندن رجعتہ مجبور
اولدقلری ائنادہ تاتارلر طرفندن تعقیب اولنہ رق یوز بیک قدر روس عسکری
تلف و اسیر ایلدی وینہ سنہ مزبورہ ظرفندہ ایران شاهی (نادر شاہ)
ایران حاجیلرینہ طوقنلامق و عجم اسیرلری النوب صاتلامق شرائطیلہ
رجامند صلح و مسالمت اولمغله بالندا کرہ قبول اولندی و (۱۷۳۷ م) دە
روسیہ لیلر یوز سکسان بیک کشی ایلہ (اوزی) و (دربند) قلعه لرینی
محاصرہ و ضبط ایلدی و متفقلری اولان آوستریا دولتی دخی نقض عہد
ایلہ سوق ایتدیکی اردو معرفتیلہ (ایزورنیق) (استروپچہ) (پوژین) و
(وچتین) قلعه لرینی تحت محاصرہ یہ الیسه دە قلاع مذکورہ دە متخصصن ذکور
وانات اہالی کافہ سلاح مقاومتہ صاریلہ رق آوستریالیلری کلدکلرینہ پشیمان
ایتدیلر . بوسندہ والیسی قہرمان علی پاشا ایسہ موجود معیتی اولان یرلی
عسکر ایلہ (بنالوقہ) مظفریتنی قزانوب کذا آوستریالیلری اون بش پیسک

واریل باروت و مهمات و ذخیره ترکیله فراره مجبور ایلدی و (ودین) فرقه عثمانیه سی (تیوق) نهری کنارنده کی اوستریا اردوسنی مغلوب و صوفیه اردوی همایونی (شهر کوبی) و (نیش) قلعه لرینی استرداد ایدوب (۱۷۳۸ م) ده (اوزی) اوزرینه کوندریلان عساکر عثمانیه دخی اوزی قلعه سنی بر مدت محاصره ایله اخذ و استرداد موفوق اولدی و روسیه نك قریمه ایکنجی دفعه اوله رق کوندردیکی بیوک اردو تاتارلرک ضربه انهمانه اوغرایوب اثنای کیرودارده مشهور طوپال (یوانوف) و امثالی جنراللردن پک چوق آدم قتل و اعدام اولندی. وینه بو صرعه ده اوستریالیلر اوزرینه اکتساب ایدیلان مهادیه مظفریت مشهوره سندن صکره (۱۷۳۹ م) ده بلغراد ایله سمندره ارسنده واقع (حصار جق) نام محله و قوعبولان میدان محاربه سنده دخی اوستریالیلر بوزیلوب اوچده ایکیسی انجق تخلیص جان ایده بیلدی.

نهایت فرانسه ایمپراطورینک توسطی اوزرینه روسیه و اوستریا دولتلیله عقد مصالحه اولنوب حسب المعاهده (صرپستان) (خرسوه) (افلاق) (بلغراد) (سپاج) و (بکوردلن) قلعه لری اوستریا طرفندن و (ازاق) قلعه سی هدم اولنق و (اوقونجه قوفی) قلعه سی قریم اداره سنده بولنق شرطیله روسیه طرفندن دولت علیه به ترک اولندی بونلرله برابر روسیه سفینه لرینک قره دکزده کزماسی و قبار طای قبیله لرینک قریم اداره سندن چیقاریلوب سربست براغلمسی شرط قلندی و (۱۷۴۱ م و ۱۱۵۴ ه) تاریخنده اوستریا قرالردن متوفی التنجی (قارلوس) ک روماده تربیه اولان کوچک اوغلی در سعاده کلوب شرف اسلامله مشرف اولدی و ایران حکمداری (نادرشاه) اکر دولت علیه مذهب جعفریه بی تصدیق ایدر و ایرانیلر ایچون مکة مکرمه ده بر موقع تعیین ایلر ایسه تجدید مصالحه و تشید مخاندنیه حاضر ایدوکنی ایلچئی مخصوص واسطه سیله استفسار و بو خصوصک ملت اسلامیه اراسنده حکم سورن اختلافی اتحاده تحویل ایده جکنی اخطار ایلدیسده استانبول علماسی حیفاکه اول وقت شو تکلیف سلامتدیفک درجه اهمیتنی تقدیر و موافقتی تجویز ایتماش

اولدیغندن باب عالی بالضروره جواب رد ویردی و (۱۵۷۰ م) تاریخنده
شط العرب قوماندانی میر میراندن مصطفی پاشا دعوی سلطنته قیام
و (مناوی) قلعه سنی دخی استیلا ایلدیه ده بغداد دن و ولایات
متجاور دن برأ و نهرأ کوندریلان عسا کر شاهانه طرفدن برمدت محاربه ایله
غائله سی بتورلدی و نهایت (۱۷۵۴ م) تاریخنده سلطان محمود اول
حضرتلری خسته و غایت ضعیف اولدیغی حالده جمعه نمازینه چیقوب
عودتنده (تیمور قپو) آره سنده وفات ایلمکله یرینه سلطان عثمان ثالث
حضرتلری اللی یدی یاشنده جالس تخت سلطنت اولدی .

§

﴿ محمود ثانی ﴾ — جالس تخت عثمانیان اولان ملوک عظامک
او توزنجیسی و سلطان عبدالحمید اولک اوغلی و سلطان عبدالحمید و عبدالعزیز
حضراتنک پدریدر و لادتنی (۱۷۸۴ م و ۱۱۹۹ هـ) جلوس (۱۸۰۸ م
و ۱۲۲۳ هـ) وفاتی (۱۸۳۹ م و ۱۲۵۵ هـ) تاریخیدر .
اولجه خلع اولنان سلطان سلیم ثالثی اجلاس ایچون سرای همایونه کیرن
علمدار مصطفی پاشا سلطان مشار الیهی مقتول بولوب نه یاپه جغنی و کیمدن
اخذ انتقام و کیمه بیعت اولنه جغنی کمال غضبله دوشینور ایکن سلطان
محمود ثانی حضرتلری حفظ اولنان محلدن اخراج و احضار اولنمغله در حال
امر بیعت اجرا اولندی و پادشاه مشار الیه بر طاقم و صایادن صکره
پاشای مومی الیهی صدر اعظم نصب بیوردی . زماننده سکبان جدید
عسکری یازلدیه ده برقاچ آی صکره علمدار یکچیریلرک آتش غدریله کباب
اولدیغنی متعاقب لغو ایلدی و روسیه محاربه سنه کر میت و یریلوب انکلتره
ایله عقد مصالحه اولندی روسیه (۱۸۱۰ م و ۱۲۲۵ هـ) تاریخنده وارنه بی
محاصره و سلستره و روسجغنی ضبط و اوته طرفدن صرپلوردخی بلغرادده استیلا
ایدرک شویله بر مشکلات ایچنده برده یکچیری غائله سی چیقدیغندن بالضروره
(۱۸۱۱ م و ۱۲۲۷ هـ) ده صرپلورلرک مختاریت اداره سی تصدیق اولنه رق
بووجهله ده ایلروده ظهوری محتمل بولنان بعض غوائله برسد متارکه چکلدی
و (۱۸۱۸ م و ۱۲۳۴ هـ) تاریخنده وهابی غائله سی مصر و الیسی محمد علی
و اوغلی ابراهیم پاشانک همتیله حرباً برطرف ایدیلوب دره بکلرینک ازاله

وجودینه حصر مرام اولندی و (۱۸۲۰ م و ۱۲۳۶ هـ) تاریخنده تپه لنلی علی پاشا و متعاقباً یونانستان غائله سی میدانه چیقوب علی پاشانک غائله سی برسنه صکره حرباً بتورلدیسه ده یونانستان ایله اوغراشیلور ایکن (۱۸۲۵ م و ۱۲۴۱ هـ) ده یازیلان نظام جدید عسکری علیه یکیچریلر قیام ایلدکلرندن همان سنجاغ شریف سلطان احمد جامعنه چیقاریلوب ات میداننده اولان جمعیتلری پریشان ایلدکلر صکره عساگر منصوره نامیله یکیدن عسگر تحریرینه باشلانلدی و ایکی سنه صکره انککتره فرانسه روسیه دو تناسی یونانلولره معاونت قصدیه دوستلق یوزندن ناوارین لیمانه کیروب دولت علیه ننگ الی قطعہ دو تناسی یاقدی و دولت علیه دول متفقہ ننگ یونانستان سربستییی تکلیفی قبول ایتدیکنندن روسیه اعلان حرب ایدوب اخصخه بی و وارنه بی الهرق بالقاندن ادرنه یه و اناطولیده ارضرومه قدرکلدی و یونانستان و جزایر الدن چیقدی و (۱۸۳۱ م و ۱۲۴۷ هـ) تاریخنده مصر والیسی محمد علی پاشانک امتیاز دعواسی میدانه کلوب محمد علی پاشا برنجی محاربه ده رشید پاشایی ویدی سنه صکره حافظ پاشایی بوزدی و دو تنمای همایون قپودان احمد پاشانک و هم و جبانیتله اسکندریه لیمانه کیره رک مصرلولره تسلیم اولدی . پادشاه مشارالیهک بونجه غوائل ارسنده قلب جمعیت اسلامیه یه صوقلمش اولان و هایلرک تنکیلی و حکومت سنیه ننگ بیاغی فتوزینی غصب ایتش و اطاعتدن چیقمش اولان دره بکریله یکیچریلرک ازاله سی کبی خدمتلری انکار اولنه مز .

§

﴿ محمود غزنوی ﴾ — غزنه حاکمی سبکتکینک اوغلی و خلفیدر پدیری (۹۹۷ م و ۳۸۷ هـ) تاریخنده وفات ایلدیکی زمان کندوسی خراسان والیسی ایدی پدیرینک وفاتنی و برادری اسماعیلک جلوسنی خبر الدیغی کبی عسکرله غزنه یه کیدوب قرنداشنی حرباً تختدن ایندیره رک کندوسی او توردی و ما وراء النهرده آل سامان ایله برچوق محاربه لردن صکره الارنده قالان ممالک متباقیه بی دخی ضبط ایدوب شوکت و قوتی کیتدکجه متزاید اولغله بغداد خلیفه سی قادر بالله مشار الیه یمین الدوله عنوانی اعطا و خلعت اهداسیله بارانغله مجبور اولدی مشار الیه هندستان مجوسیلریله هر سنه بر محاربه آچار ایدی . وفاتی (۱۰۳۰ م و ۴۲۲ هـ) تاریخنده غزنه ده در لقبنه قره بلا

معناسنه اوله رق (قرا بحکم) دیر لر ایدی . اصلی ترک نسلندندر بونلرک دولتنه آل سبکتکین و ملوک غزنه تعبیر اولنور .
اسلامده (سلطان) لقبیله یاد اولنان پادشاهلرک برنجیسی ترک لردن اشبو محمود سبکتکین اولوب اکا بولقب ایله خطاب ایدن برنجی آدم دخی عباسیه دن مشار الیه قادر بالله در محمود غزنوی اعیان فقهای شافعیه دن ایدی فروعه دائر الشمس بیک عدد مسائل مرغوبه بی جامع اولمق اوزره (تفرید) نامنده برکتابی واردر .

و مشهور فردوسی شهنامه سی و عتی تاریخی آثار الطراف کریمانه سندندر . شعراء ادبایه کمال مرتبه اعزاز و اکرام ایدردی . جیحون نهری اوزرینه بر جسر بنا ایلدی که کندودن نه اول و نه صکره بر پادشاه اویله بر اثر ابقاسنه موفق اولماشدر هندستانده طولاً و عرضاً الی ایلق یول مملکت فتح ایتدی عسکرنده درت یوز جنکاور فیلی وار ایدی وفاتنده یرینه اوغلی جلال الدوله پادشاه اولشدر .

§

﴿محمود غازان﴾ — چین و مغولستان قانی قبلائی خانک وزیریدر واصل اسمی احمد بتاکی در خطه چین و خطایده اسلامک تکثرینه سبب بوذات اولوب خان مومی الیهک اصحاب اغراض سعایتیله دین اسلامه ایتمک استدیکی اهانت و حقارتی حسن تدبیر و غیرتی سایه سنده منع و ازاله و وحید الدین سمرقندی حضر تریله مشترکاً خانه نصیح و پند اجراسنه جالیشه رق بالآخره مومی الیهی اسلام طرفه جلب و اماله ایشدر .

§

﴿محمود پاشا﴾ — سلطان محمد الثانی عصرنده ایکی دفعه اون الی سنه صدر اعظم اولوب خیلی یارار لقلر ایش برذات عالیقدردر . هرسک قطعده سنی فتحدن صکره (۱۴۶۴ م و ۸۶۹ ه) تاریخنده بعض اوروپا دولتری معاونتیله (کرمه) قلعه سنی استرداد ایدن و ندیکلیلر اوزرینه یوریوب دها ایلک هجومده قلعه مذکوره ایله برابر دیگر الی عدد قلعه بی اخذ و کشاد ایلدی و برسنه صکره (ازوورینق) محاصره سنه قویلان مجار لری طوپ و مهمات لرندن بر شی قور تلامق اوزره کاملاً مجبور فرار و عود تنده

ارناودلق حاکی اسکندر بکی تأدیب و ویر کو گذار ایدرک مقری اولان شهرک کوبکنه ایلبصمان قلعه مشهوره سنی یاپدیردی (۱۴۶۸ م و ۸۷۳ هـ) تاریخنده ینه وندیکلورک یتش سکسان سفینه ایله کلوب (اینوز) قلعه سنی تسخیر واهالیسنی اسیر ایتدکاری شایع اولدیغندن وزیر مشار الیه دکزدن وفاتح حضرتلری قره دن در عقب هجوم ایله بر ساعت ظرفنده قلعه بی استرداد ایلدیلر .

مشار الیه محمود پاشا دور فاتحده دولت عثمانیه یه بونجه خدماتی کچمشیکن نهایت غمز اعدایه اوغرایه رق عزل و مؤخرأ (۱۴۷۴ م و ۸۷۹ هـ) تاریخنده قتل اولمشدر . سبب اعدامی (بایبورد) مظفریتندن صکره پادشاهی ایلوو کیتکدن منع ایتسی . یاخود شهزاده مصطفانک وفاتنه ممنون اولدیغندن خانه سنده ماتم اثوابی کیماسی ایش . اصلی خرووات اولوب بین العوام نائل رتبه ولایت و کرامت اولدیغنی ظن ایدلدیکندن محمود پاشای ولی نامیله شهرت بولمشدر .

§

﴿ محیی الدین ﴾ العربی — شیخ الامام المحقق رأس اجلاء العارفین والمقربین ابو عبد الله محمد بن علی بن احمد العربی المغربی الطسائی الختیمی الاندلسیدرکه علوم ظاهره وباطنه ده ید بیضا صاحبی اولوب (شیخ الاکبر) عنوانیله یاد ایدلمکده در (۱۱۶۴ م و ۵۶۰ هـ) تاریخنده مرسیه ده تولد و (۱۲۴۰ م و ۶۳۸ هـ) تاریخنده شامده وفات ایدوب جبل قاسیون اتکننده یعنی (صالحیه) ده آرایش لحد غفران اولدی .

مشار الیه وحدت وجوده قائل اولنلرک قدوسی اولوب محققون جمیع علومده جلالت قدرینی تصدیق ایتشلردر حق عالیرنده بعض منکرلر واریسه ده آنلرده شیخ حضرتلرینک دقت کلامندن ویاخود کندولرینک طریق ریاضتده عدم وقوفلرندن ناشی مرامنی اکلایه مدقلرندن معتقدلرینی عوارض شیهاتدن محافظه ایچون اعتراض ایتشلردر محیی الدین عربی حضرتلرینک تصوفده طوتمش اولدیغنی موقع جلیله کیمسه واصل اوله مامشدر و شعر وادبده مهارتی ایسه حائز اولدیغنی مقام عالی ایله متناسب بر صورتده در . تألیفات جلیله سی بشیوزدن متکثر و قسم اعظمی تصوفه دائر اولوب بونلرک ایچنده

صفا
۱۱۶۹
۱۱۷۰
۱۱۷۱
۱۱۷۲
۱۱۷۳

الك زياده دقيقى (فصوص الحکم) در • مشار اليه حضرت تلى نيك كلامه
وسعت وذكاء وقوه حافظه سى دخی بشقه جه شایان حیرتدر اولاً (۵۶۸ هـ)
تاریخنده وطنی اولان مرسیه دن اشبیلیه یه انتقال ایدوب اوراده (۵۹۸ هـ)
تاریخنه قدر اوتوردقدن صکره مشرق جانبنه توجیه وجهه ارتحال ایدرک
مصر حجاز بغداد موصل بلده لرینی زیارت وبر مدت دخی قونیده ده طرح بساط
آرام ایله نهایت شامده اختیار اقامت ایلدی وقونیده ده اقامتی اثناده مشاهیر
علمادن شیخ صدرالدین قنوی حضرت تلى نيك والده لرینی تزوج ایتدی ومشار
اليه خلافت ویردی • شیخ الاکبر حضرت تلى نيك طریقت صوفیه ده منسوب
اليه بر واسطه ایله عبد القادر کیلانی حضرت تلى ریدر • شامده اوتوردیغی
مدتجه برچوق مال و منال واقچه هدیبه ایتدک لری حالده بر حبه سنی ادخاره
رغبت ایتیبوب جمله سنی محتاجینه ایشار وتصدق ایدر ایدی • اکثر مصنفاتی
مکاشفات و اثنای نومده وقوعه اولان الهامات اثری اولدیغنی بر کتابنده بیان
بیور مشدر •

ایات آیه اشعار لطافتشعار حکیمانہ لری جمله سندندر •

بین التذلل والتدلل نقطة فیها یتنه العالم التحریر
هی نقطة الاکوان ان جاوزتها کنت الحکیم و علمک الا کسیر
دیگر ایا حائراً ما بین علم وشهوة لیتصلا ما بین ضدین من وصل
ومن لم یکن یستنشق الريح لم یکن یری الفضل للمسک الضیق علی الزبل

تالیفات معالی آیات لرندن بر نبذه سى دخی بوجه آتی کشیده سلك سطور ایدلدى
تفسیر کبیر الی سورة الکف • فتوحات مکیه عشرین مجلدات • تدبیرات
النهیہ وتنزلات موصلیه • فصوص الحکم • تاج الرسائل ومنهاج الوسائل •
کتاب العظمة • کتاب السبعه • تجلیات • مفاتیح الغیب • کتاب الحق •
مراتب علوم الوهب والاعلام بأشارات اهل الالهام • العبادة • المدخل
الی معرفة الاسماء • حليلة الابدال • الشروط فیما یلزم اهل طریق الله •
اسرار الخولة • عقیده اهل السنة المقنع فی ایضاح سهل الممتنع • اشارات
القوالین • کتاب الهویة والاحدیة • اتحاد العشقی • الجلالة • الازل •

القسم • عنقاء مغرب • ختم الاولياء • شمس المغرب • شواهد • مناصحة
النفس • اليقين • تاج التراجم • القطب • الامامين • رسالة الانتصار •
الحجب • الانفاس العلوية • ترجان الاشواق • مواقع النجوم • مطالع
اهلة الاسرار • المواعظ الحسنة • خطبة ترتيب عالم • الجلال والجمال •
مشكاة الانوار • شرح اصطلاحات صوفيه •

§

﴿ محيي الدين ﴾ محمد بن ابى الحسن على بن محمد بن يحيى بن على بن
عبد العزيز — نسبي عثمان بن عفان رضى الله عنه حضر تلرينه منتهى اولور
كنيه سى ابولعالى شهرتى ابن زكى الدين در فقه وادب وسائر هده فضائل
عديده صاحبي اولوب اشعار لطيفه ورقيقه سى وبرطابق خطب ورسائل
نقيسه سى واردر (۱۱۹۲ م و ۵۸۸ هـ) تاريخنده شام قاضي سى اولدى
سلطان صلاح الدين ايوبي نزدنده غايت على بر موقع اقبال و اعتباره مالك
بولنوردى سلطان مشار اليه (۵۷۹ هـ) ده حلبى فتح ايتد كده مومى اليه
اولبابده بر قصيده بائه ياز مشدر كه تماثيل فضل و كماله يكانه آينه در •
قصيده مزبوره سنندن •

(وفتحك القلعة الشهباء في صفر • مبشر بفتوح القدس في رجب)

بيتى ايسه كندوسنك « قلوب الشعرا خزان الرجن » مضموننه ماضدق
برشاعر اعجاز ماثر اولديغنى كوسترر كه فى الحقيقه بيت مذ كورده ديديكى كى
قدس شريف د خى (۵۸۲ هـ) سال هجريسى رجبنده فتح اولنمشدر •
فاضل مومى اليه (۱۱۵۵ م و ۵۵۰ هـ) ده شامده تولدو (۱۲۰۱ م
و ۵۹۸ هـ) ده شامده ينه وفات ايلدى اليوم جبل قاسيون اتكنده مدفن
آراى احترامدر •

§

﴿ محيي الدين ﴾ اسكليبي — پادشاه شينى ديمكله مشهور برذات
اولوب كثر زهدو كراماتله اتصاف ايتمش و (۱۵۱۴ م و ۹۲۰ هـ)
تاريخنده دار بقايه كيتشدر • حديث شريف نقلنه على قوشيدن مأذون
ايدى (واردات) نام كتابه شرحى واردر •

§

﴿ محیی الدین ﴾ کافیجی — اسمی محمد بن سلیمان بن سعد بن مسعود
رومی مسقط رأسی بر غمه ولادتی (۱۳۸۶ م و ۷۸۸ هـ) تاریخیدر .
کرم علم کلام و اصول فقهده و کرم نحو و تصریف و اعراب و معانی
و بیان و جدل و منطق و فلسفه و هیئت و سائرده صاحب ید طولای ایدی
اولابلاذ عجم و تاتاره ارتحال ایدوب شمس الدین فناری و برهان حیدر
و شیخ واجد و ابن فرشته و حافظ الدین بزازی کبی اجله علمادن اخذ و اکمال
فنون و معرفت و بعده قاهرهیه عزیزمته الی نهایت العمر نشر علومه همت ایتدی
و مؤخرآ ابن همامک یرینه قاعد کرسی مشیخت اولوب حلقه تدریس
فیوضات انیسندن سیوطی کبی نیجه متبحرین علما نشأت ایلدی .
فقه و تفسیر و حدیث و علوم سائرده خیلی تألیفات و باخصوص علوم عقلیده
حوصله تعریفدن بیرون تزیفاتی واردر .
وفاتی (۱۴۷۴ م و ۸۷۹ هـ) جادی الاولیسنک دردنجی جمعه کیجه سنده
شهیداً واقع اولشدر .

§

﴿ مخا ﴾ — یمن ولایت جلیلهسی مضافاتندن بحر احمر ساحل
شرقیسی اوزرنده و صنعانک ۲۸۰ میل اعشاری غرب جنوبیسنده یدی بیک
نفوسی حاوی برشردر . خارجاً منظرهسی لطیف ایسنده داخلأ غیر
منتظم و هواسی غایت سیحاق و حوالیسی چول و قومسالدردر . سنوی یوز
بیک قنطار قدر قهوه اخراج ایدر و کایتلو ضمغ عربی و کونلک
تجارتی اولور .

§

﴿ مختار ﴾ بن عبدالله — دهات عربدن بر مشهور ذاتدر مسقط
رأسی اولان کوفدهه محبوس ایکن بر تقریب قورتیلوب امام حسین
حضر تلرینک مخدوملری عمرو عبدالله و منسوباتیله برلکده خون جناب حسین
دعوایه قیام و موصل و ملحقاتی اله چوره رک (جازر) محاربه سنده قتله
حسیندن یتیمش بیک کشی بی قتل و اعدام ایلدی لکن مختارک اختیار ایلش

اولدیغی شو حرکت هر نصلسه حرمینده ادعای خلافت ایدن عبدالله بن زبیرك دخی ایشنه الویر مدیکندن (۶۸۵ م و ۶۶ یا خود ۶۷ هـ) تار یخنده اوزرینه عسکر کوندروب اردوسنی محو و نابدید ویاننده بولنان اولاد حسیني شهدا بتدیردی .

§

﴿ مد ﴾ — عربستانده مستعمل بر اولچکدر ترکستانده موط دیرلر اشبو اولچک مختلف الوزن اولوب بعض محللرده ایکی رطل و بعض طرفلرده بروثلت رطل ذخیره استیعابنه کافی صورتده استعمال اولنور ایکن مؤخرأ ۲۶۰ درهمدن عبارت وزنه تحویل اولندی فقط عراقده مستعمل اولان مد ۱۷۳ درهم اولوب (من) دنیلان وزن دخی بو مقدار دن عبارتدر .

§

﴿ مدارات ﴾ — خط استوایه موازی اولان دوائر صغیره ایچنده مدارات تسمیه اولنور درت عدد دوائر اولوب ایکیسی خط استوانک شمال و جنوب طرفلرنده ویکرمی اوچ یچق درجه مسافده و دیکر ایکیسی دخی کذالك قطبلر دن یکر می اوچر یچق درجه بعدده واقعدر . خط استوانک شمال طرفنده واقع اولان مداره (مدار سرطان) و جنوب طرفنده بولنان مداره (مدار جدی) دنیلوب قطبلره قریب اولان مدارلرک برینه (مدار قطب شمالی) و دیکرینه مدار قطب جنوبی تسمیه اولنور و منطقه البروجک مدار سرطان ایله تماس ایدن نقطه سنه (مدار رأس سرطان) و مدار جدی ایله تماس ایدن نقطه سنه (مدار رأس جدی) دنیلور . اشبو مدارلرک اره سننده واقع قسملره منطقه تسمیه اولنور بناء علیه کره ارض بش منطقه یه منقسم اولوب مدار سرطان ایله مدار جدی اره سننه (منطقه حاره) و مدار سرطان ایله مدار قطب شمالی و مدار جدی ایله مدار قطب جنوبی اره لرنده واقع قسملره (منطقه معتدله) دنیلوب مدارین قطبین ایله قطبلر بیننده واقع قسملره دخی منطقه بارده اطلاق اولنور . منطقه حاره ده هواغایتله سیجاق و منطقه بارده ده زیاده صغوق اولوب منطقه معتدله لرده ایسه حرارت و برودت درجه اعتدالده در .

§

﴿ مداین ﴾ — بغدادك اوتوز بئش فرسخ اعشاری جنوب شرقیسنده و فرات نهری ساحل یساری اوزرنده الان آثاری موجود بر شهر قدیمدر قبل الاسلام یعنی ساسانیانك و آخر سلطنتلرنده پای تخت اکاسره ایکن (۶۳۷ م و ۱۶ هـ) تاریخنده یاداسلامیانه کچوب جوارنده بشقه شهرلر و قصبه لر تأسیس اولمغله اولکی اعتبارندن دوشدی . نوکا یونانیلر کته سیفون دیرلر .

§

﴿ مداین صالح ﴾ — شام شریفدن مدینه منوره یه کیدر کن دار حرا نام قوناقدن اون طقوز ساعت ایلروده بر موقعدر بورایه (حجر) دخی دیرلر . وقتیه بوراده هلاک اولان قوم ثمودك یکه پاره طاشلردن اویمه خانه لری و حضرت صالح علیه السلامك طاشدن اویش مسجدی حالا کورلمکده در . علیه الصلاة والسلام افندمز بورانك صویندن ایچلسنی منع بیورمشر ایدی . مداین صالحك طقوز ساعت ایلر وسنده کی (علا) نام قصبه نك صوی و بغچه لری پك کوزلدر .

§

﴿ مدالو ﴾ — آق دکزده قدیمآ (لسیوس) دنیلان اطه نك اسمیدر . بوراسی آتته لولرك باشلیجه مستملکاتندن ایکن اسکی مورمه محاربه سی اشناسنده اهالیسی عصیان ایتمکله تأدیپ اولنمشر و (۸۶) تاریخ میلادیسنده (مهرداد ایله) عقد اتفاق ایتملریله رومالولرك دخی خیلی سله سنی یمشر و بو مناسبتلرله مملکتلرینی ویرانه یه دوندرمشر ایدی . مؤخرآ جنرال پومپه اعمارینه قالفیشوب بر طاقم تیاترو و مکاتب و معابد کبی شیلر یاپدیردی و اهالی دخی تازه جان بوله رق تحصیل معارفه چالشدی .

§

﴿ مدینه ﴾ منوره — یثرب . اثرب . ارض الله . مدینه الرسول دخی دینور . مکة مکرمه نك شمال غربیسنندن سکسان ساعت مسافده و جبل احد ایله جبل بئر ارسنده کنیش بر صحرا اورتیه سنده بر شهر شریفدر که اوتوز بشیک نفوسی حاوی اولوب قرق قله لی و جبل احد طرفی اوتوز و قصور طرفلری دهـ ناقصان مترو ارتفاعنده برسور ایله احاطه

اولنمشدر • بوسوری (۹۷۸ م و ۳۶۸ هـ) تاریخنده عضدالدوله بنا و یا
 تعمیر ایلدی • مدینه منوره نك باب القبلة (اليوم باب مجیدی) باب المصر
 باب الشام باب الجمعة نامرندده درت قپوسی اولوب حرم شریف نبوی مملکتک
 قلبکاهنده واقعدر • حرم مز بوره عمر بن عبدالعزیز درت مناره احداث
 ایلدیسده مؤخرأ سلیمان بن عبدالملک بونلردن برینی (مروانک خانه سی
 جهتنه دوشمش دیو) هدم و صکره مصر ملکی محمد بن قلاون تکرار انشا
 ایتدیدی • بشجی مناره سلیمانی دخی (اليوم مجیدی) نامیله یاد اولنور •
 درون حرم شریفده برده محراب سلیمانی واردر مدینه منوره نك هواسی
 ضایت لطیف و معتدل اولوب لذته نظیری نایاب و (عین زرقا) نامیله
 شهرت نصاب اولان ایرماغی ایسه بوکا برقات دها آب وتاب ویرمکده در •
 (نهر مذکورک مجراسی اشاغی اولدیغیچون کنارینه نردبان ایله اینیلور
 بوسوی حضرت معاویهنک امریله مروان اجرا ایتدیرمشیدی) خرماسی
 فوق الغایه نفیس وسبزه نار قاوون قاربوز اوزوم ترنج شفتالو انجیر
 وفواکه سائرهمی دخی اعلا ولدیدر • خارج قلعه ده بقیع شریف
 دنیلان محله آل واصحاب وشهداوسائر صالحین وصالحاتک مراقده منوره لری
 موجود اولدیغندن محل مزبور ایله بر ساعت مسافه ده وجبل احد قبر بنده
 بولنان عم رسول جناب حزه وقبله جهتنده واقع (مسجد قبا) زیارتگاه
 عشاق و عرفادر • مسجد شریف مذکورک اساسنی علیه الصلوٰة والسلام
 افندمز اصحاب کرامیله برابر وضع بیورمشلر ایدی •

بیت

صاقین ترک ادبدن کوی محبوب خدادر بو
 نظر کاه آلهیدر مقام مصطفیادر بو
 بو خاکک پرتوندن اولدی دیجور عدم زائل
 عمادن آچدی موجوات چشمن توتیادر بو
 مراعات ادب شرطیله کیر نابی بودر کاهه
 مطاف قدسیاندر پوسه کاه انبیادر بو

﴿مدینه الزهراء﴾ — اندلس حکومت قدیمه سنک پایتختی اولان قرطبه یه اویچ ساعت مسافه ده سلطان عبدالرحمن ثالث بنا ایتدیکی سرایک اسمیدر . بوسرای درت بیک اویچ یوز مرمر ستون رنکارنک اوزرینه مینی اولوب بهر سنه اویچ یوز بیک دینار صرف اولنمق اوزره یکریمی بش سنه ده اکیال اولنمشیدی . مؤخرآ خرستیانلرک الله کچدکده خاکله یکسان ایتدیله فقط ملک ابن احمرک غرناطه ده بنا ایتدیردیکی مشهور (قصر الحمراء) هر نصلسه حالاً هدم اولنمالمشدر .

§

﴿مدیا﴾ یاخود (مادی) — الان آذربایجان و عراق عجم دنیلان قطعنه نک نام قدیمیدر . حدودی غرباً آثور یا دنیلان شمیدیکی کردستان قطعنه سیله شمالاً بحر حززی محیط اولان طاغلو و جنوباً کوهستان و (حرقانیا) یعنی مازندرانک قسم جنوبیسی بیننده محصور و محدود و حدود سائره سی غیر معین در . هواسی معتدل و جیددر . موقع جغرافیسی اقتضاسی سنجه مدنیت اک اول بو قطعده دن انتشاره باشلادی . مدیا اهالیسی اولاد یافتدن اولدقلمری حالده نینوس و سیرامیس نام حکمدارلر زماننده آثور یلره تابع ایدی صکره (۴۸۳۵ خ) تاریخنده یعنی میلادک یدیبوز اللی طقوز سنه مقدمنده رفع ربقه اطاعتله رئیسلمری اولان آرپاسه قرال نامی ویره رک جسیم بر حکومت تشکیل ایلدیله و مؤخرآ کاه غالب و کاه مغلوب اوله رق یشایوب نهایت (۵۹۶ م) تاریخنده عجملرک تحت تحکمنه کیردیله ایسه ده بیوک اسکندرک آسیا فتوحاتنی بالاکمال وفات ایلسی اوزرینه استقلاللرینی اعاده ایلدیله . بوندن صکره اشکانیان و کیانیان حکومتلری تبعه سندن معدود طاینورلر .

§

﴿مدیق﴾ — قدیم فرس دولتی جایه سنده اولان (اوتی) جمهورینک عصیانیه آتنه لیلرک بونلره اعانه سی و مقدماته ایرانه التجیایتمش اولان آتنه حکمدار سابق (هیپیاس) ک آتنه لیلردن اخذ انتقام ایچون وقوعبولان تشویق مقامیسی سیبیله ایران شاهی (دارا) طرفندن (۵۱۰۴ خ) تاریخنده یعنی میلادک درت یوز طقسان سنه مقدمنده آتنه اوزرینه کوندریلان بر جسیم

اردو ايله آتنه ليلر ييننده ظهوره كلان محاربه نك و آندن صكره متكون ديكر بر محاربه نك اسميدر كه مقدمى برنجى ومؤخرى ايكنجى مديق محاربه سى ناميله بين الانام متعارف و بنام اولمشدر . اشبو برنجى مديق محاربه سى بر سنه ظرفنده عجملك مغلوبتيله و ايكنجيسى (۵۱۱۴ دن ۵۱۴۵ خ) تاريخنه يعنى درت يوز قرق طقوز سنه ميلاد مقدمه دكين سوروب كذلك عجملك انهزاميله نهايت بولدى . عقد اولنان مصالحه فرس كيلرى يونان دكزينه كيرمادك و قره دن ساحله نهايت بر ساعت مسافه يه قدر اينيله بيمك كى بر طاقم شرائطى متضمن ايدى .

✽ مديق ✽ — جا مضافاتندن بر قصبه نك دخى اسميدر . بو قصبه حيايه اون ايكى ساعت مسافه ده و نهر عاصى اوزرنده واقع اولوب بر قلعه سى وجوارنده بر كوچك كولى واردر .

§

✽ مدين ✽ — بحر احرك شمال شرقيسنده و عقبه كورفى نهايتنده عربستانك اك قديم بر شهر يدر . شمديكى حالده يرينه عقبه قصبه سى قائم اولمشدر . صالح و شعيب عليهم السلام حضراتى بو شهره مبعوث اولمشلر ايدى . حضرت موسى قائن پدرلى مشاراليه شعيب عليه السلام نرينه مهاجرتله قرق سنه بو شهرده ساكن اولمشلدر .

§

✽ مرآة الاخلاق ✽ تركى — (۱۶۴۰ م و ۱۰۵۰ هـ) تاريخنده وفات ايدن يحيى بن محمد بستانينك اخلاق ممدوحه يى جامع يازديغى مجموعه در .

✽ مرآة الاخلاق و مرقاة الاشواق ✽ تركى منظوم — (۱۵۹۵ م و ۱۰۰۶ هـ) ده وفات ايدن شمس الدين احمد بن محمد سيواسينك اخلاق حيده و ذميه يى مشعر اثيردر .

✽ مرآة الادب ✽ منظوم — (۱۴۵۰ م و ۸۵۴ هـ) تاريخنده وفات ايدن ابن عرب شاه احمد بن محمد دمشقينك معانى و بيانه دائر اثيردر .
✽ مرآة الادوار و مرقاة الاخبار ✽ فارسى — مصلح الدين محمد

لارینک اول خلقتدن (۱۵۶۶ م و ۹۷۴ هـ) تاریخنه قدر اولان وقایعی
جامع اثریدر .

✽ مرأة الزمان فی تاریخ الاعیان ✽ — (۱۲۵۶ م و ۶۵۴ هـ) ده
وفات ایدن شیخ ابی المظفرک قرق جلد اثریدر . مومی الیه سبب ابن جوزی
دیمکله معروف ایدی . بو اسمده بر تاریخ دها وار .

✽ مرأة صفا ✽ — فارسی — میر خسرو دهلوی نیک یوز الی
بیتمدن عبارت قصیده سینیه سیدر .

✽ مرأة شفا ✽ — (فاضل رکن الدین استر آبادینک فن طبه دائر
اثریدر .

✽ مرأة عوالم ✽ ترکی — عالی افندینک ابتدای خلقتی شارح واندن
اولنه مسند بر طاقم اوهمام و اباطیل جاهلانیه بی نقل صحیح اوزره موضح
اثریدر .

§

﴿ مراد اول ﴾ — سلاطین عثمانیه نیک اوچنجیسی اولوب سلطان
اورخانک اوغلی ویلدیرم بایزیدک پدریدر ولادت (۱۳۲۵ م و ۷۲۶ هـ)
جلوسی (۱۳۵۹ م و ۷۶۱ هـ) شهادتی (۱۳۸۸ م و ۷۹۱ هـ) تاریخنده در
ایام سلطنتنده قرمان اوغلی و اخیر غائله سی بتوریلوب انقره و حوالیسی
و آیدین و بولی ضبط ایدلدکن صکره روم ایلیده اولان فرقه لر واسطه سیله
ادرنه زغره کوملجنه وارداریکجه سی فلبه دیمتوقه قبضه فتح و تسخیره کجدی
و (۱۳۶۴ م و ۷۶۶ هـ) تاریخنده پاپا اورینک تشویقیله اتفاق ایدن بلغار
و خروات و مجار و رومانلرک یوز بیک عسکرله ادرنه اوزرینه هجومی کرکی
کبی دهشت و یروب تدارکات کلیه یه تشبث اولندیغی صروده لالا شاهین
پاشا رفاقتنده اولان حاجی ایل بک استکشاف ایچون بر قایچ بیک عسکرله
کیدوب متفقین اردوسنی مریج کنارنده حال غفلت و مستیده کوردیکی کبی
جسارت آلهرق همان بر شنجونله ایشلرینی بتوردی و (۱۳۶۸ م و ۷۷۰ هـ)
ده پای تخت عثمانی ادرنه یه نقل اولندی و ایکی سنه صکره لالا پاشا قپولی
در بندینی خیلی زحمتله مرور ایدرک اہتمان و صماقوی و تیمور طاش پاشا

قرق کلیسا و سوزہ بولی بی ضبط ایلدی و سیروز درامہ قوالہ کوستندیل زینخنہ وحوالیسی غازی اورانوس بکک ہمتیلہ آلنوب نیش صوفیہ سلسترہ نیکبولی قلعه لری و سائرہ بلا محاربہ ضمیمہ ملک عثمانی اولدی و توابعیلہ مناسترواشتب و قومانہ و الحاصل اوتوزیدی مملکتک فتحی میسر اولسی اوزرینہ اوروپا لیلر دولت عثمانیہ نیک سلطنتنی تصدیقہ مجبور اولدی و استانبول ایمپراطوری (یانی بالہ لنوس) ایکی قزینی شاہ مشارالیک اوغلرینہ و بر قزینی کندولرینہ قبول ایتدیرمکله بیوک برجعییت ازدواج اجرا اولندی و (۱۳۸۸ م و ۷۹۱ هـ) تاریخندہ اولکی متفکر لہستان و جہستاندن دخی عسا کر معاونہ کتوردہ رک جملہ سی اوچیوز بیگ کشی یہ بالغ اولدیغی حالدہ روم ایلی یہ یوریدیلر و سلطان مراد حضرتلری دخی قرق بیگ قدر عسکر جمع ایدرک قوصوہدہ قارشولیوب مشہور (قوصوہ) محاربہ سنی قزان دیسہدہ عقیندہ صرپلو (میلوش قوپیلویج) نامندہ بر فدایی یدیلہ شہید اولدی • نیش عالیبری بروسدہ و امعاسی قوصوہدہ تربہ مخصوصی درونندہ مدفوندر •
منارہ لردہ صلوة و سلام و یرلمسی و دولت عثمانیہ پیراغنک شکل ورنکی و طغرا بونک امریلہ تنسیب و اتخاذا اولمشدر •

§

﴿ مراد ثانی ﴾ — دولت علیہ عثمانیہدہ التنجی پادشاہ اولوب چلبی سلطان محمدک اوغلی و ابو الفتح سلطان محمدالثانی حضرتلرینک پدریدر ولادتتی (۱۴۰۳ م و ۸۰۶ هـ) جلوسی (۱۴۲۱ م و ۸۲۴ هـ) فراغتی (۱۴۴۳ م و ۸۴۷ هـ) دفعہ ثانیہدہ جلوسی (۸۴۸ هـ) وفاتی (۸۵۵ هـ) تاریخندہدر •

اوائل سلطنت سنیلرندہ امرای عثمانیہدن اورانوس بک زادہ لرلہ دہا سائر برچوق کیمسلر مقدا غیبوبت ایدن شہزادہ مصطفی چلبی بنم دیہرک استانبول ایمپراطورینک دسیسہ سیلہ میدانہ چیقاریلان شخصک باشنہ طوپلانوب عادتاروم ایلی بی استیلا ایلدکن صکرہ اناطولی یہ یوریدیلر ایسہدہ شاہ مشارالیہ حسن تدبیر ایلہ جمعیتلرینی پریشان و کردنکش اطاعت اولان برادرینی ازنیقدہ طوتوب قتل و بی نشان ایلدیکی کبی از میر ومنتشا حاکمربینی اورتہدن رفع و نابدید و سلانیک و کوتاہیہ و قونیه و قرہ

حصاری و دیگر براردو واسطه سیله دخی صرپلوری بوزوب الاجه حصار
سنجاغنی و نیکبولی و سمندره بی فتح و افلاقی و صوا نهرینک اوتیه طرفنی
بالدفعات تهدید ایلدی . مؤخرأ مجار لر ایله افلاقلور دولت علیه علیه
اتفاق ایتمکله بونلره دخی ایکی دفعه بیوک غلبه چالیدی .
اورنک نشین سلطنت عثمانی مشار الیه سلطان مراد ثانی حضرتلری
(۱۴۴۳ م و ۸۴۷ هـ) تاریخنده تخت حکومتی اوغلی سلطان محمد فارغ
اولدقلرینی متعاقب لهستان و صرپ و مجار و افلاق عسا کر متفقه سی قرمان اوغلی
خبیشک و پاپا حضرتلرینک تشویقیله و ارنه اوزرینه یوریدکلرنده کار آشنایان
امرای عثمانیه اعدانک بو کلیشنی بکنمیوب و پادشاه نوجاهک تجربه سزلکنی
دوشینوب هر حالده پدری سلطان مراد ثانیکن ینه جلب و اجلاسندن بشقه
چاره اولدیغنی اکلادقلرندن در حال اوغلی طرفندن دعوتنامه لر ارسالله جلب
و اجلاس و اولدم اوله سی یه اعدانک اوزرینه هجوم ایدرک جمله سنی فنا
حالده پریشان ایلدی لر . روایتیه کوره اعدانک بوسفر اوچیوز بیکدن
متجاوز اولدیغنی و سسکسان بیکی زرهملی ایدوکی و عسا کر متفقه نک باش
قوماندانی اولان (لادیسلاس) قتل اولنوب باشی بال ایچنده بروسه یه
کوندردیکی و هر طرفده شهر آیینلر اجرا اولندیغنی توارینخده مقیددر .
مشار الیه مورده کرمه و بالیپادره بی دخی اخذ و تسخیر وار ناودلغی تهدید
ایتدیکی کبی (۱۴۴۸ م و ۸۵۲ هـ) تاریخنده وارنه مغلوبیتنک آجیسنی
چیقارمق اوزره کلان عسا کر متفقه بی دخی قوصوده اوتوز ساعت دوام
ایدن بر بیوک محاربه نتیجه سننده پریشان ایلدی بو محاربه ده دخی یکرمی
بشییکن عبارت اولان اعدانک انجق سکز بیکی قورتیله بیلشدر .
شیخ الاسلام نصبی سلطان مشار الیه زمانندن بدأ ایلر . بروسه ده بر جامع
شریفی وارددر .

§

﴿ مراد ثالث ﴾ — دولت علیه ده اون ایکنجی پادشاه اولوب سلطان
سلیم ثانینک اوغلی و سلطان محمد ثالثک پدریدر ولادتی (۱۵۴۶ م و ۹۵۳ هـ)
جلوسی (۱۵۷۴ م و ۹۸۲ هـ) وفاتی (۱۵۹۴ م و ۱۰۰۳ هـ)
تاریخنده در .

زماننده فاس امیری (مولا محمد) اعاده تختی ایچون دولت علیه دن استمداد ایلدیکندن جزایر والیسی معرفتیه مطلوبی حاصل اولوب بو صورتله فاس نو عمار دولت علیه جایه سنه کجدی و ترانسسیلوانیا و یوده سی (اتین پاتور) لهستان قرالی تعیین اولندی و امرای بسالت اتماسندن لالا مصطفی پاشا چلدیر محاربه سنی قزاندقدن صکره تفلیس شکی و توابعیله شماخی و روانی تسخیر ایدوب اشبو فتح اخیره یعنی روان فتحنده نفوس ذکوری قتل عام و سردار عثمان پاشا عجم سفرنده و قریمده غلبات عظیمه یه نائل اوله رق هله مشهور تیمور قپو محاربه سننده پک چوق غیرت و اقدام وبری طرفدن آوستریا اولر ایسه سسق قلعه سی محاربه سننده حسن پاشانک اردوسنی فنا حالده بوزوب عسا کر اسلامیه بی کاملاً اعدام ایلدیلر .

متعاقباً سنان پاشا سنان ظفر جانستانیله اشبو یاره ننگ اجیسنی آوستریا اولردن چیقار دیسه ده نه چاره که براز صکره و قوعبولان (کلوا) بوزغونی او یاره بی بر قاق قات دها درینلش دیروب قرق بیک اسلام شهید واسیر و مملکتین عصیاننک ایقاع ایلدیکی خسارت دخی بشقه بر امر عسیر اولدی سلطان مشارالیه استراحتی ملتزم بر ذات اولوب یوز اون بش اولاد یتشدیرمش و زماننده یکچیریلر اون دفعه عصیان ایلدکری حالده حسن تدبیر ایله باصدیر لمشدر . (ایران سر عسکری مشارالیه عثمان پاشانک مظفر آدر سعاده عودتنده حقنده اولان التفات شاهانه ننگ درجه سنی ا کلامق ایچون (عثمان) کله سنه نظر بیوریه .

§

﴿ مراد رابع ﴾ — دولت عثمانیه ده اون یدنجی پادشاه اولوب سلطان احمد اولک اوغلی و سلطان عثمان و سلطان ابراهیمک برادریدر ولادتی (۱۶۰۹ م و ۱۰۱۸ هـ) جلوسی (۱۶۲۲ م و ۱۰۳۲ هـ) وفاتی (۱۶۳۹ م و ۱۰۴۹ هـ) تاریخنده در .

زماننده بغداد سر چشمه سی بکر صوباشینک خبائتی نتیجه سی اوله رق عجملر بغدادی الديلر سه ده مشارالیه بر قاق سنه صکره بالذات کیدوب استرداد ایلدی . و کر جستنده خیلی مقاتله و قوعه کلدی و (۱۶۳۴ م و ۱۰۴۴ هـ) تاریخنده ینه بالنفس ایران سفرینه کیتدیسه ده استرداد ایتدیکی روان قلعه سنی

انجق عودتنه قدر محافظه ایده بیلوب اندن صکره تکرار ایرانیلر الیدیر
وقریمک ادارهسی خانلرینک اختلاف ورقابتیله یواش یواش بوزلمغه باشلادی
وبودین والیسی مرتضی پاشا استرغونده نمچه لیلر اوزرینه بیوک برغلبه یه
نائل اولوب یمن قطعسه سی دولت علیه اداره سندن چیقدی و قره
دکزدن برقاچ قزاق یغما کرلری کلوب بوغاز ایچنده زروه خسار اتک بالاسنه
عروج ایتدی . وقهوه ودخان ایچمک قطعاً منع و متجسس لرلندن بعض
تریاقیلر اعدام اولندی .

سلطان مراد رابع حضر تلی بر از پر هیزن سر وزور بازویه مالک بر ذات اولوب
قرق بش اوقه لاق بر کرزی ایکی یوز الی آدیم مسافه یه قدر فیر لاتییر ایمش .
§

﴿ مراد ﴾ شیخ مراد افندی — مشایخ طریقت نقشیه دن عبدالحلیم
افندی زاده در (۱۷۸۸ م و ۱۲۰۳ هـ) تاریخنده دنیایه کلوب بعد التحصیل
اخر عمرینه قدر چهارشنبه بازارنده مراد منلا تکیه سی مشیختنی ایفایه همت
وبعضاً مشوی شریف تدریس یله قلوب اهل وفایی تنویره سعی وغیرت
و (۱۸۴۷ م و ۱۲۶۴ هـ) تاریخنده فجأة اخرته رحلت ایلدی
(خلاصه الشیوخ) (شرح پند عطار) (شرح تحفه شاهی) کی بعض
اثاری و مرتب بر دیوانی واردر .

§

﴿ مراد افندی ﴾ — صلحای امتدن بر ذات اولوب کشمیری یاخود
کابلیدر . هندده کبار نقشیه دن شیخ محمد المعصوم حضر تلرندن اخذ
فیض ایتد کدنصکره سیاحتیه چیقهرق حجه و آندن درس عادتیه کلش و برمدت
صکره ینه شامه وجه کیدوب بر دفعه دخی عریان اوله رق عزیمت و عودت
ایمش و (۱۷۱۹ و ۱۱۳۲ هـ) تاریخنده وفات ایلشدر .
تربه سی اوتا قیلرده واقع مدرسه سی دروننده در .

§

﴿ مراد پاشا ﴾ — قیوجی دیمکله مشهور در خرواتی الاصل اولوب
سلطان احمد زمانده درت سنه صدارت و (۱۶۱۱ م و ۱۰۲۰ هـ) تاریخنده
عالم بقایه رحلت ایلشدر .

(۱۵۸۳ م و ۹۹۳ ه) ده ایرانلیلر سردار عثمان پاشا اردوسنی بوزدقلری
زمان مومی الیه دخی رفاقتده فرقه قوماندانی ایدی رجعت ایدرکن قیویه
دوشمکه اسیر وقهقهه قلعه سنده حبس ایدیلوب بالاخره کوچ حال ایله
قورتیله بیلدیکندن قیوجی لقبیله شهرت الدی • مغنیسا وحلب وایج ایله
توره یوب اوزرلرینه بالدفعات اردولر کوندرلدیکی حالده قابل تأدیب
اولیان قلندر اوغلیله جانپولاد اوغلنک ویوسف پاشا وموصلی چاوشک
اوزرلرینه (۱۶۰۷ م و ۱۰۱۶ ه) تاریخنده تعیین اولنوب جمعیتلرینی
طاغتمش وقلندر اوغلنک غیرتنی کودن متغذاندن قره سعید و کینکلی خلیل
و کرد حیدر و میمون و چپلاق و اناجدن پیری وطویل نام اشقیایی دخی انفره
وقره حصار حوالیسنده صیقشیدیروب کذلک جمعیتلرینی برباد و پریشان
ایتمشدر • دیگر روایته کوره ذکر اولنان اشقیایی تأدیب صره سنده
طوتدیغی حریفلری قویولر حفریله دروننده اعدام ایلدیکچون لقب مذکور
ایله یاد اولمقدهدر • تر به سی بازید جوارنده وزنه جیلر ایچندهدر •

§

﴿ مراد رئیس ﴾ — دولت عثمانیه مشاهیر امرای بحریه سندن
اولوب (۱۶۰۳ م و ۱۰۱۲ ه) تاریخنده ردوسده وفات ایلمشدر • پیری
رئیس دونما ایله مسکتی دو کدیگی زمان برلکده بولنوب مؤخرأ پیری ایله
هرنصلسه خوفه تابع اولهرق دونمای تریک ومصره عودت ایلدکده طرف
شاهانه دن تکرار مسکته کوندرلمش وبوجهتله شهرت المشیدی • فتوحات
وخیراتی چوقدر جمله خیر اتندن بری دخی اسکدارده یاپدیغی جامع شریفدر •

§

﴿ مرج ﴾ — چایرلق یاخود اووه معناسنه اولهرق راهط دمشک
شرق جهتنده بر موضع آدیدر •

§

﴿ مرحله ﴾ — ترکیه برقوناق تعبیر اولنان مسافه که سکز فرسخدن
وهرفرسخ اوچ میلدن یعنی بر ساعتدن عبارتدر (میل) کله سنه دخی نظر
بیوریه •

§

﴿ مرزبان ﴾ — ارمنستان قدیم نیم مستقل والیرینک عنوانیدر
ارمنیلر (۴۲۸ م) تاریخنده اختلالات داخلیده دن اوصانه رق فارس
حکومتندن بر مرزبان طلب ایشلر و بوجهله استقلاللرینی ضایع ایشلر ایدی
ارمنستانک مرزبانلق وجهله اداره سی خیلی زمان سورمشدر .

§

﴿ مرزوق ﴾ — طرابلس غرب ولایتنده فیران سنجاغنک مرکزیدر .
(فیران) کله سنه نظر بیوریله .

§

﴿ مرعش ﴾ — حلب شهرینک یوز قرق کیلومتر و شمال غربیسنده
اسکی ذوالقدریه ممالکنک کرسیسی و حالا بر متصرفلغک مرکز اداره سیدر .
اسکی مرعش حکومتی طولاً او چیوز اون و عرضاً ایکیوز یکر می کیلومتر و
اتساعنده اراضی بی و ایکیوز الی بیک نفوسی و طروس سلسله سی شعباتندن
قزبل الما سلسله سی و فرات نهرینک بر قسمی شامل ایدی . بورانک تراب
واقلمی متنوع و میوه سی مبذول فقط صنایعی مفقوددر .

مرعش مقدما دولت علیه جایه سنده اولدیغی حالده اهالیسی گاه مصر لیلرک
و گاه ایرانیلرک غیرتنی کوردمکه باشلا یوب حتی حاکمی بولنان علاءالدوله
ایران علیه آچیلان محاربه یه کلکدن امتناع ایلدیکندن (۱۵۱۵ م
و ۹۲۱ هـ) تاریخنده سلطان سلیم حضرتلری عسکر کوندروب مرعش
و البستانی حرباً ممالک عثمانیه یه الحاق و مرعشلی اردوسنده بولنانلرک بر دل
بیله قورتلماق اوزره کافه سی حاکم مومی الیه و متعلقاتیله برابر قتل و اعدام
ایشیدی .

§

﴿ مرقات الرافعیه فی طبقات الشافعیه ﴾ — قاموس صاحبی
محمدالدین فیروز آبادی حضرتلرینک جمله تالیفات معتبره لرندن اولوب
(مرقات الوفییه فی طبقات الحنفیه) اسمنده بر کتابی دها واردر .

§

﴿ مرقس ﴾ یاخود (سن مارق) — ایوم خرس تیانلرجه معتبر
طوتیلان اناجیل اربعه دن برینک مؤلفیدر مولدی طرابلس غرب اولوب

کنج یا شنیده سن پترویه ملاقی و رومایه عزیزمتنه رفیق و ترجمانی اولدی و انجیلی و عظمی چون سیره نایق و مصر ممالکنی طولاشه رق (۵۲ م) تاریخنده اسکندریه کلیسایی تاسیس ابتدا کدن صکره (۶۸ م) ده مصرده پترستل طرفدن اعدام اولدی . مومی الیهک صورت مثالیه سی قنادلی ارسلاندر و هر سنده شباطک یکر می بشنجی کونلرنده یورطیسی طو تلمقده در .

انجیلنی رفع جناب عیسی علیه السلامدن اون سنه صکره پترو ایله ایتدیگی مکالمه قوتیله و لسان یونانی اوزره یازمشیدی که (ماتیوس) ک یازدیغی انجیلک مختصری دیمک اولور . و ندیکولر (۸۱۵ م و ۲۰۰ هـ) یا خود (۸۲۷ م) تاریخنده جسدینی مصر نوا حیسنندن (معره) ده مکشوف بر قبردن چیقاروب (نه دن بیلشیر) و ندیکه کوتور مشلر و اوراده اوزرینه سنت مرقوس نام جسم کلپایی یا مشلدر .

وندیک جمهوری و قتیله (سن مارق) ک صورت مثالیه سی اولان قنادلی ارسلانه نسبت ایدیلور ایدی حتی بر تصویر ایلوم و ندیک چارشو سنده بر عمود اوزرنده موجوددر .

§

﴿ مرکز افندی ﴾ — مظنه کرامدندر اسمی مصلح الدین مسقط

رأسی دکزلی قضاسی اولوب (۱۵۵۱ م و ۹۵۹ هـ) تاریخنده وفات ایلشدر اولاشیخی حضرت سنبل سنان افندیدن استخلاف ایدرک مشار الیهک امریله سلطان سلیمانک والده سی ایچون یاپدیردیغی شمدیکی مرکز در کاهنه پوستنشین اولدی و شیخی وفات ایلد کدن صکره قوجه مصطفی پاشا تکیه سی مشیخته کلدی غایت حلیم و لطیف بر ذات اولوب کیمسه بی انجتمک استه مز و دائماً وعظ و نصیحت و تفسیر قرآن ایله اشتغالدن بشقه برشی ایله مشغول اولمز ایدی .

§

﴿ مرمره ﴾ — من القدیم پروپونتس دنیلان و آق دکزله قره دکز

بوغازلری بیننده بولنان دکزدر طولاً ۲۶۰ و عرضاً ۸۵ میل اعشاری اتساعنده بولنور حاوی اولدیغی جزائرک مک مشهوری مرمره اخراجاتیله معروف اولان مرمره اطه سیدر که بواطه نک مرکز اداره سی دخی مرمره قصبه سیدر . مغنیسا سنجاغنده (طاغ مرمره سی) نامیله بر ناحیه دخی وارددر .

§

﴿ مروان ﴾ — عهد سعید نبویده تبعید اولندیغی خالدہ بحسب القراہ حضرت عثمان زمانندہ کتوردیلوب بعض مصالح مهمده استخدام قلنان عبدالحکم نام کسدنک اوغلیدرکه حضرت عثمان رضی الله عنہک سرکاتبی اولوب وقعہ معلومه یه سببیت ویرمشیدی .

حین ولادتندہ حضور سعادتہ کتورلدکده حضرت پیغمبر افندمزک (هو الوزغ بن الوزغ الملعون بن الملعون) بیوردقلری منقولدر . مرقوم ایکنجی معاویہنک بلاولد وفاتی اوزرینه شامہ کیدوب برچوق یلان طولانله پیدا ایتدیکی طرفدارلسایه سنده (۶۸۳ م و ۶۶۴ هـ) تاریخننده تخت حکومتہ کچدیسده اون التی آی صکره زوجہسی طرفندن بلاسنی بولدی غایت فخاش و بدزبان برحریف ایدی حتی سبب موتی اوکی اوغلی خالدہ (یا ابن الرطبة الاست) دیمسی اولمشدر . عمری التمش اوج برروایتده التمش بش یاخود سکسان برسنددر کسدوسی قصیر القامه قزل یوزلی اینجه بیونلی بیوک باشلی چوق صقاللی برآدم اولوب (خیط باطل) لقبیله ملقب ایدی عبدالملک عبد العزیز و معاویہ و سائر ناملرده متعدد اولادی کلوب کسدوسندن صکره اوغلی مومی الیه عبدالملک خلیفه اولمشدر .

§

﴿ مروان ﴾ بن محمد — شامده ملوک امویہنک آخریدر کنیهسی ابو عبد الملك ولقبی قائم بحق الله اولوب بر کردیه جاریه دن تولد ایتمشدر (۶۹۱ م و ۷۲ هـ) ده پدیری جزیره والیسی ایکن اوراده طوغندی اورته بویلی سمیر چوق صقاللی مهیب پهلووان و صاحب شجاعت برآدم ایدی شجاعتنه مبنیدرکه مروان الحمار دیو معروف اولمشدر زیرا عرب برآدمک شجاعتنی وصف ایتسه لر فلان آدم جنکده چاردن زیاده طیانونر دیرلر مروان دخی زماننده اوزرینه خروج ایدن کیمسه لک جنکنندن اوصانوب یورلمامشدر بعضیلر دخی دیرلرکه عرب طائفهسی هر یوزسنده یه چار تسمیه ایدرلر بنوامیهنک دخی مدتلی یوزسنده یه قریب اولدیغی هنکامده مروان خلیفه اولغله چار نامنی ویرمشدر هر یوزسنده یه چار تسمیه سنی ایسه عربلر (وانظر الی حمارک) آیت کریمه سندن اخذ ایتمشدر . مومی الیه خواجہسی اولان (جعد بن

درهم) ه نسبتله مروان جعدی دخی دیرلر خلیفه اولزدن اول پک چوق ایالتلر ضبط ایتشدن .

(۷۴۹ م و ۱۳۲ ه) تاریخنده ابامسلم خراسانینک یاورى شمشیری سایه سنده عباسیلر شامی ضبط ایتدکارنده مروان صوکه محاربه ده ناچار چارکن نواحی مصریه دن ابوصیر ناحیه سی جوارنده بولی صیقشدیردیغندن بالاخره باشنه سیل بلا اولان شو دشمن طبیعی بی دفع ایچون آتن ایندکده آت قاچوب کورن عسکری دخی کندوسنی اورلمش ظن ایدرک طارمه طاغین اولمغله بیچاره نهایت صیغندیغنی برکایساده یقایی الویره رک اعدام اولندی وبووجهله سلطنت عباسیلره انتقال ایلدی . مروانک معهود بول قضیه سنی عربلر (ذهب الدولة بالبولة) دیه رک ضرب مثل ایتشدردن . مروانک سنی التمش طقوز حکومتی بش سنه ایلدی .

قتل اولندقدن صکره اوغلاری عبدالله وعبیدالله حبشستانه قاچدیلسه ده حبشیلر عبیداللهی اولدردیلر فقط عبدالله یاننده اولان کیمسه لرک برمقداری ایله قورتیلوب (مهدی) نك خلافتی وقتنه قدر صاغ قالدی صکره فلسطین عاملی نصر بن محمد بن الاشعث طرفندن طوتیلوب مهدی یه کوندراملکه مهدی قتل ایلدی حاصلی بنی امیه هر طرفدن کرفتار بلای قتل عام اوله رق شهزاده لرندن یالکز مده اولان بر معصوم ایله اندلسه فرار ایدن عبد الرحمن باشنی قوتاره بیلدی .

§

﴿ مروان ﴾ یاخود (ابو مروان بن عبد الملك) — ابو علی سینا وفخر رازیدن صکره حکمای اسلامیه نك پک بیوکلرندندر اون ایکنجی واون اوچنجی عصر او اسطنده بر حیات اولوب (۱۲۶۲ م و ۶۶۲ ه) تاریخنده طسقان ایکی یاشنده وفات ایلدی .

فرانسز کتابلرنده (اوان زوعار) نامیه محرر ومشهوردر اویوز علتنک موجبی اولان هوام جربی ابتدا بوذات کشف ایلش وعلاجنی دخی بولمشدن .

§

﴿ مریخ ﴾ — کره شمسهک (۵۸، ۱۷۸، ۶۰۰) فرسخ بعدنده بر سیاره در . حول شمسه یکر می اوچ ماه ظرفنده یعنی ۶۸۶ کون

۲۲ ساعت ۱۸ دقیقه دور سنوینسی و کندی محورنده دخی ۲۳ ساعت
۳۹ دقیقه ۲۱ ثانیه دور یومینسی اکیال ایدر فقط دور قریسی یعنی
براستقبالدن دیگر استقباله ورودی ۲۶ ماهدن عبارتدر . مریخك بعضاً
آن استقبالنده کره ارضدن اولان بعدی اوتوز درت ملیونه قدر تنزل ایتدیکی
حالده اجتماع زماننده دخی یکی یوز قرق بش ملیونه قدر آرتار قطر
حقیقیسی ۱۵۵ و ۴ میلدر . مریخ دخی کره ارض کی هوای نسیمی
طبقه لریله محاط اولوب بعض کره قطب طرفلرنده قارلر و بلوطلر کوریلور
وبزده اولدیغی کی سطح سیاره یه منتشر اولور . سطح مریخه برقوتلی
تلسقوپله باقلدقده اوزرنده منطقه واری برطاقم جسم لکهلر و بولکهلرک
گاه و بیگاه تخلف ایتکده بولنان ظلالریله هیئت اصلیه وجسامت قدیمهلرینی
محافظة ایتدکاری کورلمکده درکه بونکله مریخده برطاقم بحار و قطعانک
وجودینه حکم ایدیلور . مریخ دائماً قرمزنی ویا آتشین برضیا ایله لامعه
نثار اولمده وضاسنده کی احرارایسه دورین ایله باقلدیغی زماندن زیاده
دورینسنز کوزه دهایی کورنمکده در . ذکر اولنان قرمز یلغک ارض
کوکبه کی طوپراغک لون عمومیسندن بشقه برشیئک اثری اولماسی
مظنوندر .

مقدما حول مریخده پیک اولدیغی ار باب هیئینجه مجهول ایدی مؤخرأ
(۱۸۶۷ م و ۱۲۸۴ هـ) تاریخنده کوکب مذکورک اطرافنده دائر ایکی عدد
پیکک وجودی پارس وواشنیفتون رصدخانه لرندن مشاهده اولمشدر .

§

﴿ مریم ﴾ — حضرت عیسی علیه السلامک والده محترمه سی
اولوب داود علیه السلام نسلندن امام القوم عالم ملت (عمران) ک قزیدر .
عمرانک زوجہ سی (حنه) نک دار دنیا یه هیچ بر اولادی کلدیکی اجلندن اکر
جناب حق بزه بر اولاد احسان بیوررایسه بیت المقدس خدمتنه تعیین ایدهرم
دیمش وحق تعالی حضرت مریمی احسان بیوردیسه ده عمران وفات ایتدیکنندن
والده سی حضرت مریمی کوتوروب احباردن حضرت ذکریایه تسلیم و او
دخی بیودوب درون مسجدده برجره یه اسکان ایشیدی مشارالیه اوراده

عبادت ايله مشغول ايكن بقدره الله تعالى حضرت عيسايه حامله اولوب دنيايه
كتوردي .

قدس واليسى (هردوس) عيسى عليه السلامك دها طفوليتى آواننده بعض
احوال غريبه سنى ايشتيديكنندن بيوديكننده باشمزه برايش آچار مطالعه سييله
بيت اللحمده كي اركك چوجقلى قتل عام اچسون بر مأمور كوندرديسه ده
مشار اليها مخدوميله برابر اولجه مصره هجرت ايلش اولديغندن مأمولنه
موفق اوله مدى ونه ايت مصرده اون سنه قدر اوتوردقن صكره
ناصره يه عودت ايدوب بعد الرفع يعنى (۳۹ م) تاريخنده وفات ايلدى .

﴿ مزدك ﴾ — ساسانيانن فرس ملكى قباد زماننده اباحيه مذهبنى
احداث ايدن آدمك اسميدر يومذهب مجوسلرك چوقدن برو متروك اولان
برهميه وصابئييه مذهب لرندن انمش بر مذهب باطل اولوب بونى مزدك
اولكنندن زياده توسيع ايدرك والده و همشيريه وارنجه يه قدر زنابى حلال
طوتمش واشتراك امواله لزوم كوستر مشدر . مذهب مزبورى شاه قباد دخى
قبول ايلديكنندن اكر بلاد فرسه منتشر اولديسه ده مؤخرأ يعنى (۵۳۵ م)
تاريخنده قبادك اوغلى كنج نوشيروان طرفدن منع و ابطال و مرقوم ايله عونه سى
اخذوا اعدام اولدى لىكن بو شدت اوزرينه اباحيه مذهبي كلياً محو و نابود
اوليوب بر مدت صكره (بابكيه) ناميله ينه ميدانه چيقدى . اشتراك زوجات
واموالى مباح طوتمقده سبب ندر ديو مرقومه صودق لرنده (اكر يانزاع
واختلاف بونلرك اوزرينه اولديغندن اونزاعى بر طرف ايتك اچسون)
سوزندن بشقه جواب بوله مامشدر . (اعتقاد) كلمه سنه نظر بيوريله .

﴿ مزبور ﴾ — جمعى مزامير اوله رق داود عليه السلامه نازل اولان
كتاب (زبور) ك سوره لر ينه اطلاق ايديلور سور مزبور ه يوزاللى عدددن
عبارت ايدى (زبور) كلمه سنه دخى نظر بيوريله .

﴿ مزوپوتاميا ﴾ ياخود (مسوپوطامى) — (الجزيره) كلمه سنه
نظر بيوريله .

﴿ مزیا ﴾ — الان قرهسی دنیلان و آسیای صغرانك غرب شمالی طرفنه دوشن و لایندر حدود قدیمه سی هر طرفدن پك معین دكاسه ده جنوباً لیدیا و شرقاً پتی و شمالاً پرو پونتیس و غرباً اژه دنیلان دكز ایله محدودایدی مزیا لولر ترا کیادن منتشر و مزیا به مستولی اوله رق اولاً ترووا حاکنه و مؤخرأ مدیا و ماكدونیا حکمدار لرینه تابع پکنشتر و خبلی مدت صکره دخی برغمه ممالکیله برابر رومالولر اداره سنه پکنشتر و دها صکره شرق ایمراتورلغی و سلچوقیه حکومتی اداره لرینه و نهایت دولت علیه عثمانیه اداره سنه انتقال ایلشدر .

§

﴿ مساحه ﴾ — علم هندسه ده بر مقیاسك كندی و اجزاسی و یا خود كندی ایله اجزاسی مجموعی امثالندن مقادیر ممسوحه ده حاصل اولان کیت عددیه به اطلاق اولنوب اوچ نوع اوزره تصور اولنور . نوع اول مساحه خطدرکه ذراع و قدم و دها بونلرك امثالی مقیاس مفروض ایله تقدیر قلنور نوع ثانی مساحه سطح درکه مقیاس مفروضك مربعیله تقدیر ایدیلور نوع ثالث مساحه جسم درکه مقیاس مفروضك مکعبیله تقدیر اولنور . بو صورته مساحه خطده ذات مقیاسی و مساحه سطحده مربع مقیاسی و مساحه جسمده دخی مکعب مقیاسی استعمال اولندیغی آشکار اولور . ایمدی مربع و مستطیل شکلرینك مساحه سطحیه لری قاعده لرینی عمود لرینه یعنی طول لرینی عرض لرینه ضربدن حاصلنه و مثلثاتك مساحه سطحیه لری دخی قاعده لرینی عمود لری نصفنه ضربدن حاصلنه مساویدر . متوازی السطوح اولان اجسامك مساحه جسمیه سی دخی قاعده لری سطحی ارتفاع لرینه ضربدن حاصلنه مساوی اولور .

﴿ مساحه دائره ﴾ — بردائرهنك محیطی كندی قطرینك تقریباً $\frac{1}{7}$ یعنی اوچ مثل و بر مثلک سبعنه مساوی اولمغله قطری ۷ ذراع اولان دائره نك محیطی تقریباً ۲۲ ذراع اولمش اولور و بر دائره نك نصف محیطی نصف قطریله ضرب اولندوقده حاصل ضرب اول دائره سطحنك مقدار مساحه سی اولور . مثلاً قطری ۱۴ و محیطی ۴۴ ذراع اولان بردائرهنك مساحه سی $7 \times 22 = 154$ ذراع اولور . بردائرهنك

مقدار قطری معلوم و محیطی مجهول اولسه قطر معلوم مذکور اشبو
 (۳،۱۴۱۶) ارقامه ضرب اولندقدده حاصل ضرب محیط مجهولك مقدارى
 اولور . مثلا كره ارضك قطرى ۳۱۸۳ فرسخ فرانسوى اعتبار اولنق
 اوزره محیطی نه مقدار فرسخ اولدیغنى استخراج مراد ایدن کیسه قطر
 ارضی (۳،۱۴۱۶) ارقامه ضرب ایدوب حاصل ضربدن اون بیک فرسخ
 ایدوکنی اكلار .

✱ مساحه سطح كره ✱ بر جسم كروینك مساحه سطح محدبى كندى
 قطرىنى دائرة عظیمه سی محیطنه ضربدن حاصلنه مساویدر مثلا كره
 ارضك قطرى اولان ۳۱۸۳ فرسخ محیطی بولنان اون بیک فرسخ ایله
 ضرب اولندقدده حاصل ضرب سطح ارضك مقدار مساحه سی اولور .
 كذا ۳۱۸۳ قطر ارض $\times ۱۰,۰۰۰$ محیط ارض $= ۳۱,۸۳۰,۰۰۰$
 مقدار مساحه سطح كره اولور .

✱ مساحه جسمیه كره ✱ — بر جسم كروینك مساحه جسمیه سی سطح
 محدبك ثلثی نصف قطرینه ضربدن حاصلنه مساویدر مثلا كره ارضك
 مساحه سطح محدبى اولان ۳۱,۸۳۰,۰۰۰ فرسخك ثلثی بولنان
 ۱۰,۶۱۰,۰۰۰ فرسخ نصف قطر ارض ایله یعنی ۱,۵۹۰ عددیله
 ضرب اولندقدده حاصل ضرب فرسخ حسابیله ارضك مساحه جسمیه سی
 اولور .

هكذا ۱۰,۶۱۰,۰۰۰ ثلث سطح ارض $\times ۱,۵۹۰$ نصف قطر ارض
 $= ۱۶,۸۶۹,۹۰۰,۰۰۰ =$ مساحه جسمیه كره ارض اولور .

§

﴿ مستقیم زاده ﴾ — اسمی سلیمان سعدالدین افندیدر در سعادتده
 (۱۷۱۸ م و ۱۱۳۱ هـ) تاریخنده دنیایه کلوب (۱۲۰۲ هـ) سالنده
 آخرته انتقال ایلدی . مومی الیه عالم عامل بر فاضل کامل ایدی زیر کده
 صغوق قیو نام موقعه ده دفین خاک عطرناك اولان کبار مشایخ نقش بندیه دن
 مشهور توقادی امین افندی حضرتلرندن اخذ دست انابتله نائل رتبه
 خلافت اولوب اندن صکره خلفله الفتی ترك و گوشه انزواده تألیفاتله

اشتغال ایشدر • التي جلدی شامل (ترجمه مکتوبات احمد فاروقی)
(شرح دیوان جناب علی) (تحفة الخطاطین) (دوحه المشایخ) (مجله
النصاب) (ترجمه قانون الادب) (ترجمه فقه کبیر) (رساله خصال عشره)
(رساله جوهر خسه) و امثالی اوتوز یدی عدد کتاب جله آثار ندندر •

§

﴿ مستنصر بالله ﴾ ابو جعفر منصور — عباسیه دن اوتوز التنجی
خلیفه در (۱۱۹۲ م و ۵۸۸ هـ) ده تولد و (۱۲۲۶ م و ۶۲۳ هـ) ده
جلوس ایدوب (۶۴۰ هـ) سنه سنده وفات ایلدی پادشاه لغنی رعایایه
عدل و داد و مصاحبت اهل علم و مسجد لر خانلر مدرسه لر بیمارخانه لر
بناسیله و اقامه منار دین وقع متمر دین ایله چکور مش و سنن فخر کائناتی اجرا
و نوار فتی اطفا ایدوب اعلاى کلمه الله ایچون غزا و جهاده قیام و فتح بلاد
و محافظه ثغوره اهتمام کوستر مشدر • شجیع و عالی همت ایدی • دجله نك
جانب شرقی سنده مدرسه مستنصریه بی بنا ایلدی که آنک کبی بر مدرسه جلیله
بنا اولندی دینسه بجادر مدرسه مذکوره التي سنده تمام اولوب دروننه
یوز التمش یوک کتاب وضع و مذاهب اربعه دن برر مدرس و بر شیخ حدیث
و بر شیخ نحو و بر شیخ طب و بر شیخ فرائض تعیین و اداره سیچون اوقاف
جسمیه تخصیص ایتدیر مش ایدی •

§

﴿ مسروب ﴾ — ارمنستان هنرورانندن بر راهبک اسمیدر •
تخمیناً (۴۰۶ م) تاریخنده خط ارمنی بی بو ذات ایجاد یاخود اصلاح
و تنظیم ایلدی •

§

﴿ مسعود ﴾ — نام دیگرى ابو سعید در • مشهور سلطان محمود
غزنو نیک یوک اوغلیدر • سلطان مشارالیه قبل الوفات یعنی (۱۶۱۸ م
و ۱۲۰۸ هـ) تاریخنده ممالکنی اشبو مسعود ایله دیگر اوغلی محمد بیننده
مناصفه تقسیم ایش ایسه ده پدر لر نیک وفاتندن صکره مسعود برادرینه
اعلان حرب ایدوب و بعد الغلبه طوتوب کوزلرینه میل چکمش و هندستان
ایله عجمستاندن عبارت اولان ملکنده مستقلاً حکم ایشدر •

مؤخرأ مکران قطعہ سنی دخی ضبط ایش ایسہدہ خراسانی سلچوقیلرہ
قایدیرمش و کندیسی برادری محمدک اوغلی طرفندن قتل ایدلمشدر .
مسعود شجاع کریم صاحب فضائل محب علما برپادشاه اولوب نامنہ نیچہ
کتابلر تصنیف اولنمشدر . ازجلہ (قانون مسعودی) کہ استاد ابوریحان
کتاب مزبوری ہیئات مبرهنہ ونجوم فنلرندہ مشارالیہ نامنہ تالیف ایلشیدی
ارباب احتیاجہ ماورای تخمیندہ صدقہ لر وشعرا وادبایہ بیوک جائزہ لر
احسان ایدردی . رعایادن ظماً مال آماز ایکن برچوق مساجد ومعابد
بنا ونیچہ آثار خیریه انشا واحیا ایلشدر . کوزل خطاط ایدی .
حاصلی احوال حسنہ سنہ نہایت اولیوب مناقبندہ مستقل کتابلر تصنیف
اولنمشدر .

§

﴿ مسعود غیاث الدین ﴾ — ال سلچوقلدندر . (۱۱۳۴ م
و ۵۲۹ هـ) تاریخندہ ہمدانی پایتخت اتخاذا ایدرک ایران شاهلغنی اعلان
وخلیفہ رشیدی خلع و مکتفی باللہی مقام خلافتہ اجلاس ونفوذینی
مرتبہ کالہ ایصال ایدوب اون سکز سنہ صکرہ وفات ایلشدر .
سلچوقیلردن قونیہ تختہ جالس اولمش ایکی (مسعود) دہا اولوب برنجیسی
۱۱۱۷ م و ۵۱۱ هـ دن ۱۱۵۶ هـ) سنہ سنہ قدر اجرای سلطنت ایدرک
روم ایمپراطوری (ژان قومن) واهل صلیب رؤساسندن اوچنجی
(قونزادولوی لوژون) ایلہ محاربه وغلبہ ایشدر . ایکنجیسی (۱۲۸۳ م
و ۶۸۲ هـ دن ۱۲۹۴ هـ) سنہ سنہ قدر اجرای حکومت ایدرک عامر خان
ایلہ محاربه و مرقومک یدندہ مقتول اولغلہ سلطنت سلچوقیہ رومیہ قرین
زوال اولمشدر .

§

﴿ مسکت — مسقط اماملغی ﴾ — عربستانک شرق جنوبیسنندہ
و عمان اراضیسی اوزرندہ تأسس ایش بر حکومتدر . امامی روحانی
وجسمانی امور ادارہ بی حازدر . اراضیسی ۵۷،۵۳۰ طول شرقی ایلہ
۲۴،۲۷ عرض شمالی بیندہ و طولاً ۵۴۰ و عرضاً ۲۸۰ فرسخ اعشاری
اتساعندہ در و ہمان ثلثی اسیر اواق اوزرہ بر ملیون التی یوز بیک نفوسی

حاویدر و تجارت امام طرفندن تحت انحصاره النمشدر • بصره کورفرزنده
 هرمن اطه لری و افریقهای شرقیده زنکبار اطه لری نیک بعض اقسامی
 و غاردافوی دنیلان رأس الحد بروندن اشاغی زنکبار طوغری اولان
 سواحل مذکور اماملغه عائد اولوب بوحالده مقدار نفوسی برقاچ ملیونه
 بالغ اولمقده در • عمان کورفرزی اوزرنده اولان مسکت شهرینک لیمانی غایت
 امین و معتبر اولوب هندستان و عجمستاندن اخراج اولنان اشیانک مخزن
 و مقیمی حکمنده در • مسکت اهالیسی اباحیه خارجیلرندن اولدقلریچون
 حکمدارلرینه (امام) دیرلر • (۱۵۰۷ م و ۹۱۳ هـ) تاریخنده بوراسی
 پورتکیرلورلریدینه دوشدیسده مؤخرأ یعنی (۱۶۴۸ م و ۱۰۵۸ هـ) تاریخنده
 اهالیسنک قیامیله استرداد اولندی • (حکومت) کلمه سنه دخی مراجعت
 بیور یله •

§

﴿ مسکوکات ﴾ — مسکوکاتک ایجادی تخمیناً میلاددن بیک
 درتیوز سنه مقدم فراغه مصریه دن (رامسس) زماننده در • یونان
 و روما سکه لرنده تصاویر و اشجار و نباتات و ابنیه و ملوک یهودیه سکه لرنده
 اشجار و ازهار و اشکال سائر و ملوک ساسانیه سکه لرنده آتشکده رسملری
 منقوش و اشکانیان سکه لری حروف یونانیه و ملوک ساسانیه سکه لری
 خطوط پهلویه ایله مریم ایدی • دوات امویه زماننده شرق و الیری
 کوش اوزرینه حروف پهلویه ایله سکه ضرب و برکنارینه حروف عربیه
 ایله کندو اسملرینی و دوره سنه بسمله و تهلیل یازدیلر • بونلرک برنجیسی
 حجاج اولوب (۶۹۴ م و ۷۵ هـ) تاریخنده بدأ ایتدی و عباسیلر کوفه ده
 سکه ضربنه (۷۴۹ م و ۱۳۲ هـ) تاریخنده باشلادی • دولت علیه ده
 دخی سکه ضربنه سلطان اورخان زماننده مباشرت و ضرب ایدیلان کوش
 و باقرک بریوزینه کلمه شهادت دیگر یوزینه (اورخان خلدالله ملکه) تحریر
 اولندی و مراد خان اول سکه لرینک بریوزینه (کلمه شهادت) دیگر یوزینه
 (مراد بن اورخان خلدالله ملکه) یازلدی •
 دولت علیه ده التون سکه ضربنه سلطان محمد الثانی زماننده استانبولک
 فتحندن صکره بدأ اولنوب ابتدا مجار التونی وزن و عیارنده کسیلان التونلرک

بر یوزینه (ضارب النضر صاحب العز والنصر فی البر والبحر) دیگر
یوزینه (سلطان محمد خان بن مراد خان ضرب فی قسطنطنیه) تحریر
اولندی و سلطان محمد الثالث زمانه قدر بوصولته کیدوب مشارالیه سیم
سکه سنک بر یوزینه محل ضربک اسمی و دیگر یوزینه طغرا ایچنده کندو
نامی یازدیردی •

سلطان احمد اولک کوش سکه لرینک بعضیسنده (سلطان البرین و خاقان
البحرین) و بعضیسنده (ضارب النضر صاحب العز والنصر) یازولی
اولوب اندن صکره کیلر اکثر یا سلطان البرین و خاقان البحرین عباره سنی
و طغرا یازدیردی •

سلطان سلیمان ثانی عصرنده التی درهم وزننده غروش و فاتح زماننده
وندیک دو قاتی وزن و عیارنده و (فلوری) نامنده یالدریز التونی و سلطان
سلیم ثانی زماننده (شریفی) التونی و سلطان احمد ثالث زماننده بر درهم
و بش بغدادی وزننده و یکر می اوچ عیارنده (فندق) وینه او وزن و عیارده
(زر محبوب) و (استانبول) التونلری و دور محمود اولده بر بچق درهم
وزن و یکر می اوچ عیارنده (محمودیه) التونی ضرب اولندی • دولت
عثمانیه ده (اچقه) بر مدت اوچی بر درهم وزننده و طقسان عیارنده و صکره
ینه او عیارده و دردی بر درهم وزننده طوتیلوب قرق اچقه یه معادل اولان
کوشه غروش ویدی درهم وزننده طقسان اچقه یه معادل اولان کوشه
(زولاته) و اوچ اچقه یه معادل اولان کوشه (پاره) و بر قیه نک سکر یوز
جزؤندن بر جزئی وزننده اولان باقره (مانغر) دنیلوب ابتدا اوچ مانغر
بر اچقه صکره ایکی مانغر بر اچقه اعتبار اولندی •

مسکوکاتک انواع و مقادیر وزن و سائر هسی بونلردن عبارت اولیوب دول
اسلامیه و اجنیه نک اسکیدنبرو متعدد نام و عیار و وزنلرده دهاپک چوق
مسکوکاتی وار ایسه ده پک اسکیلرینک تحقیق کیفیاتی فن آثار عتیقه یه عائد
و صکره کیلرک بو مختصرده تفصیلی غیر قابل اولدیغندن یالکز شمعی متداول
اولان عتیق و جدید مسکوکاتک تحقیق اولنه بیلان نوع و وزن و عیار و اسامی سنی
تحریر ایله اکتفا اولمشدر •

* دولت علیه مسکوکات عتیقه و جدیده سی *

		عیاری	ثقلی	قاج فرانقه مساوی
		پیکده	میلگرام	سانتم فرانق
C. عتیقه	جدید	۹۱۶	۳۶۰,۰۸۲	۱۱۳۹۲
	جدید	۹۱۶	۱۸۰,۰۴۱	۵۶۹۶
	جدید	۹۱۶	۷۰,۲۱۶	۲۲۷۸
	جدید	۹۱۶	۳۰,۶۰۸	۱۱۳۹
	جدید	۹۱۶	۱۰,۸۰۴	۵۶۹
	عتیق	۸۳۰		۱۰۲۵
	عتیق	۷۴۸		۹۲۴
	عتیق	۸۷۳		۱۰۷۵
	عتیق	۹۷۰		۱۱۹۵
	عتیق	۸۰۰		۹۸۵
عتیق	۹۵۲		۱۳۳۰	
C. جدید	جدید	۸۳۰	۲۴۰,۰۵۵	۴۴۴
	جدید	۸۳۰	۱۲۰,۰۲۷	۲۲۲
	جدید	۸۳۰	۶۰,۰۱۳	۱۱۱
	عتیق	۷۳۰	۲۵۰,۶۵۶	۴۶۵
	عتیق	۴۶۵	۳۲۰,۰۷۰	۳۷۶
	عتیق	۴۶۵	۲۵۰,۶۵۶	۲۹۷
	عتیق	۴۶۵	۱۲۰,۸۲۸	۱۴۸
	عتیق	۴۴۵	۱۴۰,۴۳۱	۱۲۸
	عتیق	۲۲۵	۱۶۰,۰۳۵	۶۴
	عتیق	۲۲۵	۱۰۰,۰۶۲	۶

* مصر مسکوکات عتیقه و جدیده سی *

C. عتیقه	جدید	۸۷۵	۸۰۰,۵۰۰	۲۵۶۲
	جدید	۸۷۵	۴۰۰,۲۵۰	۱۲۸۱
	جدید	۸۷۵	۲۰۰,۱۲۵	۶۴۰

		عیاری	ثقلتی		قاج فرانقه مساوی
		بیکده	$\frac{2}{10}$	میلاگرام	سانتم فرانق
یکرمیلک سکین اونلق بشک	التون	عتیق	۷۵۰	۲۰۰,۶۰۰	۶۷۲
		عتیق	۷۵۰	۱۰۰,۳۰۰	۳۳۶
		عتیق	۷۵۰	۰۰۰,۶۵۰	۱۶۸
اونلق یکرمیلک بشک	شاهی	جدید	۹۰۰	۱۲۰,۵۰۰	۲۵۰
		جدید	۹۰۰	۲۵	۵
		جدید	۹۰۰	۶۰,۲۵۰	۱۲۵

✽ تونس مسکوکات جدیدہسی ✽

ابو ماہ	التون	جدید	۹۰۰	۱۹۰,۴۶۰	۶۰۳۳
ابو خسین		جدید	۹۰۰	۹۰,۷۳۰	۳۰۱۶
ابو عشرین		جدید	۹۰۰	۳۰,۸۹۲	۱۲۰۶
ابو عشرہ		جدید	۹۰۰	۱۰,۹۴۶	۶۰۳
ابو خسه	شاهی	جدید	۹۰۰	۱۵۰,۸۴۰	۳۱۴
ابو اربع		جدید	۹۰۰	۱۲۰,۶۷۲	۲۵۲
ابو ثلثہ		جدید	۹۰۰	۹۰,۵۰۴	۱۸۹

✽ انکلیر مسکوکات عتیقہ و جدیدہسی ✽

بش استرلین	التون	جدید	۹۱۶	۳۹۰,۹۳۵	۱۲۶۱۰
ایکی استرلین		جدید	۹۱۶	۱۵۰,۹۷۴	۵۰۴۴
بر استرلین		جدید	۹۱۶	۷۰,۹۸۷	۲۵۲۲
اون بش روپی مہر ہندیہ		جدید	۹۱۰	۱۱۰,۶۶۴	۳۶۸۲
اون روپی ہندیہ		جدید	۹۱۰	۷۰,۷۷۶	۲۴۵۵
بش روپی پاغوت ہندیہ		جدید	۹۱۰	۳۰,۸۸۸	۱۲۲۷
مہر سرانقہ پتان		عتیق	۸۵۸	۱۳۰,۷۳۶	۴۰۵۸
مہر مدراس		عتیق	۹۱۶	۱۱۰,۶۶۳	۳۶۸۲
مہر مقول		عتیق	۹۹۳	۱۲۰,۳۷۰	۴۲۲۹
مہر قالکوتہ		عتیق	۹۱۶	۱۳۰,۲۶۴	۴۱۸۸

		عباری		ثقلتی		قايح فرانقه مساوی	
		بيکده		میلگرام		سانتم فرانق	
یکرمی برشیلین غینه پاغوت سرانقه پتان پاغوت ییلدیزلی	انگولون	عتیق				۲۴	۳۶
		جدید	۸۵۸	۳۰۰,۴۳۴		۱۰	۱۴
		جدید	۸۰۰	۳۰۰,۴۰۶		۹	۳۸
ایکی شیلین بر شیلین برروبی هندیه روپی سيقه هندیه روپی تیارس هندیه روپی ارقو هندیه	رپه	جدید	۹۲۰	۱۱۰,۳۱۰		۲	۳۲
		جدید	۹۲۰	۵۰,۶۵۵		۱	۱۶
		جدید	۹۱۰	۱۱۰,۶۶۴		۲	۳۸
		عتیق	۹۱۶	۱۲۰,۴۳۵		۲	۵۸
		عتیق	۹۶۵	۱۱۰,۳۳۹		۲	۴۳
		عتیق	۹۴۴	۱۱۰,۴۲۹		۲	۴۰

* فرانسر مسکوکات عتیقه و جدیده سی *

بوز فرانق الی فرانق یکرمی فرانق یکی لوی اسکی لوی دوبل لوی سلطانی جزایر	انگولون	جدید	۹۰۰	۳۲۰,۰۲۶	۱۰۰		
		جدید	۹۰۰	۱۶۰,۰۱۳	۵۰		
		جدید	۹۰۰	۶۰,۰۴۵	۲۰		
		عتیق	۹۰۱	۷۰,۶۴۹	۲۳	۵۵	
		عتیق	۹۰۱	۸۰,۱۵۸	۲۵	۳۲	
		عتیق	۹۰۱	۱۵۰,۲۹۸	۴۷	۲۰	
		عتیق				۸	۷۱
بش فرانق بر فرانق برقرون آکو ایکی قرون آکو غروش جزایر بچق غروش جزایر اوتوزسو	رپه	جدید	۹۰۰	۲۵		۵	
		جدید	۸۳۵	۵		۱	
		عتیق	۹۰۶	۲۹۰,۴۸۸	۵	۹۴	
		عتیق	۹۰۶	۵۸۰,۹۷۶	۱۱	۸۸	
		عتیق				۳	۷۲
		عتیق				۱	۸۶
		عتیق	۶۶۰	۱۰۰,۱۳۷		۱	۴۹

المانیا مسکوکات عتیقه و جدیده سی

	عیاری	ثقلتی		قاچ فرانقه
		میلگرام	ب. گ.	مساوی
				سانتم فرانق
یکرمی مارق	جدید	۹۰۰	۷۰,۹۶۵	۲۴ ۶۹
اون مارق	جدید	۹۰۰	۳۰,۹۸۲	۱۲ ۳۵
بش مارق	جدید	۹۰۰	۱۰,۹۹۲	۶ ۱۷
برقرون پروسیا اوستریا	عتیق	۹۰۰	۱۱۰,۱۱۱	۳۴ ۴۴
نصف قرون	عتیق	۹۰۰	۵۰,۵۵۵	۱۷ ۲۲
ایکی فره دریق	عتیق	۹۰۳	۱۳۰,۳۷۲	۴۱ ۵۶
بر فره دریق	عتیق	۹۰۳	۶۰,۶۸۱	۲۰ ۷۸
نصف فره دریق	عتیق	۹۰۳	۳۰,۳۴۰	۱۰ ۳۹
قارولین - باویرا ورتنبورغ	عتیق	۷۷۱	۹۰,۷۴۰	۲۵ ۸۶
ماقس - باویرا	عتیق	۷۷۱	۶۰,۴۹۴	۱۷ ۲۴
دوقات باویرا	عتیق	۹۷۹	۳۰,۴۸۹	۱۱ ۷۷
بش فلورین - باد	عتیق	۹۰۳	۳۰,۴۳۸	۱۰ ۶۹
اون فلورین - باد	عتیق	۹۰۳	۶۰,۸۷۶	۲۱ ۳۸
بش طالر - باد	عتیق	۹۰۳	۵۰,۷۳۰	۱۷ ۸۲
اسکی دوقات - بادورتنبورغ	عتیق	۹۸۶	۳۰,۴۸۹	۱۱ ۸۵
ایکی دوقات رینه - باد	عتیق	۹۳۷	۳۰,۶۷۰	۱۱ ۸۵
اسکی دوقات - مکلمبورغ	عتیق	۹۸۶	۳۰,۴۹۰	۱۱ ۸۳
پستول فره دریق مکلمبورغ	عتیق	۸۹۶	۶۰,۶۵۷	۲۰ ۵۰
برونسویک ولهم کارلو	عتیق			۲۰ ۶۹
بش مارق	جدید	۹۰۰	۲۷۰,۷۷۷	۵ ۵۶
ایکی مارق	جدید	۹۰۰	۱۱۰,۱۱۰	۲ ۴۶
بر مارق	جدید	۹۰۰	۵۰,۵۵۵	۱ ۲۳
ایکی طالر	عتیق	۹۰۰	۳۷۰,۱۲۰	۷ ۴۲
بر طالر	عتیق	۹۰۰	۱۸۰,۵۶۰	۳ ۷۱
بر طالر ۱۸۵۷	عتیق	۹۰۰	۱۸۰,۵۱۹	۳ ۷۰
طالر ماری ترز	عتیق	۸۸۳	۲۸۰,۰۶۴	۵ ۲۰

ج. ب. م.

ب. م. م.

	عیاری	ثقلتی		قاچ فرانقه مساوی	
		پیکده	میلگرام	سانتم	فرانق
فیلورین	عتیق ۹۰۰	۱۰	۵۸۲	۲	۱۲
طالر - باویرا	عتیق ۸۳۳	۲۸	۰۵۲	۵	۱۹
قرون طالر - باویرا	عتیق ۸۶۸	۲۹	۳۳۱	۵	۶۶
کلدن - باد	عتیق ۷۵۰	۱۲	۷۲۲	۲	۱۲
کلدن	عتیق ۸۳۳	۱۴	۰۰۲۶	۲	۶۰
کلدن - مکلمبورغ	عتیق ۷۵۰	۱۷	۰۰۳۱۶	۲	۸۹
طالر - مکلمبورغ	عتیق ۷۵۰	۲۲	۰۰۲۷۲	۳	۶۷
کلدن - مکلمبورغ	عتیق ۱۰۰۰	۱۲	۰۰۹۲۲	۲	۸۹
طالر - باد	عتیق ۸۷۵	۱۸	۰۰۱۴۱	۳	۵۳
قرون - باد	عتیق ۸۷۱	۲۹	۰۰۵۰۵	۵	۷۱
قرون طالر - ورتنبورغ	عتیق ۸۷۰	۲۹	۰۰۴۱۹	۵	۶۹
طالر ریشٹس	عتیق			۳	۹۰
طالر ریشٹس	عتیق			۳	۲۵
کلدن	عتیق			۲	۱۷
فیلورین هس	عتیق			۱	۲۷

✻ اوستریا مسکوکات عتیقه و جدیدہ سی ✻

سکز فیلورین	جدید ۹۰۰	۶۰	۰۰۴۵۱	۲۰	
درت فیلورین	جدید ۹۰۰	۳۰	۰۰۲۲۵	۱۰	
ایکی فیلورین	جدید ۹۰۰	۱۰	۰۰۶۱۳		
درت دوقات ادله چین	عتیق ۹۸۶	۱۳	۰۰۹۸۴	۴۷	۴۴
ایکی دوقات	عتیق ۹۸۶	۶	۰۰۹۹۲	۲۳	۷۲
بردوقات	عتیق ۹۸۶	۳	۰۰۴۹۱	۱۱	۸۶
قرامیس	عتیق ۹۹۰	۳	۰۰۴۹۱	۱۱	۹۰
سفورین - لومباردیا	عتیق ۹۰۰	۱۱	۰۰۳۳۲	۳۵	۱۳
سه کن - وندیک	عتیق ۱۰۰۰	۳	۰۰۴۹۵	۱۱	۹۴
نصف سه کن - وندیک	عتیق ۱۰۰۰	۱	۰۰۷۴۷	۵	۹۷

		قاچ فرانقه مساوی			
		ثقلتی	عیاری		
		سانتم	فرانق	میلگرام	
		بیکده	ب.	بیکده	
برفیلورین	عتیق	جدید	۹۰۰	۱۲۰,۳۴۵	۲۴۷
نصف فیلورین		جدید	۹۰۰	۶۰,۱۷۲	۱۲۳
ایکی فیلورین طالر		عتیق	۸۸۹	۲۹۰,۲۲۱	۵۷۷
ایکی فیلورین طالر		عتیق	۸۸۳	۲۸۰,۰۶۴	۵۲۰
کلدن		عتیق	۸۸۳	۱۴۰,۰۳۲	۲۶۰
زوات زیئر		عتیق	۵۸۳	۶۰,۶۸۲	۸۷
زهتر		عتیق	۵۰۰	۳۰,۸۹۸	۴۳

☀ روسیه مسکوکات عتیقه و جدیدہ سی ☀

بش روبله ایمپریال	عتیق	جدید	۹۱۶	۶۰,۵۴۵	۲۰۶۷
اوچ روبله ایمپریال		جدید	۹۱۶	۳۰,۹۲۷	۱۲۴۰
دوقات ۱۷۵۵		عتیق	۹۷۶	۳۰,۴۹۲	۱۱۷۸
دوقات ۱۷۶۳		عتیق	۹۶۹	۳۰,۴۶۹	۱۱۵۸
دوقات ۱۷۹۶		عتیق	۹۸۶	۳۰,۴۸۴	۱۱۸۳
اون روبله ایمپریال ۱۷۵۵		عتیق	۹۱۷	۱۶۰,۵۶۹	۵۲۳۲
اون روبله ایمپریال ۱۷۶۳		عتیق	۹۱۷	۱۳۰,۰۸۴	۴۱۳۱
اون روبله ایمپریال ۱۸۰۱		عتیق	۹۸۴	۱۲۰,۱۸۴	۴۱۳۱
اوچ روبله ۱۸۲۹		عتیق	۱۰۰۰	۱۰۰,۳۶۰	۱۲
التی روبله		عتیق	۱۰۰۰	۲۰,۰۷۲۰	۲۴
اون ایکی روبله	عتیق	۱۰۰۰	۴۱,۰۴۴۰	۴۸	
بر روبله	عتیق	جدید	۸۶۸	۲۰,۰۷۳۶	۴
نصف روبله		جدید	۸۶۸	۱۰,۰۳۶۸	۲
عباسی		عتیق	۵۰۰	۴۰,۰۷۹	۴۵
بر روبله		عتیق	۷۹۲	۲۶,۰۱۲۰	۴۶۰
یکرمی قاپیک		عتیق	۷۵۰	۴۰,۰۷۹۸	۸۰

✽ ایران دولتی مسکوکات عتیقه‌سی ✽

		عیاری	ثقلی	قاچ فرانقه مساوی	
		یکده	$\frac{2}{10}$	سانم فرانق	
بر تومن - ۲۰۰ عباسی ایکی تومن نصف تومن	C. ع. ع.	عتیق	۹۱۶	۳۰,۶۰۰	۱۱۳۷
		عتیق	۹۱۶	۷۰,۲۰۰	۲۲۷۴
		عتیق	۹۱۶	۱۰۰,۸۰۰	۵۶۸
بر صاحبقران - ۲۰ عباسی ایکی صاحبقران نصف صاحبقران درت عباسی یا خود شاهی	C. ع. ع. ع.	عتیق	۹۰۰	۵۰,۲۰۰	۱۰۴
		عتیق	۹۰۰	۱۰۰,۴۰۰	۲۰۸
		عتیق	۹۰۰	۲۰,۶۰۰	۰۵۲
		عتیق	۹۰۰	۱۰,۰۴۰	۰۲۱

✽ ایتالیا مسکوکات عتیقه‌سی ✽

جدیدی فرانسه مسکوکاتی کبدر

دوپیه - پاپا ۱۸۱۸	عتیق	۹۱۷	۵۰,۴۷۰	۱۷۲۷	
سه کن - پاپا ۱۷۶۹	عتیق	۱۰۰۰	۳۰,۴۲۶	۱۱۸۰	
اون اکو - پاپا ۱۸۳۵	عتیق	۹۰۰	۱۷۰,۳۳۶	۵۳۷۴	
بش اکو - پاپا	عتیق	۹۰۰	۸۰,۶۶۸	۲۶۸۷	
ایکی بچق ااکو - پاپا	عتیق	۹۰۰	۴۰,۳۳۴	۱۳۴۳	
اسکودو - اکو پاپا ۱۸۵۴	عتیق	۹۰۰	۱۰,۷۳۴	۵۳۷	
قارلینو - ساردنیا ۱۷۶۸	عتیق	۸۹۲	۱۶۰,۰۵۴	۴۹۳۲	
نصف قارلینو - ساردنیا	C. ع.	عتیق	۸۹۲	۸۰,۰۲۷	۲۴۶۶
دوپیه - صاووا ۱۷۸۶		عتیق	۹۰۶	۹۰,۱۱۶	۲۸۴۶
درت دوپیه جنووینه	عتیق	۹۱۱	۲۵۰,۱۷۷	۷۹۰۴	
دوپیه - لیغورنه	عتیق	۹۱۷	۲۵۰,۲۲۱	۷۹۶۳	
مرانقو - دوپیه - پستوی	عتیق	۹۰۰	۶۰,۴۵۲	۲۰	
سورانو - لومباردو	عتیق	۹۰۰	۱۱۰,۳۳۲	۳۵۱۳	
نصف سورانو	عتیق	۹۰۰	۵۰,۶۶۶	۱۷۵۶	
سه کن - ونڈیک	عتیق	۱۰۰۰	۳۰,۴۹۵	۱۲۴	
درت پستول - پارم	عتیق	۸۷۵	۲۸۰,۵۷۳	۸۶۱۲	

	عیاری	ثقلی		قایح فرانقه مساوی	
		میلگرام	بیکده	فرانق	سانتم
ایکی پستول - پارم	عتیق ۸۷۵	۱۴	۰,۲۸۶	۴۳	۶
بر پستول - پارم	عتیق ۸۷۵	۷	۰,۱۴۳	۲۱	۸
سکسان فیلورین - طوسقانه	عتیق ۱۰۰۰	۳۲	۰,۶۱۸	۱۱۲	۳۵
اوج سه کن رسپونه	عتیق ۱۰۰۰	۱۰	۰,۴۶۳	۳۶	۴
دو پیه - پستول	عتیق			۲۱	۹
روژینه	عتیق			۲۱	۴۵
اوج دو قات - ناپولی	عتیق ۹۹۶	۳	۰,۷۸۷	۱۲	۹۹
التی دو قات - ناپولی	عتیق ۹۹۶	۷	۰,۵۷۴	۲۵	۹۸
اون بش دو قات - ناپولی	عتیق ۹۹۶	۱۸	۰,۹۳۵	۶۴	۹۵
اوتوز دو قات - ناپولی	عتیق ۹۹۶	۳۷	۰,۸۷۰	۱۲۹	۹۰
یوز یازوقشی اُکو - پاپا	عتیق ۹۱۷	۲۶	۰,۴۳۲	۵	۳۶
بازوقشی ۱۸۳۵ پاپا	عتیق ۹۰۰	۲۶	۰,۸۳۵	۵	۳۶
نصف بازوقشی - پاپا	عتیق ۹۰۰	۱۳	۰,۴۱۷	۲	۶۲
اوتوزو بازوقشی - پاپا	عتیق ۹۰۰	۸	۰,۰۵۰	۱	۵۵
اسکودو - ساردنیا	عتیق ۸۹۶	۲۳	۰,۵۸۷	۴	۷۰
نصف اسکودو - ساردنیا	عتیق ۸۹۶	۱۱	۰,۲۹۳	۲	۳۵
ربع اسکودو - ساردنیا	عتیق ۸۹۶	۵	۰,۲۹۶	۱	۱۷
اسکودو - صاووا پیه مو	عتیق ۹۰۶	۳۵	۰,۱۶۴	۷	۰۸
اسکودو - جنوه لیورنه	عتیق ۸۸۹	۳۳	۰,۲۳۸	۶	۵۷
نصف اسکودو - جنوه	عتیق ۸۸۹	۱۶	۰,۶۱۹	۳	۲۸
ربع اسکودو - جنوه	عتیق ۸۸۹	۸	۰,۳۰۹	۱	۶۹
اسکودو - غول	عتیق ۹۰۰	۲۵		۵	
اسکودو اُکو - لومباردو	عتیق ۹۰۰	۲۵	۰,۹۸۶	۵	۲۰
نصفی	عتیق ۹۰۰	۱۲	۰,۹۹۳	۲	۶۰
لیر اوستریا - لومبارده	عتیق ۹۰۰	۴	۰,۳۳۱		۸۷
یکرمی بر دو قات - پارم	عتیق ۹۰۶	۲۵	۰,۷۰۷	۵	۱۸
نصفی	عتیق ۹۰۶	۱۲	۰,۷۵۳	۲	۵۹
اوج لیر - پارم	عتیق ۸۳۳	۳	۰,۶۷۲		۶۸

	عیاری	ثقلتی		قاج فرانقه
		میلگرام	بیکده	مساوی
فرانسز قوت دوقات دیر نیو - اون قارلین بر قارلین	عتیق	۹۱۷۲۷۰,۵۰۷	۵۶۰	
		۸۳۳۲۲۰,۹۴۳	۴۲۵	
		۸۳۳۰۲۰,۲۹۴	۴۲	

* اسپانیا مسکوکات عتیقه و جدیده سی *

یوز رتو دوبلون ایزابل	جدید	۹۰۰	۸۰,۳۸۷	۲۶
قرق رتو دوبلون	جدید	۹۰۰	۳۰,۳۵۴	۱۰۴۰
یکرمی رتو دوبلون	جدید	۹۰۰	۱۰,۶۷۷	۰۵۲۰
یوز رتو دوبلون	عتیق	۹۰۰	۸۰,۳۳۶	۲۵۸۴
پستول ۱۷۳۰	عتیق	۹۱۷۲۷۰,۰۶۰	۸۵۴۴	
پستول ۱۷۷۲	عتیق	۸۹۶۲۷۰,۰۶۰	۸۳۵۰	
پستول ۱۷۸۶	عتیق	۸۷۵۲۷۰,۰۶۰	۸۱۵۶	
یکرمی رتو دورو	جدید	۹۰۰	۲۵۰,۹۶۰	۵۱۹
اون رتو اسکودو	جدید	۹۰۰	۱۲۰,۹۸۰	۲۵۹
درت رتو په زه تا	جدید	۸۱۰	۵۰,۱۹۲	۹۳
بر رتو	جدید	۸۱۰	۱۰,۲۹۸	۲۳
یکرمی رتو دورو	عتیق	۹۰۰	۲۶۰,۲۹۳	۵۲۶
دیرکلی کره لی ریال	عتیق	۹۱۷۲۷۰,۰۶۰	۵۵۱	
دیرکلی کره لی ریال	عتیق	۹۰۳۲۷۰,۰۶۰	۱۴۳	
په زه تا	عتیق	۸۱۲	۵۰,۸۱۵	۵
رتو پلاته	عتیق	۸۱۲	۲۰,۹۰۷	۵۲
نصف رتو دیلاو	عتیق	۸۱۲	۱۰,۴۵۴	۲۶

* پورتگیز مسکوکات عتیقه و جدیده سی *

اون میله رس قرون	جدید	۹۱۷۱۷۰,۷۳۵	۵۶	
بش میله رس قرون	جدید	۹۱۷	۸۰,۸۶۷	۲۸
بر میله رس قرون	جدید	۹۱۷	۱۰,۷۷۳	۵

		عیاری	ثقلی	قاچ فرانقه مساوی	
		بیکده	میلگرام	فرانق	سانتم
۱۸۳۵ قرون	C. } عتیق	۹۱۷	۹۰,۵۶۳	۳۰	۱۹
		۹۱۷	۴۰,۷۸۱	۱۵	۱۰
بش تستون	C. } عتیق	۹۱۷	۱۲۰,۵۰۰	۲	۵۵
بر تستون		۹۱۷	۲۰,۵۰۰		۵۰
بر قرون		۹۱۷	۲۹۰,۶۱۳	۶	۳
نصف قرون		۹۱۷	۱۴۰,۸۰۶	۳	۱

* دایمارقه مسکوکات عتیقه سی *
جدیدی نوروج مسکوکاتیدر

اون ایکی مارق دوقات	C. } عتیق	۸۷۵	۳۰,۱۱۷	۹	۳۹
اسکی قرستیان		۹۰۳	۶۰,۶۷۹	۲۰	۷۷
دوقات استه سیس		۹۷۹	۳۰,۴۸۹	۱۱	۷۷
بر فره دریق		۸۹۶	۶۰,۶۴۰	۲۰	۴۹
ایکی فره دریق		۸۹۶	۱۳۰,۲۸۰	۴۰	۹۸
بر استه سیس رکیس	C. } عتیق	۸۷۵	۲۸۰,۸۸۳	۵	۶۲
نصف رکیس بانقه		۸۷۵	۱۴۰,۴۴۱	۲	۸۰

* بلچیق مسکوکات عتیقه سی *
جدید مسکوکاتی فرانسز مسکوکاتنه موافقدر

ایکی سفورین	C. } عتیق			۳۴	۹۹
بر سفورین				۱۶	۹۱
دوقات هولانده				۱۱	۴۳
بر دوقاتون	C. } عتیق			۶	۳۱
نصف دوقاتون				۳	۱۶
قرون بره بان				۵	۵۷
فیلورین				۲	۱۴
فیلورین بره بان				۱	۸۱
فیلورین لوقسانبورغ				۱	۹۲

* فلنك — هولانده مسكوكات عتيقه و جديده سي *

		عیاری	ثقلی	قاج فرانقه مساوی	
		یکده	$\frac{2}{10}$ میلگرام	سانتم فرانق	
ایکی دوقات بر دوقات ایکی کیوم بر کیوم نصف کیوم غرو	ج. ن. ن. ن. ن. ن.	جديد	۹۸۳	۶۰،۴۹۴	۲۳۶۶
		جديد	۹۸۳	۳۰،۹۸۸	۱۱۸۳
		جديد	۹۰۰	۱۳۰،۴۵۸	۴۱۷۲
		جديد	۹۰۰	۶۰،۷۲۹	۲۰۸۶
		جديد	۹۰۰	۳۰،۳۶۴	۱۰۴۳
		عتیق			
ایکی بچق فیلورین ر کس طالر بر فیلورین ر کس طالر کلدن	ج. ن. ن.	جديد	۹۴۵	۲۵	۵۲۵
		جديد	۹۴۵	۱۰	۲۱۰
		عتیق	۹۹۳	۱۰۰،۷۶۶	۲۱۴

* اسوج نوروج مسكوكات عتيقه و جديده سي *

یکرمی قرون نوروج اون قرون نوروج دوقات اسوج ۱۸۳۵ نصف دوقات اسوج دوقات اسوج قارولین اسوج	ج. ن. ن. ن. ن. ن.	جديد	۹۰۰	۸۰،۹۶۱	۲۷۷۸
		جديد	۹۰۰	۴۰،۴۸۰	۱۳۸۹
		عتیق	۹۷۶	۳۰،۴۸۶	۱۱۶۹
		عتیق	۹۷۶	۱۰،۷۴۳	۵۸۴
		عتیق	۹۷۶	۳۰،۴۸۱	۱۱۶۷
		عتیق	۹۰۰	۳۰،۲۲۵	۱۰
ایکی قرون نوروج بر قرون نوروج نصف قرون نوروج استه سیس طالر ۱۸۱۸ ریکس طالر اسوج استه سیس طالر اسوج ریکس طالر ۱۸۵۵ اسوج	ج. ن. ن. ن. ن. ن. ن.	جديد	۸۰۰	۱۵	۲۶۷
		جديد	۸۰۰	۷۰،۵۰۰	۱۳۸
		جديد	۸۰۰	۳۰،۷۵۰	۶۹
		جديد	۸۷۵	۲۸۰،۸۸۳	۵۳۱
		عتیق	۸۷۸	۲۹۰،۱۴۶	۵۶۹
		عتیق	۷۵۰	۳۳۰،۸۸۳	۵۶۵
		عتیق	۷۵۰	۸۰،۵۰۲	۱۴۲

* اسویچره مسکوکات جدیدیسی *

		عیاری	ثقلتی	قاج فرانقه مساوی	
		پیکده	میلگرام	فرانق	
لویدور	C. {	جدید	۹۰۴	۷۰۰,۶۴۹	۲۳۸۲
		جدید	۹۰۴	۱۵۰۰,۲۹۸	۴۷۶۴
بر فرانق اسویچره ایکی فرانق اسویچره درت فرانق اسویچره	C. {	جدید	۹۰۰	۷۰۰,۵۱۲	۱۵۰
		جدید	۹۰۰	۱۵۰۰,۰۲۴	۳
		جدید	۹۰۰	۳۰۰۰,۰۴۸	۶

* یونان دولتی مسکوکات عتیقه سی *

یکرمی دراخی	C. {	عتیق	۹۰۰	۵۰۰,۷۷۶	۱۷۹۱
		عتیق	۹۰۰	۱۱۰۰,۵۵۲	۳۵۸۲
بش دراخی	C. {	عتیق	۹۰۰	۲۲۰,۳۸۵	۴۴۸
بر دراخی		عتیق	۹۰۰	۴۰,۴۷۷	۹۰
نصف دراخی		عتیق	۹۰۰	۲۰,۲۳۸	۴۵
ربع دراخی		عتیق	۹۰۰	۱۰,۱۱۹	۲۲

* رومانی مسکوکات جدیدیسی *

یکرمی لهی	C. {	جدید	۹۰۰	۶۰۰,۴۵۱	۲۰
اون لهی		جدید	۹۰۰	۳۰۰,۲۲۵	۱۰
بش لهی		جدید	۹۰۰	۱۰۰,۶۱۳	۵
ایکی لهی	C. {	جدید	۸۳۵	۱۰	۲
بر لهی		جدید	۸۳۵	۵	۱
نصف لهی		جدید	۸۳۵	۲۰۰,۵۰۰	۰.۵۰

* ناپولی مسکوکات عتیقه سی *

بر اونست	C. {	عتیق	۹۹۶	۳۰۰,۷۸۷	۱۲۹۹
ایکی اونست		عتیق	۹۹۶	۷۰۰,۵۷۴	۲۵۹۸
بش اونست		عتیق	۹۹۶	۱۸۰۰,۹۳۵	۶۴۹۵

		عیاری	ثقلتی	فایده فراتر مساوی
		بیکده	میلگرام	سانم فرانق
دوقاتو درینو ایکی دوقاتو	$\left. \begin{array}{l} \frac{1}{4} \\ \frac{1}{8} \end{array} \right\}$	عتیق	۸۳۳ ۲۲۰,۹۴۳	۴۲۵
		عتیق	۸۳۳ ۴۵۰,۸۸۶	۸۵۰
* آمریقای مجتمعه مسکوکات عتیقه و جدیده سی *				
۱۷۹۲ نه کل نصفی ربعی ۱۸۳۴ نه کل اون دولار ۱۸۵۳ نه کل اون دولار یکر می دولار بش دولار اوج دولار بر دولار	$\left. \begin{array}{l} \frac{1}{2} \\ \frac{1}{4} \\ \frac{1}{8} \\ \frac{1}{16} \\ \frac{1}{32} \\ \frac{1}{64} \end{array} \right\}$	جدید	۹۱۷ ۱۷۰,۴۹۴	۵۵۲۴
		جدید	۹۱۷ ۸۰,۷۴۷	۲۷۶۲
		جدید	۹۱۷ ۴۰,۳۷۳	۱۳۸۱
		عتیق	۸۹۹ ۱۶۰,۷۱۸	۵۱۷۸
		عتیق	۹۰۰ ۱۶۰,۷۱۸	۵۱۸۳
		عتیق	۹۰۰ ۳۳۰,۴۳۶	۱۰۳۶۶
		عتیق	۹۰۰ ۸۰,۳۵۹	۲۵۹۱
		عتیق	۹۰۰ ۵۰,۰۱۳	۱۵۵۴
		عتیق	۹۰۰ ۱۰,۶۷۱	۵۱۸
		۱۷۹۲ دولار نصفی ربعی ۱۸۵۳ دولار نصفی یارم دولار ۱۸۷۳ تجار دولاری	$\left. \begin{array}{l} \frac{1}{2} \\ \frac{1}{4} \\ \frac{1}{8} \\ \frac{1}{16} \\ \frac{1}{32} \\ \frac{1}{64} \end{array} \right\}$	جدید
جدید	۸۹۲ ۱۳۰,۴۷۸			۲۶۷
جدید	۸۹۲ ۶۰,۷۳۹			۱۳۴
عتیق	۹۰۰ ۲۶۰,۷۳۹			۵۳۵
عتیق	۹۰۰ ۱۲۰,۴۴۱			۲۴۹
عتیق	۹۰۰ ۱۲۰,۵۰۰			۲۵۰
عتیق	۹۰۰ ۲۷۰,۲۱۲			۵۴۴
* شبلی مسکوکات عتیقه و جدیده سی *				
۱۸۵۱ قوندور نصفی خمسی عشری اونس نصفی ربعی	$\left. \begin{array}{l} \frac{1}{2} \\ \frac{1}{4} \\ \frac{1}{8} \\ \frac{1}{16} \\ \frac{1}{32} \\ \frac{1}{64} \end{array} \right\}$	جدید	۹۰۰ ۱۵۰,۲۵۳	۴۷۲۸
		جدید	۹۰۰ ۷۰,۶۲۶	۲۳۶۴
		جدید	۹۰۰ ۳۰,۰۵۰	۹۴۴
		جدید	۹۰۰ ۱۰,۵۲۵	۴۷۲
		عتیق	۸۷۸ ۲۷۰,۰۵۸	۸۱۵۵
		عتیق	۸۷۸ ۱۳۰,۵۲۸	۴۰۷۷
		عتیق	۸۷۸ ۶۰,۷۶۴	۲۰۳۸

	عیاری	ثقلی		قاچ فرانقه مساوی		
		پیکده	میلگرام	فرانق	سانتم	
سکز رئال پیاستری	عتیق	۹۰۴	۲۷۰,۰۵۸	۵	۴۴	
نصفی		۹۰۴	۱۳۰,۰۲۸	۲	۷۲	
ربعی		۹۰۴	۶۰,۰۷۶	۱	۳۶	
پیاستری ۱۸۵۱		جدید	۹۰۰	۲۵	۰	۰
نصفی		جدید	۹۰۰	۱۲۰,۰۵۰	۲	۵۰
عشری		جدید	۹۰۰	۲۰,۰۵۰	۰	۵۰
خمس پیاستری ۱۸۶۰		جدید	۹۰۰	۴۰,۰۶۰	۰	۹۲

* متحده قو لومبیا مسکوکات عتیقه و جدیدہ سی *

دوبلو قوندور	جدید	۹۰۰	۳۲۰,۲۵۸	۱	۰۰	
بر قوندور		۹۰۰	۱۶۰,۱۲۹	۰	۵۰	
عشر قوندور		۹۰۰	۱۰,۶۱۲	۰	۰	
یوز ساتاوس	جدید	۹۰۰	۲۵	۰	۲۵	
نصفی		جدید	۹۰۰	۱۲۰,۰۵۰	۲	۶۲
پره تا		عتیق	۸۳۵	۵	۱	۱

* مکسیقا مسکوکات عتیقه سی *

درت پستول	عتیق	۸۷۵	۲۷	۸	۳۷	
ایکی پستول		۸۷۵	۱۳۰,۰۵۰	۴	۶۸	
بر پستول		۸۷۵	۶۰,۰۷۵	۲	۳۵	
پیاستری	عتیق	۹۰۳	۲۷	۰	۴۲	
نصفی		عتیق	۹۰۳	۱۳۰,۰۵۰	۲	۷۱
ربعی		عتیق	۹۰۳	۶۰,۰۷۵	۱	۳۵

* ژاپونیا مسکوکات عتیقه و جدیدہ سی *

یکرمی بن	جدید	۹۰۰	۳۳۰,۳۳۳	۱۰	۳۳	
اون بن		جدید	۹۰۰	۱۶۰,۶۶۶	۵	۶۶
بش بن		جدید	۹۰۰	۸۰,۳۳۳	۲	۸۳

قاج فرانقه مساوی	ثقلتی	عیاری		
سانتم فرانق	میلگرام	بیکده		
۲۳ ۱۴	۱۱۰,۲۷۵	{ ۵۶۸ } { ۴۳۲ }	التون } عتیق (توش) مخلوط (قوبان) بیضی و اینجه	
۱۱ ۵۷	۵۰,۶۳۷	۱۰۰۰	التون } عتیق (توش) ربع قوبان (اتسیبو) مربع	
۱ ۹۲	۸۰,۷۱۵	۹۹۱	التون } عتیق (توش) (اتسیبو) مثلث	
* بعض حکومات مسکوکات عتیقه و جدیده سی *				
۲ ۶۳			عتیق	کوش
۵ ۲۰			عتیق	کوش
۴ ۶۶			عتیق	التون
۸۱ ۵۶			عتیق	التون
۵ ۳۷			عتیق	کوش
۱ ۳۵	۰,۵۲۰		عتیق	التون
۵ ۳۵			عتیق	کوش
۵			عتیق	کوش
۹۱ ۸۰			عتیق	التون
۵			جدید	کوش
۲۵			جدید	التون
۱۰۰			جدید	التون
۴ ۷۵			عتیق	کوش
۸ ۱۷			عتیق	کوش
۶			عتیق	کوش
۶۱			عتیق	التون
۱۶			عتیق	التون
۵۷			عتیق	کوش
۳ ۲۵			عتیق	کوش
۸۱			عتیق	کوش
۲ ۶۸			عتیق	کوش
۲۶			عتیق	کوش

﴿ مسلم ﴾ — کتب سته نك ايكنجيسى اولان (جامع الصحیح)
صاحبى ابى الحسن مسلم بن الحجاج القشیری حضرت تلى كه ائمه علمای حدیثدن
اولوب (۸۷۴ م و ۲۶۱ هـ) تاریخنده وفات ایلشدر .

§

﴿ مسله ﴾ — خلفای امویهدن عبدالملک ابن مروانك اوغلیدر
برادرلى ولید و سلیمان و یزید و هشام زمان خلافتلرندہ قوماندان تعیین
اولمغله (۷۰۵ م و ۸۶ هـ) سنه سنده ارمنستانی و آسیای صغیرك (پونتوس)
دنیلان قسمنی فتح و تسخیر ایتدی و (۷۱۶ م و ۹۸ هـ) تاریخنده دابقدن
قسطنطنیه فتحنه یوز یکر می بیک عسکر ایله کلوب کلبولی یه چیقهرق برو
طرفله توجه و برأ و بحرأ قسطنطنیه قلعه سنی حصر و تضییق و مؤخرأ
شیروانی ضبط و تخریب ایدوب (۷۳۹ هـ) تاریخنده وفات ایلدی .
قسطنطنیه فتحنه کلدکده غلطه یی فتح و عرب جامعی دنیلان معبدی انشا
ایدوب یدی سنه اقامت ایتمش و فتح ممکن اوله مدیغندن یتمشجی قیصر
(لیئون) ایله غالبانه عقد مصالحه ایدرک شامه عودت ایلشیدی .
شیخ اکبر حضرت تلى (مسامره) نام اثر معتبرنده غزوه مسله یی تفصیلاً
روایت و مشهور نرکسی مرحوم عباره بلیغانه ایله ترجمه سنه همت ایتشدر .

§

﴿ مسند ﴾ — (۹۰۰ م و ۲۸۷ هـ) ده وفات ایدن ابن ابی عاصم
ابى بكر احمد بن عمر و شیبانینك اللى بیک احادیث نبویه یی مشتمل اثریدر .
(مسند ابى داود) — (۸۱۹ م و ۲۰۴ هـ) ده وفات ایدن سلیمان
بن داود طیالسینك اثریدر که مسانیده برنجی تألیف صایلور .
(مسند الامام) — (۸۵۵ م و ۲۴۱ هـ) ده وفات ایدن امام احمد
بن محمد حنبلک او توز بیک احادیث نبویه یی جامع یکر می درت جلد اثریدر .
(مسند امام اعظم) — ابى حنیفه نعمان بن ثابت حضرت تلى نك اثر
عالیسیدر .

(مسند امام) — (۱۳۷۰ م و ۷۷۲ هـ) ده وفات ایدن ابى عبدالرحمن
بقی بن مخلد قرطبینك بیک اوچیوز رواه صحابه یی شامل و ابواب فقه
اوزرینه مرتب اثریدر که هیچ امثالی کورلمدی .

(مسند کبیر) — (۸۶۹ م و ۲۵۶ هـ) ده وفات ایدن امام ابی
عبدالله محمد بن اسماعیل بخاربنک اثریدر .
§

﴿ مسونلک ﴾ یاخود (میسولونکی) — یونانستانده پاتراس
کورفزی مدخلنده ولبانتک اوتوز درت کیلومتر و جانب غربیسنده برشهر
مستحکمدر (۱۸۲۶ م و ۱۲۴۲ هـ) تاریخنده عساکر عثمانیه طرفندن بر
سنه محاصره ایله فتح و تسخیر و مؤخرأ یونان دولتک تشکی صرهسنده
ترک و تسلیم اولمشدر .

§

﴿ مسه نیا ﴾ یاخود (مسانا) — جواهر قدیمه یونانیده دن بری
اولوب مقر حکومتی مورہ شبه جزیره سی ساحل جنوبیسنده ینه بواسمه
برشهردر الیوم مسه نیا مرکزی (قالامانا) بلده سی اولقی اوزره برسنباق
تشکیل ایلر . (کیپاریوس) (اوارین) (موتون) (قورون) مقدا
مسه نیا جمهوریتک بلاد متعینه سندن ایدی .

﴿ مسینا ﴾ — سچیلیا اطه سنک شمال شرقی جهتنده وایتالیا
دولتی ادارهسنده یوز اون ایکی بیک نفوسی جامع بر ولایتدر . مقدا
(زانقله) دیرلر ایدی (۸۴۲ م و ۲۲۸ هـ) تاریخنده بهادران اسلام
بورابی بر مدت محاصره و ضبط ایشلدر .

§

﴿ مسیح علی پاشا ﴾ — سلطان بایزید زماننده ایکی دفعه نائل
صدارت اولدیغی حالده (۱۵۰۱ م و ۹۰۷ هـ) تاریخنده باروتخانه حریقنده
باشنه طاش دوشوب اکمال انفاس ایشدر . اسکی علی پاشا چارشوسی
وحامی بونک اثریدر محل مربرده کی جامع شریف (۱۵۹۱ م و ۱۰۰۰ هـ)
تاریخنده وفات ایدن صدر اعظم دیگر مسیح پاشانکدر .

§

﴿ مسیامه ﴾ اهل یمامه دن بر کذابدر عصر سعادتده ابتدا بر
ارالق ایمان و صکره عیاذ بالله تعالی ارتداد و دعوای نبوته قیام ایدوب
قومی میاننده کوستردیکی برطاقم حیلہ بازلقرله کندوسنه (رحان الیمامه)

دیدرتدی و بر وقت بویله پکینه رک باشنه خیلی کسه لر طوپلایوب مؤخرأ
زیرده محرر نامه سی موجبنجه جناب خاتم النبینه مشارکت ادعا ایلدی
و نهایت الامر خلافت حضرت صدیقه اوزرینه عسکر کوندرملکه حرباً
جزای عملنی بولدی • اثنای محاربه ده ایکی طرفدن یکر می بشیک کشی
تلف اولمشدر •

(نامه) — (من مسیلة رسول الله الى محمد رسول الله اما بعد فان الارض
نصفها لی و نصفها لک) •

رسول اکرم افندمز طرفندن شو جواب ارسال بیورلمشیدی (من محمد
رسول الله الى مسیلة الکذاب اما بعد فان الارض لله یورثها من یشاء من عباده
و العاقبة للمتقین) •

خبیث مرقومی قاتل جناب (حزه) و خشی قتل ایدوب بن زمان جاهلیته
ناسک خیر ایسنی و اسلامده ناسک شر ایسنی قتل ایلدم دیمشدر • کذا فی مشکوة
الانوار •

§

﴿ مشائیون ﴾ — حکمای یونانیه دن ارسطو نام حکیمک شا کردلرینه
اطلاق اولنور (ارسطو) یه نظر بیوریله •

§

﴿ مشتری ﴾ — کره شمسک ۴۷۵ میلیون میل بعد وسطیسنده بر
سیاره درکه حول شمسده دور نجویسنی ۱۲ سنده و کندو محورنده
دورینی یک سرعتله یعنی ۱۰ ساعت ظرفنده اکمال ایدر مشتری سیاراتک
کافه سندن اعظم اولدیغی کبی حتماً دخی جله سنی متجاوزدر • خط استوا
سنده قطری ۸۶,۹۳۶ میل یا خود ۲۵,۹۷۲ فرسخ اوله رق قطر ارضک
تقریباً ۱۱ و حجم ارضک ۱۴۶ مثلیدر • استقبالننه قریب زمانلرده
زهردن بشقه کافه سیاراتدن شعله دار کورینور •

قوتلی برر صد دورینی ایله باقلدیغی حالده مشترینک سطحنده ترنجی بررنک
و خط استوا سنه موازی اوله رق طونق کوشه مشابه بر طاقم خطلر
کوریلور که بوکا اهل هیئت اصطلاحنده نطق دنیلور •

سیاره مذکوره برسیاله ایله محاط و اوزری دخی دائمی برسحاب کشیف ایله

مستورا اولدیغندن اصل سطحی نهدن عبارت اولدیغی هنوز کشف اولنه مدی
قرصنک الك پارلاق قسمی ضیائی شمسی عکسه سبب اولان سحاب کشیفلردن
ومظلم قسملی دخی حالی عن السحاب اولان سیاله دن ایلوو کلدیکی احتمالات
قویه دندر .

هولاندهلی (زاخاریا) نام ذاتک (۱۶۰۹ م و ۱۰۱۸ ه) تاریخنده ایجاد
ایلدیکی رصد دوربیننی ایتالیا حکمماسندن مشهور (غالبله) اکمال ایله
مشترینک کره ارضمز اطرافنده دوران ایدن آی کبی درت قطعه قمری
اولدیغی کشف ایتشد .

§

﴿ مشرق مغرب ﴾ — کونک طوغدیغی و باتدیغی یرلردر فقط
غرب و شرق نقطه لری اوچ یوز التمش درجه دن عبارت اولان دائره افق
اوزرنده شماله و جنوبه طوغری سنه ده بردفعه یکر می اوچر بچق درجه
میل و تخلف ایلدیکندن اصل مشرق و مغرب نقطه لری شمسیک اعتدالین
نقطه لرنده بولندیغی یعنی خط استوا اوزرندن مرور ایلدیکی نقطه لردر
بوده سنه ده ایکی دفعه اولور .

§

﴿ مشهد علی ﴾ — عراق عربده امام علی کرم الله وجهه ورضی
الله عنه حضرتلرینک مدفون اولدقلری مظنون اولان نجف اشرف نام
محلده مبنی بر شهردر بغدادک یوز اوتوز اوچ فرسخ اعشاری جنوبنده و فرات
نهرینک بر شعبه سی اوزرنده بولنور و نفوسی یدی بیک قدر تخمین اولنور .
هرسنه بر چوق زوار کلوب مشهد مز بوری زیارت ایدرلر . شهر مز بوری
اسکندررومی بنا ایتکله بر چوق وقت (سسک) نامیله یاد اولنمشدر و برارالق
بر عرب امارتنک دخی مقری اولوب (۴۳۲ م) تاریخنده خرسیتیانلر طرفندن
دوچار استیلا اولمشدر . ممالک عثمانیه یه الحاقندن چوق صکره و هایلرک
استیلاسنه دخی کرفتار اولدی ایسه ده جابق قورتارلدی لیکن و مشهده
اولان نوادر آشیا و هایلرک و رودندن براز اول بشقه محله آشیرلمشیدی .

§

﴿ مشهد امام حسین ﴾ — عراق عربده بغداددن طقسان سکر

فرسخ اعشاری غرب جنوبییدہ واقع (کربلا) نام موقعہ و فرات
نہرینک بر شعبہ سی اوزرندہ سکز بیک نفوسلی برشہر در • بورادہ امام حسین
رضی اللہ عنہ حضرتلرینک محل شہادت علیہ لری اولدیغی جہتله ہند
وعجمدن پک چوق کسہ کلوب زیارت ایدر لر • محل مزبور اہالیسنک
ہمان کافہ سی شیعی المذہبدر •

§

﴿ مشہد ﴾ — ہراتک ایکیوز التمش درت فرسخ اعشاری غرب
شمالیسنده واقع خراسان قطعہ سنک مرکز ادارہ سی و التمش بیک نفوسی
حاوی برشہر شہر در • جوامع مدارس و بازار برلری متعدددر و امام
(موسی الرضا) حضرتلرینک و خلفاء عباسیہ دن ہارون الرشیدک و ایران
حکمدار لرندن نادر شاہک تربہ لرلہ شہری تزین ایدن ابنیہ عتیقہ دندر •
مشاہیر قدمای اہل ہیئتدن ناصر الدین فردوسینک مولدی شہر مزبور
جوارندہ و طوس شہری خرابہ سی دخی کورینور درجہ یقینندہ در •

§

﴿ مصباح المسحور ﴾ یاخود (فانوس السحر) — تنکہ دن
مصنوع و ایچندہ لامبہ ینار و یالکز قالین و براز اوزونجہ بوریسندن آیدینلق
ویرر بر صندوقدرکہ درونندہ واقع جامک اوزرینہ یاپیلان کوچک بر رسمی
قرانلق بر محلدہ بیولده رک قارشوسندہ بولنان دیوارہ عکس ایتدیرر • بونک
ایچندہ مقعر بر آیینہ و بورینک درونندہ متعدد عدسہ واردر • فقط یاپیلہ جق
رسمک باشی اشاغی قونسی ایجاب ایدرکہ خیالک وضعیتی مبسوط اولسون
اشبو آلتی (۱۶۴۵ م و ۱۰۵۵ ہ) تاریخندہ جزویت پاپاسلرندن (کیرشر)
نامندہ برہنور ایجاد ایلشیدی •

(فانتاسماغوری) دخی قرانلق بر محلدہ طیف و خیالر کوسترین صنعتدر •
اشبو صنعتک اربابی مصباح المسحوری بزدن معمول بیوک بر پردہ یہ ایج
طرفدن کوچک اولہرق عکس ایتدیروب صکرہ مصباح صندیغنی تدریجاً
کیرویہ آلور و صندوق کیرولدجکہ مرتسم اولان خیال تدریجاً بیویوب
عادتاسیر جیلرک یا نلرینہ یا قلاشمش کبی کورینور • بو صنعتک دخی مجوس
راہلری طرفندن ہر کسی آلداتمق ایچون ایجاد اولندیغی و برچوق زمان

نه اولدیغی اکلایشیله میوب نہایت (۱۷۹۸ م و ۱۲۱۳ ه) تاریخنده پارسده بر تیاروده یاپلیدیغی تواریخده کورلمشدر . شفاف کاغددن رسمار یاپوب (بزم قره کوز کبی) پرده ار قه سندن اویناتمق چینده پک اسکی بر صنعت ایدی .

§

﴿مصر﴾ — آفریقا قطعہ سنک شمال شرقیسنده ۲۳،۲۳ دن ۳۱،۳۷ قدر عرض شمالی ایله ۲۲،۱۰ دن ۳۱،۲۱ قدر طول شرقی آراسنده واقع و شمالاً بحر سفید و جنوباً نوبه قطعہ سی و غرباً لیبی صحرا سی و شرقاً بحر احمر ایله محدود و ممالک ممتازہ دولت علیہ دن محدود بر قطعہ مشهوره و معموره در و تقریباً ایکی بیچق ملیون قدر نفوسی حاوی و مقر خدیویتی (قاہره) شهر شهر بندر و اراضیسی قسماً طاعلق و قسماً مستوی اولوب و سطندن (نیل) نہری چریان ایدر . هواسی حار و یغموری نادر ایسه ده کیجه لری چو قجه (چیک) دوشمکله بر از رطوبت حاصل اولور و فصول اربعه دن فصل بہار کانون ثانی ابتدا سندن بدأ ایله شہاط نہایتنه قدر ممتد او اوب متباقی اون آی مدتہ فصل صیف اجرای احکام ایلر و چول طرفندن ہبوب ایدن و (حامسین) دنیلان روز کار چیک علی و ستمہ و کوز خستہ لقری تولید ایدر وادی نیل نہایت منبت و محصولدار در و محصولات و جودہ کلمسی ایسه انقلاب صیفی ایله اعتدال ربیعی آراسنده نہر نیلک مطلوب درجہ ده فیضان ایتمسہ متوققدر . نہر مزبورک فیضانی تقدیرندہ فوق العادہ بر صورتلہ مصر بغدادی . پرنج . شکر قامشی . پموق . کنویر . کتان قہوہ . توتون . کوك بویا . حصولہ کلور . حیوانات اہلیہ دن اسب . استر . چار یئتشدیریلور و حیوانات وحشیہ دن ارسلان و چقال و نیلہ مخصوص اولان تمساح و آبی بالغی بولنور . معادن مفقود حکمندہ اولوب انجق قایغان و مرمر ٹاش او جاقلری موجوددر . صنایع ہمان یوق دنیلہ جک رادہ بی بولمشیکن والی محمد علی پاشا دورندہ تکرار وجود بولمغہ باشلادی و باشلیجہ شہر لردہ ایپلک و شکر فابریقہ لری و سائر صنایع دستکاہلری تأسیس و نقلیات تسہیل ایدلدی . مصر افریقای وسطی و عربستان ایله ہندک انباری حکمندہ در .

مصر از قدیم آسیادن معدود و دروننده شمذیکنک ایکی قاتی نفوس موجود
ایدی • (سیزوستریس) نام فرعون مصری اوتوز التی قسمه آیره رق اساس
اداره قویمش ایکن صکره دن قرق قسمه ابلاغ اولندی • مصر سفلا
نیلک کتوروب طولدیردیغی طیراق و قوم ایله واق دکزک چکلیمسیله حاصل
اولمش کبیدر • زیرا اورالری زمان قدیمده بطاقلق حالنده
ومعموریت مصر علیا ووسطاده ایدی • قدیم مصر یونک مذهبی
قوای طبیعیه نک هر برینی تشخیص وتالیهدن عبارت برنوع بتپرستک
ایدی • بعض محلرنده اینک وتمساح کبی حیواناتی وبعض حضروانی دخی
معبود انخاز ایدرلر وروحک بقاسنه قائل اولدقلرچون موتایه غایت رعایت
ایدوب تحنیط وحفظ ایلرلر ایدی • ابنای بشرک مصرده نه وقت ونه
صورتله انتشار ایلدیکی تاریخچه پکده مضبوط دکل ایسه ده اهرام ودیکیلی
طاش کبی بعض آثاره نظراً حضرت موسی زماننده غرق اولان فرعون
(آمنوفیس) ک وقتنده کسب تمدن ایتش اولدیغی اکلاشیلور •

مصری (۵۰۴۳ خ) تاریخنده یعنی میلادک بشیوز اللی بر سنه مقدمنده
عجملر و ۳۳۲ سنه مقدمنده اسکندر رومی ضبط ایدوب اسکندریه شهرینی
تأسیس ایتش ومؤخرأ اسکندرک جنرالرندن (بتوله مه) بطلمیوسه
واحفادینه انتقال ایدوب مؤخرأ شرق ایمپراطورلغی زیر حکمنه وتکرار
عجملره کچهرک (۱۹ هـ) تاریخنده عساکر اسلامیه طرفندن فتح اولمش
ومؤخرأ ملوک امویه وعباسیه و فاطمیه وایوبیه وغلان اترک وچراکسه
کبی برچوق حکمداران اسلامیه نوبت بنوبت اجرای حکومت
ایدوب نهایت سلطمان سلیم اول حضرترلی زمان سلطنتلرنده دولت علیه
عثمانیه یه انتقال ایش و (۱۸۴۱ م و ۱۲۵۷ هـ) تاریخنده برچوق قیل
وقال ومحاربات نتیجه سی اوله رق بعض امتیازه نائل اولمشدر • مصرک مبدأ
علوم ومدنیت ومنشأ فنون وصنعت اولدیغی جله نک معلومی اولدیغندن
بو بابده تفصیلاته حاجت یوقدر • ابوالمورخین (هر دوت) بیله زماننده
مصری مدح وثنا ایتدیکی صروده (بن مصر قدر عجایب وغرائبی چوق
مملکت کورمدم • یونانلیلرک کیدوب کلوب طورملری سببسنر دکل ایش •

هر نقدر سیدسام و افس معبدلری بر شهرت جسمیه مالک ایسه لرده مصرک
اثاری یاننده هیچ مثابه سنده قالور و علماسنک معارفده اقتدارلری تدریسینه
مشغول اولدقلری « مجموعه هر مزیه » نام کتابلرندن پک قولای اکلاشیلور
دیدى .

مصره ام الدنيا • ذات الالهram • اجیبت دخی دیرلر • (هر مزیه)
و (حکومت) و (قاهره) و (اسکندریه) و (قبط) و (نیل) و (قنال)
کله رینه دخی مراجعت بیور یله .

§

﴿ مصرایم ﴾ — حام بن نوحك ایکنجی اوغلیدر • نام دیکرله
(منس) دخی دیرلر • حین تفرقده منسوباتیلله حبشستان ایچندن مصره
کیدوب نیلك جهت شرقیسنده (منفس) شهرینی تأسیس ابله مصر حکومت
قدیمه سنک برنجی سلاله سنی تشکیل ایلش و بناء علیه مصر خطه سنه
مشارالیهک نامنه نسبتله مصر دینلشدر هیقوسلرک مصری استیلا ایتدکلری
زمانه دکن مرور ایدن بیک یکرهی سکز سنه ظرفنده اشبو حکومت قدیمه
مصر یه ده اون ایکی سلاله دن یوز طقسان طقوز حکمدار کلدیسه ده
اکثریسنک احوالی معلوم دکلدر .

روایته کوره (۲۲۹۸ خ) ده یعنی میلادک اوج بیک ایکی یوز طقسان التی
سنه مقدمنده نوبه یه قدر اقلیم مصرک سکنه قدیمه سی مشارالیه دن نشأت
ایلشدر • عبرانیلر نیل نهرینه دخی مصرایم دیرلر ایدی .

§

﴿ مصری ﴾ — مشایخ کرامدن شیخ نیازی افندیدر بحسب
الطریقه نسبتی سکز واسطه ایلله سید یحیای شروانی یه وارر (۱۶۷۶ م
و ۱۰۸۷) تاریخنده بروسه دن لمنی جزیره سنه نفی اولنوب (۱۶۹۳ م
و ۱۱۰۵ هـ) تاریخنده اوراده وفات ایلشدر .

§

﴿ مصطفی خان ﴾ اول — سلاطین عثمانیه نك اون بشنجیسی اولوب
سلطان محمد خان ثالثک اوغلی و سلططان احمد اولک برادریدر ولادتی
(۱۵۹۲ م و ۱۰۰۱ هـ) تاریخنده در (۱۶۱۶ م و ۱۰۲۶ هـ) ده جلوس

ایتدیسه ده دغدغه عالمدن متنفر و مجذوب سیرت اولدیغندن برسنه صکره
 خلع اولنوب یرینه سلطان احمد مرحومک شهزاده سی سلطان عثمان
 اون درت یاشنده اجلاس اولندی انجق درت سنه صکره سلطان لاحق
 دخی بعض قرناسنک تشویقیله غوائل حکومتک مساعد اولدیغنی بروقتده
 حجه کتمکه قالعش دیغندن یکچیریلرک هجوم وغدر یله اعدم اولنوب تکرار
 مشارالیه سلطان مصطفی مسند خلافت کتورلدی و دفعه ثانیه ده
 امتداد ایدن اشبو برقاچ ای سلطنتی دخی بکر صوباشی و ابازه محمد پاشا
 عصیانلری و یکچیری و سپاه طاقمک استانبولده غلیانی و مواد مجوئه الجاسیله
 متحدت و کلا تبدلی کبی او یغونسز لقلرله کچوب نهایت (۱۶۲۲ م و ۱۰۳۲ هـ) ده
 قطعاً خلع اولنهرق تخت سلطنته سلطان مراد رابع حضرتلری کچورلدی .
 مخلوع مشارالیه بر مدت ده ایشایوب قرق یدی یاشنده ترک دغدغه فنا
 ایلشدر .

§

﴿ مصطفی خان ﴾ ثانی — سلاطین عثمانیه نک یکر می ایکنجیسی
 اولوب سلطان محمد رابع حضرتلرینک اوغلی و سلطان محمود خان اولک
 پدیردر ولادت (۱۶۶۳ م و ۱۰۷۴ هـ) جلوس (۱۶۹۴ م و ۱۱۰۶ هـ)
 فراغ و وفاتی (۱۷۰۳ م و ۱۱۱۵ هـ) تاریخنده در .
 اوائل حکومتنده بالذات بلغراد کیدوب طمشوار ولیپوه کبی بش التی
 قلعه بی آوستریالیلردن استرداد و ساقزی فتح ایلدیسه ده اخیراً روسیه لیلر
 خیلی تلفاتله آزاق قلعه سنی و اوستریالیلردخی (۱۶۹۷ م و ۱۱۰۹ هـ) ده
 و ارادین محاریه جسمه سنده عساکر عثمانیه نک عدم انتظام و انقیاد سیئه سیله
 مغلوبیتندن بالاستفاده بوسنه بی الوب روسیه ینه قریه ال اوزاتمغه
 باشلادی . بوبوز غونده صدر اعظم الماس محمد پاشا و یکچیری اغاسی و اون بش
 وزیر ایله اوتوز بیک عسکر شهید اولوب اردوی همایونک انجق سکزده یدیسی
 قورتیله بیلشدر . بصره و قورنه دخی غاصب مانع یدینه راندن دوستانه
 ایرانیلر انه دوشوب مؤخرأ قورتارلدی و (۱۶۹۹ م و ۱۱۱۱ هـ)
 تاریخنده فرانسه دولتی طرفندن تأکید مصافاة ضمننده درسه عاده کلان
 ایلچی حضور شاهانه یه کیر رکن بلنده کی مچی چیقار مق استه مامش

وايديلان اخطار و تحيكتى دكله مامش اولديغندن كاتورديكى هديه لرك ردى و كيديريلان خلعتك نزعى فرمان بيورلدى و ايلچى ايشك بودرجه لره واردىغنى اكلادىغى كېي مچى چيقاردى . ذات شاهانه دائما ادرنه ده اوتوروب استانبولى ترك ايلديكندن (۱۷۰۳ م و ۱۱۱۵ هـ) ده سراى همايوته زياده سيله حلول ايتمش اولان شيخ وانى دامادى شيخ الاسلام سابق فيض الله افندى ايله نقيب الاشراف فتح الله افنديك فساد و تحريك اثرى اوله رق اوتوز بيك قدر استانبول اهاليلى ادرنه يه كيدوب مشاراليه ي خلع ايلديلر .

§

﴿ مصطفى خان ﴾ ثالث — دولت عثمانيه ده يكرمى التنجى پادشاه اولوب سلطان احمد ثالث اوغلى و سلطان سليم ثالث پدير و ولادتى (۱۷۱۶ م و ۱۱۲۹ هـ) جلوسى (۱۷۵۷ م و ۱۱۷۱ هـ) وفاتى (۱۷۷۳ م و ۱۱۸۷ هـ) تاريخنده در . كرجستان و قره طاغ و لوند عصاتنى تاديب و لهستانه مداخله دن خالى اوليان روسيه اوزرينه اعلان حرب ايتدى فقط بو محاربه قترينه نك قيرغين وقتنه تصادف ايدرك دولت عليه حقنده خيرلى برشى چيقمىوب بالاخره خوتين بندر كيلى قلعه لريله باباطاغى و قريمك روسيه ممالكنه الحاقى و چشمه ليمانده بر عثمانلى دونماسنك احراقى ايله ختام بولدى . بر طرفدن دخى مصر و جبل دروزده ابوالذهب و طاهر عمر و على بك و جزار و بغدادده كولنلر اختلالاتى ناره فروز اولوب عربان حجاج مسلين حقنده قتل عامه قويولدى و در سعادتده بيوك حركت ارض ظهوره كلدى .

حضور درسى مشاراليه زماننده عادت ايدلمش و لاله لى جامعى و اسكدارده كى مهرماه سلطان جامعى انشا آتته كذلك اوزمانده باشلانمشدر .

§

﴿ مصطفى خان ﴾ رابع — يكرمى طقوزنجى پادشاه اولوب سلطان عبدالحميد خان اولك اوغلى و سلطان محمود خان ثانينك برادر يدر (۱۷۷۹ م و ۱۱۹۳ هـ) تاريخنده تولد و (۱۸۰۷ م و ۱۲۲۲ هـ) تاريخنده يكيچريلرك قباقيبى اختلالنده سلطان سليمك خلعيلاه جلوس ايتشيدى .

اختلال و فساد مدت سلطنت بجه امتداد ایلدیکندن جلوسندن اون درت آی
صکره یعنی (۱۱۲۳ هـ) ده علمدار و قعه سنده سلطان محمود ثانی حضرتلرینک
جلوسی ائنده دیار عده کندی .

§

﴿ مصطفی پاشا ﴾ - قره مصطفی پاشا نامیله معروف اولوب
سلطان مراد رابع زمانده بش سنه صدارت ایشدر حلب والیسی
حسین پاشا بعض اشعاراته اعتراض ایلدیکندن (۱۶۴۳ م و ۱۰۵۳ هـ)
تاریخنده سیواس والیکنه تحویل مأموریتنی اجرا و سیواس والیسنه دخی
(حسین پاشایی کلدیکی کبی طوتوب قتل ایدهسک) امرینی اعطا ایدوب
بری طرفدن حسین پاشا برچوق قپو خلقیله سیواسه واصل اولدقده من غیر
مأمول مدافعه کوردیکندن مقابله و مقاتله یه باشلایوب سیواس والیسنی
بوزدقدن صکره حقیقت حالی ا کلامغله صدر اعظم قره مصطفی پاشادن
دخی انتقام المق ایچون در سعادتته متوجهاً کلوب بلغورلی صحرا سنده
اردوسنی ترتیب و قره مصطفی پاشایسه اسکداردن طوپلر و عسکرلرایله
استقبال ایدرک بوضروده حسین پاشا خصمنه قارشو مدافعه یه عدم اقتدارینی
تفرس ایتسنه مبنی هر نقدر (بن عاصی دکلم انجق صدر اعظمه محاکمه
اوله جغم) دیدی ایسه ده صوکنی کتوره مدیکندن هممان یالکزجه روم ایله
صاوشمغه مجبور اولوب روسجغه کیدرکن اخذ و اعدام اولندی
قره مصطفی پاشادخی برقاچ ای عزل و حبس اولنوب صکره حبسخانه دن
پچارکن خواجه پاشاده اله کچمکه • اوراجقده قتل و اعدام ایلدی •
اصلی ارناوددر •

§

﴿ مصطفی پاشا ﴾ - سلطان محمد رابع زمانده یدی سنه صدارتی
وارددر فی الاصل مرزیفونلیدر (۱۶۸۳ م و ۱۰۹۵ هـ) تاریخنده
لهستان سفرینه کیتدکده له قرالیله متفق اولان اوستریا لیلر بفته عساکر
عثمانیه اوزرینه هجوم ایدرک غلبه تام و طوپ و مهماتی کاملاً ضبط
واغتنام ایله ویانه یی تهلیکه دن قورتاردقندن کیفیت در سعادتته منعکس

اولسـیله پاشای مومی الیه و دفتر دار حسن پاشا و رئیس الکتاب مصطفی
افندیك اعداملری امری و یریله رك ایجابی بلغرادده اجرا اولندی . مومی الیهك
جهان دیده و کار آزموده بر میر میرانك یعنی بوسنه لی اختیار مصطفی پاشانك
سوزینی دکه میه رك کلوار قلعه سنی فتح ایتکسزین ایلرو کچوب و یانه بی
محاصره یه قالمشسی و حین مشاورده خالصانه اعطای نصیحت ایدن ابراهیم
پاشانك سوزلرینه قولاق آصمیوب بالعکس قتل ایتلسی فی الواقع سوء تدبیر و خطای
عظیم ایدیسده خطاسنی تصحیحجه و کوردیکی مغلوبیتك آجیسنی چیقارمغه
مقتدر بر قهرمان زمانك همان اعدامی دهها بیوک بر خطا اولدیغنده شبهه یوقدر .

§

﴿ مصنفك ﴾ — علامه علاءالدین علی بن مجدالدین محمد نام ذاتك
لقب مشهوریدر مشار الیه ابوبکر الصدیق رضی الله عنه افندمز سلاله
طاهره سندن اولوب هرانده طوغمشدر دهها چوجق دینه جك قدر
کنجلكی زمانده تصنیفاته باشلا دیغندن مصنفك معناسنه اوله دق بولقبه
شهرت بولدی حتی (ارشاد) ی اون سکز و (شرح مصباحی) یکرمی
ایکی یاشلرنده تصنیف ایدوب بونلردن بشقه (لباب) و (حاشیه مطول)
و (تلویح) و (متن وقایه) و (شرح هدایه) و (حدائق الایمان)
و (تحفة السلاطین) و (شرح مصباح) و (حاشیه شرح مفتاح)
و (شرح کشف) کبی دهها نیجه کتب معتبره تألیف ایلشدر . لسان
فارسی اوزره بر تفسیری دخی واردر . وفاتی (۱۴۷۰ م و ۸۷۵ هـ)
تاریخنده وقوعبولوب ایوبده دفین خاک رحمت اولمشدر .

§

﴿ مطاطیه ﴾ یاخود (مکابه ن) — یهود حکمدارلرندندر .
سلفکیاندن انتی یوخوس (ایقان) مصر جایه سندن کندو جایه سنه کچن
یهودیبری تربیه ایچون قدس شریفی اوروب بیت مقدسی یغما ایتدیرمش
وقویدیغی بر صغنه پرستش ایتلرینی و مخالفت ایدنلرک و ختان اجرا ایلیانلرک
و خنزیر اتی ییمانلرک قتلنی امر ایلش و تورات نسخه لرینی یاقدیرمش ایدی .
بیچاره یهودیلر اشبو مظالم و تعدیات اوزرینه قدسی ترکله شواحق جباله فرار
ایلدکلرینی متعاقب ایچلرندن اشبو مطاطیه ظهور ایدوب و مستعد عصیان

اولان همشهريلرينك اوكنه دوشوب (۵۴۲۹ خ) تاريخنده يعنى ميلادك
يوز التمش بش سنه مقدمنده ايقانك قدسدهكى عسكرو مأمورلرني فراره مجبور
و (حشمناي) ناميله برحكومت مستقله تاسيس ايلدى . اشبو حكومت
يوز يكره ياكود ايكوز او توز بش سنه دوام ايتشدر . مرقوم ايقانك
ظلم و تعديسي ائساده پتره قربان ايديلان اتلري بيمكدن امتناع ايتدكلرچون
اعدام ايديلان يدي قونداشه دخي (مكابيلر) ديرلر . بونلر ميدان سياستده
قتل اولنورلر ايكن والده لرينك (قوزيلرم حق يولنده قربان اولمقندن
سر پيچ امتناع اولمكز كه منزل سعادتك شهراه قليل المسافه سي انجق بويولدر
ذاتاً نظر امعانه قارشو خواب و خيالدن هيچ برفرقى كوريله ميان بر ايكي
كونلك حيات فاني اغورنده موصل سعادت ابدية اولان شو نعمت عظمايي
ندن فدا ايتليدر) واديسينده تعبيرات ايله چوجقلىرىنى اولومه تشويق
و تحريصى غرائب رقت انكيزانه دندر .

§

﴿ مظهر ﴾ — يمن عسا كرچرا كسه مصرية استيلا سندن قورتلدقندن
صكره امام اولان شرف الدينك اوغلى ووزيريدر بلاد يمانيه نك اكثريسىنى
حرباً پدرينه اطاعت ايتديرمش و تعز عدن نجران طرفلرنده بيوك مظفريتلر
قزانشدر . مومى اليه نجرانده مشغول ايكن صنعايه مستولى اولان (عامر
وسراجى) نك نيتلري بوزوق اولديغى پدري طرفندن اشعار و استمداد اولمىسى
اوزرينه درحال بيك رأس هججين دوه تدارك و بهرينك اوزرينه اوچر نفر
عسكركر اركاب و ييه جك و ايچه جكلرينى تحمیل ايله نجراندى على جناح
الاستعمال صنعايه عزيمت و عامر و سراجى عندلرنده بوييله برامدادك و رودى
غير ممكن عد اولنور ايكن كلوب بنغته اردولرينى دوچار هزيمت ايلدى
مظهر شو مظفريته مظهر اولمىسى اوزرينه سراجى بي وقيد اسارته چكديكى
ايكى بيك اوچيوز كشيدين بيك نفرينى كندوسى براستر اوستنده اولديغى
حالده حضورنده قتل ايتديروب حتى ديدكلرينه كوره مقتولينك قانى استرك
طپوقلرينه قدر چيقدى اشبو مقتوللرك قفالرينى قصور بيك اوچيوز نفرلك
النه و يروب صنعاً دروننه الاى ايله كيردى كه اولوقته قدر صنعاليلر و پدري
بووقعه ناكهانيدن هنوز خبردار دكل ايدى . مؤخرأ پدري شرف الدين ايله

بوریشوب او ائناده دولت علیه دخی (اویس) پاشا معرفتیه یمنک بعض
محلرینی استیلاده اولدیغندن پاشای مشار الیه ایله برابر حرباً تعزی ضبط
و (۱۵۴۶ م و ۹۵۳ هـ) تاریخنده اتفاق رؤسا ایله پدری خلع اولنهرق
کندوسی صنعاده مقام امارته جلوس ایلدی .

(۱۵۴۷ م و ۹۵۴ هـ) تاریخنده طرف دولت علیه دن طبل و علم ارسالیله
یمن امارتی عهده سنه توجیه اولنان (اوزمرد) عدن و حوالیسنی استیلا
ایلدکن صکره صنعاً اوزرینه کله رک شهر مزبوری دخی مطهر دن ضبط
و تسخیر ایتکله مطهر (ثلا) یه چکیله رک اوراده اقامته قرار ویردی مع هذا
(اوزمرد) ایله یینلمرنده حرب و قتال اکسک اولدی طرف دولت
علیه دن اوزمردده اعانه کوندریلان عسکر و متفقری (۹۵۹ هـ) ده مطهرک
عسکر یله بردها طوتیشوب غایت خونریزانه و قوعبولان محاربه نتیجه سنده
مطهر مغلوب اولدیسه ده برو طرف عسا کرینک یغما یه انهماک و غفلتی سبب یله
ینه بر مصالحه عقدینه مجبوریت الوردی لکن مؤخرأ رضوان پاشا کلوب
بلا سبب تجدید معاهده یه قالدشدیغندن ینه محاربه تجدد ایتدی و بونده هیپ
عسا کر عثمانیه مغلوب اولوب نهایت رضوان پاشانک رجاسی اوزرینه یمنک
برچوق محلری مطهره ترکه معاهده تجدید ایلدی . مطهر مراد پاشایه
دخی غلبه و مومی الیهی اخذ و قتل ایتدکن صکره (۹۷۵ هـ) تاریخنده
صنعا بی دخی امان ایله آلهرق نامه خطبه او قوتمش و طرف دولت علیه دن ینه
اوزمرد اوغلی عثمان پاشا و مؤخرأ سردار سنان پاشا عسا کر کلیه ایله کلوب
عدنی و شدید محارباتله کوبانی آلدیغی و متعاقباً بهرام پاشا کله رک عقد
مصالحه ایله اهالینک سلا حلرینی طویلا دیغی صره ده یعنی (۱۵۷۲ م
و ۹۸۰ هـ) تاریخنده اجل موعود یله وفات ایلشدر .

§

﴿ معاذ بن جبل ﴾ — فضلا ی اصحاب کرامندر پدری عمرو
بن اویس الانصاری الحزرجی کنیه سی ابو عبد الرحمن مشار الیه اون سکر
باشنده ایکن طرف جناب پیغمبریدن یمن قبائلنی اسلامه دعوت یاخود یمن
اهالی اسلامیه سی بیننده قاضیلک ایتک ایچون ارسال بیورلمشیدی کیده جکری
کون وداع ضمننده حضور سعادتله کلوب حضرت پیغمبر یامعاز بین الاهالی

نه ايله حکم ايدرسک بيوردقده کتاب اللهده اولان احکامله ديدى يانده بوله مزسک بيوردقندرده رسول اللهک ستننده اولنرله ديدى يانده دخى بوله مزسک بيوردقندرده رآيم ايله اجتهاد ايدرم ديدى حضرت پيغمبر دخى (اول الله حمد اولسونکه رسولنک رسوانى رسول اللهک سوديکنه توفيق ايتدى) بيورديلر . اولوقت صنعای يمنده خالد بن سعيد وکننده اميه و حضرت موده زياد وزبيد وزمعه و عدن وساحلده ابو موسى اشعري حضرتانى دخى عامل ايديلر .

معاذ بن جبل رسول الله صلى الله عليه وسلم زماننده فتوى ويرنردن اولوب حقنده (اعلمهم بالحلل والحرام معاذ بن جبل يأتى يوم القيامة امام العلماء بر توة اورتوتين) بيورلمشدر .

سن سعادتلى يكرمى سكره بالغ اولديغى حالده (۶۳۸ م و ۱۸ هـ) سنه سنده طاعوندن ارتحال ايتدى قبرى اردن ناحيه سنده شريعه کنارنده در . حضرت معاذدن يك چوق حديث شريف روايت اولنمشدر .

§

﴿ معانى ﴾ — تراكيب كلامك خواصنى تتبع ومقاماتك تفاسوتنى معرفندن عبارت بر علمدر بونكه تراكيبي مقتضاي مقامه تطبيقده خطادن احترازه قدرت حاصل اولور زيرا تراكيبك هربرى ينه كندويه مناسب نيجه خواصى حائزدر كه آنلى انجق بلغا وياخود علم بلاغته كثر ممارستى اولان علما فهم ايدرلر خواص مزبورده دن بعضيسى ذوقيه اولوب تيقنى يالكز ذوق سليمه محتاج اولديغى كبي بعضيسى دخى استحسانيه در كه بلغا و فصحا استحساناً اعتبار ايله كمشلردر بعضيلرى دخى معانى اصليه نك توابع ولو از ميدر لکن لزومى ذاتى اوليوب بلکه عرف بلغاده معتبر بر لزومدر اكر لزوم ذاتى اولمش اولسه ايدى هر كس فهمنده مشارك اولوب فطرت سليمه اصحابنه مخصوص اولماز ايدى كذاك مقامات كلام دخى مقام شكر وشكايت ومقام تهنيت وتعزيت ومقام جد وهزل كبي شيلرله يكديكره مخالف بولنورلر . خواصك مقاماته تطبيقى كيفيتى علم معانيدن استفاددر ومدارى استحسانات عرفيه اوزرينده در .

بو علمك موضوعى — تراكيب خبريه وطلبه نك خواصنى مقتضاي حاله

تطبيق حيثيته ترا كيب مزبور ه دن و مسائل — قنغى مقام خواص دن
قنغى مقامى اقتضا ايدە جكنى مبن قواعدن و مباديسى — مسائل
نحويه و لغويه و مجموع مسائل اديده دن و دلائلى — ترا كيب بلغاينى تتبع
و استقرارن عبارت اولوب بوندن غرض ايسه كلامى مقتضائى حاله تطبيقدن
عبارتدر . علم معانى بيان و بديعدن افراز اول نماز بناء عليه اكا دائر اولان
تأليفات دخی بو اوچنى مشتمل اولمق اوزره يازيله كمشدر انجق ابن هشيم
البحرینى نك مخصوصاً بوفنده بر كتابى واردر .

§

﴿ معاويه ﴾ بن ابوسفیان — اصحابدن و بنى امیه سلاله سندن اولوب
دولت امويه نك مؤسسيدر شام واليسى ايكن سلاله مذكوره دن ثالث
خلفاء راشدين حضرت عثمان رضی الله عنہك وقوع شهادتى اوزرينه خلقى
اخذ انتقامه تحريص ايدوب (۶۵۷ م و ۳۷ هـ) ده مصرى والى سابقى
عمرو بن العاص معرفتيله حرباً تسخير و خليفه مسلمان حضرت على طرفندن
منصوب والى احرارقه عدم آباده تسير ايلد كدن صكره عسا كر كليہ ايله
خليفه مشاراليه اوزرينه خروج مبادرت و حضرت على رضی الله عنه
دخی بالمقابله كوفه دن حرکت ايتكله صفينده تلاقى طرفين ايله يوز اون
كون ظرفنده طقسان درت دفعه علولنان آتش جنك وجدالده هر ايكى
طرف یتش بيك كشى تلفات و ير مش و نهايت طرفين مرخصلرندن مركب عقد
اولنان مجلسده دسيسه لى بر معاهده ايله حضرت معاويه نك شام والينكى تصديق
اولمشدر . اول و آخر يكرمى سنه شام والينكى ايدوب (۶۷۹ م و ۶۰ هـ)
تاريخنده سكسان ايكى ياشنده اولديغى حالده وفات ايلدى .

اسلامده ابتدا اوغلنه خلقى بيعت ايتدين و بريدوضع ايدن و مسجدده مقصوره
پيان و او تورديغى يرده خطبه او قویان و زنادن ثبوت نسبه حكيم ايدن و حرمدہ
طواشى قوللانان و ديوانده خاتم اتخاذا ايليان معاويه در .

§

﴿ معتز ﴾ — خلفای عباسیه دندر عباسيلرك نفوذ و ممالكنى همان
كاملاً يد غصبه المش اولان امرای اترا كدن بغاء صغير (۸۶۷ م و ۲۵۴ هـ)
تاريخنده خليفه مشاراليهك غيرتنى كودن (باى كتال) معرفتيله بغداددن

قاچير لایسه ده برسنه صکره ترك عسکری بتون بتون شماره رق (مواجمزی ویرمیورسک) یاغره سیله بیچاره معتزی ایاغندن سور کلیه سور کلیه سر ایندن چیقاروب مهتدی بن واثقی اجلاس و معتزی بر سردابده آچقله اهلاک وبر سنه صکره مهتدینک دخی یرینی خاک ایلدیله .

§

﴿ معتزله ﴾ — واصل بن عطانک احداث ایلدیکی مذهبدر جمله سی فرق ضالده داخل اولق اوزره یکر می یه تقسیم اولنور (اعتقاد) کله سنه نظر بیور یله .

§

﴿ معتصم بالله ﴾ بن هارون الرشید — عباسیه خلفاسندندر شجیع و عالی همت ایسه ده امی و اعتقاده معتزله یه پیرو و خلق قرآنه قائل بر ذات ایدی . امور و احوالنده پک چوق سکز لر تصادف ایتدیکنندن لقبنه (مثن) دیدیلر شویله که (تاریخ ولادت ۱۸۰ هـ) (مدت عمری قرق سکز سنه) (هارون الرشیدک سکزنجی اوغلی) (خلفای عباسیه نك سکزنجیسی) (تاریخ جلوسی ۸۳۳ م و ۲۱۸ هـ) (مدت سلطنتی سکز سنه سکز آی سکز کون) (اولادی سکز قز سکز اوغلان) وفاتنده ظهور ایدن نقود (سکز ملیون دینار و یکر می سکز ملیون درهم) متروکاتنده چیقان (سکز بیک غلام و اون سکز بیک دابه) (فتوحاتی سکز مملکت) (یوم وفاتی ۸ ربیع الاول) در .

فتوحات مذکور هسندن بری (عموریه) قلعه سیدر اشبو قلعه بی سبب فتحی شو و جهله حکایه اولنور که سرحداتک برنده برخاتون دشمن انه اسیر دوشد کده (و امجداه و معتصماه) دیو فریاد و استغاثه یه باشلار و دشمن دخی مرقومه نك شو فریادینه مقابل (عربستانک آبلق آتلی چوقدر معتصم بینر کلورده سنی قورتارر) دیو استهزا ایدر بو کیفیت معتصمه واصل اولدقده فی الحال سراپا آبلقسوار براردو تشکیل ایدرک بالذات الغارہ عزیمت و قلعه مذکور ه بی الی بش کون محاصره دن صکره (۸۳۵ م و ۲۲۰ هـ) تاریخنده فتح و کشاد ایتکله همان محبسه واروب (و معتصماه) فریاد

معهودینه مقابل (لبيك يا عمته) دیو خاتونی لندن طوتهرق طیشارو چیقارر
(عموریه) بعض توارینخده انقره اولوق اوزره محرردر .

§

﴿ معتضد ﴾ — عباسیه دن اون التجی خلیفه در . (۸۵۶ م
و ۲۴۲ هـ) ده تولد و (۸۹۲ م و ۲۷۹ هـ) ده جلوس ایدوب اون سنه
صکره وفات ایلدی .

اسمراللون نحیف معتدل الخلق مهیب و حزم و رأی صاحبی اولوب زیاده
شجیع و بهادر ایدی حتی دیرلرکه یالکز باشنه برارسلانک حقندن کلوردی
بناءً علیه آندن صکره کلان خلفای عباسیه اکانسبت لاشی مقولهسی
ایدیلر . دولت عباسیه بی بعدالاندراس تجدید و تشدید ایتدیکیچون حقنده
سفاخ ثانی دینمشدر . محبوب القلوب و اشرار حقلرنده شدید البأس اولوب
مصالح ملک و دولتی اقامتده کمال قدرتی وار ایدی . اگرچه بخل و امساک
ایله دخی توصیف ایدیلور ایدیسده امساک سییدن خالی اولیوب حکمت
حکومت نقطه سنه مستند ایدی . خلقک مجوسلر کبی نیروزده آتش یاقوب
صولر دوکسنی و بربرلرینه هدایا کوتورمسنی منع و هدایانک حزیرانک اون
برنده تعاطی اولمسنی امر ایدوب اول کون (نوروز معتضدی) تسمیه
اولممشدر .

مصر حکمداری (حارویه) نک قزینی تزوجنده و قوعبولان جهاز ترتیبی
عالمده مثلی نامسبوق احوال دن اولوب حتی تزینات مذکوره داخلنده یوز
عدد التون هاون بولندیغنی نقل ایدرلر . (حارویه نک بوقدر هاون ویرمسی
تره طور دوکک ایچون اولیوب بلکه اعانه نقدیه اوله جغنی و نقدک بوقالبه
افراغی دخی تأدباً اختیار اولمش بولنه جغنی خاطره کلور . (قطرانندی)
کله سنه دخی نظر پیور یله .

§

﴿ معتمد علی الله ﴾ — اشبیلیه و قرطبه ده ملوک عباد نامنی آلان
اوچ ذاتک اوچنجیسیدر . (۱۰۶۸ م و ۴۶۱ هـ) تاریخنده جلوس ایدوب
کرکی کبی شان و شهرت قزانمش و قرال الفونسک هجومنی مراکش امیری
یوسفدن الدیغنی عساکر معاونه ایله دفعه موفق اولمشیدی لکن امیر

مومی الیهک کوزی اشیلیدیه ده قاهره آره دن چوق کچمکسزین کاوب ملکنی
کاملأ غصب و چوجقلرینی اعدام و کندوسنی سائر بقیه السیوف اولاد
و عیالیه منفیاً افریقایه اعزام ایلدی .

زواللی معتمد صوک نفسنی دوستلغنه اعتماد ایتدیکی امیر یوسفک زنداننده
ویرمش و قیرلری برزمان ایلاک اکیره رک تعیش ایدوب سفالت ایچنده محو
و نابدید اولمشدر . اشبو بیچاره قیرنجغزلر بابالری صاغ ایکن بیراملرده
سیرانلرده سفیل و سرکردان زندان قپوسنه کیدوب اغلاشهرق بابالرینی
زیارت ایدرلر و اللرینه کچن ناپاره بی و یروب دعاسنی الورلر ایدی .

§

﴿ معدن ﴾ — فن معادن کره ارضک سطحنده و دروننده موجود
اولان اجسام غیر عضویه نك تقریق و تمیز و تصنیفی خصوصاً اتندن بحث
ایدر برفندر . بوفن اجسام مذکوریه بی طبیعتده بولندقلری حال اوزره نظر
دقته الهرق خواص کیمیویه و کیفیات حکمیه لرله یتاقلرینی و تشکل ارضده
مدخللرینک درجه سنی و صنایعده استعماللریله خصوصات سائر سنی تعیین
و تقدیر ایدر .

معادن تاریخ طبیعینک موضوعنی تشکیل ایدن موالید سائره کی فاملیایه
منقسم و فاملیالر دخی اجناس و انواعه متفرقدر . معدنجیلر کوز ایله یا خود
اجراسی سهل و بسیط تجربه لرله معدنلرک فاملیا و انواعنی تمیز ایچون ملکه
و مهارت کسب ایتکه محتاج اولورلر . اله کچوریلان نمونه لر کسر اولنان
محلده کی صفحه لرله منظره و درجه صلابتلی و (اسیدنیتریک) دنیلان
اجزا و مقناطیسی ابرهنک فعل و تاثیرلری و بلورلرک شکللی و اسطه لرله
فرق و تمیز اولنه بیله جکندن معادن کشف ایده جک آدمک یاننده برچکلیج
وسـیوری اوجلی برچلیک و بعض حامضلر و بر عدد مقناطیسی ابره
بولنلیدر . معادنک تجارب کیمیویه سی ایسه یا آتش و یا حامض استعمالیه
اولور .

اجسامدن ایلاک اول حاده تدقیق و امتحانندن کچوریلان اجسام غیر
عضویه در مع هذا فنون سائرده اولدیغنی کی بوفنده دخی عملیات نظریاته

تقدم ایتش و بناءً علیه فن معادن تدوین اولنمزدن پک چوق اول فائدهلی معدنلرک تجربهلری عملیات قوتیله بیلنمشدر .

برفن اوزرینه اولان اک قدیم مؤلفات (ارسطو) ایله (فراست) ک اثرلری اولوب قرون وسطاده ایسه فن معادنه یالکز کیمیای موهومی بولمق قصدیله چالیشلورایدی .

اصل فن دنیه جک طرزله وضعی اون بشنجی عصر او اسطنده باشلابوب ینه او عصرده معادنک تصنیفی امرنده بلورلرک شکلرینه رعایت اولنمسی اصول اتخاذا اولندی و ۱۷۵۸ م و ۱۱۷۲ هـ) تاریخنده معادن نوعلرینک تعیینی مسئلهسی برطاقم قواعد منتظمهیه ربط و اوصاف زجاجیه معادن کمال دقتله ضبط ایدلدی شمعی ایسه دهها ایلرویه کورتورلمش و معادنن برچوقلری معلوم اولان اجزاء مرکبه لريله استخراج اولنمقده بولنمشدر .

§

✽ معدن صوتی ✽ — ایچنده مواد اجنیه یعنی اجزای کیمیویه بولنوب وجوده نفعی اولمق ملاسه سیله بانو ایدیلان و ایچیلان صوره اطلاق اولنور واکر حرارتی سائر صو منبعلرینک حرارتندن زیاده اولور ایسه ایلیجه صوتی دنیلور . معدنی صولر (ازوت) (اوقسیجن) (اسید قاربونیک) (اسید سولفیدریک) (اسید سیلیسیق) (اسید قره نیق) و سائر دن مرکب ایسه ده (پوتاس) و (مغزی) و (مانغانز) کبی برطاقم املاح دخی حاصل ایدرلر . مواد مذکوره صویک تحت الارض جریانلی ائشاده تصادف ایتدیکی قیا و معادنن آلمه در . معدن صولری حاوی اولدقلری و خاصه سیله متصف بولندقلری معادنک جنسنه کوره صنفله تفریق اولنورلر . طبیعی معدن صولرینک پک چوغنه تقلید یا پلقده اولوب خصوصیه شدتلی تضییق اجراسنه مخصوص آلتلره یا پیلان صولره طبیعی صولرده بولنندن زیاده (اسید قاربونیک) بلع ایتدیرلمکده در .

معدن صولرینک وجودجه حسن تأثیری پک چوقدنبرو معلوم ایدی حتی رومالیرلر شمعی بیلنه میان نیجه منبعلر دن پک چوق معدنی صولر آلوب استفاده ایتدکلری کتب توارینمده محرردر . اورو پاده بو صولرک تحلیللر یله

اوغراشان کیمیا کرلر تراکیب و درجه حرارت و تأثیراتی حقننده پک چوق
رسائل ترتیب ونشر ایلمکده درلر .

معدنی صولرک اک مشهور و مجربی یدی نوع اولوب برنجیسی (سولفات
دو سود) و (قلور دو قالمچیوم) و (قلور دو سودیوم) و سائرہ بی
حاوی اولان و تصحیح معده ایچون نافع و مسهل و مدرر بولنان (بون صوی)
ایکنجیسی (سولفات دو سود) و (سولفات دو مغزنی) و (طارطرات
پوتاس آدوفر) و سائرہ بی جامع اولان و زیاده مسهل و مقوی بولنان
(قارلیسپاد صوی) اوچنجیسی (سولفات دو سود) و (قلور دو
مغزنی) و (سولفات دو فر) و سائرہ بی حاوی اولان و مقوی و معدوی
بولنان (پولنا صوی) دردنجیسی (سولفات دو سود) و (فوسفاد
دو سود) و (قلور دو مغزنیوم) و سائرہ بی جامع اولان و مسهل و مقوی
بولنان (سلیچ صوی) بشنجیسی (سولفات دو سود) و (سولفات دو
مغزنی) و (سولفات دو فر) و (اسید قار بونیک) و سائرہ بی جامع اولان
و مصلح و مقوی و براز مدرر بولنان (ویشی صوی) التنجیسی (سولفات
دو مغزنی) و (ارسنیاد دو سود) و (فرلیمه) و (اسید قار بونیک)
و سائرہ بی حاوی اولان و تصحیح و فقر دمه خدمتی تجربه اولنان (ویشی له
فور صوی) یدنجیسی اولکی ویشی صوینه مشابہ بولنان (چیتلی
صوی) در .

سولفات دو سود	—	ملح عجایب
سولفات دو مغزنی	—	انکایز طوزی
سولفات دو فر	—	ساجی قبریس
قلور دو قالمچیوم	—	کرج
قلور دو سودیوم	—	طوز
ارسنیاد دو سود	—	سم الفارلی سوده
فرلیمه	—	اکه لنمش تیمور دیمکدر

§

﴿معروف کرخی﴾ بن فیروز — کبار مشایخ صوفیه دندر .
(۸۱۵ م و ۲۰۰ هـ) ده بغدادده وفات ایلدی . مشارالیه علوم و فنون

و تقواده آیت کبری اولوب امام علی بن موسی الرضا حضرت تیرینک النده اسلامه
کلمش و امام مشار الیهه دربانلق ایدرک ابو المحفوظ کنیه سنی طاقمش ایدی
مؤخرأ ابوینی دخی قبول دین اسلام ایشدر . سلسلهٔ نسبتی داود طائی
اندن حبیب عجمی آندن حسن بصری اندن دخی امام علی کرم الله وجهه
حضرت تیرینه واصل اولور . موجب انتباهی اولق ایچون برادر زاده سنه
اکر بر حاجتک اولور سه بنم ایله حق سبحانه و تعالی به قسم ایله یعنی
(معروفک) حقیچون مرادیمی و بر دیو نیاز ایله و حصولنه شبهه ائمه زیرا
علیه الصلوة والسلام افندمز (اللهم انی اسئلك بحق السائلین علیک
و بحق الراغبین الیک) دعاسیله تضرع بیورر لر ایدی دیشدر .

§

﴿ معزالدولة ﴾ — عباسیه خلفاسندندر زمان سلطنتنه مصادف
بولنان (۹۶۲ م و ۳۵۱ هـ) تاریخنده بغدادده بولنان شیعیلر جناب معاویه
ایله بر قاج ذاتک اسملرینی لعنتله یازوب جامع قپولرینه آصمشر ایدی اهل
سنت بونلری کورمسيله قالدیروب آتملری اوزرینه (معز) دفع نزاع ایچون
ینه آصلمسنی امر ایتدیسهده وزیرى و سائر سنیلرک مخالفتی جهتیله ممکن
اوله مدیغندن نهایت (لعن الله الظالمین لآل رسول الله صلی الله علیه وسلم)
کلماتک تحریر و تعلیقنه ایکی طرفک موافقیله قرار ویرلدی . ذی الحجته نک
اون سکزنجی کونی عید غدیر طوتلمسی و محرمک اوننجی کونی ماتم کر بلا
ایدلمسی معزالدوله نک جله بدعاتندندر .

بو اثناده مصدرده فاطمیلر دخی اذان محمدی به (حی علی خیر العمل) لفظنی
علاوه ایلدیلر .

§

﴿ معزالدین الله ﴾ — خلفای فاطمیه نک برنجیسی در افریقای
شمالیده ظهور ایدرک (۹۶۳ م و ۳۵۲ هـ) تاریخنده سچلیا اطه سنی و بش
سنه صکره خطهٔ مصریه بی ضبط و تسخیر ایدوب فاطمیه دولتنی و مصدرده قاهره
شهرینی و جامع ازهری تأسیس و بنا ایلدی (۹۷۵ م و ۳۶۵ هـ) تاریخنده
سوء عقیده ایله متهمأ وفات ایشدر . حرمینده نامه خطبه اوقونور ایدی

مومی الیهک خزینه سنی تونسیدن مصره نقل ایدرکن کوچک دکرمان
طاشلری شکنده التون کولچهلر یاپدیروب و ایکیشر ایکیشر دوه لره
یوکادوب الای کوستردیکی توارینخده منقولدر.

§

﴿ معلقات سبع ﴾ — یدی قصیده دن عبارتدر برنجی قصیده
(امری الفیس) ک ایکنجی (طرفه بن العبد) ک اوچنجی (زهیر بن ابی
سلمی) نک دردنجی (لبید بن ربیعہ) نک بشنجی (عنتره بن شداد) ک
التنجی (حارث بن جلزة الیشکری) نک یدینجی (عمرو بن کثوم) ک در.
معلقات مذکوریه خطیب تبریزی و امام زوزنی و حیاة الحیوان صاحبی
دمیری کبی مشهور ذاتلر پک چوق اعتنا ایدرک شروح عدیده و مفیده تألیف
ایتلر در.

قبل الاسلام شعرای عرب و خصوصاً قریش قبیلہ سی حصر اذهان ادما
ایله نظم و انشا ایلدکاری قصائدی بیت مکہ قپوسنه تعلیق ایدرلر و بالجمله
فصحا و بلغا طرفندن حاده تدقیق و امتحانندن کچورلدکن صکره مظهر تسلیم
اولدیغی حالده معلق قالمسنه جواز ویررلر ایدی اشته بو صورتله تعلیق
اولنان قصائد بلیغه ابتدای بعثت جناب پیغمبری اثناسنده یدی عدده بالغ
اولشیدی که سالک البیان معلقات سبع بونلردن عبارتدر.

§

﴿ معمار سنان ﴾ — فن معماریده فوق الغایه کسب شهرت ایتمش
وسلیمانیه و شهزاده جامع لرینی و بونلردن بشقه دها یتمش طقوز جوامع شریفه
ایله درت یوزدن متجاوز مساجدی اعمار و انشا خدمتنده بولنمش برذاتدر
کندوسی فی الاصل اوستریالی ایکن کوچکلکنده اسارتله استانبوله و اسلامه
ککشیدی یوز یاشندن زیاده معمر اولوب (۱۵۸۷ م و ۹۹۶ ه) تاریخنده
ترک معموره فنا ایلدی قبری سلیمانیه جامع شریفی جوارنده و باب فتوی
قارشوسنده سبیل و مکتبنه متصل تره مخصوصی ایچنده در.

§

﴿ معن ﴾ بن زائده — نامداران اسخیای عرب بندر کنیده سی

ابوالولید در طائفه شیعه دن بر مفسدك آل عباسدن مهدی خلیفه زماننده
بین الناس ایقاز ناره فساد و فتنه یه چالشدیغی مشارالیه مهدینك سمعنه
واصل اولدوقده اخذ و گرفت ایدنه کایتلی ضله و عطیه احسان اولنه جغنی
اعلان ایلر بونك اوزرینه بغدادده بر کیمسه مفسد مرقومی اتفاقا در دست
ایتمکله حیاتندن مایوس برحالده حضور خلیفه یه کتورر ایکن یولده اشبو
کرم و سخا ایله مشهور جهان اولان معن بن زائده راست کلوب شخص
مایوس کنیه سیله (امان یا ابوالولید اجرنی اجارک الله) دیو دخیل دوشر
معن دخی آخذدن قضیه بی بالسؤال اکلادقن صکره صالحو یرمسنی امر
ایدوب مرقوم هر نقدر دکمزسه ده کوله لرینه زور ایله الندن آلدیرر و کندو
آتنك ارقه سنه بندیروب خانه سنه کوتورر کیفیت مهدی یه عکس ایتمی
اوزرینه مهدی فی الحال کمال غیظ و غضب ایله معن بن زائده بی احضار
و (بنم خلاف امرم اوله رق بر مفسدی نصل حایه ایده یورسك) دیو عتاب
و سرزنش اظهار ایلدکده مومی ایله (نعم یا امیر المؤمنین و قتيله مخالف دولتکز
اولان اشخاصدن برکونده بش بیک نفوسی قتل ایلدم ودها بونك کبی
نیجه یرارلقرده بولندم نزد دولتکزده شمدی بر نفس قورتاره جق قدر
اعتبارم یوقیدر) دیملکه خلیفه بر مدت سرفرو برده شرمساری اولدقن
صکره ای ابوالولید سنك دخیلا استصحاب ایلدیكك شخصی بنده استصحاب
ایتدم دیهرک اخذ و کرتیچون موعود یوز بیک درهمی مفسد مرقومه بخش
واحسان ایدر .

§

﴿ مغاره ﴾ — یونانستانده قدیم آتیکی قطعده سنك اطوی اولدیغی
ایکی قسم کبیردن بری اولان مغاریس ولایتی داخلنده و قتيله آتنه یه معادل
بر معهور مملکت اولوب خیلی مدت بر حکومت مستقله طرفندن کرسی اداره
اتخاذ اولمشیدی .

﴿ دیگر مغاره ﴾ — مصرده ابوشیر بلده سنك اون بی کیومترو
جنوبنده بر قصبه در .

§

﴿ مغنیسا ﴾ — لیدیا دنیلان قطعہ قدیمہ دہ و (سپیل) نام طاغک
اتکنندہ برشہر معموردر بو شہر سہ سیپیون نام حکمدارک (۵۴۰۴ خ)
تاریخندہ یعنی میلادک یوز طقسان سنہ مقدمندہ سوریه قرالی اوچنجی انتی
یوخوسہ غلبہ سیلہ شہر تشعار اولمشیدی • جوارندہ مقناطیس معدنی اولدیغی
تواریخندہ مقیددر • شہر مز بور الان صاروخان سنجاغک مرکزی اولوب
ایکیشر منارہ لی اوچ باب جوامع شریفہ یی ودها برچوق معابد منیفہ و تکایا
واہالی کثیرہ یی حاویدر ویوز کیلومتر و طولندہ ویکرمیدن قرق کیلومتر و یہ
قدر عرضندہ اولان مغنیسا اوسہی معموریت و برکتلہ مشہور و متعارفدر •

§

﴿ مغول ﴾ — اصلی (مونکقول) اولوب سلالہ سی بش بطنندہ
ترک بن یافتہ منتهی و ترک قبیلہ سنک رئیس بولنان (آلنجہ) خانک توأم ایکی
اوغلندن برینک و قبیلہ سی خلقنک اسمیدر اشبو ایکی برادر پدرلرینک
حال حیاتندہ کندولرینہ تقسیم ایلدیکی اراضی یی قبوللنوب ہر بررلری
کیدہرک برقاچ شعبہ یہ منقسم اولمشلر ایدی •

(م) حرفنک بقیہ سی یدنجی جلددہدر

3 1761 06978360 3

DR
414
R5
v.6